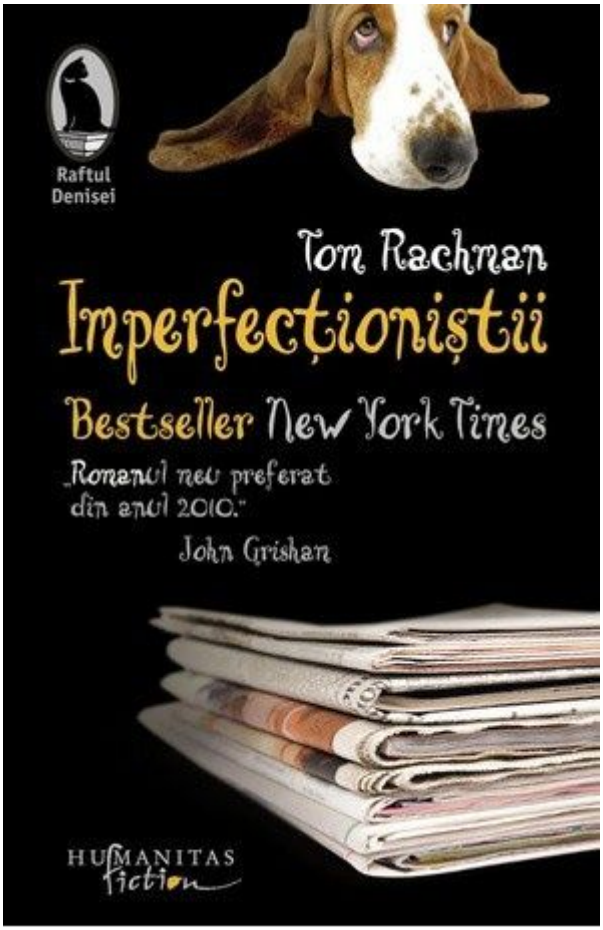
Raftul Denisei
Tom Rachman
Imperfecționiștii
Bestseller New York Times
„Romanul meu preferat din anul 2010."
John Grisham
HUMANITAS fiction

TOM RACHMAN

Imperfecţionişti

Traducere din limba engleză de
EDUARD BUCESCU

EDITURA HUMANITAS

Pentru Clare şi Jack

Bush înregistrează o nouă prăbuşire în sondaje

Corespondent la Paris – Lloyd Burko

Lloyd dă la o parte aşternutul şi se grăbeşte spre uşa de la intrare, având pe el numai chiloţii albi şi şosetele negre. Se propteşte în mânerul uşii şi închide ochii. Aerul rece pătrunde pe sub prag şi Lloyd îşi chirceşte degetele de la picioare de frig. Dar pe coridor e linişte. Se aude doar clămpănitul unor tocuri înalte la etajul de deasupra. Un oblon scârţâie de cealaltă parte a curţii. Nu-şi mai aude decât propria respiraţie, şuierând uşor.

Încetul cu încetul, ajunge să distingă o voce de femeie. Strânge şi mai tare din pleoape, de parcă ar vrea să dea volumul mai tare, dar nu răzbate până la el decât un murmur, vreo discuţie la micul dejun între femeia şi bărbatul care locuiesc în apartamentul de vizavi. Apoi, brusc, uşa lor se deschide: vocea ei devine tot mai puternică, podeaua coridorului scârţâie. E clar, ea se apropie. Lloyd se grăbeşte înapoi în cameră, deschide fereastra ce dă spre curte şi rămâne nemişcat în dreptul ei, privind lung la colţişorul de Paris care i se dezvăluie de acolo.

Ea bate la uşă.

— Intră, spune el. Nu e nevoie să baţi.

Soţia lui intră în apartamentul lor pentru prima dată în ziua aceea.

El nu se întoarce de la fereastră ca s-o privească pe Eileen, doar îşi lipeşte şi mai strâns genunchii goi de balustrada de fier. Ea îi netezeşte părul cărunt de la spate. El tresare, surprins să-i simtă atingerea.

— Eu sunt, spune ea.

El zâmbeşte, pielea din jurul ochilor i se încreţeşte uşor şi are buzele întredeschise, de parcă s-ar pregăti să spună ceva. Dar nu are niciun răspuns. O lasă să se îndepărteze.

În cele din urmă, se întoarce şi o găseşte aşezată în faţa dulăpiorului unde ţin fotografiile vechi. Un prosop de bucătărie îi atârnă pe umăr şi ea-şi şterge degetele ude de la curăţatul cartofilor, tăiatul cepei şi spălatul vaselor. Degetele îi miros a pături puse la naftalină, a pământ de la ghivecele cu flori de pe pervaz – Eileen este o femeie care se atinge de tot, gustă tot, îşi bagă nasul peste tot. Îşi pune discret ochelarii de citit pe nas.

— Ce scotoceşti acolo? întreabă el.

— O fotografie cu mine în Vermont când eram mică. Ca să i-o arăt lui Didier.

Se ridică, ia cu ea un album de fotografii şi întreabă în dreptul uşii:

— Ai planuri pentru cină, nu?

— Hm.

Face semn cu capul spre album.

— Încetul cu încetul, spune el.

— Ce vrei să zici?

— Încetul cu încetul te muţi vizavi.

— Nu.

— Ai voie.

Nu s-a împotrivit prieteniei ei cu Didier, tipul de vizavi. Ea încă n-a încheiat acest capitol al vieţii ei, sexul, pe când Lloyd a pus punct. Ea e cu optsprezece ani mai tânără, o diferenţă de vârstă care l-a incitat odată, dar care, acum când el are şaptezeci de ani, îi separă ca un munte. Lloyd îi trimite o bezea şi se întoarce la fereastră.

Podeaua de pe hol scârţâie. Uşa de la apartamentul lui Didier se deschide şi apoi se închide numaidecât – Eileen nu bate la uşă acolo, ci intră pur şi simplu.

Lloyd aruncă o privire înspre telefon. De săptămâni nu a mai vândut niciun articol şi are nevoie de bani. Sună la sediul ziarului din Roma.

Un stagiar îl transferă către editorul de ştiri, Craig Menzies, un tip anxios, cu început de chelie, care decide cam tot ce apare în fiecare ediţie. Menzies este mereu la birou. Nu există nimic în viaţa omului ăluia în afară de ştiri.

— Ai timp să-ţi prezint ceva? întreabă Lloyd.

— Sunt un pic cam ocupat, de fapt. N-ai putea să-mi trimiţi un e-mail?

— Nu pot. Am probleme cu calculatorul.

Problema este că nu are calculator; Lloyd încă foloseşte o maşină de scris electronică veche, din 1993.

— Pot să-ţi trimit prin fax.

— Spune-mi la telefon. Dar, te rog, dacă se poate, încearcă să-ţi repari calculatorul.

— Am înţeles. Să repar calculatorul. Am notat deja.

Îşi freacă degetul de agenda cu însemnări de parcă aşa ar putea să prindă vreo idee mai bună decât cea mâzgălită acolo.

— V-ar interesa un articol despre ortolan? E o delicatesă franţuzească – o pasăre, un fel de cinteză, cred; oricum, e ilegal să o comercializezi aici. Francezii o vâră într-o colivie, îi scot ochii ca să nu-şi mai dea seama dacă e zi sau noapte, după care îi dau de mâncare non-stop. Când s-a umflat, o scufundă în coniac şi o gătesc. Mitterrand a mâncat aşa ceva la ultima lui masă.

— Aha, răspunde Menzies cam circumspect. Dar, iartă-mă, unde e ştirea?

— Nu e nicio ştire. Doar un subiect pentru un articol.

— Mai ai şi altceva?

Lloyd îşi freacă iar degetul de agendă.

— Ce zici de un articol despre vinuri pentru rubrica de afaceri: vânzările de rosé au depăşit pentru prima dată în Franţa vânzările de vin alb.

— Pe bune?

— Aşa cred. Trebuie să mai verific.

— Ai altceva mai de actualitate?

— Nu-ţi place chestia cu ortolanul?

— Nu cred că avem spaţiu pentru aşa ceva. E o zi aglomerată – doar patru pagini de ştiri.

Toate celelalte publicaţii pentru care Lloyd a lucrat ca liber profesionist au renunţat la el. Acum bănuieşte că şi ziarul ăsta – ultimul colac de salvare, ultimul lui angajator – are de gând să-l trimită la plimbare.

— Ştii că avem probleme cu banii, Lloyd. Acum nu mai cumpărăm de la liber-profesionişti decât articole care te lasă cu gura căscată. Asta nu înseamnă că ideea ta nu e bună. Vreau să spun că acum Kathleen vrea numai chestii tari şi curajoase. Terorism, Iranul şi ameninţarea nucleară, revolte în Rusia – ceva de genul ăsta. Oricare alte ştiri le luăm practic de-a gata de la agenţiile de presă. E vorba de bani, nu are nimic de-a face cu tine personal.

Lloyd închide telefonul şi se întoarce la fereastră, privind lung la blocurile din al şaselea arondisment parizian, cu pereţii albi murdăriţi în locurile unde ploaia a bătut mai mult sau unde s-au fisurat ţevile de scurgere, cu văruiala scorojită şi obloanele închise bine. Dedesubt, curţile interioare sunt înţesate de bicicletele locatarilor, cu mânerele, pedalele şi spiţele roţilor îngrămădite unele într-altele. Deasupra, acoperişuri de zinc şi hornuri din care răzbate doar câte-un fuior de fum alb ce se înalţă în văzduhul limpede.

Se îndreaptă spre uşa de la intrare şi stă nemişcat, ascultând. Ea ar putea să se întoarcă de la Didier pe neaşteptate. La urma urmei, asta chiar *este* casa lor, pentru numele lui Dumnezeu.

Când se apropie ora cinei, face cât mai mult zgomot cu putinţă, izbeşte uşa de cuierul cu haine, simulează un acces de tuse în timp ce iese din apartament, toate astea ca să se asigure că Eileen, care este în continuare vizavi, îl aude cum pleacă să-şi onoreze presupusele planuri de cină, deşi în realitate nu există niciun astfel

de plan. Pur şi simplu nu mai vrea să stea la masă, chemat mai mult din milă, cu ea şi cu Didier.

Rătăceşte o vreme de-a lungul bulevardului Montparnasse să mai omoare timpul, cumpără o cutie de *calissons*[1] ca să le dea fiicei lui, Charlotte, şi se întoarce acasă. Pe cât de zgomotos a fost când a ieşit, pe atât de grijuliu se furişează acum înăuntru. Când intră în apartament, ridică o idee uşa din balamale ca să atenueze scârţâitul, după care o închide uşor. Nu aprinde lumina – s-ar putea ca Eileen să o vadă pe sub uşă –, aşa că orbecăie prin bucătărie, lăsând uşa de la frigider întredeschisă ca să aibă puţină lumină. Deschide o conservă de năut şi se năpusteşte asupra ei cu o furculiţă, zărindu-şi în treacăt mâna dreaptă, plină de pete care-i trădează vârsta. Mută furculiţa în mâna stângă, în timp ce îşi vâră adânc în buzunarul de la pantaloni mâna dreaptă îmbătrânită, prilej cu care atinge un portofel subţire de piele.

A fost falit de multe ori. Mereu a cheltuit mai mult decât câştiga. Fie că era vorba de cămăşi făcute la comandă la croitoria de pe strada Jermyn, fie că era vorba de lăzi de Château Gloria din 1971 sau de pariuri la cursele de cai, care erau cât pe ce să-l umple de bani. Vacanţe spontane în Brazilia cu femei pe care de-abia le cunoştea. Folosea taxiul peste tot. Mai ia o furculiţă de năut. Sare. Îi trebuie sare. Aruncă un vârf de sare în conservă.

A doua zi în zori, stă sub un maldăr de pături şi aşternuturi – nu mai dă drumul la încălzire dacă Eileen nu este acolo. O s-o viziteze pe Charlotte azi, dar asta nu-i face nicio plăcere. Se întoarce pe partea cealaltă de parcă s-ar smuci din strânsoarea acestui gând neplăcut şi îşi aduce aminte de Jérôme. O bomboană de copil. Iar

---

[1] Bomboane din pastă de fructe şi făină de migdale, specifice regiunii Provence.

se agită sub aşternuturi. Acum s-a trezit de-a binelea. Este obosit şi nu are chef de nimic. În ultima vreme s-a lenevit de tot. Cum s-o fi întâmplat asta?

Se chinuie să iasă de sub pături şi se îndreaptă spre birou în chiloţi şi şosete, tremurând tot. Studiază atent numere vechi de telefon – sute de bucăţele de hârtie capsate, legate între ele sau lipite. Prea devreme ca să sune pe cineva. Se uită la numele unor foşti colegi şi surâde: redactorul-şef care l-a înjurat pentru că a ratat primele revolte de stradă din Paris din '68 fiindcă zăcea beat în cadă cu o amică. Sau şeful de departament care l-a pus să ia primul avion spre Lisabona ca să relateze despre lovitura din '74, deşi el nu ştia nicio boabă de portugheză. Sau reporterul cu care s-a hlizit Lloyd în timpul unei conferinţe de presă a lui Giscard d'Estaing până când au fost daţi amândoi afară şi mustraţi de ofiţerul de presă. Oare câte dintre numerele astea vechi or mai fi încă valabile?

Perdelele de la camera de zi se luminează treptat de la razele care bat în spatele lor. Dă perdelele la o parte. Nu se observă nici soarele, nici vreun nor – doar clădiri. Cel puţin Eileen nu-şi dă seama în ce hal de situaţie se află el cu banii. Dacă ar şti, ar încerca să-l ajute. Şi atunci ce ar mai rămâne din mândria lui?

Deschide fereastra, inspiră aerul dimineţii şi îşi lipeşte genunchii de balustradă. Măreţia Parisului – cu clădirile înalte, bulevardele largi, cu construcţiile lui masive sau graţioase, cu desăvârşita simetrie, cu pietrele, peluzele tunse atent şi tufele rebele de trandafiri purtând toate amprenta voinţei umane – toată această măreţie se află probabil altundeva. Pentru el, Parisul este cu mult mai restrâns şi se mărgineşte la propria lui persoană, fereastra lângă care stă şi podeaua de pe hol ce scârţâie la fiecare pas.

Pe la ora nouă, taie deja în pas alert grădinile Luxembourg prin partea de nord. Se odihneşte în dreptul Palatului de Justiţie. Şi-a

pierdut deja puterile? Ce nemernic puturos. Îşi ia avânt şi înaintează, traversează Sena, o ia pe rue Montorgueil, trece de aşa-zisele Grands Boulevards.

Magazinul lui Charlotte se află pe rue Rochechouart – nu prea sus pe deal, din fericire. Nu este încă deschis, aşa că se îndreaptă agale spre o cafenea, dar se răzgândeşte în faţa uşii – nu are bani de irosit pe asemenea lux. Se uită lung în vitrina magazinului a cărui proprietară este fiica lui. E plină de pălării confecţionate manual; designul este făcut de Charlotte şi ele sunt apoi produse de o echipă de tinere îmbrăcate în şorţ de in cu talie înaltă şi având pe cap bonete încreţite, precum servitoarele din secolul al XVIII-lea.

Ea soseşte mai târziu decât ora de deschidere afişată.

— *Oui?* spune ea când îşi vede tatăl – nu vorbeşte cu el decât în franceză.

— Îţi admiram vitrina, răspunde el. E aranjată frumos.

Ea descuie uşa magazinului şi intră.

— De ce porţi cravată? E vreo ocazie?

— Asta – ştiam că vin să te văd.

Îi dă cutia cu bomboane:

— Sunt *calissons.*

— Nu mănânc dintr-astea.

— Credeam că-ţi plac.

— Nu mie. Lui Brigitte îi plac.

Brigitte este mama ei, a doua fostă soţie a lui Lloyd.

— Ai putea să i le dai tu ei?

— Nu acceptă nimic de la tine.

— Eşti atât de supărată pe mine, Charlie.

Ea se îndreaptă cu paşi mari spre celălalt capăt al magazinului şi se apucă de curăţenie cu înverşunare, de parcă s-ar pregăti de

luptă. Intră un client şi Charlotte afişează brusc un zâmbet. Lloyd se retrage într-un colţ. Clientul pleacă repede şi Charlotte reîncepe ştersul prafului, la fel de mânioasă.

— Am greşit cu ceva? întreabă el.

— Doamne, ce egoist eşti.

El se uită iscoditor spre partea din spate a magazinului.

— Nu au ajuns încă, se răsteşte ea.

— Cine?

— Fetele.

— Muncitoarele tale? De ce-mi spui mie asta?

— Ai ajuns aici prea devreme. Nu ţi-ai calculat timpul bine.

Charlotte pretinde că Lloyd a vânat toate femeile pe care i le-a prezentat, începând cu prietena ei cea mai bună din liceu, Nathalie. Nathalie a mers odată cu ei în vacanţă la Antibes şi şi-a pierdut sutienul în valuri. Charlotte l-a prins pe Lloyd că se uită. Din fericire, ea nu a aflat niciodată că lucrurile au mers mult mai departe în cele din urmă între tatăl ei şi Nathalie.

Dar toate astea s-au terminat. Într-un final. Când te uiţi în urmă, n-au nicio noimă – atâta efort inutil. Libidoul a fost tiranul tinereţii lui, azvârlindu-l acum mulţi ani din America, unde o ducea bine, în Europa cea plină de ispite, în căutare de aventuri şi cuceriri. Libidoul l-a făcut să se căsătorească de patru ori, l-a împins să calce greşit de încă vreo sută de ori pe deasupra, i-a luat minţile, l-a degradat şi aproape că l-a ruinat. Şi totuşi, acum s-a terminat, slavă Domnului, dorinţa i s-a diminuat în ultimii ani, părăsindu-l la fel de misterios ca atunci când şi-a făcut simţită prezenţa. Pentru prima dată de la vârsta de doisprezece ani, Lloyd contemplă lumea fără vreun scop anume. Şi se simte foarte derutat.

— Chiar nu-ţi plac bomboanele? întreabă el.

— Nu am cerut aşa ceva.

— Aşa e.

Lloyd zâmbeşte trist:

— Aş putea face totuşi ceva pentru tine?

— La ce bun?

— Ca să te ajut.

— N-am nevoie de ajutorul tău.

— În regulă, spune el. În regulă, atunci.

Face un semn de salut din cap, oftează şi dă să iasă.

Iese şi ea după el. El se îndreaptă spre ea, vrând să o ia de braţ, dar Charlotte se smulge îndărăt. Îi înapoiază cutia de *calissons.*

— N-o să le mănânc.

Întors acasă, trece în revistă numerele de telefon şi în cele din urmă îl sună pe un vechi prieten, reporter şi el, Ken Lazzarino, care acum lucrează la o revistă în Manhattan. Cei doi fac schimb de noutăţi şi devin nostalgici preţ de câteva minute, dar e clar că o cu totul altă idee se ascunde în spatele conversaţiei banale. Amândoi ştiu că Lloyd are nevoie de o favoare, însă acesta nu găseşte destulă îndrăzneală să o ceară. În cele din urmă, reuşeşte să mărturisească:

— Ce-ai zice dacă ţi-aş prezenta o temă pentru un articol?

— Dar tu n-ai scris niciodată pentru noi, Lloyd.

— Ştiu, mă întrebam şi eu.

— Acum mă ocup de strategia online, nu mai am nicio putere de decizie în privinţa conţinutului.

— Ai putea să mă pui în legătură cu cineva?

După ce a ascultat mai multe variaţiuni pe aceeaşi temă a refuzului categoric, Lloyd a închis telefonul.

Mănâncă o altă conservă de năut şi îl sună din nou pe Menzies la birou.

— Ce-ai zice să fac eu astăzi cronica economică europeană?

— Hardy Benjamin se ocupă de asta acum.

— Ştiu că vă este peste mână că nu-mi funcţionează e-mailul. Dar pot să trimit pe fax. Nu este nicio diferenţă.

— Ba da. Chiar este. Uite ce e, am să te sun dacă am nevoie de ceva din Paris. Sau sună-mă tu dacă găseşti ceva foarte proaspăt.

Lloyd deschide o revistă franţuzească de actualitate politică în speranţa că ar putea fura vreo idee pentru un articol. Dă paginile nerăbdător – nu recunoaşte nici măcar jumătate dintre nume. Cine dracu' o fi tipul din fotografie? Înainte ştia tot ce se întâmplă în ţara asta. La conferinţele de presă era în primul rând, cu mâna ridicată tot timpul, repezindu-se chiar să culeagă din zbor întrebări de la ceilalţi jurnalişti care stăteau mai la margine. La recepţiile organizate de ambasade, se apropia mieros de ambasadori, cu un zâmbet fals pe faţă şi cu agenda de însemnări iţindu-se din buzunarul de la şold. Acum, la puţinele conferinţe de presă la care mai merge, stă în rândurile din spate, mâzgălind ceva în carneţel sau moţăind. Pe măsuţă a strâns o grămadă de invitaţii tipărite în relief pe care nu le-a onorat. Tot felul de ştiri mai mult sau mai puţin senzaţionale trec pe lângă el. Încă îl mai duce mintea să scrie câte un articol, iar atunci când îi reuşeşte o face mereu beat, cu ochii închişi, în chiloţi şi maiou, la nedespărţita lui maşină de scris electronică.

Azvârle revista de actualitate politică pe un scaun. La ce bun să mai încerce? Îl sună pe fiul său pe mobil.

— Te-am trezit? întreabă el în franceză, limba pe care o folosesc când îşi vorbesc.

Jérôme acoperă telefonul şi tuşeşte.

— Mă gândeam să te scot la masă mai târziu, pe la prânz, spune Lloyd. La ora asta n-ar trebui să fii la minister?

Dar Jérôme are zi liberă azi, aşa că cei doi aranjează să se întâlnească la un bistro pe lângă Place de Clichy, aproape de locuinţa tânărului, deşi adresa exactă a lui Jérôme este pentru Lloyd un mare mister; tot la fel de puţine ştie şi despre slujba lui de la Ministerul Francez de Externe. Băiatul este secretos.

Lloyd soseşte la bistro mai devreme ca să verifice preţurile de pe meniu. Îşi scoate portofelul să numere câţi bani are la el, apoi se aşază la o masă.

Când Jérôme intră, Lloyd se ridică şi zâmbeşte:

— Aproape că uitasem cât de drag îmi eşti.

Jérôme ia loc repede pe scaun, de parcă ar fi fost la vreo întrecere unde cine se aşază primul câştigă.

— Eşti ciudat.

— Da, aşa e.

Jérôme îşi pune şerveţelul în poală şi îşi trece mâna prin părul neîngrijit, fără să-i pese de toate buclele încâlcite. Mama lui, Françoise, o actriţă de teatru cu degetele pătate de la ţigări, avea şi ea acelaşi obicei de a-şi păstra părul răvăşit, ceea ce o făcuse destul de atractivă până mai târziu, când nu a mai avut de lucru şi a ajuns să arate foarte neîngrijit. Jérôme, la douăzeci şi opt de ani, e deja zdrenţăros, de parcă s-ar îmbrăca de la un magazin de vechituri, cu o flanelă de catifea ale cărei mâneci prea scurte lasă la vedere jumătate din antebraţ şi cu o cămaşă foarte strâmtă cu dungi; un pacheţel cu hârtie de rulat ţigări se zăreşte prin buzunarul rupt de la piept.

— Lasă-mă să-ţi cumpăr o cămaşă, spune Lloyd impulsiv. Ai nevoie de o cămaşă nouă. Mergem la Hilditch & Key, pe Rivoli. Luăm taxiul. Haide.

Vorbeşte fără să se gândească – nu-şi poate permite să cumpere o cămaşă. Însă Jérôme refuză.

Lloyd întinde mâna peste masă şi îl apucă pe băiat de degetul mare:

— Nu ne-am văzut de o mie de ani – locuim în acelaşi oraş, pentru numele lui Dumnezeu.

Jérôme îşi retrage mâna şi studiază meniul. Se hotărăşte să comande salată cu brânză de capră şi nuci.

— Ia ceva mai consistent, protestează Lloyd. Ia o friptură.

Zâmbeşte, însă privirea îi fuge repede la meniu să vadă preţul fripturii. Îşi încordează degetele de la picioare.

— E în regulă salata, spune Jérôme.

Lloyd comandă şi el salată de vreme ce este cel mai ieftin fel de mâncare din meniu. Îl îmbie pe fiul lui cu o sticlă de vin, dar este uşurat când acesta refuză din nou. Lloyd înfulecă porţia lui şi, pe deasupra, toată pâinea din coş. Prea mult năut, prea puţină carne. Între timp, Jérôme ciuguleşte bucăţelele de brânză din farfurie şi ignoră frunzele de salată verde.

Ca să-l tachineze, Lloyd îi spune în engleză:

— Mănâncă verdeaţa, băiete!

Jérôme îşi încreţeşte fruntea, pentru că nu înţelege nimic, iar Lloyd trebuie să traducă în franceză. La un moment dat Jérôme era în stare să vorbească engleză, dar Lloyd s-a mutat de la ei pe când băiatul avea şase ani şi de atunci nu a mai avut decât puţine şanse să exerseze limba. Cu atât mai ciudat i se pare acum lui Lloyd să descopere pe faţa băiatului ăstuia francez trăsăturile propriului său tată din Ohio, care murise de mult. Dacă face abstracţie de păr, în rest asemănarea este izbitoare – nasul turtit şi ochii căprui-închis. Chiar şi meteahna lui Jérôme de a folosi trei cuvinte când s-ar fi făcut mai bine înţeles dacă ar fi folosit douăzeci. Numai că, fireşte, cuvintele lui Jérôme sunt într-o altă limbă. Un gând neliniştitor îi

trece prin minte lui Lloyd: într-o zi, fiul său va muri. E un fapt sigur, dar niciodată nu s-a mai gândit la asta înainte.

— Haide, îl îndeamnă Lloyd. Hai să chemăm chelneriţa aia drăguţă încoace.

Ridică braţul ca să se facă zărit:

— E drăguţă, nu? Aş putea să-i cer numărul de telefon pentru tine, spune el. Ce zici?

Jérôme îi trage tatălui său braţul în jos:

— Nu e nevoie, zice şi-şi răsuceşte grăbit o ţigară.

Au trecut câteva luni de la ultima lor întâlnire şi motivul devine curând limpede: le e drag amândurora unul de celălalt, dar nu prea au ce să-şi zică. Ce ştie Lloyd despre Jérôme? Mai tot ce ştie despre copilul său e legat de primii ani de viaţă ai băiatului – îşi aminteşte că era timid, că citea mereu revistele de benzi desenate cu Lucky Luke şi că dorea să se facă desenator. Lloyd l-a îndemnat însă să se facă jurnalist. Cea mai bună profesie din lume, zicea el.

— Deci, îl întreabă Lloyd, mai desenezi?

— Dacă mai desenez?

— Benzile tale desenate.

— N-am mai făcut asta de ani de zile.

— Fă-mi o schiţă acum. Pe un şerveţel.

Jérôme îşi coboară privirea şi dă din cap că nu vrea.

Prânzul ăsta se va termina în curând. Lloyd trebuie să-i pună întrebarea pentru care a aranjat întâlnirea. Înhaţă nota de plată, respingând tentativa băiatului care întinsese şi el mâna după notă:

— Nici nu se pune problema. Eu plătesc.

După ce au ieşit din cafenea, încă mai avea prilejul să-l întrebe pe Jérôme. Vine şi momentul despărţirii. În schimb, Lloyd spune:

— Unde locuieşti acum?

— Mă mut în alt loc. Am să-ţi dau atunci detaliile.

— Ai chef de o mică plimbare?

— Merg în cealaltă direcţie.

Îşi dau mâna.

— Mulţumesc că te-ai întâlnit cu mine, spune Lloyd.

Pe tot drumul către casă nu încetează să se blesteme. În apropiere de Les Halles, se opreşte pe trotuar să numere câţi bani mai are în portofel. Un adolescent pe un scuter se îndreaptă înspre el, claxonând ca ieşit din minţi.

— Unde ai vrea să mă duc? strigă Lloyd. Unde să mă duc?

Băiatul încetineşte şi înjură, iar scuterul îl atinge pe Lloyd, lovindu-l la picior.

— Jegosul dracului! spune Lloyd.

N-a apucat să-i pună lui Jérôme întrebarea.

Acasă, Eileen stăruie:

— Aş vrea să-l aduci aici. Mi-ar plăcea atât de mult să i gătesc. Nu ar fi grozav să vină în vizită câteodată?

— Are şi el lucrurile lui pe cap.

— La minister?

— Aşa cred. Nu ştiu. Eu îl tot întreb şi nu primesc decât nişte vagi...

Lloyd dă din mâini, încercând parcă să găsească cea mai bună formulare, se uită fix în palmă, dar nu-i vine cuvântul potrivit.

— Nu ştiu ce să zic. Întreabă-l tu.

— Foarte bine. Dar mai întâi trebuie să-l aduci aici. Are prietenă?

— Nu ştiu.

— Nu e nevoie să te răsteşti la mine.

— Nu mă răstesc. Dar de unde ai vrea să ştiu, Eileen?

— Mă gândesc că e interesant să lucrezi la minister.

— Habar n-am. S-ar putea foarte bine să nu facă altceva decât să fotocopieze documente.

— Nu e adevărat, sigur nu face asta.

— Dar trebuie să mărturisesc că mi se pare destul de ciudat.

— Ce ţi se pare ciudat?

Lloyd ezită:

— Faptul că ştie cum îmi câştig existenţa, ştie că aşa l-am crescut, aşa am avut bani pentru el când era mic, cu meseria asta a mea... Ştie că sunt reporter şi totuşi nu mi-a dat şi mie niciodată nicio ştire, niciun pont cât de mic de la minister. Nu-i o tragedie. Doar că m-aş fi aşteptat să o facă.

— Poate că nu are nimic să-ţi dea.

— Ştiu foarte bine cum funcţionează locurile astea. Precis cunoaşte chestii pe care le-aş putea folosi.

— Poate că nu are voie să vorbească cu reporterii.

— Nimeni nu are voie. Dar toţi o fac. Se numeşte scurgere de informaţii.

— Ştiu şi eu cum se numeşte.

— N-am vrut să te supăr. Iartă-mă.

O atinge de braţ:

— Sunt mai bine, spune el. Sunt mai bine acum.

Dimineaţa următoare se trezeşte furios. L-a mâniat ceva în somn, dar nu-şi mai aminteşte ce. Când apare Eileen la micul dejun, el o pofteşte să se întoarcă la Didier şi să mănânce acolo. Ea pleacă, deşi el şi-ar fi dorit să n-o facă; de fapt şi-ar fi dorit ca ei să fi dormit împreună noaptea trecută. Se uită în portofel. Ştie câţi bani mai are, dar tot verifică. Dacă nu câştigă ceva în curând, nu mai poate să rămână în acest apartament. Iar dacă va fi nevoit să se mute, Eileen nu va veni cu el.

Unde să se ducă fără ea? Are nevoie de bani; are nevoie de un subiect.

— Iar te-am trezit din somn. La ce oră te scoli tu în mod normal? îl întreabă pe Jérôme la telefon. Ascultă, am nevoie să mă văd cu tine din nou.

Jérôme soseşte la cafenea şi dă mâna cu tatăl lui. Lloyd se pune pe vorbit, exact aşa cum repetase pentru sine mai devreme:

— Îmi pare rău să te tot sâcâi. Dar trebuie să verific ceva important pentru serviciu.

— Cu mine?

— Nu-i cine ştie ce. Scriu un articol despre politica externă a Franţei. E urgent. Azi e termenul-limită. Azi după-amiază.

Jérôme se sprijină pe spătarul scaunului:

— Nu ştiu nimic util.

— Nici măcar nu ai auzit încă întrebarea mea.

— Chiar nu ştiu nimic.

— Dar ce faci acolo? spune Lloyd, după care brusc se calmează. Adică, nici măcar nu ai auzit ce vreau de la tine. Dacă am calculat bine, eşti acolo deja de trei ani. Nu mă laşi să te vizitez, nu vrei să-mi spui nimic despre asta. Eşti cumva angajat să faci curăţenie şi ţi-e jenă să recunoşti?

Râde:

— Ai un birou, da?

— Da.

— Bun, mergem pe ghicite. Tu să îmi răspunzi cu da sau nu. Până la urmă tot aflu eu ceva. Biroul tău e aproape sau departe de cel al ministrului?

Jérôme se bâţâie în scaun, vizibil deranjat:

— Nu ştiu. La o distanţă medie.

— Dacă e la o distanţă medie înseamnă că e aproape.

— Nu e chiar aşa aproape.

— Pentru numele lui Dumnezeu, cât de greu poate să fie? Uite ce e, am nevoie de un subiect. Lasă-mă şi pe mine să folosesc ceva din ce ştii tu de acolo.

— Credeam că ai o întrebare punctuală.

— Îţi vine vreo idee, ceva de care să mă leg? Hai că ţi-am plătit prânzul ieri. Glumeam, adaugă Lloyd.

— Nu-mi trece nimic prin cap.

— N-o să menţionez sursa. Şi nu îţi cer să te duci acolo şi să furi documente sau ceva de genul ăsta.

— Ce fel de subiect vrei?

— Nu sunt sigur. Orice e legat de terorism. Sau de Irak. Sau de Israel.

— Nu ştiu, spune Jérôme încet privind în jos.

Ceilalţi copii ai lui Lloyd l-ar fi trimis deja la plimbare. Numai Jérôme îi este loial. Toate cele trei fiice ale lui Lloyd sunt precum el însuşi – bătăioase, mereu hotărâte să reuşească, să devină cineva. Dar Jérôme nu îl respinge. El e singurul care îl ascultă. Şi chiar dovedeşte asta zicându-i:

— Dacă mă gândesc mai bine, s-ar putea să fie o chestie legată de nişte trupe în Gaza.

— Ce trupe în Gaza? întreabă Lloyd cu încredere.

— Nu ştiu toate detaliile.

— Stai puţin. Ministerul are de gând să trimită trupe în Gaza?

— Mi se pare că am auzit ceva de genul ăsta.

— Ţi se pare?

— Cam aşa ceva.

Lloyd se luminează la faţă:

— S-ar putea să avem ceva aici. S-ar putea, chiar s-ar putea.

Scoate carneţelul din buzunar şi îşi notează ceva. Este ca o pepită de aur pe care se chinuie să o scoată la suprafaţă, trage cu

greu de ea, se smuceşte, apoi caută o poziţie mai bună, iar încearcă, iar se smuceşte, în cele din urmă o apucă lacom. Un fior îi trece prin tot corpul: dintotdeauna s-a priceput la asta. Dar Jérôme se închide în sine. Prea târziu – a apucat să-i dea o pistă. Acum trebuie să spună tot. Haide.

— Nu poţi să foloseşti nimic din asta.

— N-o să ai probleme din cauza mea.

— Este informaţia mea, insistă Jérôme.

— Nu e a ta. E doar informaţie. Nu aparţine nimănui. Există pur şi simplu, nu are legătură cu tine. Acum nu mai pot să pretind că *nu* o ştiu. Ce vrei de la mine, să cad în genunchi în faţa ta? Am cerut şi eu puţin ajutor. Nu văd ce e aşa de greu. Îmi pare rău, conchide Lloyd, dar mi-ai dat deja pontul.

Se grăbeşte spre casă – poate că o să apuce totuşi să facă ceva înainte de expirarea termenului. Îl sună pe Menzies. Haide, la naiba, se gândeşte Lloyd în timp ce i se face legătura.

— Ei, prietene, spune el, am un subiect pentru tine.

Menzies ascultă despre ce e vorba.

— Ia stai un moment: Franţa vrea să trimită trupe ONU de menţinere a păcii în Gaza? Israel nu ar accepta niciodată aşa ceva. Asta nu e un subiect bun din care să iasă un articol.

— Eşti absolut convins că nu ar merge? Oricum, eu aş relata în articol că Franţa cochetează cu ideea. Ce se întâmplă după aceea e altă poveste.

— Ar fi bine să îi dai subiectului tău un contur mai solid.

— Pot să fac asta.

— Ai patru ore până expiră termenul. Uite ce, scoate tot ce poţi din chestia asta şi sună-mă înapoi în nouăzeci de minute.

Lloyd închide telefonul. Se uită la numerele lui de contact. Nici măcar nu are informaţii actualizate despre Gaza. Îl sună pe Jérôme

pe mobil. Sună întruna, dar băiatul nu răspunde. Găseşte un număr de la Ministerul de Externe. Poate reuşeşte să obţină detalii fără să dezvăluie că sursa lui este Jérôme. Sigur că poate. A mai făcut asta de-un milion de ori. Sună la biroul de presă al ministerului şi îi este pentru prima dată recunoscător nebunei de Françoise că a schimbat numele de familie al fiului lor după al ei, aşa încât nimeni nu o să facă vreo legătură între numele de Lloyd Burko şi Jérôme.

Lloyd îi pune nişte întrebări introductive ofiţerului de serviciu. Dar tipa de la minister este mai pornită să obţină ea însăşi informaţii decât să ofere, aşa că Lloyd scurtează conversaţia, în momentul în care închide, îi sună lui telefonul: e Menzies.

— Acum mă suni tu *pe mine,* zice Lloyd uşor triumfător.

— Am adus vorba de subiectul tău la şedinţa de la prânz şi Kathleen este foarte încântată, spune el, referindu-se la redactorul-şef. O ştii doar pe Kathleen, sigur nu vrei s-o fierbi.

— Deci accepţi articolul?

— Va trebui să-l vedem mai întâi. Personal, mi-ar plăcea să-l public.

— Cât de lung vrei să fie?

— Întinde-te cât vrei. Numai să se lege şi să aibă impact. Cum îţi spuneam, va trebui să îl vedem mai întâi. Crezi că l-am putea pune pe prima pagină?

Dacă articolul este publicat pe prima pagină, trebuie să aibă o continuare şi în interior, ceea ce înseamnă că trebuie să îl facă mai lung. Şi dacă e mai lung, asta înseamnă mai mulţi bani.

— Pe prima pagină, adaugă Lloyd. Categoric.

— Dar lucrezi la articol, da?

— Tocmai am vorbit la telefon cu Ministerul de Externe.

— Şi?

— Am mai aflat câte ceva în plus pe aceeaşi temă.

— Uite că ţi se confirmă – e uimitor. N-am mai văzut pe nicăieri să scrie cineva despre asta.

După ce închide telefonul, Lloyd se învârte prin apartament, apoi se uită pe fereastră, zgârie geamul şi îşi stoarce creierii, doar-doar şi-o aminti vreo sursă de încredere. Nu mai e timp. Tot ce poate să facă este să lucreze cu ce are – să scoată cu dibăcie un articol dintr-un subiect bazat pe o singură sursă şi să-l umfle cu informaţii generale de umplutură, după care nu mai are decât să se roage să treacă articolul şi să fie publicat. Se aşază la maşina de scris electrică şi redactează textul. Când smulge foaia din maşină, constată că e cel mai subţire şi mai neserios articol la care s-a căznit vreodată. Pune foaia deoparte. Nu se citează nicio sursă, nimic.

Vâră o foaie nouă în maşină şi începe din nou, scriind relatarea aşa cum ar fi trebuit de la bun început: citate, date, număr de trupe, dispute din guvern pe marginea subiectului, ostilităţi transatlantice. Cunoaşte secretele meşteşugului: totul este exprimat în termeni de posibilităţi, propuneri, idei care plutesc în aer. Toate sursele inventate vorbesc „sub protecţia anonimatului", sau sunt „oficiali din anturaj" sau „experţi familiarizaţi" cu tema. Nu este menţionat niciun nume. O mie patru sute de cuvinte. Calculează câţi bani o să câştige de pe urma lui. Destul cât să plătească chiria – şi aşa amânată. Ba chiar o să îi mai rămână să-i cumpere şi lui Jérôme o cămaşă decentă şi să o scoată pe Eileen în oraş să bea ceva împreună.

Citeşte articolul, folosind un pix cu roşu pentru a tăia porţiunile din text care ar putea genera controverse. Procedura asta reduce dimensiunea articolului, aşa că Lloyd întocmeşte o serie de citate repetitive provenite de la „un oficial din administraţia de la Washington". Îl redactează din nou, face îmbunătăţirile de rigoare

şi îl trimite prin fax de la un centru de telefonie de pe strada lui. Se întoarce în goană acasă, oprindu-se pe palier să-şi tragă sufletul, încercând să zâmbească.

— Ticălos leneş ce eşti, îşi spune el.

Bate tare în uşă la Didier:

— Eileen? Eşti acolo?

Intră la el în apartament şi, după ceva căutări, găseşte o sticlă prăfuită de Tanqueray de aproape un litru; îşi toarnă într-un pahar şi îşi clăteşte îndelung gura cu fiecare înghiţitură, până simte că i s-au aprins obrajii. Nu a mai falsificat niciodată vreun articol.

— Mă simt foarte bine, spune el pentru sine. Trebuia să fac asta cu ani în urmă! M-ar fi scăpat de multă bătaie de cap şi efort inutil!

Îşi toarnă încă un strop de gin în pahar, aşteptând apelul inevitabil.

Telefonul sună:

— Trebuie să specificăm mai concret care sunt sursele, zice Menzies.

— Cum aşa?

— Aşa zice Kathleen. Şi apropo, chestia asta cu laxul este un adevărat coşmar când ai nişte termene-limită de respectat. A trebuit să rescriem totul aici. Trebuie să-ţi rezolvi odată problema aia cu e-mailul.

Este un semn bun: Menzies aşteaptă alte articole în viitor.

— Ai dreptate. O să-mi repar calculatorul cât mai curând posibil.

— Şi în privinţa surselor. E nevoie să fim mai clari. Uite, de exemplu, în paragraful al treilea, citatul sună ciudat. Nu putem identifica persoana care este „familiarizată cu raportul” când nu am menţionat încă niciun raport.

— Am lăsat chestia asta în articol? Aveam de gând să o scot.

Fac tot felul de ajustări, trec în revistă întregul articol; când termină de vorbit, au căzut de acord pe toate aspectele din text. Lloyd mai ia o gură de gin. Telefonul sună din nou. Menzies tot nu este mulţumit.

— Nu există nicio sursă cu referire directă la vreo persoană sau instituţie. Am putea să spunem pur şi simplu „Ministerul Francez de Externe”?

— Nu văd de ce n-ar fi suficient dacă faci doar referire la un demnitar, fără să dai nume.

— În tot textul nu ai decât o singură sursă, fără nume. Este prea vag pentru prima pagină.

— Cum adică este vag? Publici chestii de-astea tot timpul.

— Eu am înţeles că ai spus că Ministerul de Externe a confirmat povestea.

— Au confirmat-o.

— Nu putem să menţionăm asta?

— N-am de gând să-mi compromit sursa.

— Ne apropiem de termenul-limită.

— Nici nu vreau să incluzi pe undeva vreo referire la Franţa. Scrie doar „un oficial”.

— Dacă nu eşti dispus să formulăm mai exact, n-o să putem publica articolul. Îmi pare rău, o am pe Kathleen aici lângă mine şi îmi spune şi ea acelaşi lucru. Iar asta ar însemna să refacem complet prima pagină. Ceea ce ar fi iadul pe pământ când termenul-limită e atât de aproape, după cum ştii. Trebuie să ne hotărâm acum. Mai schimbi ceva?

Menzies aşteaptă.

— Lloyd?

— O sursă din cadrul Ministerului de Externe. Spune-le asta.

— Putem conta pe ea?

— Da.

— Pentru mine e suficient.

Dar se pare că nu şi pentru Kathleen. Ea vorbeşte cu o persoană de contact din Paris care ia în râs toată povestea. Menzies sună din nou:

— Sursa lui Kathleen este un agent de presă uns cu toate alifiile de la minister. A ta e mai bună?

— Da.

— Cu cât mai bună?

— E mai bună. Nu pot să-i dezvălui identitatea.

— Mă lupt cu Kathleen pe tema asta. Nu mă îndoiesc de sursa ta. Dar dă-mi un indiciu, pentru liniştea mea sufletească. Nu pentru publicare.

— Nu pot.

— Atunci asta e. Îmi pare rău.

Lloyd face o pauză:

— Cineva din departamentul pentru Orientul Mijlociu. E în regulă? Sursa mea e bună; are legătură cu politica, nu cu presa.

Menzies îi transmite asta lui Kathleen, care îl pune pe Lloyd pe difuzor.

— Iar tipul ăsta al tău e de încredere, ne putem baza pe el? întreabă ea.

— Foarte de încredere.

— L-ai mai folosit vreodată?

— Nu.

— Dar zici că putem să avem încredere în el?

— Da.

— Între noi fie vorba, cine e?

Lloyd ezită:

— Nu înţeleg de ce trebuie să ştiţi voi.

Firește că înțelege.

— E fiul meu.

Se aud chicoteli prin difuzor.

— Vorbești serios?

— Lucrează la minister.

— Nu mă încântă prea mult ideea de a-i cita pe membrii familiei tale drept surse, spune Kathleen. Dar la ora asta nu avem decât două variante: ori alegem subiectul tău, ori preluăm de la alte agenții de presă știrea cu prăbușirea în sondaje a lui Bush și o publicăm ca atare. Sinceră să fiu, scăderea popularității lui Bush nu mai e de mult material pentru prima pagină.

Menzies sugerează:

— Am putea să băgăm articolul „Cinci ani după atacurile de la 11 septembrie"; e aproape gata.

— Nu, aniversarea este luni, așa că vreau să-l păstrăm pentru sfârșitul săptămânii.

Kathleen face o pauză:

— Mergem cu subiectul lui Lloyd.

Când Eileen se întoarce acasă, el e deja beat. Eileen l-a lăsat pe Didier cu prietenii lui într-un club de jazz și acum bate la ușa de la intrare. De ce nu intră pur și simplu? Dar n-o să vorbească despre asta acum. Se grăbește să facă rost de un alt pahar și îi toarnă gin înainte ca ea să poată refuza.

— Ai grijă să cumperi ziarul de mâine, o anunță el. Prima pagină.

Ea îl bate bucuroasă pe genunchi:

— Felicitări, iubitule. Când ai mai avut un articol pe pagina întâi?

— Pe vremea administrației Roosevelt, probabil.

— Franklin sau Teddy Roosevelt?

— Cu siguranţă Teddy.

O trage aproape de el, un pic mai dur, apoi o sărută – n-a fost unul dintre obişnuitele lor săruturi tandre, ci o îmbrăţişare pătimaşă.

Ea se dă înapoi:

— Destul.

— Ai dreptate, poate se întoarce soţul tău şi ne prinde.

— Nu mă face să mă simt prost.

— Glumesc. Să nu te simţi prost. Eu unul nu mă simt aşa.

O ciupeşte de obraz:

— Te iubesc.

Fără niciun cuvânt, ea se duce în apartamentul de vizavi. El se aruncă în pat, mormăind beat:

— Al dracului de prima pagină!

Eileen îl trezeşte încet a doua zi dimineaţă şi îi pune ziarul pe pat.

— Îngheţ de frig aici, spune ea. Mă duc să fac cafeaua.

Lloyd se ridică în capul oaselor în pat.

— Nu ţi-am văzut articolul, dragule, adaugă ea. Nu trebuia să se publice azi?

El aruncă o privire pe titlurile de pe pagina întâi: „Blair renunţă la mandat în 12 luni", „Pentagonul interzice folosirea violenţei în timpul interogării teroriştilor", „Căsătoriile între homosexuali îi înfurie pe americani", „Australia în doliu după moartea Vânătorului de crocodili" şi, în fine, „Bush înregistrează o nouă prăbuşire în sondaje".

Articolul lui despre Gaza nu a ajuns pe prima pagină. Răsfoieşte nervos tot ziarul. Nu este nicăieri. Sună la Roma înjurând cu foc. Este devreme, dar Menzies e deja la birou.

— Ce s-a întâmplat cu articolul meu? întreabă Lloyd.

— Îmi pare rău. Nu l-am putut folosi. Agentul ăla care este prieten cu Kathleen ne-a sunat şi a negat toată povestea. A zis că o încurcăm rău de tot dacă o publicăm. A mai spus că ministerul o să protesteze în mod oficial şi o să reclame ziarul.

— Un amic de-al lui Kathleen se pişă pe articolul meu şi voi toţi sunteţi de acord cu el? Şi la urma urmei, de ce s-a apucat Kathleen să vorbească cu alţii din afară despre munca mea? Ţi-am zis doar, fiul meu lucrează la minister.

— Ei bine, şi asta e cam ciudat. Kathleen i-a menţionat numele băiatului tău amicului ei.

— A dezvăluit că el e sursa? Aţi înnebunit cu toţii?

— Nu, nu – stai aşa. Nu a spus că el e sursa ta.

— N-o să fie prea greu să-şi dea seama. Dumnezeule!

— Lasă-mă să termin, Lloyd. Mai am ceva de zis. Nimeni cu numele de Jérôme Burko nu lucrează acolo.

— Imbecililor. Şi-a luat numele de familie după maică-sa.

— Aha.

Lloyd trebuie să-l prevină pe băiat, să aibă timp suficient ca să se gândească la vreo scuză. Îl sună pe Jérôme pe mobil, dar nu răspunde. Poate că de data asta s-a dus devreme la lucru. Doamne, ce dezastru! Lloyd sună la centrala ministerului.

Operatorul spune:

— Mă uit acum la lista cu toţi oamenii din clădire. Nu există numele ăsta pe ea.

Lloyd iese şi o ia repede la picior pe bulevardul Montparnasse. Face cu mâna să prindă un taxi, dar apoi se răzgândeşte. Stă pe marginea trotuarului şovăielnic, pipăindu-şi portofelul care nu a fost niciodată atât de subţire. Dar la urma urmei, dacă tot e să ajungă complet falit, aşa ar trebui să-şi cheltuie ultimii bani. Face din nou cu mâna după un taxi şi reuşeşte să prindă unul.

La sediul ministerului, agenţii de securitate nu vor să-l lase să intre. Le repetă numele fiului său şi insistă că este o urgenţă de familie. Nu are succes. Le arată permisul de acreditare pentru presă, dar acesta expirase pe 31 decembrie 2005. Aşteaptă afară şi îl sună pe Jérôme pe mobil. Tot felul de funcţionari ies agale din clădire la pauza de ţigară. Îl caută printre ei pe băiat, întrebând pe cine apucă dacă lucrează la departamentul pentru Africa de Nord şi Orientul Mijlociu.

— Îmi amintesc de tipul ăsta, spune o femeie. A fost stagiar aici.

— Ştiu, dar în ce departament lucrează acum?

— Nu e în niciun departament. Nu l-am angajat. Mi se pare că a făcut bine la probele scrise, dar nu a trecut testul de limbă.

Mijeşte ochii şi zâmbeşte:

— Niciodată nu l-am crezut când spunea că tatăl lui este american.

— Cum adică?

— Pentru că era nul la engleză.

Îşi aduce cu greu aminte de o adresă veche de-a lui Jérôme şi i-o spune lui Lloyd. Acesta ia metroul până la staţia Château Rouge şi găseşte clădirea, un imobil dărăpănat a cărui tencuială stă să cadă; poarta de la intrare e spartă. Trece în revistă lista cu numele rezidenţilor la fiecare scară din curtea interioară, încercând să dea peste numele de familie al lui Jérôme. Nu îl găseşte. După ceva vreme, fără să se aştepte deloc, dă peste propriul lui nume de familie. Pe eticheta de lângă sonerie scrie: „Jérôme Burko”.

Lloyd apasă soneria, dar nu răspunde nimeni. Locatarii vin şi pleacă întruna. Se aşază într-un colţ al curţii interioare şi se uită la ferestrele cu obloane.

După o oră Jérôme intră pe poartă, dar nu îl vede imediat pe tatăl lui. Îşi deschide cutia poştală, scotoceşte prin teancul inutil de reclame şi anunţuri, după care se strecoară pe coridor.

Lloyd îl strigă pe nume, iar Jérôme tresare:

— Ce faci aici?

— Îmi pare rău, spune Lloyd în timp ce se ridică cu greu. Îmi pare rău că am apărut fără să te anunţ.

Nu i-a mai vorbit niciodată fiului său astfel, cu atâta respect:

— M-am gândit să vin să te vizitez – este în regulă?

— În legătură cu articolul?

— Nu, nu. N-are nicio legătură.

— Atunci ce e?

— Putem să urcăm? Mi-e frig. Stau pe-afară de ceva vreme.

Râde:

— Am îmbătrânit, ştii. Poate nu arăt, dar...

— Nu ai îmbătrânit.

— Ba da, ba da.

Întinde mâna către băiat şi zâmbeşte, dar Jérôme nu se apropie.

— M-am gândit mai mult la familia mea în ultima vreme.

— Care familie?

— Putem să intrăm, Jérôme? Dacă nu te deranjează. Mi-au îngheţat mâinile.

Şi le freacă şi suflă în ele.

— Mi-a venit o idee. Sper să nu te supere. Mă gândeam că – doar dacă ai vrea şi tu – aş putea să te ajut cu engleza. Dacă exersăm regulat, o s-o înveţi, îţi garantez.

Jérôme se înroşeşte:

— Ce vrei să spui? Sunt foarte bun la engleză. Am învăţat-o de la tine.

— N-ai avut prea multe şanse s-o auzi vorbindu-se.

— N-am nevoie de lecţii. Şi, oricum, când să mai fac şi lecţiile astea? Cei de la minister nu mi-ar da timp liber pentru asta.

În loc de orice alt argument, Lloyd se apucă să vorbească intenţionat foarte repede în engleză:

— Fiule, îmi vine să-ţi spun tot ce ştiu despre tine. Dar nu vreau să te fac să te simţi prost. Dar ce naiba faci în înfundătura asta mizerabilă? Dumnezeule, e incredibil cât de mult semeni cu tatăl meu. E ciudat să-l revăd. Şi ştiu că de fapt nu lucrezi. Am patru copii, iar tu eşti singurul care mai vrea să stea de vorbă cu mine.

Jérôme n-a înţeles nimic. Tremurând de ruşine, răspunde în franceză:

— Cum naiba să înţeleg ce zici? Vorbeşti atât de repede. E ridicol.

Lloyd reia în franceză:

— Doream să-ţi spun ceva. Să te rog ceva. Ştii, mă gândesc să mă pensionez, spune el. De când aveam douăzeci şi doi de ani, am scris câte un articol pe zi aproape. Iar acum îmi storc creierii şi nu găsesc nicio idee pentru un articol nou. Nicio idee. Nu pricep ce dracu se întâmplă. Nici ziarul nu mai vrea să mă publice. A fost ultimul fir de care să mă agăţ, ultimul. Ştiai asta? Nimeni nu mai publică ce scriu. Cred că o să părăsesc apartamentul în care stau, Jérôme. Nu mai pot să-l plătesc. N-ar fi trebuit să ajung în această situaţie. Dar nu ştiu. Nu e nimic bătut în cuie încă. Mă întreb, îmi dau cu părerea, întorc şi eu problema pe toate părţile. Ce naiba e de făcut? Tu ce zici? Ce părere ai?

Se chinuie să întrebe:

— Ce mă sfătuieşti să fac, fiule?

Jérôme deschide uşa de la scară:

— Intră, spune el. Stai cu mine.

1953. Cafeneaua Greco, Roma

Betty îşi agită paharul de cocktail şi privi atent, doar-doar o mai găsi vreun strop de Campari printre cuburile de gheaţă. Soţul ei, Leo, stătea de cealaltă parte a mesei de marmură, ascuns în spatele unui ziar italienesc. Ea întinse mâna şi ciocăni în paginile ziarului, de parcă ar fi fost uşa de la biroul lui.

— Daaa, draga mea! strigă el puternic.

Se pare că, aşa ascuns cum era în spatele zidului de hârtie, uitase sau pur şi simplu nu-i păsa că era în public şi că pălăvrăgeala lor matinală destul de zgomotoasă putea fi auzită de toţi cei din jur. După atâţia ani petrecuţi în Roma, el tot presupunea că nimeni de acolo nu înţelege engleza.

— Nici urmă de Ott, spuse ea.

— Aşa este.

— Mai vrei ceva de băut?

— Daaa, draga mea.

În mâna lui făcută căuş, Leo depuse un sărut pe care îl aruncă sus în aer, ca şi cum ar fi aruncat o grenadă. Urmări cu privirea parabola pe care sărutul lui o descrie în văzduh, cum cade înapoi spre masă şi se opreşte pe obrazul ei:

— Exact la ţintă, declară el mulţumit şi dispăru din nou în spatele ziarului. Toţi sunt atât de proşti! zise el năucit de mulţimea de ştiri şi reportaje care nu făceau decât să anunţe dezastre şi haos peste tot. Uimitor de proşti!

Betty ridică mâna să-i facă semn ospătarului să vină, apoi îl zări pe Ott, care stătea la bar, uitându-se la ei. Lăsă mâna în jos, îşi lungi gâtul şi rosti numai din vârful buzelor: „Ce faci acolo?”

Ott i-a mai studiat o clipă pe Betty şi pe Leo cu colţul buzelor ridicându-i-se şi coborând de mai multe ori, s-a ridicat din scaunul de la bar şi s-a îndreptat spre zona cu mese unde erau ei, mai în spate.

O văzuse ultima oară cu douăzeci de ani în urmă, la New York. Acum avea puţin peste patruzeci de ani, era femeie măritată, îşi purta părul negru tuns mai scurt, iar privirea din ochii ei verzi era mai blândă. Cu toate acestea, Ott a recunoscut-o pe femeia pe care o ştia după zâmbetul ei şovăielnic şi uşoara înclinare a capului. Deşi amintirile despre ea i se estompaseră în minte, acum le retrăia cu intensitate sporită. Avu pentru o clipă impulsul să întindă mâna peste masă şi să o atingă.

În schimb, apucă mâna întinsă a soţului lui Betty şi îl strânse prieteneşte de umăr, manifestându-şi astfel faţă de Leo – pe care Ott îl întâlnea pentru prima dată – căldura ce nu putea să şi-o exprime cum se cuvine faţă de soţia lui.

Ott se aşează lângă Betty pe bancheta de catifea, o lovi uşor pe braţ în semn de salut, iar apoi se strecură atletic în spatele măsuţei libere care era lipită de a lor. Era încă zvelt la cincizeci şi patru de ani. Îşi masă puţin ceafa puternică, apoi îşi trecu mâna prin părul tuns periuţă şi în cele din urmă îşi atinse fruntea uşor ridată. Se uită lung la cei doi, cu ochii lui de un albastru deschis. Privirea îi era plină de subînţelesuri care se întrepătrundeau: parcă ar fi vrut să se bată cu toată lumea din încăpere sau să râdă sau să renunţe la tot. Îl lovi prieteneşte pe Leo pe obraz:

— Sunt încântat să fiu aici.

Cu aceste câteva cuvinte ale lui Ott, cei doi soţi au simţit cum le saltă inimile de bucurie. Betty uitase cum era să fii în preajma lui.

Cyrus Ott călătorise până la Roma de la birourile lui din Atlanta, lăsându-şi afacerea, soţia şi băieţelul pentru această întâlnire. În timpul călătoriei, pe vas, le-a citit articolele. Leo, corespondentul la Roma al unui ziar din Chicago, era stăpân peste orice clişeu din limbajul de presă, iar articolele lui jonglau mereu cu aceleaşi teme care se cer: exodul în masă al

refugiaţilor peste graniţă, oraşe care iau măsuri de protecţie împotriva furtunilor violente, alegătorii care se îndreaptă spre urne. Betty era liber-profesionistă şi colabora cu diverse reviste americane pentru femei, specializându-se în articole scrise într-un registru uşor comic despre viaţa în străinătate şi istorioare unde îşi prevenea cititoarele despre pericolele care le păşteau pe americancele seduse de nemernici italieni. Mai demult avusese ambiţii mai serioase. Lui Ott îi părea rău să constate că aceste ambiţii nu au dus-o prea departe.

— Deci, zise Leo, pot să te întreb pentru care motiv anume ai vrut să ne vezi?

— Vreau să vă vorbesc despre un ziar.

— Care?

— Al meu, răspunse Ott. Am de gând să înfiinţez unul. E vorba de un ziar internaţional în limba engleză. Cu sediul la Roma şi cu circulaţie în întreaga lume.

— Serios? se miră Leo, aplecându-se înspre masă.

Îşi desfăcu cravata cafenie din strânsoarea acului cu care o prinsese ca să ascundă un nasture lipsă de la cămaşă.

— Destul de interesant, zise în timp ce cravata se legăna ca pendulul unui ceas, lăsând să se vadă un capăt de aţă în locul unde fusese nasturele. Ar putea să meargă, adăugă. Chiar ar putea să meargă. Mmm, cauţi oameni?

— Voi doi. Voi o să-l conduceţi.

Betty se suci puţin pe bancheta ei, apoi întrebă:

— De ce ai înfiinţa un ziar?

— Cu cât mă gândesc mai mult la asta, a întrerupt-o Leo, cu atât îmi place mai mult ideea. N-a mai încercat nimeni chestia asta încă. Nu mai face nimeni bani din ceva similar.

Când s-au despărţit seara târziu, Ott era singurul treaz. A dat mâna cu ei, l-a bătut pe Leo pe umăr şi a urcat Scările Spaniole înspre Hotelul

Hassler, unde era cazat. Betty şi Leo au luat-o spre casă pe Via del Babuino, mergând cam împleticit.

Leo i-a şoptit la ureche:

— Crezi că a vorbit serios?

— Înainte, când zicea ceva, aşa rămânea.

Dar Leo de-abia dacă a auzit:

— Asta e cel mai bogat tip cu care m-am îmbătat vreodată, spuse el.

Au ajuns la imobilul lor şi s-au târât până la etajul al patrulea ţinându-se de balustrada scării de parcă era o funie. Aveau un apartament rezonabil ca dimensiuni pentru un cuplu fără copii, cu tavanul înalt şi grinzi din lemn la vedere. Nu aveau decât o fereastră, ceea ce nu era râu, mai ales pentru dimineţile cu mahmureală. Ea a făcut cafea.

Deodată, foarte serioasă, a zis:

— Fii tandru cu mine.

I-a atins pometii lui Leo şi s-a oprit cu mâna într-un loc unde nu se bărbierise cum trebuie. Betty observase toată seara punctul acela de pe faţa lui Leo.

Câteva blocuri mai departe, Ott stătea întins pe pat, în camera sa de hotel. Poate, se gândea el, nu ar trebui să merg mai departe cu proiectul ăsta. Poate ar trebui să las lucrurile aşa cum sunt. Poate n-ar fi bine să înfiinţez ziarul ăsta.

Cel mai vârstnic mincinos din lume moare la 126 de ani

Autor de necrologuri – Arthur Gopal

Micul birou al lui Arthur se afla înainte lângă dozatorul de apă, dar şefii se plictisiseră să tot stea la taifas cu el de fiecare dată când le era sete. Aşa că dozatorul a rămas la locul lui şi Arthur a fost

mutat. Acum are un birou într-un colţ mai retras, cât mai departe de centrul de putere, dar mai aproape de dulapul cu pixuri, ceea ce este o consolare.

Ajunge la lucru, se aruncă în scaunul rotativ şi rămâne nemişcat. Stă aşa până când inerţia şi treburile care încep să îl preseze devin reciproc incompatibile, moment în care îşi dă jos haina de pe el, porneşte calculatorul cu o mişcare bruscă şi se pune să verifice cele mai noi ştiri şi reportaje.

N-a mai murit nimeni. Sau, mai precis, 107 oameni au murit în ultimul minut, 154 000 în ultima zi şi 1 078 000 în ultima săptămână. Dar nimeni care să conteze. Asta e bine – au trecut nouă zile de când a scris ultimul necrolog şi speră să prelungească acest interval. Principalul lui scop la ziar este să-şi cultive lenea, să publice cât mai rar cu putinţă şi să plece pe furiş când nu-l vede nimeni. Îşi duce la îndeplinire aceste ambiţii profesionale spectaculos de bine.

Deschide un dosar aşa încât, dacă se întâmplă să treacă cineva prin preajma lui, se apucă să fluture fel de fel de foi în mod ostentativ, îşi ridică privirea irascibil şi mormăie:

— Ce să-i faci, trebuie să fiu pe fază!

Se pare că asta îi ţine la distanţă pe cei mai mulţi. Nu pe toţi, din păcate.

Clint Oakley apare în spatele lui şi Arthur începe să se învârtă frenetic pe scaun de parcă ar fi tras pe roată:

— Hei, Clint. 'Neaţa. M-am uitat la toate agenţiile. Nimic ieşit din comun. După părerea mea, cel puţin. Nu până acum.

Urăşte tendinţa asta a lui de a se justifica atât de josnic faţă de superiori. Ar trebui să tacă din gură.

— N-ai văzut?

— Ce să văd?

— Glumeşti?

Clint este un expert neîntrecut în a pune întrebări care sună ameninţător şi din care nu înţelegi nimic.

— Nu-ţi citeşti e-mailul? Trezeşte-te, bulangiule.

Loveşte monitorul lui Arthur de parcă ar ciocăni într-un craniu:

— E cineva acasă?

Clint Oakley, şeful lui Arthur, e un tip insuportabil din Alabama, un frustrat sexual obsedat de baseball. Îi cade întruna mătreaţa pe umeri, are o mustaţă ce seamănă cu o perie de toaletă şi îi este cu neputinţă să menţină contactul vizual cu cineva. Mai este şi redactorul pe teme culturale, ceea ce e destul de ironic, dacă stai să te gândeşti.

— Ce poponar! spune Clint, referindu-se după câte se pare la Arthur, şi se întoarce ţanţoş la el în birou.

Dacă istoria ne-a învăţat ceva, se gândeşte Arthur, este că bărbaţii mustăcioşi nu trebuie niciodată să ajungă în funcţii de conducere. Din păcate, ziarul nu a ţinut cont de acest truism, pentru că Clint este responsabil cu toate secţiunile speciale, inclusiv necrologurile. În ultima vreme, a îngrămădit nenumărate sarcini pe capul lui Arthur, cerându-i să colaţioneze „Ziua de azi în istorie", „Exerciţii de logică şi perspicacitate", „Jocuri şi integrame", „Bancul zilei" şi „Vremea pe glob". Asta pe lângă îndatoririle lui obişnuite ca autor de necrologuri.

Arthur găseşte e-mailul la care se referea Clint. Este de la redactorul-şef, Kathleen Solson, care îi cere să fie pe faţă – adică să pregătească un necrolog înainte de moartea subiectului – în legătură cu Gerda Erzberger. Cine naiba e asta? Caută pe Internet. Se dovedeşte a fi o intelectuală de origine australiană, odinioară elogiată de feministe, apoi blamată tot de ele, în cele din urmă uitată. De ce ar trebui să-i pese ziarului că tipa asta e pe moarte? Ei

bine, pare-se că Kathleen a citit memoriile lui Erzberger când era la facultate. Şi, după cum ştie prea bine Arthur, „ştirile" sunt adesea un eufemism politicos care înseamnă „toanele şi capriciile redactorului".

Kathleen soseşte să discute articolul cu el.

— La asta lucrez acum, spune Arthur defensiv.

— La Gerda?

— Gerda? O cunoşti personal?

Dacă răspunsul este afirmativ, sarcina lui devine şi mai periculoasă.

— Nu foarte bine. Am întâlnit-o de câteva ori la diverse evenimente.

— Deci nu e vreo prietenă, spune Arthur plin de speranţă. Cât de urgent crezi că este?

Cu alte cuvinte, când are de gând să moară tipa?

— Nu mi-e clar, răspunde Kathleen. Nu urmează vreun tratament.

— Asta e de bine sau de rău?

— Păi, de obicei nu e de bine când vine vorba de cancer. Ascultă, aş vrea să facem articolul cum trebuie de data asta – îţi dau timp suficient să-i iei un interviu, să mergi la ea şi tot tacâmul în loc să peticim un articol cu informaţii de te miri unde.

— Unde zici că trebuie să merg?

— Locuieşte în apropiere de Geneva. Du-te la secretariat şi pune-i să se ocupe de toate detaliile legate de deplasare.

Călătoria până acolo şi înapoi presupune efort şi o noapte petrecută departe de casă. Nasol. Şi nu e nimic mai rău decât să iei interviuri ştiind că le vei folosi pentru necrologuri. Trebuie să se ferească să le spună celor intervievaţi motivul pentru care face cercetări despre viaţa lor, pentru că altfel aceştia se întristează. Aşa

că pretinde mereu că lucrează la un „profil” al lor. În timpul interviului aşterne pe hârtie câteva detalii esenţiale despre muribund, caută confirmarea pentru diverse aspecte de care are nevoie pentru necrolog şi apoi nu face decât să stea şi să asculte, prefăcându-se că mai ia notiţe din când în când, fierbând în suc propriu, năpădit de un sentiment de vinovăţie. Câteodată exclamă „Extraordinar!” sau „Într-adevăr?”. Şi în tot acest răstimp ştie prea bine cât de puţin din ce se discută va vedea lumina tiparului – decenii din viaţa unei persoane condensate în câteva paragrafe, care vor dormi somnul lor de veci în partea de jos a paginii nouă, între „Jocuri şi integrante” şi „Vremea pe glob”.

Deprimat de acest gând, pleacă pe furiş de la birou ca să-şi ia fata de la şcoală. Pickle, de opt ani, îşi face apariţia la poarta şcolii; cureluşa de la ghiozdan îi atârnă de gât, braţele i se bâţâie inerte pe lângă corp, de parcă nu ar şti ce să facă cu ele, burtica umflată i se zăreşte printre haine, iar şireturile dezlegate de la pantofi se leagănă prin toate părţile în timp ce merge. În spatele ochelarilor, privirea ei nu fixează niciun punct precis în faţă.

— Magazinul de antichităţi? întreabă el, iar ea îşi vâră mâna în palma lui, strângând-o afirmativ.

Pleacă agale, ţinându-se de mână, spre Via dei Coronari. El o priveşte de sus, de la înălţimea lui. Se uită la părul ei negru destul de încâlcit şi neîngrijit, la urechile ei mici şi la ochelarii cu lentile groase care îi joacă pe nas în timp ce tropăie pe pietrele în pavaj. Flecăreşte încet, numai pentru ea, pufnind pe nas amuzată. Este o tocilară minunată şi el speră ca asta să nu se schimbe pe viitor. Ar fi foarte abătut dacă ea ar deveni o fată populară – ar fi ca şi cum carne din carnea lui s-ar hotărî să devină albastră.

— Dacă mă uit bine la tine, spune el, arăţi ca un cimpanzeu.

Pickle fredonează uşor şi nu răspunde. După un minut, zice:

— Iar tu arăţi ca un urangutan.

— Nu pot să te contrazic. Nu, nu pot să te contrazic. Apropo, adaugă el, am găsit un nume nou pentru tine: Tina Pachootnik.

— Cum ai spus?

— Pachootnik. Tina.

Ea dă din cap negativ:

— Imposibil de pronunţat.

— Nici măcar Tina nu-ţi place?

— Sunt dispusă să mă mai gândesc la asta.

Căuta de ceva vreme un pseudonim, nu cu vreun scop anume, ci fiindcă i se pusese ei pata.

— Ce zici de Zeus? întreabă ea.

— E luat, din păcate. Dar, dacă stau să mă gândesc, tipul a murit de mult, aşa că nu cred că s-ar crea vreo confuzie. Ai vrea să-l foloseşti aşa pur şi simplu – Zeus – sau în combinaţie cu un alt nume?

Ea îşi deschide mânuţa moale, iar el îi dă drumul din strânsoarea palmei lui uscate. Desprinzându-se de el, se abate puţin de la drum şi începe să meargă uşor împleticit, de parcă ar încerca să ocolească ceva. Se întoarce lângă Arthur, dar e absentă, furată de cine ştie ce gânduri. Apoi îşi revine brusc, îşi înfige degetele în căuşul palmei lui şi se uită în sus, nările fremătându-i nervos, pradă unui gând răutăcios.

— Ce e?

— Frog.

— Nu-ţi dau voie, spune el. Frog e nume de băiat.

Ea dă din umeri indiferentă, un gest destul de straniu şi de matur pentru o fetiţă.

Intră amândoi într-unul dintre opulentele magazine de antichităţi de pe Via dei Coronari. Vânzătorii se uită atent la

Arthur şi la Pickle. Cei doi vin adesea aici, nu cumpără niciodată nimic, cu excepţia unei singure dăţi când Pickle a dat din greşeală peste un ceas de şemineu care a căzut, iar Arthur a fost nevoit să plătească pentru el.

Ea se duce întins către un telefon din 1920.

— Ţii partea asta în dreptul urechii, explică Arthur, şi vorbeşti la capătul celălalt.

— Dar cum formezi numărul?

El îşi vâră degetele în discul cu numere şi îl roteşte.

— N-ai mai văzut niciodată un telefon ca ăsta? Doamne, când eram copil, asta era tot ce aveam. Închipuie-ţi ce ceartă era pe el! Vremuri grele, draga mea, vremuri grele.

Pickle îşi ţuguiază buzele a dispreţ şi se întoarce cu spatele la telefon ca să cerceteze un bust al lui Marcus Aurelius.

Acasă, Arthur îi pregăteşte un sandvici cu Nutella. Pickle mănâncă unul în fiecare după-amiază, legănându-şi picioarele în timp ce stă pe scaunul de la bucătărie. Invariabil se mânjeşte pe nas, în special în dreptul nărilor, cu ciocolată.

Arthur rupe coaja de pâine şi vâră linguriţa în gură.

— Asta e taxa pentru tătici, explică el mestecând.

Ea nu obiectează.

Când maşina lui Visantha se opreşte în faţa casei, Pickle se grăbeşte să mănânce ultima bucată de sandvici, iar Arthur spală repede farfuria lipicioasă, de parcă ar veni vreun profesor în inspecţie.

— Cum a fost la lucru? îşi întreabă soţia.

— Bine. Voi ce faceţi?

— Mai nimic.

Pickle se îndreaptă cu paşi mărunţi către camera cu televizorul, iar Arthur o urmează absent. Acolo stau de vorbă şi râd pe seama emisiunii pe care o urmăresc.

Apare şi Visantha pe urma lor:

— La ce vă uitaţi?

— La o prostie, răspunde el.

Pickle îi dă telecomanda şi se duce în camera ei. Arthur se uită după ea cum se îndepărtează pe hol, apoi se întoarce înspre Visantha:

— Ştii ce mi-a spus azi? Că nu-şi aminteşte secolul XX. Nu ţi se pare înfiorător?

— Nu chiar. Ce pregătim la cină?

— Pickle, strigă el din capătul holului, ai vreo idee pentru cină?

Secretariatul îi aranjează lui Arthur o deplasare cu trenul de la Roma la Geneva, o călătorie de zece ore cu transfer la Milano şi Brig. Chipurile, este mult mai ieftin decât un bilet de avion cumpărat cu atât de puţin timp înainte de zbor, dar pentru el e foarte neplăcut. Se urcă într-un tren de dimineaţă la Stazione Termini, cumpără nişte plăcinte de la barul din vagonul-restaurant şi, înghesuit printre mulţimea de călători de la clasa a doua, se pune pe citit primul volum din memoriile lui Erzberger, intitulat modest *La început.* Judecând după fotografia autoarei, Erzberger are, sau mai bine zis avea, puţin peste treizeci de ani, era drăguţă deşi cam uscăţivă, cu părul negru lung până la umeri şi cu buze îngheţate într-un zâmbet ironic şi strâmb. Fotografia datează din 1965, anul apariţiei cărţii. Acum ar trebui să aibă şaptezeci şi ceva de ani.

Spre seară, când trenul ajunge la Geneva, Arthur îşi ridică nasul din carte şi se uită lung la speteaza scaunului din faţa lui. Din prezentările de pe Internet, se aşteptase la o autobiografie obosită

şi depăşită din punct de vedere politic. În loc de asta, descoperă o proză care inspiră mult curaj şi umanitate. Cercetează din nou fotografia ei şi se simte scandalos de nepregătit.

Trece de vamă, face rost de franci elveţieni şi găseşte un taxi care să-l ducă la ea acasă, care este foarte aproape de graniţa cu Franţa. Taxiul îl lasă la marginea unui drum ud de ţară; farurile roşii dispar după deal. A transpirat deja, a întârziat şi este nesigur. Nu suportă să întârzie, dar i se întâmplă mereu, îşi freacă mâinile şi suflă în ele; îi ies aburi din gură pentru că e frig. Asta e locul: numărul se potriveşte, la fel şi pâlcul de pini, aşa cum i-a descris ea. Caută un pic până găseşte poarta ascunsă în gardul de crengi împletite şi intră. Casa ei e construită din bârne solide de lemn, iar ţurţurii care atârnă de streşini seamănă cu nişte scufii de vrăjitori. Rupe un ţurţure – niciodată nu poate rezista unei asemenea tentaţii – şi se întoarce să privească cerul la amurg. O pătură de nori acoperă vârfurile Alpilor. Ţurţurele începe să i se topească în mână, iar picăturile reci i se preling pe încheietură.

Ea deschide uşa în spatele lui.

— Bună seara, îmi pare rău că am întârziat, spune el, apoi începe să vorbească în germană. Iertaţi-mă, admiram priveliştea.

— Intră, spune ea. Am să te rog să laşi ţurţurele afară.

Camera de zi este luminată de lămpi cu becuri puternice. Coloanele de lumină dau în vileag praful care pluteşte în atmosferă. O măsuţă din abanos cu o scrumieră plină ochi poartă pe suprafaţa ei urmele circulare rămase de la cănile care au stat acolo de-a lungul timpului. Pe pereţi se uită chiorâş măşti africane de război. Rafturile bibliotecii sunt înţesate cu cărţi de la un capăt la celălalt, de parcă ar fi nişte locuinţe suprapopulate care nu mai pot accepta noi locatari. Camera miroase puternic a tutun, dar şi a spital.

Erzberger are părul alb şi tuns scurt; când trece prin dreptul luminilor i se vede pielea scalpului. Este o femeie înaltă şi poartă un pulover tricotat de mână care atârnă pe ea şi este prea larg în dreptul gâtului, ca o şosetă fără elastic. În loc de pantaloni poartă o pijama de flanelă, iar în picioare are papuci de casă îmblăniţi. Când se uită la ea îşi aminteşte că e frig şi îl apucă tremuratul.

— Ce ai vrea să bei? Eu îmi fac un ceai.

— Un ceai ar fi ideal.

— Deci, să înţeleg, întreabă ea, în timp ce se îndreaptă spre bucătărie, că îmi scrii necrologul?

Arthur a fost luat pe nepregătite:

— O! spune el încurcat. Cum? Ce ziceţi?

— Atunci *ce* scrii de fapt? La telefon mi-ai spus că este un profil.

Bătrâna dispare în bucătărie întorcându-se un minut mai târziu cu o cană aburindă pentru el. O pune pe măsuţa de cafea, îi face semn să se aşeze pe un fotoliu din piele neagră, iar apoi se aşază şi ea pe o canapea care pare să fie perechea fotoliului. Contrar aşteptărilor lui, femeia nu se afundă în canapea; dimpotrivă, canapeaua îşi menţine forma aproape intactă, de parcă ar ţine-o pe bătrână ca în palmă. Ea întinde mâna spre masă după pachetul de ţigări şi brichetă.

— De fapt, da, recunoaşte el. Pentru asta am venit. Pentru un necrolog. Bănuiesc că vă simţiţi oribil să auziţi asta.

— Nu, nu. Chiar îmi place ideea, dacă stau să mă gândesc, în felul ăsta ştiu măcar că o să conţină informaţii exacte. N-o să am şansa să fac o reclamaţie după, nu-i aşa?

Tuşeşte şi îşi acoperă gura cu pachetul de ţigări. Îşi aprinde una.

— Fumezi?

Arthur refuză.

Bătrâna scoate pe gură un firicel de fum, după care inspiră, umflându-şi pieptul, iar fumul este absorbit în întregime.

— Vorbeşti excelent germana.

— Am trăit în Berlin şase ani când eram adolescent. Tata era corespondent de presă acolo.

— A, da – eşti fiul lui R.P. Gopal, nu-i aşa?

— Aşa e.

— Şi scrii necrologuri.

— În principiu, da.

— Nu te-ai zbătut prea tare să ajungi sus, nu-i aşa?

El răspunde cu un zâmbet politicos. În mod normal, dacă spune că scrie pentru un ziar internaţional cu sediul la Roma, atrage automat un anumit respect din partea orişicui, dar numai până când oamenii află exact cu ce se ocupă el acolo.

Ea continuă:

— Mi-au plăcut cărţile tatălui tău. Era una care avea cuvântul „elefant" în titlu, cum se numea?

Aruncă o privire către bibliotecă.

— Da, spune Arthur, era un scriitor excelent.

— Şi tu scrii la fel de bine ca el?

— Vai, nu.

Soarbe din ceai, scoate un caiet de însemnări şi reportofonul.

Gerda striveşte ţigara în scrumieră şi trage de nişte fire răzleţe de la papuci.

— Mai vrei ceai?

— Nu, mulţumesc. Este în regulă.

Porneşte reportofonul şi începe cu întrebări despre debutul carierei ei. Ea răspunde cu nerăbdare, adăugând:

— Ar trebui să mă întrebi alte lucruri.

— Ştiu că astea sunt întrebări elementare. Dar trebuie să-mi confirmaţi câteva aspecte.

— Găseşti totul în cărţile mele.

— Ştiu şi asta. Doar că...

— Bine, întreabă-mă ce vrei.

Arthur îi arată exemplarul primului volum din memorii:

— Apropo, mi-a plăcut cartea.

— Chiar aşa?

Faţa ei se luminează şi mai pufăie puţin din ţigară.

— Îmi pare rău că a trebuit să suferi atâta cu chestia aia plicticoasă.

— N-a fost deloc plictisitoare.

— Eu una sunt plictisită de memoriile astea. Mă gândesc că aşa se întâmplă când scrii o carte despre viaţa ta. Odată ce ai terminat-o, nu mai vrei să auzi de ea. Dar e greu să nu mai vorbeşti despre viaţa ta – în special dacă eşti ca mine.

Gerda se apleacă în faţă cu un aer preocupat:

— Deviez puţin de la subiect, domnule Gopal. Chiar îmi plac necrologurile. Nu am avut intenţia să sune ca şi cum ţi-aş denigra munca. Sper că nu ai interpretat astfel ce am zis mai devreme.

— Nu, în niciun caz.

— Bun. Asta mă face să mă simt mai bine. Ascultă, când o să citesc şi eu articolul ăsta?

— Mi-e teamă că nu-l veţi citi. Este împotriva regulamentului nostru. Altfel, toată lumea ar cere să se mai facă schimbări pe ici, pe colo. Îmi pare rău.

— Păcat. Ar fi chiar amuzant să ştiu cum îşi va aminti lumea de mine. Singurul articol pe care aş dori din tot sufletul să-l citesc şi uite că nu pot! În fine, ce să-i faci?

Cântăreşte în mână pachetul de ţigări:

— Îmi închipui că oamenii se supără tare când apari cu carnetul de însemnări. Nu? E ca şi cum antreprenorul de pompe funebre ar sosi să ia măsurători muribundului.

— Sper că nu e chiar aşa rău. Dar, de fapt, cei mai mulţi oameni nu-şi dau seama de ce fac investigaţii. În orice caz, mă simt uşurat că nu trebuie să mă prefac şi în seara asta, spune el. Îmi face viaţa mult mai uşoară.

— Dar asta îmi face mie moartea mai uşoară?

Arthur încearcă să râdă.

— Nu mă băga în seamă, spune ea. Mă joc şi eu cu cuvintele, nimic mai mult. Oricum, nu mi-e teamă de ea. Deloc. Nu are cum să îţi fie teamă de un lucru prin care nu treci tu însuţi. Singura moarte prin care trecem este moartea celorlalţi. Şi asta e cât se poate de rău. Nu cunosc ceva mai oribil. Mi-aduc aminte când am fost afectată prima dată de asta – mi-a murit un prieten foarte drag. Când să fi fost asta? Cred că era prin 1947, dacă nu mă înşel. Era Walter – apare în cartea mea, e cel care poartă mereu jiletcă când merge la culcare, dacă îţi aminteşti. S-a îmbolnăvit, l-am abandonat în Viena şi a murit. Mi-era foarte frică de boală. Încremeneam de groază la gândul că... De fapt, la gândul că ce? Că m-aş fi îmbolnăvit şi aş fi murit? În niciun caz. Chiar şi atunci, intuitiv, înţelegeam care era cel mai cumplit lucru legat de moarte: să-i vezi pe alţii cum mor. E greu de îndurat; de aceea nu am suportat ideea de a-l vedea pe Walter mort, niciodată nu am avut destulă rezistenţă pentru scena asta. Vezi, ce vreau să spun de fapt este că moartea este prost înţeleasă. Cea mai mare pierdere nu este pierderea propriei vieţi. Asta nu e o pierdere. Pentru alţii, poate, dar nu pentru tine. Din punctul tău de vedere, experienţa doar se opreşte. Din perspectiva ta, nu este nicio pierdere. Înţelegi? Şi

totuşi, poate că şi ăsta e doar un joc de cuvinte, pentru că nu face moartea mai puţin înfricoşătoare, nu-i aşa?

Ea se opreşte şi ia o înghiţitură din ceai.

— Lucrul de care mă tem cel mai mult este timpul. Acolo stă ascuns diavolul. Ne biciuieşte să mergem mai departe, când noi am vrea să ne mai odihnim. Prezentul aleargă infernal de repede, nu ai cum să-l prinzi, şi brusc devine trecut, dar nici atunci nu stă locului, pentru că încet-încet se transformă în amintiri şi poveşti din ce în ce mai neverosimile, de care nu mai eşti sigur. Bunăoară, trecutul meu nu mi se pare câtuşi de puţin real. Persoana care a trăit în trecutul meu nu sunt eu. Este ca şi cum eu, cea din prezent, mă dizolv permanent. Era un vers din Heraclit: „Nimeni nu se scaldă de două ori în apa aceluiaşi râu, pentru că în momentul următor nu mai este acelaşi râu şi el nu mai este acelaşi om". Cam aşa este. Noi ne bucurăm de această iluzie a continuităţii şi o numim memorie. Ceea ce explică, probabil, de ce temerea noastră cea mai mare nu este sfârşitul vieţii, ci sfârşitul amintirilor, îl scrutează cu privirea:

— Are sens ce zic? Pare rezonabil sau e curată nebunie?

— Nu m-am gândit niciodată în felul ăsta la tot ce aţi spus, răspunde el. Dar probabil că aveţi dreptate.

Gerda se sprijină de speteaza canapelei:

— Este un fapt extraordinar!

Se apleacă din nou înainte:

— Nu ţi se pare uimitor? Personalitatea noastră moare constant şi noi avem iluzia continuităţii. Între timp, noi ne panicăm în legătură cu moartea, pe care nici nu putem să o experimentăm. Şi totuşi, această frică ilogică ne motivează în viaţă. Ne batem până la sânge şi ne mutilăm pentru victorie şi faimă, de parcă astea ar putea să înşele moartea şi să ne ofere o prelungire oarecum. Apoi,

când moartea ne suflă în ceafa, ne cuprinde gândul că am realizat atât de puţine. În toată viaţa mea, de exemplu, nu am reuşit să înfăptuiesc mare lucru, iar ce am făcut nu am făcut cum trebuie. De-abia dacă voi fi amintită pe undeva. Desigur, cu excepţia ziarului tău excentric. N-am să întreb de ce m-ai ales pe mine – slavă Domnului că cineva a făcut-o! Asta mai dă apă la moară iluziilor mele.

— Sunteţi prea modestă.

— Nu are nimic de-a face cu modestia, îi ripostează. Cine mai citeşte cărţile mele? Cine a mai auzit de mine în momentul de faţă?

— Păi, unul aş fi eu, minte Arthur.

— Of, dragă, ascultă-mă, continuă ea. Spun că ambiţia este absurdă şi totuşi sunt încă înrobită de ea. Este ca şi cum ai fost un sclav toată viaţa ta, apoi, într-o bună zi, afli că nu ai avut niciodată un stăpân, dar te întorci totuşi la muncă. Poţi să îţi imaginezi o forţă mai mare ca asta în univers? Eu nu pot, nu în universul meu. Ştii, de când eram copilă m-a dominat. Tânjeam după realizări, tânjeam să fiu o persoană influentă – mai ales asta. Să am o înrâurire asupra oamenilor. Asta a fost religia mea: convingerea că merit atenţie, că oamenii fac o mare greşeală dacă nu mă ascultă, că cei care mă contrazic sunt nebuni de legat. Cu toate acestea, orice aş înfăptui, lumea trăieşte mai departe, impertinentă şi indiferentă. Ştiu toate astea, dar tot nu îmi intră în cap. Bănuiesc că de aceea am şi acceptat să stau de vorbă cu tine. Chiar şi astăzi aş face orice nebunie numai ca să vă fac pe voi toţi să tăceţi şi să mă ascultaţi, ceea ce ar fi trebuit să faceţi de la bun început!

Tuşeşte şi întinde mâna să ia o nouă ţigară:

— Asta e o realitate: nimic din toată civilizaţia noastră nu s-a dovedit a fi mai productiv decât ambiţia asta ridicolă. Cu toate relele ei, ea a creat cel mai mult. Catedrale, sonate, enciclopedii: nu

dragostea de Dumnezeu a fost în spatele lor, nici dragostea de viaţă. Ci dorinţa omului de a fi preaslăvit de om.

Părăseşte camera fără nicio explicaţie; o clipă mai târziu se aude tusea ei zgomotoasă, atenuată de o uşă închisă. Se întoarce.

— Uită-te la mine, zice ea. N-am copii, n-am fost căsătorită niciodată. Ajung la acest moment din viaţa mea, domnule Gopal, fiind tot mai convinsă de un lucru aproape ilar: singura noastră moştenire este materialul genetic. Întotdeauna i-am dispreţuit pe cei care făceau copii. Era ca o scăpare pentru cei mediocri, care îşi înlocuiau vieţile lor amărâte şi peticite cu altele noi şi proaspete. Şi totuşi, astăzi aş vrea să fi dat şi eu naştere unei alte vieţi. Nu am decât o nepoată, o fată agasant de serviabilă (n-ar trebui s-o numesc fată – a încărunţit deja), care se uită la mine de parcă m-ar privi prin capătul greşit al unui telescop. Vine la mine în fiecare săptămână cu zeci de litri de supă, supă şi iar supă, şi cu o droaie de doctori, asistente, bărbaţi şi copii ca să mă mai vadă o dată. Ştii, există zicala aia fără noimă: „Ne naştem singuri şi murim singuri". E o prostie. Suntem înconjuraţi de lume la naştere şi suntem înconjuraţi de lume şi la moarte. Numai între aceste două momente suntem singuri.

Erzberger a deviat atât de mult de la subiect, încât Arthur nu prea ştie cum ar putea face să o aducă înapoi la tema iniţială a conversaţiei fără să pară nepoliticos. Până şi ea pare să-şi dea seama, constatând cât de mult a fumat, că a vorbit despre lucruri cu totul diferite de cele pentru care venise Arthur.

— Pot să folosesc baia dumneavoastră?

Închide uşa după el, îşi roteşte umerii înţepeniţi şi se uită la ceas. E deja mult mai târziu decât ar fi vrut el. Trebuie să obţină nişte citate pe care să le poată folosi. Nimic din ce a spus ea nu merge. Dar sarcina îi pare mult peste puterile lui. Tot ce vrea este o altă

profesie, una care să-l plătească ca să pregătească sandviciuri cu Nutella şi să trişeze când joacă Monopoly cu Pickle.

Îşi verifică mobilul, care e pus pe silenţios. Arată douăzeci şi şase de apeluri pierdute. Douăzeci şi şase? N-are cum. În mod normal, el nu primeşte douăzeci şi şase de telefoane într-o săptămână. Verifică din nou – nu s-a înşelat: douăzeci şi şase de apeluri în ultima oră. Primele trei sunt de acasă, următoarele sunt de pe mobilul lui Visantha.

Iese din baie.

— Îmi pare rău, trebuie să dau un telefon. Mii de scuze.

Iese pe verandă. Aerul e foarte rece.

Erzberger fumează pe canapeaua de piele, auzind murmurul conversaţiei lui, fără să înţeleagă însă ceva. Apoi el se opreşte din vorbit, dar nu se întoarce. Ea striveşte mucul de ţigară şi îşi aprinde alta. Deschide uşa din faţă.

— Ce se întâmplă? Nu mai vorbeşti la telefon. Ce faci aici afară? Terminăm interviul ăsta sau nu?

— Unde este geanta mea?

— Ce?

Arthur trece pe lângă ea, îndreptându-se spre camera de zi.

— Ştiţi unde este geanta mea?

— Nu. De ce? Pleci? Ce faci? strigă după el.

Arthur nici măcar nu închide uşa de la intrare în urma lui.

În următoarele zile, el nu revine la serviciu. În curând, toată lumea află de ce. Kathleen telefonează pentru a-şi exprima condoleanţele.

— Revino oricând te simţi pregătit.

După câteva săptămâni, colegii lui încep să bombăne:

— Cu el, fără el, de-abia dacă se observă vreo diferenţă, spun ei.

— Avem stagiari care se ocupă acum de pagina de „Jocuri şi integrante”.

— Şi unde mai pui că se descurcă mult mai bine.

— Avea obiceiul să plece devreme în fiecare zi. Adică, *chiar* îmi pare rău pentru tip. Dar, cum să spun? Ce face el acum... o cam caută cu lumânarea. Nu crezi? Cât timp o să mai lipsească de la lucru?

Redactorul de ştiri, Craig Menzies, se dovedeşte a fi cel mai sincer aliat al lui Arthur în această perioadă. Intervine în favoarea lui, zicând că ziarul ar trebui să-l lase atâta timp cât are nevoie ca să se liniştească şi să-şi revină. Dar după două luni, departamentul de contabilitate îl informează pe Arthur că trebuie să se întoarcă la birou începând din ianuarie, sau îşi pierde slujba.

Menzies îi sugerează lui Arthur să-şi facă revenirea discret, participând la petrecerea de Crăciun – o să fie o metodă mai puţin dureroasă de a-şi revedea toţi colegii deodată. La petrecere o să fie băutură la discreţie şi liber la fiţe şi flirturi, aşa că ceilalţi vor fi mult prea ocupaţi ca să-i mai acorde prea multă atenţie.

Menzies îi salută pe Arthur şi pe Visantha care aşteaptă la intrarea în birou şi îi conduce sus, unde dau imediat peste un grup de colegi.

— Arthur. Bună.

— Te-ai întors.

— Arthur, omule, ce bine să te vedem.

Nimeni nu pare bucuros; par să-şi fi revenit brusc din beţie.

Menzies intervine:

— Unde sunt păstrate băuturile gratuite?

Îi conduce pe Arthur şi pe Visantha într-acolo.

Din când în când, fel de fel de colegi se apropie de Arthur şi îi repetă că le pare bine să îl revadă. Cei mai curajoşi îl întreabă despre absenţa lui, dar el îi întrerupe:

— Nu pot să vorbesc despre asta. Îmi pare rău. Şi cum mai stau lucrurile pe aici? La fel ca întotdeauna?

Într-un colţ mai îndepărtat al redacţiei se află un brad de Crăciun, care la bază este înconjurat de cadouri împachetate în hârtie roşie, strălucitoare şi legate cu panglici aurii, ondulate. Copiii dau năvală să îşi ia cadourile şi scutură cutiile care nu trebuie deschise încă – e o tradiţie a companiei să ofere cadouri copiilor angajaţilor înainte de Crăciun. Menzies şi Arthur uitaseră că vor fi şi copii la petrecere, dar acum îşi dau prea bine seama de acest aspect dureros. Menzies se plantează în faţa lui Arthur şi a lui Visantha, stă drept ca un par şi vorbeşte în gura mare ca să acopere atât priveliştea, cât şi zgomotul puştilor care se îngrămădesc în colţ.

Clint Oakley le dă târcoale celor trei de departe, aruncând priviri încolo şi-ncoace şi bând din când în când dintr-un pahar plin ochi cu punci. Când Visantha şi Menzies se îndepărtează puţin ca să ia un platou cu aperitive, Clint se năpusteşte:

— Ce bine să te văd, amice!

Îl plesneşte pe Arthur pe umăr, lovitură în urma căreia o parte din punciul din pahar se varsă pe mocheta murdară.

— Ne onorezi cu prezenţa full-time de-acum încolo sau ai venit doar pentru seara asta? Ne lipseşti, omule. Trebuie să te întorci. „Jocuri şi integrante" de-abia dacă mai stă în picioare fără tine. Cât timp s-a făcut de când lipseşti?

Continuă să turuie şi nu-i dă voie lui Arthur să răspundă.

— E frumos din partea noastră că te-am lăsat să vii aici ca să ne încerci băuturile. Nu-i aşa? Suntem băieţi de treabă, nu? Copiii mei

şi-au primit deja cadourile de Crăciun. S-au ales cu nişte porcărioare destul de reuşite anul ăsta – i-am bătut la cap să mi le arate şi mie. Doar ca să văd cât de zgârcit e Grupul Ott. Dar nu sunt rele prostiile alea. Ceva de genul pistoale de jucărie, păpuşi Bărbie, chestii de-astea. N-ar fi trebuit să trag cu ochiul. Nu prea e voie înainte ca Moş Crăciun să coboare pe horn, nu? Dar nu m-am putut abţine. Ştii tu, ca atunci când eram mici şi era dimineaţa de Crăciun şi, gen, babacii tăi dormeau, iar tu te furişai până jos şi rupeai ambalajul de pe cutii. Înţelegi ce vreau să zic, nu-i aşa, amicul meu gânditor? Hai că şi tu ai făcut la fel când erai mic, nu? Sigur ai făcut! Numai să nu te duci să şterpeleşti vreun cadou de Crăciun de-al copiilor. Anul ăsta nu primeşti nimic, amice. Mă duc să-mi pun nişte tort.

Se îndepărtează ţanţoş.

Când Menzies se întoarce cu aperitivele, Arthur îl întreabă:

— Clint ştie?

— Ce să ştie?

— Ce s-a întâmplat.

— Cum adică? Cu Pickle? Sunt sigur că ştie. De ce?

— Nu contează. Voiam doar să verific. Ai văzut-o pe Visantha?

Pe drumul spre casă, în taxi, nici el, nici soţia lui nu găsesc nimic să-şi spună.

Arthur se scotoceşte în buzunar:

— Nu sunt sigur dacă am mărunt. Ai tu?

După cum s-a stabilit, s-a întors la redacţie cu începere din noul an. Trece pe la biroul lui Kathleen să o anunţe de sosirea lui, dar ea vorbeşte la telefon. Acoperă receptorul şi îi spune din vârful buzelor:

— Am să trec eu pe la tine mai târziu.

Se instalează în micul lui birou din partea cea mai îndepărtată a redacţiei şi porneşte calculatorul. În timp ce aparatul huruie şi revine la viaţă, Arthur aruncă o privire prin jur, la birourile editorilor seniori înşirate de-a lungul pereţilor, la masa editorilor, în formă de potcoavă, din centrul redacţiei, la mocheta albă cu pete uscate care miroase a cafea învechită şi a supă încălzită la microunde. Marginile din fibră acrilică sunt răsucite în sus, dar pe alocuri sunt lipite de podea cu bandă adezivă argintie. Câteva birouri sunt goale acum, foştii ocupanţi fiind de mult ieşiţi la pensie, dar niciodată înlocuiţi de angajaţi noi. Vechile bileţele cu însemnări, lipite pe toţi pereţii, flutură ori de câte ori se deschid ferestrele. Sub mesele abandonate, tehnicienii au dosit imprimante vechi, stricate şi monitoare cu tub catodic inutilizabile, în timp ce colţul încăperii este un cimitir de scaune rotative deteriorate care se răstoarnă dacă te aşezi pe ele. Nimeni nu aruncă nimic din toate vechiturile strânse aici pentru că nu se ştie cui aparţine de fapt această sarcină.

Arthur se întoarce la rutina zilnică şi lucrează din nou la „Ziua de azi în istorie", „Exerciţii de logică şi perspicacitate", „Jocuri şi integrame", „Bancul zilei" şi „Vremea pe glob". Ascultă toate cerinţele lui Clint şi le duce la bun sfârşit. În afară de asta, nu vorbeşte cu nimeni decât cu Menzies. Şi nu mai pleacă acasă devreme, ci la timp.

Într-un târziu se opreşte şi Kathleen la biroul lui.

— N-am apucat nici măcar să bem o cafea împreună. Îmi pare rău – nu mai termin cu şedinţele. Toată viaţa mea a ajuns o şedinţă Iară sfârşit. De mă crezi sau nu, mai demult mă *ocupam* şi eu cu jurnalismul.

Stau la taifas o vreme pe subiectul ăsta, până când Kathleen consideră că a acordat destul timp subalternului ei îndoliat. Acum ea o să plece şi, în situaţia ideală, nu îşi vor mai vorbi câteva luni.

— Încă un lucru, adaugă ea. Ai putea să o suni pe nepoata Gerdei Erzberger? M-a sunat de vreo mie de ori. Nu-i nimic important – doar că-şi varsă nervii pe mine că nu ai terminat interviul. Ţi-aş fi recunoscătoare dacă ai reuşi să mă scapi de ea, aş aprecia mult asta.

— De fapt, răspunde Arthur, aş dori să mă întorc acolo şi să termin articolul.

— Nu ştiu dacă bugetul nostru ar permite două deplasări la Geneva pentru un necrolog. Nu-l poţi termina aici?

— Dacă îmi dai o zi liberă, îmi plătesc eu drumul.

— Asta e vreo şmecherie ca să scapi o zi de Clint? Nu te-ai întors decât de o săptămână. Deşi nu pot să te condamn.

De data asta Arthur ia avionul până la Geneva şi află că Erzberger a fost mutată la o clinică din oraş. Nu mai are păr pe cap, iar pielea îi este galbenă. Îşi scoate masca de oxigen:

— Mă sufoc des, aşa că notează repede.

Arthur pune reportofonul pe masa de la căpătâiul patului.

Ea îl închide:

— Sincer, nici nu ştiu dacă să vorbesc cu tine. Mi-ai irosit timpul.

El îşi ia reportofonul şi paltonul şi se ridică.

— Acum unde pleci? întreabă ea.

— Aţi fost de acord cu această întrevedere. Dacă nu vreţi să cooperaţi, nu-mi pasă. Nu mă mai interesează.

— Stai puţin. Aşteaptă, spune ea. Ce s-a întâmplat mai exact? Nepoată-mea mi-a zis că ai plecat din „motive personale". Ce înseamnă asta?

Mai ia o gură de aer din masca de oxigen.

— Nu am de gând să discut pe tema asta.

— Trebuie să-mi dai un răspuns. Nu ştiu dacă mai vreau să-ţi fac mărturisiri. Poate te duci la toaletă şi nu te mai întorci.

— Nu discut acest aspect.

— Ia loc.

El se conformează.

— Dacă nu vrei să-mi povesteşti ceva interesant despre tine, continuă ea, măcar spune-mi ceva despre tatăl tău. Faimosul R.P. Gopal. Era un om interesant, nu?

— Aşa e.

— Deci?

— Ce pot să spun? Lumea îşi aminteşte mereu de el ca fiind foarte charismatic.

— Ştiu asta. Dar spune-mi ceva ce-ţi aminteşti tu însuţi despre el.

— Îmi amintesc că mama obişnuia să-l îmbrace – nu că îi alegea hainele, ci că efectiv îl îmbrăca. Numai când am ajuns la adolescentă mi-am dat seama că asta nu era nici normal, nici obişnuit. Ce pot să mai spun? Era chipeş, după cum ştiţi. Când eram mai tânăr, fetele cu care ieşeam erau foarte impresionate de fotografiile mele de familie, ceea ce mă enerva la culme. A fost întotdeauna mult mai popular decât mine. Ce altceva? A, scrierile de război din India, desigur. Îmi amintesc cum scria poezii: obişnuia să compună în timp ce stătea în vechiul meu pătuţ de copil. Zicea că e comod acolo. În afară de asta, îi mai plăcea şi băutura. Ceea ce i-a adus şi sfârşitul, fireşte.

— Deci nu te ocupi decât de necrologuri? Ce părere avea taică-tău despre asta?

— Nu cred că-l deranja. El mi-a făcut rost de prima slujbă din branşă, pe Fleet Street. După asta nu mi s-a părut să-l mai fi deranjat vreun lucru, oricare ar fi fost el. Dar n-am avut niciodată

morbul ziaristului împătimit. Nu doream decât un post călduţ şi confortabil. Nu sunt ambiţios din fire.

— Asta înseamnă că eşti un ratat.

— Foarte amabil din partea dumneavoastră.

— În comparaţie cu R.P. Gopal, în orice caz.

— Da, aveţi dreptate. Nu mă compar cu el. Nu mi-a lăsat mintea lui, ticălosul.

Se uită la ea:

— De vreme ce sunteţi atât de sarcastică cu mine, sper că n-o să vă supăraţi dacă o să fiu şi eu direct. De fapt, cred că nici nu-mi pasă. Sunteţi în total dezacord cu scrierile dumneavoastră. Când v-am citit memoriile înainte de prima noastră întrevedere, eram neliniştit în legătură cu interviul nostru. Dar, ca persoană, nu sunteţi deloc demnă de admiraţie.

— Începe să-mi placă această conversaţie. O să apară totul în necrolog?

Tuşeşte din greu, apoi horcăie în masca de oxigen. Când vorbeşte din nou cu Arthur, vocea îi zgârie auzul:

— Asta e o cameră liniştită, spune ea. Am avut noroc să primesc o cameră numai pentru mine. Nepoată-mea vine să mă viziteze în fiecare zi. Absolut în fiecare zi. Ţi-am povestit despre ea?

— Da, v-aţi plâns în legătură cu ea, de fapt. Mi-aţi spus că vă chinuie cu supă fierbinte şi încurajări reci.

— Nu, nu, nu, se apără ea. *Niciodată* nu m-am plâns de ea. Ţi-aminteşti greşit. O ador pe nepoata mea. E cea mai scumpă fiinţă pe care o cunosc. Gherasim – porecla asta i-am dat-o eu. Numele ei adevărat este Julia. E un înger. Ţin tare mult la ea. Nici nu poţi să-ţi închipui cât de bună a fost cu mine în aceste ultime luni.

Tuşeşte.

— Nu îmi mai găsesc cuvintele. Îmi pierd vocea. O să tac din gură, deşi nu am spus nimic. Nimic folositor.

Scoate un carnet şi scrie: „Teoretic ar trebui să comunic cu ăsta”. Aşteaptă, pregătită să îl utilizeze, dar Arthur nu o întreabă nimic.

Singurele zgomote care se aud sunt sunetele de la aparatele medicale şi respiraţia grea a Gerdei.

Într-un târziu, Arthur vorbeşte:

— E ceva interesant. De fapt, vreau să vă spun ceva. Nu e important, dar... s-a întâmplat ceva.

Se opreşte brusc. Gerda încuviinţează din cap şi scrie: „Ştiu. Un accident. Fiica ta”.

— Da, fiică-mea. A fost un accident.

Ea scrie: „S-a isprăvit acum”.

— Nu pot să vorbesc despre asta.

Îşi pune reportofonul şi pixurile în buzunar.

Gerda îşi scoate masca de pe faţă:

— Îmi pare rău, spune ea. La urma urmei s-a dovedit că nu am avut nimic să-ţi povestesc.

În timp ce aşteaptă să urce în avionul care să-l ducă înapoi la Roma, notează tot ce îşi mai aminteşte despre Erzberger. Lucrează şi pe durata zborului şi, ajuns acasă, caută un loc unde să nu fie deranjat. Numai un loc e liber, fosta cameră a lui Pickle. Se aşază pe patul ei şi scrie la laptop până la patru dimineaţa, sorbind din când în când dintr-un pahar cu whisky ca să rămână treaz – un truc vechi de-al lui taică-său. A doua zi, rămâne la birou până târziu, adunând tot felul de informaţii generale despre Erzberger. Aşază într-un teanc cărţile ei la marginea biroului ca să vadă toată lumea la ce lucrează. Kathleen trece pe acolo şi observă.

Erzberger, după cum s-a descris chiar ea în operele ei, e o femeie cu o morală îndrăzneaţă, pe care epoca ei nu a reuşit să o

compromită, o femeie care-ţi trezeşte o mare afecţiune şi care te poate chiar inspira. Ca persoană, nu prezenta niciuna dintre aceste calităţi. Dar acum, când Arthur îi scrie necrologul, el se bazează pe imaginea lui Erzberger din memoriile ei, pe Gerda cea fictivă, trecând-o cu vederea pe femeia pe care o întâlnise în carne şi oase. Asta e articolul pe care îl vor ei. Ca să-i dea un plus de autoritate, inserează formularea „într-o serie de interviuri ce au avut loc cu puţin înainte de moartea ei". Reciteşte articolul până i se pare că nu mai e loc pentru alte corecturi. Şi-l citeşte sieşi încă o dată, cu voce tare, în fosta cameră a lui Pickle. De data asta chiar şi-a dat silinţa. Nici dacă l-ar fi scris tatăl lui nu ar fi ieşit cu mult mai bun. Îl trimite pe mail direct lui Kathleen, ocolindu-l pe Clint. Asta e neobişnuit, iar Kathleen îi semnalează faptul. În biroul ei, Arthur îi explică:

— M-am gândit că ai fi mai în măsură să editezi tu articolul ăsta. Nu vreau să jignesc sentimentele nimănui. Dar ar fi grozav dacă ai putea să arunci o privire peste el. Desigur, nu-i nicio supărare dacă nu poţi sau dacă nu e oportun.

Kathleen îl citeşte şi este impresionată:

— Când moare Gerda, spune ea, o să-l publicăm aşa cum este. În întregime, dacă se poate. Este exact tipul de articol de care avem mare nevoie. Scris bine şi din care reiese o voce reală, o poziţie proprie. E un articol care are ceva de spus. Nemaipomenit, pe bune. Ai surprins-o perfect. Asigură-te că Clint îţi dă spaţiu suficient. În regulă? Şi, dacă apar probleme, spune-i că eu am spus aşa.

Profită de ocazie pentru a-i propune şi alte subiecte lui Kathleen – nu pentru necrologuri, ci pentru articole generale. Ea nu obiectează, aşa că Arthur le scrie în timpul lui liber. Procedând ca prima dată, i le trimite direct lui Kathleen, fără pretenţia ca ea să i

le editeze, ci motivându-şi gestul astfel: „Aş aprecia foarte mult părerea ta, dacă ai timp să te uiţi peste ele”. De îndată ce ea le citeşte şi-şi arată entuziasmul, Arthur le trimite mai departe lui Clint cu observaţia: „Editat de KS”. Făcând astfel, Clint nu se mai poate atinge nici măcar de un cuvânt.

Încetul cu încetul, Arthur transformă fosta cameră a lui Pickle în biroul lui de lucru. Adică aşa numeşte el acum camera asta. Lui Visantha nu-i surâde deloc ideea.

Într-o seară, îşi ridică privirea din foile cu însemnări:

— Bună. Ce e?

— Eşti ocupat? îl întreabă ea.

— Destul de ocupat. S-a întâmplat ceva?

— O să revin. Nu vreau să te întrerup.

— Dar ce e?

— Nimic. Doream doar să stăm de vorbă.

— Despre ce?

Stinge veioza de la birou. Acum stă pe întuneric. Vede silueta lui Visantha conturată în pragul uşii. Spune:

— Nu pot să vorbesc despre asta.

— N-am zis despre ce vreau să vorbim.

— Am terminat cu treaba pe ziua de azi.

— La vârsta mea, adăugă ea, ar trebui să ne grăbim. Dacă mai vrem un copil.

— Am lucrat destul în seara asta, cred.

— Vârsta mea poate deveni o problemă dacă mai aşteptăm mult. Ziceam şi eu.

— Nu, nu, spune Arthur ridicându-se. Eu unul nu mai vreau. Nu. N-aş suporta ideea. Gata, am terminat la birou. Gata pentru seara asta.

Se apropie de ea şi o atinge pe umeri. Ea tresaltă, aşteptând o îmbrăţişare. În schimb, el o dă la o parte cu blândeţe şi trece pe lângă ea.

A doua zi, un cubanez care pretindea că avea 126 de ani moare. Nimeni nu crede ce spunea el, dar ziarul trebuie să umple cumva pagina nouă. Aşa că Arthur este însărcinat să scrie opt sute de cuvinte despre subiect. El fură informaţiile de bază de la celelalte agenţii şi mai adaugă câteva înfloriturii inteligente. Îl citeşte de vreo zece ori, apoi i-l trimite lui Clint pe e-mail. „Îl ai aici pe cubanezul impostor", îl informează Arthur, după care îşi mai verifică o dată e-mailul înainte să iasă pe uşă. Găseşte un mesaj de la nepoata lui Erzberger: Gerda a murit.

Arthur se uită la ceas să vadă dacă se mai poate încadra în termenul-limită. O sună pe nepoată, îşi exprimă condoleanţele, îi pune întrebări în legătură cu câteva detalii obligatorii pentru necrolog: când a murit Gerda mai exact, care a fost cauza oficială, când va avea loc înmormântarea. Introduce aceste informaţii noi în necrolog şi se duce în biroul lui Clint:

— Trebuie să scoatem ceva de pe pagina nouă.

— Exclus la ora asta.

— O scriitoare austriacă, Gerda Erzberger, tocmai a murit. Aveam un necrolog deja pregătit pentru ocazia asta.

— Ai înnebunit? Îl avem pe nenorocitul ăla de cubanez pe pagina nouă.

— Trebuie să îi dai la cap şi să o pui pe Erzberger în loc.

— *Trebuie?* Kathleen nu mi-a zis că trebuie să fac nimic.

— Kathleen voia articolul despre Erzberger din capul locului. Fiecare dintre ei pomeneşte numele lui Kathleen de parcă ar roti o bâtă înspre celălalt.

— Ce vorbeşti? Kathleen l-a ales pe cubanezul de 126 de ani. Aşa a zis la şedinţa de la prânz.

— Ei bine, atunci *eu* vreau să fie inclus articolul despre Erzberger. În întregime.

— Cine naiba a auzit de austriaca asta proastă, la urma urmei? Uite ce e, omule, cred că putem să păstrăm liniştiţi capodopera ta până mâine.

— Kathleen a insistat că vrea un articol despre Erzberger îndată ce moare. Evident, am putea adăuga spre sfârşitul paginii şi un text scurt despre cel mai vârstnic mincinos din lume, ca să-i facem pe plac. Dar nu vreau să fac asta. Asta ţi-o cer eu personal, nu are nimic de-a face cu Kathleen. Renunţă la cubanez şi public-o pe Erzberger. Şi *nu-mi ciopârţi* articolul. Nu vreau să deschid ziarul mâine şi să-l văd sub formă de anunţ sub cubanez. E clar?

Clint zâmbeşte:

— O să fac ceea ce trebuie să fac, omule.

Arthur doarme prost în noaptea aceea – e prea nerăbdător. Când soseşte ziarul, îl deschide imediat la pagina nouă.

— Da, strigă el. A, Clint, dragul de tine, Clint dragule! Exact cum sperase Arthur, Clint a distrus articolul despre

Erzberger, a condensat viaţa ei într-o sută de cuvinte şi a făcut din ea o ştire pe scurt după articolul despre cubanezul mort.

— Perfect, îşi spune Arthur.

Se linişteşte şi o sună pe Kathleen din biroul lui de acasă.

— Îmi pare rău să te deranjez acasă aşa de devreme, dar ai văzut necrologurile noastre de azi?

— Necrologurile? Sunt mai multe?

O aude cum dă paginile. Vocea îi capătă dintr-odată un ton metalic.

— De ce am publicat asta ca ştire pe scurt?

— Asta mă întreb şi eu. Nu pricep de ce n-a mai putut aştepta subiectul ăsta încă o zi.

— Nu ştiai că o să se publice în formatul ăsta?

— N-aveam nici cea mai vagă idee. Acum o văd şi eu pentru prima dată. Ceea ce mă deranjează pe mine e... De fapt, sunt mai multe lucruri, dacă stau să mă gândesc. Mai întâi, e vorba de toţi banii cheltuiţi de ziar ca să mă trimită acolo. Apoi, efortul pe care l-am făcut ca să mai merg o dată. În special după toate câte mi s-au întâmplat.

Închide uşa biroului cu piciorul ca să nu-l audă Visantha.

— Exact, aprobă Kathleen.

— Dar, mai mult ca orice, continuă el, mi se pare că este un mare deserviciu pentru Gerda. O scriitoare importantă a secolului XX, o gânditoare profundă, după părerea mea. Şi-aşa este prea mult neglijată. Şi noi ce facem? Clint o transformă într-o ştire pe scurt. După ditamai articolul despre un mincinos cubanez. Nu vreau să creez nimănui probleme, dar mie mi se pare scandalos. Şi dă prost pentru ziar. Ne face să părem superficiali. La urma urmei, tot ce avea de făcut Clint era să reţină articolul încă o zi şi apoi să-l publice în întregime, după cum i-am zis. Şi după cum i-am zis că doreai *tu.* I-am spus: „Nu-l publica azi. Kathleen ar vrea să-l ţii până mâine". În orice caz, îmi pare rău – mă comport mizerabil acum, adaugă el. Nu vreau să-l fac praf pe Clint, doar că...

— Nu, ai dreptate să fii supărat. Şi eu sunt destul de nervoasă.

— Am putea să publicăm azi articolul întreg?

Ştie deja răspunsul.

— Nu putem să anunţăm de două ori moartea ei, răspunde Kathleen.

— Ceea ce mă miră cel mai mult e că am adus explicit în discuţie numele tău când am discutat cu Clint subiectul ăsta.

— Serios?

— Am fost cât se poate de clar.

— Ştii ce? spune ea, tot mai mânioasă. Nu mai vreau să-ţi editeze Clint articolele. E ridicol.

— Păi şi cum rămâne situaţia în termeni administrativi? Adică, trebuie să mă subordonez lui Clint. Eu scriu la pagina nouă. Asta e a lui.

— Nu e nimic *al lui.*

— Atunci ce se alege de segmentul meu: jocurile, integramele şi toate celelalte?

— Nu ar mai trebui să faci porcăria aia. Un stagiar s-ar putea ocupa foarte bine de jocuri.

— N-o să-ţi fie uşor cu Clint la capitolul ăsta.

— Nu-mi fac griji.

— N-aş vrea să mă ambalez prea tare, continuă Arthur în timp ce trage de banda de scotch care ţine lipit de perete un decupaj dintr-o revistă veche de-a lui Pickle, dar de ceva vreme vreau să vorbesc cu tine despre ceva.

Când Arthur este numit noul editor al rubricii de cultură, se mută în fostul birou al lui Clint. De vreme ce ar bate prea tare la ochi dacă Clint ar ocupa acum vechiul birouaş al lui Arthur, i se găseşte unul la marginea departamentului de ştiri sportive, cu vedere către un stâlp.

Acasă, atmosfera dintre Arthur şi Visantha este tensionată. Ea îşi caută fătiş o slujbă înapoi în Statele Unite, iar ca el să se întoarcă acolo cu ea nici nu poate fi vorba. Într-adevăr, se va simţi uşurat când ea va pleca – vechea Visantha pe care el o cunoştea a dispărut de mult, la fel cum nici Arthur nu mai e precum era odinioară.

În ultimul timp, preferă să stea la lucru până târziu. După orele de program îşi admiră noul birou. E adevărat că e mai mic decât

birourile celorlalţi editori de secţiuni. Şi e ceva mai departe de dulapul cu pixuri. Dar, în schimb, dozatorul cu apă este mult mai aproape. Şi asta e o consolare.

1954. Corso Vittorio, Roma

Sediul ziarului a fost amenajat pe Corso Vittorio Emanuele II, o arteră largă ce taie oraşul de la est la vest, mărginită de biserici din travertin alb murdar şi palate renascentiste de culoarea portocalelor roşii. Multe dintre clădirile din zona de centru a Romei arătau de parcă ar fi fost colorate cu creioanele de colorat din: roşu sângeriu, galben precum alama trompetelor, albastru murdar precum norii de ploaie. Dar clădirea mohorâtă din secolul al XVII-lea care adăpostea sediul ziarului părea să fi fost colorată cu un creion cu plumb: era cenuşie, văruită neomogen, scoasă în evidenţă de o poartă foarte înaltă din lemn de stejar, îndeajuns de largă încât ar fi putut permite şi trecerea unei goelete prin ea; oamenii însă intrau printr-o uşă mică, fixată în balamale în cadrul porţii mari.

Din cabina lui de sticlă, un paznic îi măsoară din priviri pe nou-veniţi, le indică direcţia arătând înspre coridorul lung, decorat cu o frumoasă mochetă de culoare roşu de Burgundia, care se termină exact în faţa liftului cu uşa de metal întredeschisă şi cu liftierul stând pe un scăunel tapiţat cu catifea:

— Che piano, signore? *La ce etaj, domnule?*

Cyrus Ott mergea la etajul trei, fostul sediu al unei reviste fasciste pentru cinefili care a dat faliment după căderea lui Mussolini. Ott a golit locul de mobila prăfuită, a pus să se dărâme toate zidurile interioare, creând un larg spaţiu deschis ce avea să devină redacţia de ştiri, mărginit de birouri ordonate cu deschidere spre interior, ca lojile dintr-o sală de teatru ce dau toate cu vederea înspre scenă. A cumpărat scaune rotative din lemn, birouri lăcuite, lămpi cu picior din alamă, o masă semicirculară

făcută pe comandă pentru editori, telefoane negre şi lucioase pentru reporteri, treizeci şi opt de maşini de scris marca Underwood, importate din New York, scrumiere solide din cristal, mochetă albă şi groasă, precum şi un bar discret pentru cocktailuri, lipit de peretele de la răsărit.

Şase luni mai târziu, orice vizitator care ieşea din lift la etajul trei ateriza direct într-o redacţie plină de viaţă, cu biroul secretarei în faţă, o mână de reporteri la stânga şi la dreapta bătând la maşină şi vreo şase editori care rearanjau spalturile la masa semicirculară din centru. În birourile amplasate de-a lungul zidurilor comercianţii vânau spaţiu de reclamă, o stenografa copia anunţurile pentru mica publicitate, contabilul făcea însemnări în registru. În colţul dinspre nord-vest se găsea biroul lui Ott pe a cărui uşă din sticlă mată era gravată inscripţia PATRON; *în colţul din nord-est se afla biroul lui Leopold T. Marsh, redactorul-şef, şi al lui Betty Lieb, redactorul de ştiri. În apropiere erau amplasate şi spaţiile pentru redactorii seniori care se ocupau de economie, sport, preluarea informaţiilor de la alte agenţii de ştiri, de fotografii sau de tehnoredactare. Juniorii şi stagiarii roiau şi zumzăiau în toate părţile ca albinele polenizatoare.*

Procesul de tipărire se desfăşura la subsol, ceea ce era o cu totul altă lume. Muncitori italieni, membri de sindicat, aveau în sarcină tipografia de acolo, care făcea un zgomot asurzitor; însă puţini dintre ei se întâlneau vreodată cu jurnaliştii care scriau articolele câteva etaje mai sus. După-amiaza târziu sosea un camion cu un rulou uriaş de hârtie de ziar, pe care muncitorii îl rostogoleau până jos pe rampa din spate a camionului, după care îl trânteau în traveea de încărcare făcând să se cutremure clădirea până la etajul trei. Toţi jurnaliştii care leneveau acolo sus – spunându-şi glume unii altora, stând cu picioarele pe birou, cu pălăriile cu boruri largi atârnate în vârful pantofilor, având alături scrumiere pline de ţigări care mai fumegau încă – săreau ca arşi, cuprinşi brusc de panică de îndată ce auzeau zgomotul de jos.

— La dracu', e deja timpul?

Ca prin minune, la ora zece seara, termenul-limită, ziarul era scris complet, până la cel mai neînsemnat rând de la cel mai neînsemnat articol, în ciuda palpitaţiilor şi a emoţiilor de ultim moment, asezonate cu înjurături. Editorii se ridicau de la mesele lor pentru prima dată după câteva ore bune, dezmorţindu-şi muşchii înţepeniţi şi umerii chinuiţi, respirând adânc.

Cei mai mulţi jurnalişti erau bărbaţi, în principal americani, dar şi câţiva britanici, canadieni şi australieni. Toţi se stabiliseră în Italia când s-au angajat şi toţi vorbeau italiana. Dar redacţia ziarului era exclusiv anglofonă. Cineva atârnase un anunţ la uşa liftului care spunea: LASCIATE OGNI SPERANZA, VOI CH' USCITE – AFARĂ ESTE ITALIA.

Iar când angajaţii coborau să-şi cumpere sandviciuri, anunţau:

— Mă duc până în Italia, vrea cineva ceva?

Primul an de activitate, 1954, a fost plin de ştiri senzaţionale: audierile lui McCarthy, sovieticii au testat o armă nucleară, indicele bursier Dow Jones a atins, la închiderea unei şedinţe, un maximum istoric de 382 de puncte. Iniţial, ziarul a avut de suferit de pe urma suspiciunii că ar fi un purtător de cuvânt internaţional al imperiului economic condus de Ott, dar s-a dovedit a fi o suspiciune nefondată. Necesitatea era cea care dicta şi care influenţa cel mai mult conţinutul – aveau spaţii ce trebuiau umplute pe fiecare pagină, aşa că îndesau orice înşiruire de cuvinte care aducea cât de cât a ştire, cu condiţia să nu apară înjurături pe care, se pare, le păstrau pentru uzul propriu prin birou.

Betty şi Leo coordonau împreună activităţile editoriale. Lui îi plăcea să zică: „Eu mă ocup cu imaginea de ansamblu". Dar, de fapt, Betty era cea care scria – sau rescria – cea mai mare parte a conţinutului; avea un fel natural şi relaxat de a mânui proza. Cât îl priveşte pe Ott, el se ocupa de partea financiară şi oferea sfaturi atunci când i se cereau, ceea ce se

întâmpla des. Betty şi Leo traversau iute redacţia până la biroul lui, încercând fiecare să ajungă primul în dreptul uşii. Ott asculta solemn, cu ochii aţintiţi spre mochetă. Apoi îşi ridica privirea, ochii lui de un albastru deschis mutându-se când asupra lui Betty, când asupra lui Leo, şi le comunica decizia.

Cei trei se înţelegeau de minune. Într-adevăr, singurul moment stânjenitor era când Ott ieşea din birou, moment în care Betty şi Leo îşi vorbeau de parcă atunci ar fi făcut cunoştinţă unul cu celălalt şi pândeau uşa să vadă când se întoarce patronul.

În mod normal, Ott era neîndurător când venea vorba de profit. Dar ziarul era o anomalie: din punct de vedere financiar nu o ducea bine deloc. Rivalii lui în afaceri din Statele Unite priveau cu suspiciune afacerea asta italiană. Trebuie să fie vreun aranjament şmecher, îşi închipuiau ei.

Dacă aşa stăteau lucrurile, scopul acestui aranjament nu era clar.

Nu le-a explicat niciodată planurile lui de afaceri lui Betty şi Leo, iar în privinţa chestiunilor personale era şi mai opac. Avea o soţie, Joanna, şi un băieţel, Boyd, dar nu le-a spus niciodată de ce ei rămăseseră în Atlanta. Leo a încercat să-l tachineze şi să scoată de la el niscaiva detalii, dar nu i-a mers. Ott avea darul de a pune punct unei conversaţii acolo unde şi când poftea el.

Studiile arată că europenii sunt leneşi

Reporter economic – Hardy Benjamin

Hardy îşi petrece dimineaţa dând telefoane la Londra, Paris şi Frankfurt, încercând să smulgă declaraţii prin tot felul de vorbe dulci de la analişti financiari ţâfnoşi.

— Este adevărat că o creştere a ratei dobânzilor este iminentă? întreabă ea. Are Bruxelles-ul de gând să extindă taxele vamale la importul de încălţăminte şi pentru alte produse? Dar ce credeţi în legătură cu dezechilibrul comercial?

Este amabilă chiar şi atunci când sursele ei nu sunt.

— Hardy, sunt ocupat. Ce vrei?

— Aş putea să vă sun mai târziu.

— Sunt ocupat acum, o să fiu ocupat şi mai târziu.

— Îmi pare rău că vă tot bat la cap. Mă întrebam dacă aţi primit mesajul pe care vi l-am lăsat pe robotul telefonic.

— Da, ştiu. Scrii un alt articol despre China.

— Jur că nu durează mult.

— Ştii care e replica mea când vine vorba de China: „Ar trebui să ne apucăm cu toţii să învăţăm dialectul mandarin. Bla, bla, bla". Acum pot să plec?

Pe la jumătatea amiezii are deja o mie de cuvinte, ceea ce depăşeşte numărul de calorii consumate de ieri. Hardy ţine un regim pe care l-a început pe când avea vreo doisprezece ani. Acum are treizeci şi şase şi încă visează la biscuiţi cu unt.

Ia o pauză la cafeneaua de jos, unde se întâlneşte cu prietena ei Annika, care este şomeră şi deci are de obicei suficient timp liber pentru o pauză de cafea. Hardy goleşte un pachet de îndulcitor artificial în ceaşca de cappuccino.

— Nimic nu simbolizează mai bine inutilitatea tuturor eforturilor umane decât aspartamul, spune ea şi ia o înghiţitură. A, dar chiar e bun.

Între timp, Annika îşi toarnă din belşug zahăr brun în cafeaua ei macchiato.

Cum stau ele la bar, fac un duo destul de neobişnuit: una are un ten relativ roz, un aspect de tocilară şi este scundă (Hardy), cealaltă

are un bust generos, e îmbrăcată cu stil şi înaltă (Annika). Tipa cu ten roz îi face semn cu mâna barmanului, dar el nu observă nimic. Cea cu bust generos face doar un semn din cap şi barmanul vine cât ai clipi.

— Mă enervează ce succes ai când chemi chelnerii, spune Hardy. Deşi e înjositor să vezi cum le curg balele după tine.

— Eu nu mă simt înjosită.

— Mă simt *eu* înjosită. Şi eu aş vrea ca personalul de la bar să mă trateze ca şi cum aş h un obiect, adaugă Hardy. Apropo, ţi-am spus că am avut din nou un coşmar legat de părul meu?

Annika zâmbeşte:

— Eşti bolnavă, Hardy.

— Se făcea că mă uitam în oglindă şi am văzut în spatele meu o arătare care îmi făcea cu ochiul, acoperită toată cu bucle portocalii. Oribil.

Aruncă o privire în oglinda din spatele barului, dar ceea ce vede o răscoleşte:

— Grotesc.

— Dacă vrei să ştii, începe Annika, îmi place la nebunie părul tău.

Trage de unul dintre cârlionţii lui Hardy.

— Uite ce flexibil este. Şi îmi place nuanţa asta cafenie.

— Cafenie? întreabă Hardy ridicând din sprâncene. Părul meu e cafeniu la fel cum supa de morcovi e cafenie.

Îi sună mobilul şi ea soarbe ultimul strop de cappuccino.

— Trebuie să fie Kathleen cu întrebări despre articolul meu.

Hardy îşi schimbă vocea, adoptă un ton profesional şi răspunde. Dar după ce ascultă un moment se alarmează de-a binelea. Răspunde în italiană, notează o adresă şi închide.

— Era poliţia, îi spune Annikăi. Apartamentul meu a fost spart. Se pare că au prins câţiva drogaţi *punkabbestia* când ieşeau cu lucrurile mele.

Ajunsă acasă, găseşte toate sertarele deschise şi răvăşite; pe jos era aruncată mâncare. În locul unde înainte erau sistemul ei audio şi micul ei televizor cu ecran plat acum nu mai sunt decât firele. Norocul ei că a avut laptopul la serviciu. Apartamentul ei e la parter, iar geamul de la bucătărie, care dă înspre o alee, fusese spart. Pe aici au intrat, spune poliţia. Se pare că cei doi suspecţi au îndesat tot ce au putut în pungi de plastic şi apoi au fugit. Dar pungile, care erau deja pline cu bunuri furate dintr-un alt apartament din Trastevere, s-au rupt din cauza greutăţii şi toată prada s-a vărsat pe stradă. Infractorii au încercat să îndese la loc bunurile, dar agitaţia lor a atras autorităţile.

Pe o masă lungă de la secţia de poliţie sunt împrăştiate CD-urile ei, sistemul audio, micul televizor cu ecran plat, DVD-urile, parfumul şi bijuteriile amestecate cu obiectele celuilalt păgubit, acum absent: o cravată de nailon de prin 1961, câteva romane de spionaj în engleză, un catehism catolic şi, lucru ciudat, câteva perechi de boxeri ieftini şi vechi.

Pentru buna desfăşurare a anchetei, Hardy declară că bunurile ei se găsesc printre cele recuperate, dar nu i se dă voie să ia nimic acasă – celălalt păgubit trebuie să fie şi el de faţă ca să se evite disputele în legătură cu posesia obiectelor, iar deocamdată poliţia nu i-a dat de urmă.

În aceeaşi seară, Hardy o sună pe Annika, doar-doar o va îndupleca să vină pe la ea:

— E sinistru aici la mine, cu fereastra spartă, spune Hardy. Nu vrei să vii şi să mă aperi? O să gătesc ceva.

— Aş veni dacă aş putea, dar încă îmi aştept bărbatul să ajungă acasă, răspunde Annika, referindu-se la Craig Menzies, redactorul de ştiri al ziarului. Dar să ştii că eşti bine-venită să stai cu noi.

— Nu vreau să fac prea mult tam-tam din asta. E în regulă.

Hardy verifică yala de la intrare şi apoi se întinde pe canapea, cu picioarele ghemuite şi învelită cu o pătură; are un cuţit de bucătărie la îndemână. Se scoală şi mai verifică o dată încuietoarea uşii de la intrare. Când trece prin dreptul oglinzii, ridică o mână ca să nu-şi vadă reflexia.

Inspectează şi fereastra din bucătărie – curenţii de aer pătrund înăuntru pe sub cartonul care acoperă, asemenea unui petic, ochiul de geam spart. Loveşte cartonul. Acesta rezistă, dar e departe de a fi cea mai sigură metodă de protecţie. Hardy se cuibăreşte sub pătură şi deschide o carte. După optzeci de pagini – citeşte repede – se ridică să vadă ce are de mâncare în bucătărie pentru cină. Se decide să mănânce biscuiţi cu orez şi o conservă de ciorbă de pui care se găseşte pe raftul de sus, unde ea nu poate ajunge fiind prea scundă. Cu ajutorul unui polonic, împinge conserva înspre marginea raftului. Aceasta se clatină, cade şi Hardy o prinde cu mâna liberă.

— Sunt un geniu, spune ea.

Zilele trec, dar poliţia nu-l găseşte pe celălalt păgubit, ceea ce înseamnă că Hardy tot nu are voie să-şi revendice bunurile.

— La început, se plânge ea Annikăi, mi-am închipuit, văzând romanele de spionaj, cartea de catehism şi toate celelalte, că tipul ăsta o fi vreun călugăr englez amabil şi inocent. Dar încep să-l urăsc. Acum îmi vine în minte imaginea unui preot pervers, ştii tu, cu o cămaşă aspră pe sub robă, ca să se chinuiască purtând-o, chipurile, şi care salivează în exces. Îmi închipui că se ascunde în

vreun institut pontifical ca să scape de acuzaţii de infracţiune în Statele Unite. Din păcate, am apucat să văd boxerii tipului.

Poliţia îl localizează abia peste vreo două săptămâni. Când ajunge ea la secţie, el caută deja prin lucrurile amestecate, sortându-le pe ale lui. Hardy se răsteşte la un poliţist:

— Nu pot să cred că nu m-aţi aşteptat, spune ea în italiană. Parcă era vorba că trebuie să ne împărţim împreună lucrurile.

Ofiţerul se evaporă, iar păgubitul se întoarce voios spre ea. Nu e preot, la urma urmei, ci un tip de douăzeci şi ceva de ani, cu aspect neîngrijit şi cu părul împletit în codiţe afro.

— *Buongiorno*! spune el, şi e de ajuns cuvântul ăsta ca Hardy să-şi dea seama că tipul nu are nimic în comun cu italiana.

— Nu crezi că trebuia să mă aştepţi şi pe mine? îi răspunde ea în engleză.

— A, eşti americancă! spune el, vorbind cu accent irlandez. Iubesc America!

— Ei bine, mulţumesc, dar, de fapt, nu sunt ambasadorul. Uite ce e, cum vrei să procedăm? Începem să sortăm CD-urile?

— Începe tu. E nevoie de multă răbdare pentru o astfel de activitate. Iar Rory nu ştie ce e aia răbdare.

— Tu eşti Rory?

— Da.

— Şi vorbeşti despre tine la persoana a treia?

— Ce persoană?

— Nu contează. În regulă, îmi adun lucrurile.

Îşi bagă totul într-o plasă mare de pânză, apoi aruncă o privire peste obiectele rămase.

— Ia stai, ceva de-al meu nu e aici.

Tot ce-a rămas pe masă sunt cravata lui, cărţile, CD-urile şi boxerii.

— Ce-ţi lipseşte?

— Ceva personal. La naiba, răspunde ea. Nu face doi bani, dar are o valoare sentimentală pentru mine. Un cub Rubik, dacă chiar vrei să ştii. A fost un cadou. Oricum...

Oftează.

— Ai de gând să faci un raport pentru casa de asigurări?

— Nu aveam în plan, ca să fiu sincer, răspunde el.

Scoate capul afară pe uşă şi aruncă o privire de-a lungul holului. Se întoarce şi îi spune în şoaptă:

— De fapt nu locuiesc legal în apartamentul meu. Este un spaţiu comercial, strict vorbind. Pot să lucrez acolo, dar teoretic nu am voie să locuiesc acolo.

— Şi ce lucrezi?

— Predau.

— Ce?

— E de coşmar cu poliţaii ăştia care nu îmi dau voie să locuiesc acolo în mod oficial. M-am gândit chiar să nu vin deloc să-mi iau lucrurile, dar am nevoie de ăştia, zice şi a atinge grămada de boxeri, zâmbind cu gura până la urechi.

— OK, dar asigurarea mea nu are nimic de-a face cu faptul că tu locuieşti într-un spaţiu comercial.

— Ar putea să înceapă să se intereseze de una, de alta, nu crezi?

— Scuze – ce ziceai că predai, Rory?

— Teatru de improvizaţie, răspunde el. Şi scamatorii.

— Sper că nu în acelaşi timp.

— Poftim?

— Nu contează. De unde eşti de loc din Irlanda? Cumva din ţinutul Cork? Toţi oamenii pe care îi întâlnesc şi vin din Irlanda par să fie din ţinutul Cork. Cred că ar trebui să fie cam depopulat acum.

— Nu, nu. Sunt mulţi oameni acolo, răspunde el inocent. Aşa ai auzit tu? Că s-a depopulat?

— Glumesc. Oricum, să ne întoarcem la treburi serioase. Compania mea de asigurări nu o să fie interesată de tine, aşa că eu va trebui să trimit un raport. Hoţii mi-au spart geamul şi în Roma asta o să mă coste o avere.

— Un geam? Asta e tot? Isuse, pot să rezolv eu asta.

— O să înlocuieşti tu geamul?

— Sigur.

— Cum?

— O să pun altul nou.

— Tu însuţi?

— Absolut.

— În regulă, dar când?

— Chiar şi acum, dacă vrei.

— Nu pot, trebuie să mă întorc la serviciu. Şi, pe lângă asta, n-ai nevoie de materiale?

— Ce materiale?

— Geam, de exemplu.

— A, spune el încuviinţând din cap, ai dreptate.

— Nu vreau să fac pe dificila, dar poliţia a avut efectiv nevoie de două săptămâni ca să dea de tine. Nu pot să-mi petrec restul vieţii căutându-te ca să-mi repari fereastra.

— Nu ai încredere în mine?

— Nu e vorba că *nu* am încredere în tine, doar că nu te cunosc.

— Uite, ia cartea mea de vizită.

Îi dă o carte de vizită, după care îşi scoate ceasul de la mână.

— Poţi să-l ţii şi pe ăsta drept garanţie până îţi repar fereastra.

— Ceasul tău digital?

— Dacă nu-l vrei, alege ce pofteşti din lucrurile de pe masă. Toate boarfele lui sunt întinse pe masă: CD-urile, romanele de spionaj cu paginile îndoite la colţuri, catehismul catolic şi boxerii.

Un zâmbet îi împodobeşte faţa. Se uită la el. Apoi îi ia boxerii şi îi îndeasă în plasa ei de pânză:

— *Asta* numesc eu garanţie.

— Nu poţi să-mi iei boxerii! exclamă el. Ce-o să mai port?

— Ce-ai purtat toată săptămâna asta?

La cafenea, Hardy îi povesteşte Annikăi despre irlandez:

— Aşa că i-am furat boxerii.

— Ce te-a apucat să iei lenjeria moşului?

— E un puşti, de fapt. Din Irlanda. Are codiţe blonde împletite în stil afro.

— Un tip alb cu codiţe împletite în stil afro? Ce nasol.

— Ştiu, dar e înalt şi asta îl mai salvează puţin, nu-i aşa? Nu arată chiar oribil. Dar sunt o idioată – m-am grăbit să plec fără să-i las datele mele de contact.

— Uite ce e, ai lenjeria intimă a omului —' o să apară el. Dar nu apare. Îl sună pe numărul de pe cartea de vizită şi îi lasă un mesaj. Tipul nu sună înapoi. Hardy îi mai lasă un mesaj. Din nou, niciun răspuns. În cele din urmă îl vizitează la adresa scrisă pe cartea de vizită, care arată ca un garaj părăsit. Irlandezul deschide uşa şi clipeşte deranjat de lumina soarelui.

— Ia te uită, bună!

Se apleacă până în dreptul feţei ei şi o sărută pe obraz. Ea se retrage surprinsă. Rory spune:

— Am uitat pur şi simplu. Mă înţelegi, mi-a ieşit complet din minte chestia cu fereastra ta. Hai că sunt de groază. Îmi pare rău. O să rezolv asta chiar acum.

— De fapt, va trebui să completez formularul ăla de cerere pentru asigurare.

El se joacă între degete cu o şuviţă:

— Ar trebui să scap de prostiile astea, nu crezi?

— Nu ştiu.

— E o mică tradiţie în legătură cu chestia asta. E una dintre particularele mele.

— Particulare?

— Adică un semn distinctiv al meu, o emblemă.

— Aha, vrei să zici „particularităţi”?

— Cum zici. Dar sunt o nebunie curată, nu-i aşa? Hai, mi le tai tu. De acord?

Îi face semn să intre.

— Ce tot vorbeşti acolo?

— Îţi dau imediat o foarfecă. Îmi tai şuviţele.

Clar nu arată a spaţiu de locuit. Nu are ferestre şi este iluminat doar de o lampă cu halogen. O saltea veche şi gălbejită zace lipită de perete, iar alături vede un rucsac uzat, un maldăr de haine, bile şi bâte pentru jonglerii, o cutie cu scule, romanele lui de spionaj şi catehismul. O chiuvetă şi toaleta sunt fixate de un perete, fără niciun paravan care să asigure intimitatea. Camera miroase a pizza învechită. Tipul cotrobăie prin cutia cu unelte şi scoate o pereche de foarfeci industriale.

— Vorbeşti serios? întreabă ea. Chestia asta e cât torsul meu.

— Ce înseamnă „tors”?

— Vreau să zic că e o foarfecă imensă.

— O să fie foarte bine! Nu-ţi face griji, Hardy!

Se aşază pe capacul scaunului de toaletă. Acum că stă jos, Rory e la aceeaşi înălţime cu Hardy, care e în picioare. Ea se ridică pe

vârfurile picioarelor şi face prima tăietură, dându-i lui Rory codiţa amputată.

— De fapt, e distractiv, spune ea şi mai retează o codiţă.

Codiţele se strâng una peste alta ca surcelele de aprins focul.

Urechile lui, descoperite acum, sunt uşor înclinate, ca la iepuri. Ridică o oglindă în care se reflectă amândoi: Rory care îşi studiază capul tuns şi Hardy care îl studiază pe el. Tipul îi zâmbeşte larg iar ea râde, apoi îşi zăreşte faţa în oglindă şi se dă înapoi, scuturând părul de pe pantofi.

— Îţi place cum arată?

— Arată genial. Mersi mult. Îmi simt capul aşa uşor acum.

Şi-l scuturã, ca un câine ud.

— Ştii ceva? Încep să mă gândesc că la urma urmei n-a fost chiar aşa de rău că am fost jefuit. Mi-am recuperat lucrurile şi m-am ales şi cu un tuns gratuit.

— Poate a ieşit bine pentru tine. Eu însă nu mi-am recuperat toate lucrurile.

A doua zi dimineaţă, Hardy se trezeşte cu gândul la Rory. La amiază, îi trimite un mesaj. După asta, ori de câte ori aude vreun mobil sunând, şi-l verifică pe al ei. Dar nu e el. Regretă că i-a trimis mesajul ăla patetic („încă am lenjeria ta intimă!") şi speră ca el să nu-l fi primit. După câteva ore, nu mai suportă să aştepte aşa că îl sună. El răspunde şi promite că „va apărea" mai târziu.

La miezul nopţii el tot nu a venit. Hardy sună din nou, dar nu răspunde. E aproape unu dimineaţa când el apare zâmbitor în pragul casei ei. Hardy se uită intenţionat la ceas.

— O să-ţi aduc lucrurile, spune ea. Vezi că intră gerul dacă ţii uşa deschisă.

— Să intru atunci?

— Bănuiesc că da.

Îi aduce punga de plastic cu boxerii lui.

— Sper că astea nu erau singurele tale perechi.

— Fireşte că nu, răspunde el luându-le. Mă tot întrebam înainte de ce ar vrea un hoţ lenjeria mea intimă. Acum văd că e destul de populară.

— Bun. Deci, cred că asta e tot. Sau, mă rog, ai vrea să bei ceva?

— Mda, n-ar strica. Grozav.

— Am şi de mâncare. Dacă vrei.

— Super, super.

O urmează în bucătărie.

Ea deschide o sticlă de Valpolicella şi pune la încălzit o cratiţă cu lasagna pe care avusese de gând să o aducă la birou. (Găteşte mult şi bine, dar nu mănâncă nimic. I se pare că toate bucăţile de unt, linguroaiele de zahăr şi kilogramele de smântână ce dispar în tot felul de amestecuri pe care le foloseşte la gătit ar fi gata-gata să reapară pe şoldurile ei. Aşa că toate creaţiile lui Hardy – turnuleţele din cartofi, prăjiturelele în formă de spirală cu umplutură de cacao şi vanilie, pateurile cu somon, susan, sos de lămâie şi tarhon, toate aceste bunătăţi sfârşesc la sediul ziarului, întinse pe platouri pentru angajaţi; redactorii zăpăciţi sau prinşi până peste cap cu treabă mai ciugulesc din ele, alţii le mai scapă şi pe mochetă, făcând mizerie în jurul lor. Hardy observă totul de la biroul ei şi se hrăneşte numai cu laudele lor.)

Rory devorează lasagna, dă pe gât aproape tot vinul şi sporovăieşte în acelaşi timp.

— Grozav, super, punctează el din când în când.

Îi povesteşte lui Hardy despre tatăl lui, care e proprietarul unei firme de instalaţii lângă Dublin şi despre mama lui, secretară la o companie de produse medicale. A mers pentru puţin timp la facultate în Irlanda, dar a abandonat-o înainte de absolvire şi a

călătorit în Australia, Thailanda şi Nepal. Apoi a ajuns în New York şi a lucrat prin diverse localuri. Acolo a urmat nişte cursuri de improvizaţie în teatrul de comedie şi a jucat în East Village într-un club de comedie. După aceea, a străbătut Europa în lung şi-n lat, a luat vaporul din Marsilia până la Napoli, a petrecut câteva luni în sudul Italiei şi, în cele din urmă, a ajuns la Roma.

Hardy îi umple paharul;

— N-aş fi niciodată în stare să predau un curs despre orice-ar fi. Nu că aş avea cumva calificările necesare. Mai ales într-un oraş străin. Îţi trebuie destul curaj.

— Sau pur şi simplu multă prostie.

— Curaj, insistă ea.

El o întreabă despre munca ei.

— Urăsc să recunosc asta, spune el, dar în toată viaţa mea abia dacă am citit vreun ziar. E al naibii de mic, nu-i aşa?

— Mic?

— E scris prea mic. Trebuie să măriţi literele.

— Mm, răspunde ea. Poate.

— Şi despre ce scrii, Hardy?

— Economie.

Bea din vin.

— Îmi pare rău, dar n-o să ţin pasul cu tine la băut.

— Nici n-ai putea, zice Rory înţelegător.

— Pot să-ţi mai torn?

În timp ce îl întreabă o şi face.

— Păi, eu am fost angajată să scriu despre cum să-ţi gestionezi finanţele personale şi despre articole de lux. Dar se pare că am devenit treptat eu singură un întreg departament care se ocupă cu temele de economie. Aveam un tip în vârstă în Paris, Lloyd Burko

se numea, care obişnuia să scrie articolele despre economie europeană. Dar acum, în principiu, sunt doar eu.

— Foarte frumos, Hardy.

Observă ceva în expresia de pe faţa ei:

— Ce e aşa amuzant?

— Nimic. Doar că îmi place cum îmi spui tu Hardy.

— Nu aşa te cheamă?

— Ba da. Dar îmi place felul în care o spui.

— Păi în ce fel o spun?

— Mai zi o dată.

— Hardy.

Ea zâmbeşte, apoi îşi reia firul gândurilor.

— Ideea e că dacă ţi-ai închipui jurnalismul ca fiind o piscină, reportajele financiare sunt gura de scurgere. Începi prin a înota în jurul ei, dar în cele din urmă, împotriva voinţei tale, nu mai poţi să te lupţi cu forţa de absorbţie şi eşti tras în jos, prin canal, direct în paginile de economie şi afaceri.

— E chiar aşa rău?

— Nu chiar. Tind eu să dramatizez. Tristul adevăr e că, în secret, sunt atrasă de chestiile astea. Sunt genul de persoană care citeşte rapoartele bursiere Morningstar în vacanţă. Părerea mea e că, dacă sapi adânc, orice subiect este în definitiv un subiect economic.

— Aşa deci, spune el.

— Dar recunosc că am nişte opinii destul de ciudate la capitolul ăsta.

Rory îşi duce farfuria murdară la chiuvetă. Ea sare ca arsă:

— Nu, nu. Nu e nevoie să faci asta.

Se împleticeşte pe picioare.

— A, cred că m-am ameţit puţin.

În spaţiul strâmt al bucătăriei ei, cei doi devin, prin forţa lucrurilor, foarte apropiaţi. Ea priveşte în sus:

— Eşti enervant de înalt. E ca şi cum ai respinge tot ce reprezint eu.

— Nu eşti aşa de scundă.

— Cine a spus că aş fi scundă? Sunt minimalistă.

El se apleacă şi o sărută.

— Ţi-a îngheţat nasul, Hardy.

Ea îşi atinge nasul. Acum nu mai încearcă să facă pe inteligenta:

— Poţi să faci asta din nou?

— Ce?

— Ce-ai făcut înainte.

— Să îţi spun pe nume, Hardy?

— Nu, lucrul pe care l-ai făcut după. Ceea ce tocmai ai făcut.

— Ce lucru?

Ea îl sărută pe Rory.

— Lucrul *ăsta.* Mai fă-o, te rog.

Activitatea se mută în dormitor.

După aceea rămân întinşi în patul ei, pe întuneric, unul lângă altul.

— Să-ţi aduc ceva?

— Nu, nu, Hardy. Mă simt foarte bine.

— Şi eu la fel. Poate un ultim strop de vin?

— N-ar strica puţin vin.

Hardy îi toarnă un pahar şi se grăbeşte înapoi în dormitor mergând în picioarele goale. Înainte să intre, spune:

— Nu mi-era frig înainte. Aveam doar emoţii.

Îi dă paharul:

— Mă refer la nasul meu rece.

Rory soarbe din pahar:

— Delicios.

— Pari puţin beat. Dar în sensul bun al cuvântului. Adică ai mult farmec când eşti beat.

Se lipeşte de el:

— Ce e cu tatuajul ăsta, apropo?

— E un lup. Mi l-am făcut în Sydney. Îţi place?

— Un lup? Eu credeam că e o focă. Una care urlă la lună. În orice caz, e foarte frumos.

Îl sărută pe umăr.

— E aşa de bine să am pe cineva aici.

A doua zi la cafenea, Annika îi cere detalii:

— Ţi-a reparat irlandezul fereastra?

— De fapt, ne-am cam îmbătat.

— Serios? Povesteşte mai departe.

— Nu-i nimic de povestit.

— Sigur ai ce să-mi mai spui.

— OK, ar mai fi ceva.

— Şi fereastra?

Hardy cheamă un geamgiu – nu vrea ca Rory să se simtă stresat din acest motiv de fiecare dată când o să mai vină. Dar nu mai trece pe la ea o săptămână întreagă, timp în care nici nu o sună şi nici nu-i răspunde la mesaje. Ea merge la el acasă, pregătită pentru o scenă tristă. Dar când Rory îi deschide uşa, o sărută pe gură şi o întreabă unde naiba a fost până acum. Hardy sfârşeşte prin a-l lua la ea, îl hrăneşte, îl spală, îl cazează, ca înainte.

— Îmi place să vin aici, spune Rory stând în capul oaselor în patul ei a doua zi dimineaţa, în timp ce Hardy se îmbracă pentru a pleca la serviciu. Ai o cadă ca lumea.

— La asta se reduce farmecul meu? Nu uita de duş.

— Prefer să fac baie în cadă.

— N-o să dispari din nou, nu-i aşa?

— Ce vrei să spui?

— Să dispari. Adică Rory absent. Rory dat dispărut. Apartament fără Rory.

— Nu fi nebună. O să te sun.

— Când?

— Ce zici de mâine?

— Când spui mâine, de fapt vrei să zici de mâine în două săptămâni?

— Vreau să zic mâine. Chiar mâine.

— Adică de ieri în două zile?

Nu o sună. Lui Hardy îi vine să urle. Dar aşa e el: e foarte comod, ceea ce înseamnă că e greu de suportat pentru cei din jur. N-o mai surprinde deloc acum. Îl adună din dărăpănătura lui de casă de pe strada Trastevere, ca şi cum ar fi un căţeluş de pripas, salvat din mâinile hingherilor pentru a nu ştiu câta oară, care dă din coadă vesel când o vede, dar care, mai mult ca sigur, o va şterge în momentul în care ea nu e acolo. După câte poate să-şi dea Hardy seama, Rory îşi ocupă timpul petrecut fără ea citind cărţi despre CIA şi bând vin alb cu prietenii lui italieni, toţi hipioţi. Cursurile lui de improvizaţie se dovedesc a fi mai mult ipotetice decât reale. Dar toţi oamenii au nevoie să spună că fac ceva, conchide ea, mai ales când nu fac nimic.

Banii de care dispune Rory îi parvin de la tatăl său, dar sumele nu ajung regulat, aşa că o săptămână se bucură de belşug, iar următoarea este complet falit. Cheltuie banii aiurea: de exemplu, cumpără un ceas deşteptător de culoarea lămâilor verzi, deşi nu are niciun motiv să se trezească devreme dimineaţa şi nu are nimic de mâncare în casă. Când e lefter, Hardy îi vâră bani pe furiş în buzunarul de la jachetă. Din când în când, ea îl încurajează să

înceapă cursurile alea de improvizaţie sau să-şi găsească vreo slujbă: ar putea preda engleza, de pildă. Dar visul lui este să devină actor de comedie şi e convins că mai are puţin până să ajungă faimos, deşi ea nu pricepe deloc cum ar putea Rory să reuşească astfel în Italia. În plus, chiar dacă e un tip voios, Rory nu e din cale-afară de amuzant. Hardy refuză să-l asculte cum îşi exersează rolurile lui de improvizaţie. I-o retează politicos, dar ferm.

Într-o după-amiază, Annika o întreabă:

— Ce-ai zice dacă i-aş găsi lui Rory ocazia să-şi facă un număr de improvizaţie la un eveniment?

— Cum ai putea face asta?

— Nu pari foarte entuziasmată.

— Ba da, sunt. Spune-mi.

Annika a văzut un fluturaş care anunţa un concert organizat într-o cârciumă din zonă cu scopul strângerii de fonduri pentru echipa de fotbal a postului de radio al Vaticanului. Organizatorii au deja o formaţie, dar caută şi alte numere.

— Nu ar primi bani, dar măcar ar mai exersa puţin, îi explică Annika. Şi nu e nicio presiune din partea publicului – e doar o adunătură de beţivi prietenoşi.

— Văd că eşti mai hotărâtă să-i pui cariera pe roate decât e el, spune Hardy.

— Asta am observat şi eu.

Hardy şi Rory se întâlnesc cu Annika şi Menzies la cârciumă. Clienţii sunt mulţi şi zgomotoşi. Un set de tobe este deja amplasat pe scenă, în fundal, iar în faţă este un microfon. Cei patru găsesc o masă liberă.

— Asta e minunat, chiar este, spune Rory şi dispare ca să numere câţi spectatori sunt.

Hardy o strânge pe Annika de picior pe sub masă:

— Vai, ce emoţii am.

— Ai emoţii? întreabă Annika. Nu tu trebuie să urci pe scenă.

— Ştiu, dar...

Rory se întoarce radiind de bucurie.

— Eşti nerăbdător să-ţi faci numărul? îl întreabă Menzies.

— Absolut. Nu sunt prea multe prilejuri în Italia să faci teatru de improvizaţie în engleză.

— Cred că nu sunt mai deloc.

— Probabil că ai dreptate.

— Ce tip de comedie abordezi tu?

— Cum adică?

— Păi, cum ţi-ai descrie numărul?

— O să-ţi placă.

Hardy se apropie de Rory şi îi şopteşte:

— Acum ar fi momentul să cumperi încă un rând de băuturi pentru toată lumea.

Îi dă pe furiş o bancnotă de cincizeci de euro pe sub masă. Rory îl bate pe Menzies pe umăr:

— Eu plătesc băuturile acum, oameni buni. Aceeaşi comandă, doamnelor?

Gazda serii, un englez care de obicei transmite tristele buletine de ştiri de la Radio Vatican, dar care în seara asta e îmbrăcat

ca un arlechin, apare pe scenă alergând:

— Toată lumea e gata?

— Cred că e rândul meu acum, le spune Rory celor de la masă.

Îi face un semn din cap lui Hardy şi se îndreaptă spre scenă. Clienţii din faţă se dau la o parte, făcându-i loc să treacă, iar câţiva străini îl bat prieteneşte pe spate.

Annika îi spune lui Hardy:

— N-ai de ce să te îngrijorezi – o să fie amuzant. Mulţimea de spectatori murmură când el urcă pe scenă.

Apucă microfonul şi-l ţine strâns, ferindu-şi ochii de lumina reflectoarelor.

— În regulă, spune el

— Cine e tipul ăsta? zbiară un beţiv.

Rory se prezintă.

Publicul îl împroaşcă cu saluturi batjocoritoare.

Hardy îi strânge din nou piciorul Annikăi:

— Nu suport să văd asta.

— De ce-ţi faci griji?

Rory începe cu obişnuita lui introducere de încălzire:

— Internetul e uimitor, nu-i aşa? îşi drege vocea.

— V-aţi gândit vreodată că de fapt a fost inventat de armata americană? E adevărat. Am citit asta. Voiau să se asigure că, dacă o să izbucnească vreun război nuclear, toată lumea va putea în continuare să se uite la filme porno.

Face o pauză ca să râdă publicul. Nu râde nimeni.

— Şi, insistă el, dacă stai să te gândeşti mai bine, în cazul în care lumea ar fi la un pas de distrugere, cu Armaghedonul şi toate astea, o labă mică ar fi bine-venită.

Câţiva spectatori pufnesc nehotărât.

Hardy închide ochii şi dă drumul piciorului Annikăi.

— De vreme ce ne-am adunat aici în numele Vaticanului, continuă el jucăuş, m-am gândit să vorbesc despre religie. Eu însumi sunt catolic. În Biblie e un pasaj în care este descris cum Dumnezeu îi omoară pe toţi oamenii din Sodoma şi Gomora. Însă eu nu pricep un lucru. Adică, ştim de ce locuitorii din Sodoma au fost pedepsiţi. Dar ce rău au făcut cei din Gomora?

Încă o dată, linişte totală în sală.

— Asta se numeşte, în cercurile de actori de comedie, „înmormântare”, şopteşte Menzies.

— Nu eşti de prea mare ajutor, îi răspunde Annika.

— Simt că o să mi se facă greaţă, spune Hardy. Trebuie să ies de aici. Crezi că o să bată la ochi? Nu vreau să-i rănesc sentimentele.

— Poate se remediază situaţia.

Rory schimbă subiectul:

— Să vă povestesc despre prietena mea. Fata asta... aţi auzit de ceasul biologic? Al ei arată în jur de doişpe jumate noaptea. E atât de disperată, habar n-aveţi.

— Poate ar trebui să profiţi de ocazia asta ca să mergi la toaletă, îi sugerează Annika în grabă.

Hardy îşi face loc printre oameni şi iese.

Pe când trece în dreptul oglinzii din baie, îşi ridică mâna în dreptul ochilor ca să nu-şi vadă reflexia, intră într-o cabină de toaletă şi se aşază sprijinindu-şi bărbia în mâini. Ecoul vocii lui Rory ajunge până aici. Îşi acoperă urechile. După zece minute, Annika bate la uşa cabinei lui Hardy:

— E în regulă, poţi să te întorci acum.

— Dacă a observat ceva, o să-i spunem că am băut prea mult.

— Am înţeles.

— Pari puţin cam aiurea, remarcă Hardy.

— Nu ai auzit numărul lui?

— Nu. De ce?

— A sărit calul foarte mult. Tot felul de chestii intime despre tine. Sunt extrem de nervoasă acum.

— Nici nu vreau să ştiu.

— Îmi vine să-i trag una în moacă.

— Ce ar trebui să fac? întreabă Hardy.

— Nu ştiu ce să-ţi spun.

Dar expresia de pe faţa ei este totuşi cât se poate de elocventă. Rory este la bar şi îl caută pe barman.

— Deci, zice Hardy încercând să pară entuziasmată, cum crezi că a mers? Ţie ţi-a plăcut cum a ieşit?

— Genial. Absolut genial.

E clar că nu i-a observat absenţa.

— Hai să ocupăm masa aia din colţ, spune ea.

— Nu ne întoarcem la ceilalţi?

— Sunt în mijlocul unei discuţii. Să-i lăsăm singuri câteva minute.

O formaţie cântă hituri de-ale trupei U2. După primele melodii, în pauză, Annika şi Menzies, cu hainele pe ei, se opresc în dreptul mesei lui Hardy şi Rory.

— Mi-e teamă că noi plecăm acum.

Hardy se ridică şi o îmbrăţişează pe Annika.

— Eşti în regulă? întreabă Annika.

Hardy nu răspunde.

În următoarele zile, până la sfârşitul săptămânii, găseşte tot felul de scuze pentru a evita pauza de cafea de după-amiază.

— Kathleen mă pune să muncesc ca o disperată la un articol extins, îi spune Annikăi la telefon.

— Care e subiectul?

— Ar trebui să se intituleze „Europenii sunt leneşi”.

— Nu te cred.

— Vorbesc serios. Ce ticnit te-ar minţi invocând ratele diferenţiale ale productivităţii muncii?

— Tu, cel mai probabil. Vreau cafea. Trebuie sivii. Îţi ordon.

— Nu pot. Îmi pare rău, adaugă Harry. Ştiu că nu-l placi, apropo.

— Ce legătură are una cu alta? Şi nu e vorba că nu-l plac. Doar că... de când îl cunoşti, ţi-ai pierdut tot hazul.

— Încă am haz. Doar că nu sunt aşa amuzantă încât să cazi pe spate de râs. Am un haz mai ciudat acum.

— Nu-i nimic nou.

— Nu vreau să schimb relaţia mea cu Rory. E bine aşa cum este. Eu sunt foarte fericită.

— Nu pari să fii mai fericită acum decât erai înainte.

— Ei bine, te înşeli.

— De ce te superi? întreabă Annika.

— Nu mă supăr.

— Eu cred doar că trebuie să ai anumite standarde.

— Mersi.

— Ştii bine ce vreau să spun.

— Ce-ai vrea să fac? spune Hardy. Să fiu furioasă? Indignarea nu m-a dus niciodată nicăieri.

— Eşti îndrăgostită de tipul ăsta?

— Uite ce e, am încetat să mai aştept acest sentiment de prin anul 1998. În momentul de faţă mă declar satisfăcută dacă poate să ajungă la raftul cel mai de sus fără să folosească polonicul.

— Şi totuşi, tipul *ăsta?*

— Annika, trebuie să înţelegi că m-am resemnat aproape complet că o să rămân fată bătrână nici nu mai ţin minte de când, cred că de când mă ştiu. Dar dacă sunt voioasă şi nu par să mă sinchisesc prea mult în legătură cu asta, ei bine, să nu crezi că în sinea mea sunt aşa veselă când mă gândesc la asta. Tu îl ai pe Menzies. Eu? Mi-e groază de sfârşiturile de săptămână. Nu cred că există ceva mai deprimant. Mi-aş dori să nu am concediu – nu ştiu ce să fac cu timpul ăsta liber. E ca şi cum mi s-ar reaminti, patru săptămâni pe an, ce ratată sunt. Nu am pe nimeni cu care să mă duc nicăieri. Uită-te la mine – practic am patruzeci de ani şi încă arăt ca Pippi Longstocking.

— Termină.

— Îmi sugerezi să-l părăsesc? Să aştept dragostea adevărată? Şi dacă nu o să se întâmple aşa? Nu mă pot baza pe prieteni. Voi aveţi cu toţii alte lucruri de făcut – aveţi soţi, familii. În orice caz, nu e ca şi cum bărbatul tău ar fi buricul pământului.

— Menzies este Menzies. Cel puţin el e deştept.

— Inteligenţa nu-mi ţine de cald noaptea.

— Tipul ăsta profită de tine.

— Nimeni nu profită de mine. Nu fără să-i fi permis eu asta mai întâi.

După această discuţie, tradiţia pauzelor de cafea de după-amiază ia sfârşit.

Dar Hardy abia dacă bagă de seamă – este prea ocupată. Rory s-a hotărât să se mute la ea.

Când vine ziua cu pricina, prietenii lui, hipioţii italieni, îşi fac apariţia ca să-l ajute să mute cutiile. Ea a promis să gătească o masă copioasă ca răsplată pentru efortul lor, iar încărcatul şi descărcatul se transformă într-o adevărată sărbătoare, stropită cu vin roşu ieftin. Din fericire, Rory nu deţine nimic de valoare şi puţinele lui bunuri supravieţuiesc echipei care ajută la mutat, din ce în ce mai beată.

— Asta e tot? întreabă ea.

— Aşa cred.

El o bate uşor pe creştetul capului.

— Ce-a fost asta?

Îl trage de umeri în jos până la înălţimea ei şi îl sărută cât poate ea de pătimaş, apoi se retrage, însă îi mângâie încă faţa. Până la urmă se desprinde de el.

— Mă duc pe la tine să mai curăţ o dată totul.

— Nu e nevoie, spune el.

— Ştiu, dar aşa e politicos.

Aerul serii e răcoros, iar întunecata stradă Trastevere este neobişnuit de liniştită. Răsuflă mulţumită şi descuie uşa de la vechiul lui apartament. E o dezordine teribilă. Hardy dă din cap cu indulgenţă.

Curăţă chiuveta înfundată de la firele de barbă şi mai adună câteva lucruri: un aparat de ras uitat de când lumea şi nişte fire de aţă dentară. Cutii vechi de pizza zac grămadă peste tot. Mătură şi aeriseşte debaraua de la intrare, unde, din cauza curentului, umeraşele de metal se lovesc producând un clinchet plăcut.

Observă ceva: aruncat într-un colt este vechiul ei cub Rubik, cel furat de hoţii care i-au spart casa.

Rămâne nemişcată preţ de aproape un minut.

Sub jucărie sunt câteva dintre CD-urile ei pe care nu şi le recuperase, dar şi câteva inele ce lipseau. Cu siguranţă că Rory a cotrobăit prin lucrurile ei şi şi-a însuşit câteva înainte ca ea să ajungă la secţia de poliţie. Pe pătrăţelele colorate ale cubului Rubik sunt litere scrise de mână de tatăl ei. A fost un cadou pentru ea, când a împlinit paisprezece ani; el a scris cu carioca o urare pe pătrăţele, apoi a amestecat culorile de pe cub, astfel încât ea trebuia să le potrivească la loc ca să citească mesajul. Dar culorile sunt din nou amestecate acum, iar combinaţiile de litere nu înseamnă nimic: RYH şi HEE şi AYR. În mod mecanic, potriveşte culorile la loc, dând din nou viaţă mesajului, care se citeşte orizontal, pe cele patru laturi ale cubului:

AVE	RYH	APP	Y14
FOR	DEA	RHA	RDY

ALL MYL OVE DAD[2]

Până în ziua de astăzi, tatăl ei, care locuieşte în Boston, este singura persoană despre care Hardy *ştie* sigur că o stimează. Pentru ceilalţi trebuie să facă pe deşteaptă, trebuie să gătească desăvârşit. Numai afecţiunea tatălui ei este necondiţionată. Dar sunt ani de zile de când nu a mai dat pe acasă; nu mai suportă să stea în preajma lui. De fiecare dată când se întâlnesc, expresia de pe faţa lui exprimă atât de clar aceeaşi nedumerire: cum e posibil să fii încă singură?

Când se întoarce în apartamentul ei, Rory şi cu prietenii lui dezbat care agenţie de spionaj este cea mai bună: MI6, CIA sau Mossadul. Hardy trece pe lângă ei; buzunarul hainei stă umflat pentru că acolo a îndesat jucăria furată. Pune haina pe un scaun în bucătărie şi termină de pregătit mâncarea.

Bărbaţii beau la greu şi se îndoapă cu tot ce aduce ea, îndesându-şi cu furculiţa în gură dumicaţi din ce în ce mai mari, deşi îi ustură deja limba de la porţiile fierbinţi. Ea nu mănâncă, ci doar tropăie prin bucătărie, îşi face de lucru cu oalele murdare sau deschide uşile dulapurilor ca să aibă la ce să se uite. Ar trebui să-i spună ce a găsit?

— Rory, strigă ea, ce proastă sunt! Am lăsat ceva în apartamentul tău.

Întoarsă la el acasă, bâjbâind pe întuneric, îşi înfige unghiile în plăcuţele colorate lipite pe cubul Rubik. Le desprinde pe toate, una câte una. Cubul este neted acum şi complet negru, întinde mâna

---

[2] La mulţi ani cu ocazia celor 14 anişori. Pentru draga de Hardy. Toată dragostea mea. Tata (în en., în orig.). (N.tr.).

până în colţul cel mai îndepărtat al debaralei şi aruncă jucăria acolo. Aceasta aterizează zăngănind peste CD-urile şi inelele furate de Rory.

Acasă la ea, îi găseşte pe bărbaţi destul de piliţi, discutând despre Guantánamo Bay, aplecându-se în faţă ca să-şi expună punctul de vedere şi dându-se înapoi când trebuie să asculte. Hardy întreabă dacă au tot ce le trebuie, apoi se scuză şi merge la bucătărie. Se spală pe mâini, rupe un prosop de hârtie şi se şterge. Ar trebui să se ducă la el şi să-i spună câteva verde-n faţă.

— Hardy! strigă el vesel. Hardy, unde eşti?

— Vin.

Îşi vede reflexia pentru o clipă în ibricul argintiu; de data asta nu mai evită să se privească, ci îşi studiază imaginea. Îşi dă câteva şuviţe de culoarea morcovului după ureche şi apucă o sticlă neîncepută de Valpolicella.

Se aşază pe braţul scaunului pe care stă Rory, uitându-se la el cum se sforţează să scoată dopul de la sticlă.

— Poc! spune el într-un final şi îşi toarnă mai întâi în propriul pahar.

— Poc! repetă ea şi îl sărută pe umăr.

Nu mai simte nevoia să aducă nimic în discuţie.

1957. Corso Vittorio, Roma

Ziarul s-a mărit la douăsprezece pagini pe zi, adăugându-se o rubrică culturală, pagina de jocuri şi integrame, precum şi necrologurile. Tirajul a depăşit cincisprezece mii de exemplare, majoritatea fiind vândute în Europa, iar o foarte mică parte în Magbreb şi Orientul îndepărtat. În ciuda tuturor previziunilor, Ott era încă prezent acolo, conducând afacerea.

Când nu era la sediul ziarului, îşi ducea viaţa de singuratic pe colina Aventin, într-un conac din secolul al XVI-lea pe care îl cumpărase de la o familie de nobili italieni scăpătaţi. Clădirea avea patru etaje, era construită din piatră, văruită în nuanţe de portocaliu şi maro, cu obloane lungi şi galbene, dând impresia unei bucăţi de marţipan locuibile. Un gard cu vârfuri de metal înconjura proprietatea, iar servitoarele, bucătarii şi angajaţii însărcinaţi cu tot felul de treburi ocazionale intrau şi ieşeau prin poarta din faţă care scârţâia în permanenţă. Înăuntru, tavanul era acoperit cu fresce destul de siropoase: heruvimi cu obrajii dolofani şi amanţi durdulii zbenguindu-se în preajma unor cascade. Lui Ott îi displăceau scenele şi a fost chiar tentat să ceară să se văruiască peste ele.

Totuşi, rar se întâmpla să-şi ridice privirea până acolo; în schimb el se concentra pe pereţi, pe care i-a acoperit cu tablouri. Interesul lui declarat pentru acestea era unul strict financiar – Europa era plină de chilipiruri după război, spunea el. Însă Betty era cea care adora arta. În timpul anilor de şedere la Roma, devenise pasionată de tablouri, bântuia biserici renascentiste ca să studieze capodopere cufundate în penumbră sau îşi folosea permisul de presă ca să se strecoare pe la expoziţii de artă recent deschise. Aşa că Ott şi-a luat-o drept consilieră: orice admira ea el cumpăra.

Frecventau o galerie privată de lângă Quattro Fontane condusă de un imigrant armean extravagant pe nume Petros, a cărui principală preocupare era provenienţa lucrărilor mai degrabă decât meritul lor artistic. Obişnuia să-i enumere pe foştii proprietari, toţi oameni iluştri, şi povestea păţanii greu de crezut despre cum ajunseseră lucrările în mâinile lui: accidente feroviare în Chungking, dueluri cu săbii în Crimeea, pungi pline cu rubine false. Arareori catadicsea să menţioneze şi numele artistului, aşa că Betty îi furniza aceste detalii lui Ott:

— Asta e un Léger, cred. Nu sunt sigură despre acela. Dar aici e un Modigliani cu siguranţă. Iar aici avem un Turner.

Betty hotăra chiar unde ar trebui să fie amplasată fiecare lucrare în conacul lui Ott. Mai împingea puţin ramele tablourilor la dreapta sau la stânga.

— Acum stă drepţi

El s-a dat puţin înapoi, studiind naufragiul lui Turner, un infern care înghiţea totul într-un vârtej uriaş în timp ce marinarii se scufundau.

— Spune-mi ce e valoros la tabloid ăsta, a zis el.

Betty s-a dat şi ea un pas înapoi şi, cu mâna la şold, s-a străduit să-i explice. Răspunsul ei destul de confuz – Ott zâmbi imperceptibil în timp ce o asculta – a devenit tot mai înflăcărat pe măsură ce îşi pierdea claritatea în exprimare.

— Dacă nu înţelegi, a conchis ea, ei bine, atunci asta e, nu înţelegi şi gata.

— Cine spune că nu înţelegi a răspuns el clipind. Poate doar vreau să mă uit la tine cum îmi povesteşti.

La masa de prânz, pe care au luat-o la parter, Betty a pus o porţie mare de mozzarella di bufala *pe o farfurie şi a adus-o împreună cu un cuţit şi o furculiţă. Cum stătea ea aplecată deasupra bucăţii de brânză, a întrebat oprindu-se din tăiat, dar fără să-şi ridice privirea:*

— Ce faci tu aici?

— Mă ocup de ziar, răspunse el.

— Asta ştiu, dar...

A vârât furculiţa; fundul farfuriei s-a umplut de lapte.

Ott a luat tacâmurile din mâinile ei, a străpuns mozzarella şi i-a întins o bucăţică în vârful cuţitului.

Încălzirea globală se dovedeşte prielnică pentru îngheţată

Editor-corector – Herman Cohen

Herman se opreşte în faţa biroului de editare, fulgerându-i cu privirea pe cei trei editori de serviciu. Aceştia se opresc cu degetul în aer, înainte să mai poată apăsa măcar o tastă.

— Şi încă nu am acuzat pe nimeni, spune el sumbru, deschizând ziarul din dimineaţa aceea de parcă ar fi fost înfăşurată o armă mortală în el.

Ceea ce se află înăuntru e însă şi mai rău: o greşeală. Atinge dispreţuitor locul cu pricina, împunge cu degetul cuvântul abject, de parcă ar vrea să-i dea brânci de pe pagina ziarului şi să-l arunce direct într-o altă publicaţie.

— GWOT, spune el.

Loveşte pagina, apoi le scutură ziarul în faţă.

— GWOT!

— G ce?

— GWOT! repetă el. GWOT nu apare în Biblie. Şi totuşi, este aici!

Loveşte articolul şi găureşte pagina trei cu degetul lui gros cât un cârnat.

Nimeni nu recunoaşte că ar fi de vină. Dar Herman e prea puţin dispus să-şi piardă timpul ascultând scuzele lor când el e acolo ca să-i certe.

— Dacă niciunul dintre voi, prostănacilor, nu ştiţi ce înseamnă GWOT, adaugă el, atunci de ce apare cuvântul în ziar?

O linişte glacială se aşterne peste birou.

— Aţi citit Biblia? întreabă el. Vreunul dintre voi?

Se uită la trioul lamentabil de editori din faţa lui: Dave Belling, un nerod mult prea binedispus ca să poată formula un titlu decent de articol; Ed Rance care are părul alb prins într-o coadă la spate – ce-ar mai fi de adăugat la asta?; Ruby Zaga care e convinsă că toţi

angajaţii complotează împotriva ei, şi nu se înşală deloc. Ce rost are să aduci reproşuri unui triumvirat atât de neputincios?

— Mai devreme sau mai târziu... spune Herman şi lasă ameninţarea neterminată să plutească în aer.

Se întoarce cu spatele la ei, agitând degetul arătător prin aer.

— Credibilitate! strigă el ritos. Credibilitate!

Îşi face loc cu coatele printre mulţimea de angajaţi şi se îndreaptă spre birou. Acolo răstoarnă cu burta lui impresionantă un vraf de cărţi – trebuie să păşească cu grijă aici, căci e o cameră îndesată cu lucruri şi el însuşi e îndesat. Cărţi de referinţă sunt îngrămădite peste tot – titluri clasice precum dicţionarul pentru uz şcolar *Websters New World College Dictionary,* dicţionarul de citate celebre *Bartlett's Familiar Quotations*, atlasul *Naţional Geographic,* enciclopedia de date şi fapte diverse *The World Almanac and Book of Facts,* dar şi volume specializate, precum un dicţionar culinar pentru gastronomi, *The Food Snob's Dictionary,* dicţionarul Oxford despre istoria papilor, un manual tehnic, un dicţionar despre baletul clasic, un dicţionar ilustrat despre cai, un ghid complet al reţetelor de supă şi stufat, dicţionarul latin *Cassell,* un dicţionar standard albanez-englez/englez-albanez şi un mic dicţionar de limbă islandeză veche.

Zăreşte un spaţiu gol pe un raft şi caută volumul lipsă prin mormanele impresionante de cărţi care se înalţă de la podea, îl găseşte (*Dicţionar ornitologic, Partea IV: Sheathbill – Zygodactyli),* îl vâră la locul lui, apoi îşi trage burta în sus, se opreşte în dreptul scaunului de la birou şi se trânteşte greoi, dar satisfăcut: încă o carte voluminoasă pusă la locul ei. Trage tastatura calculatorului înspre burta lui lăbărţată şi, privind superior ecranul, scrie o nouă rubrică în Biblie:

GWOT: Nimeni nu ştie ce înseamnă asta, cu atât mai puţin cei care folosesc termenul. Nominal, este o abreviere de la Global War on Terror.[3] Dar de vreme ce este greu să duci o luptă împotriva unei abstracţiuni (asta ca să ne exprimăm în termeni politicoşi), termenul ar trebui considerat o simplă vorbă goală cu efect de marketing. Reporterii noştri adoră astfel de abureli. Este datoria editorului să îl elimine din articole. *Vezi şi:* OBL; Acronime; *şi* Prostănaci.

Salvează documentul. Este rubrica nr. 18 238. „Biblia" – numele pe care l-a dat el ghidului stilistic al ziarului – a circulat odinioară în format tipărit şi legat, găsindu-se câte un exemplar pe fiecare birou din redacţie. Acum există exclusiv în reţeaua de calculatoare a ziarului, nu în ultimul rând pentru că textul ajunsese la aproape aceleaşi dimensiuni ca statul Liechtenstein. Scopul Bibliei lui este să stabilească reguli: să comunice dacă varianta corectă este „prim-ministrul" sau „primul ministru", să clarifice când trebuie editorii să folosească pronumele relativ „care" şi când „pe care", să soluţioneze dispute legate de prepoziţii, de false posesive, determinanţi poziţionaţi greşit în propoziţie – la biroul editorilor s-a lăsat cu bătăi şi pumni pentru mult mai puţin.

Kathleen bate la uşă:

— Ce bucurie pe mine, spune ea obosită.

— Despre ce vorbeşti?

— Despre bucuria de a încerca să publici un cotidian care să nu fie jenant de prost cu aproximativ cinci la sută din resursele de care am nevoie.

---

[3] Războiul Global împotriva Terorii (în en., în orig.). (N.tr.).

— A, da, răspunde el. Bucuria de a fi jurnalist.

— Şi tu? Căruia dintre angajaţi i-ai mai distrus respectul de sine astăzi?

Herman îşi masează degetele şi apoi le vâră în buzunarul de la pantaloni, care e umflat de parcă ar fi umplut cu pietre. Scoate de acolo o grămăjoară de drajeuri care s-au topit şi s-au lipit între ele.

— Sper că vei fi încântată să afli, o informează el ronţăind câteva bomboane, că am un nou număr din *De ce?* pregătit.

Se referă la buletinul informativ intern care apare lunar şi în care selectează gafele lui preferate din ziar. Trebuie spus că angajaţii nu primesc fiecare ediţie din buletinul *De ce?* cu prea mult entuziasm.

Kathleen oftează.

— Regret, dar e de datoria mea, spune el. Acum, ce pot să fac pentru tine, draga mea?

Ea se opreşte adesea la biroul lui pentru sfaturi. E adevărat că Craig Menzies este adjunctul ei, dar Herman este adevăratul ei consilier. Lucrează la ziar de peste treizeci de ani, a deţinut mai toate posturile din redacţie (deşi nu a fost niciodată reporter) şi a activat ca redactor-şef în 1994, 2000 şi 2004, când postul a fost vacant pentru câtva timp. Angajaţii încă mai tremură când îşi aduc aminte de administraţia lui. Şi totuşi, în ciuda scandalului pe care obişnuieşte să-l facă, Herman nu este complet antipatizat. E invidiat pentru priceperea de care dă dovadă în domeniul ştirilor, memoria lui este o resursă ce nu dă greş niciodată, iar bunăvoinţa lui este cunoscută de toţi cei care lucrează de ceva vreme la ziar.

— Ce crezi despre schimbarea pe care am făcut-o la departamentul cultural? întreabă ea.

— În fine, ai reuşit să-l muţi pe Clint Oakley de acolo.

— Sunt foarte mândră de mine la capitolul ăsta, spune ea. Şi ai avut dreptate: Arthur Gopal nu este un incompetent. Dar lucrurile

nu sunt deloc roz când vine vorba de corespondenţi, încă nu avem pe nimeni la Cairo. Şi la Paris am rămas cu postul vacant.

— Cum pot cei de la departamentul de contabilitate să refuze să-l înlocuiască pe Lloyd?

— E nebunie curată.

— Strigător la cer.

— Eşti aici mâine?

— Mâine am zi liberă, draga mea. Stai, stai – înainte să pleci, voiam să te avertizez că în curând termin o nouă listă de corecturi. E ceva savuros.

Ea oftează din greu; el rânjeşte.

Corecturile s-au înmulţit în ultima vreme. Câteva dintre ele chiar au câştigat un loc de cinste pe panoul din plută al lui Herman: Tony Blair a fost inclus pe o listă cu „demnitari japonezi recent decedaţi"; despre Germania s-a scris că suferea de „o maladie genitală la nivelul economiei"; în fine, aproape în fiecare zi apărea formularea „Statele Untine". Herman bate la calculator ultima corectură pe care are de gând să o publice: „Într-un articol de Hardy Benjamin din secţiunea de economie a ediţiei de marţi, fostul dictator al Irakului a fost în mod eronat numit Sadism Hussein. Corect se scrie Saddam. Ne îndoim că eroarea noastră tipografică a afectat credibilitatea omului, dar regretăm, totuşi.. Se uită la ceas. Miriam pleacă diseară, iar Jimmy soseşte mâine. Herman mai are încă multe de făcut, îşi pune haina pe el şi agită un deget în aer:

— Credibilitate! îşi spune sieşi.

Uşa de la intrarea în apartamentul lui din Monteverde nu se deschide, aşa că o împinge cu umărul până se urneşte puţin, iar Herman reuşeşte cu greu să se strecoare înăuntru gemând din cauza strânsorii uşii. Bagajele soţiei sale blochează holul. Are

programat un zbor de noapte de la Roma la Philadelphia, unde merge în vizită la fiica şi nepoţii lor. Se aud tocurile ei pe hol.

— Dulceaţa mea! strigă el şi îşi face loc printre valize. Dulceaţă, mă tem că am lovit unul din geamantanele tale. Cel roşu.

— Roşu de Burgundia, îl corectează ea.

— Păi nu-i tot aia?

La serviciu, Herman face corecturile. Nu şi aici.

— Sper că nu am spart nimic. Erau cadouri acolo? Ar trebui să deschidem valiza şi să verificăm? Ce crezi?

Aşteptând decizia ei, se tot suceşte de parcă ar fi în faţa unei vaze care se clatină şi stă să cadă.

— Totul era împachetat perfect, spune ea.

— Îmi pare foarte rău.

— Mi-a luat secole să fac asta.

— Ştiu. Sunt îngrozitor. Pot să te ajut?

Ea îngenunchează ca să desfacă cureluşele de la valiză, iar el ridică un deget în aer, de data asta nu ca să avertizeze sau să ameninţe, ci ca să ceară permisiune.

— Draga mea, aş putea să îţi aduc ceva de băut? Nu ar fi bine?

— Pot să-mi verific mai întâi geamantanul?

— Da, da, sigur.

Herman se refugiază în bucătărie ca să taie morcovii şi ţelina cubuleţe. Când aude sunetul tocurilor ei, se întoarce:

— O supă bună şi sănătoasă care să-ţi umple stomacul înainte de lunga călătorie.

— Vorbeşti de parcă aş fi un termos.

El reia tocatul.

— Legumele astea sunt delicioase – vrei să-ţi tai câteva felii?

— Ce păcat că nu poţi veni. Dar bănuiesc că îl preferi pe Jimmy.

— Nu spune asta.

— Iartă-mă, răspunde ea, sunt îngrozitoare.

Şi fură un morcov.

— Eşti îngrijorată din cauza zborului?

Ea clipeşte afirmativ, apoi studiază supa şi ingredientele din ea:

— Mai trebuie sare.

— Cum îţi dai seama? protestează el, apoi o gustă.

Are dreptate. Pune sare, amestecă şi o sărută pe obraz.

După cină o conduce pe Miriam la aeroport şi apoi goneşte spre casă în Mazda lor albastră şi cu mici urme de lovituri. Este un model mic, iar cum Herman e aşa corpolent, maşina pare să semene cu maşinuţele electrice din parcurile de distracţii. Pune aşternuturi noi pe patul liber rezervat lui Jimmy şi face puţină ordine. Dar nu se pregăteşte pe cât de mult ar fi vrut. Plimbă degetul pe marginea oalei cu supă rece (*acquacotta di Talamone:* morcovi şi ţelină tocate, bucăţi de şuncă italienească, dovleac, dovlecel, fasole albă, fasole verde, inimi de anghinare, brânză pecorino dată pe râzătoare, piper măcinat, opt ouă fierte, paisprezece bucăţi de pâine prăjită). El şi cu Jimmy s-au întâlnit în Baltimore la sfârşitul anilor ’50, cei doi fiind singurii copii evrei dintr-o şcoală privată prezbiteriană. Herman fusese trimis acolo de tatăl lui, un sionist ţâfnos, care semăna leit cu Karl Marx şi care credea că cea mai bună şcoală din cartier ar trebui chiar prin constrângere să accepte un evreu mic şi gras, şi anume pe fiul său. Puiul durduliu de evreu însă nu considera că e o fericire să devii ciuca bătăilor pentru toţi ceilalţi. Dar, din fericire, la acea şcoală mai era un puşti evreu, Jimmy Pepp, care se bucura de statutul de legendă vie pentru că se urcase pe biblioteca bisericii şi fumase pipă pe acoperiş. Se spunea că Jimmy coborâse pe burlan asigurându-se, pe tot parcursul descinderii, că tutunul din pipă ardea încă înăbuşit. Şi vântul suflase puternic în ziua aceea.

Povestea era suspectă, dar nu încape îndoială că în vremea tinereţii lui, Jimmy avea o pipă, o minunăţie curbată cu o cupă din spumă de mare, restul pipei fiind din lemn de mahon. Obişnuia să pufăie pe dealul din spatele şcolii, aplecat adesea asupra unei cărţi de poezie – E.E. Cummings, de pildă, sau Baudelaire. Era cunoscut şi pentru faptul că era singurul elev care nu purta bluza şcolii, de care reuşise să scape cu ajutorul unei scutiri medicale falsificate pretinzând că are „dermatită seboreică". Niciunul dintre profesori nu îndrăznea să întrebe care era de fapt natura acestei boli – o întorsătură fericită a lucrurilor, căci nici Jimmy însuşi nu ar fi putut decât să-şi dea vag cu părerea despre ce presupunea dermatita cu pricina. Motivul real al acestui subterfugiu era pur şi simplu că el prefera să poarte o jachetă pretenţioasă din tweed cu petice în dreptul coatelor; în buzunarul stâng păstra o copie a romanului *Ulise* – ediţia publicată de Modern Library, fără supracopertă –, în timp ce în buzunarul drept avea pipa făcută din tigvă şi o cutie de cositor cu tutun marca Mac Baren Club Blend. Echilibrul dintre buzunarul stâng şi cel drept se dovedea a fi deosebit de precar, deoarece romanul *Ulise* era un volum vizibil mai greu, aşa încât Jimmy rezolva problema îndesând în buzunarul drept stilouri ale căror rezerve explodau adesea. În urma acestei sângerări cu cerneală rămânea o întreagă constelaţie de pete indigo pe buzunarul drept. Pentru un motiv niciodată înţeles de Herman, Jimmy l-a protejat la şcoală din ziua în care s-au întâlnit.

Este printre ultimii care îşi fac apariţia în rândul călătorilor sosiţi cu zborul de după-amiază de la Frankfurt.

— Bine ai venit, îi spune Herman radiind de bucurie.

Vrea să-i ia valiza lui Jimmy, apoi se răzgândeşte şi cuprinde cu un braţ gros făptura firavă a prietenului său.

— Ai ajuns, în fine.

Îl conduce pe Jimmy la maşină şi pornesc spre apartamentul lui.

— De vreme ce nu ştiam care o să fie ceasul tău biologic când soseşti, îi explică Herman în timp ce conduce, am patru opţiuni posibile pentru cină. Omletă cu ulei de trufă – foarte bună, ţi-o recomand. O altă variantă este pizza făcută în casă. Sau *bresaola* proaspătă, salată şi brânză – am o minunăţie de Taleggio. A mai rămas şi ceva *acquacotta di Talamone,* adică nişte supă. Sau am putea să mergem să mâncăm la restaurant. Sunt patru opţiuni?

Jimmy zâmbeşte.

— Ce e? întreabă Herman şi îi întoarce zâmbetul. Este datoria mea să te pun la îngrăşat, nu? Scuză-mă, trebuie să mă concentrez aici, altfel produc vreun accident.

Mai conduce în tăcere preţ de un minut.

— Ce bine să te văd din nou, spune.

Jimmy a călătorit de la Los Angeles prin Frankfurt, iar deplasarea a durat în total aproape douăzeci şi patru de ore. Rămâne treaz cât de mult poate, apoi adoarme în camera liberă pregătită pentru el. În dimineaţa următoare, pe la răsărit, merge tiptil prin camera de zi în nişte boxeri cu multe buze roşii imprimate pe ei. Părul de pe piept i-a albit. Herman apare şi el în pijamale, masându-şi spatele din cauza unui junghi.

— Vrei cafea? întreabă el şi îi dă lui Jimmy ziarul de dimineaţă.

La micul dejun discută politică: cine conduce în America, cine conduce în Italia. Curând se face ora la care Herman se pregăteşte să meargă la serviciu.

— De-abia ai ajuns şi te şi părăsesc; ce mai gazdă sunt şi eu, zice Herman. Ai tot ce-ţi trebuie? Vrei să foloseşti calculatorul? E învechit, dar avem Internet. Şi i-am pus pe tehnicienii de la serviciu să instaleze un program de editare, aşa că poţi să lucrezi la cartea ta cât stai aici. Hai că-l şi pornesc.

Cu ziarul mototolit sub braţ, Herman păşeşte în redacţie aruncând în toate părţile priviri acuzatoare. Reporterii bâiguie „'Neaţa", iar editorii strâng din buze şi privesc în pământ. Se îndreaptă spre birou dând din coate, îşi bagă un drajeu în gură şi întinde pe masă ziarul. Stă cu o cariocă galbenă în mână, pregătit în orice clipă să prindă vreun păcat cu arcanul. Un vraf de scrisori nedeschise, adresate editorului, stau pe marginea biroului. Câteodată cititorii par să nu facă nimic altceva decât să se plângă. De obicei sunt oameni în vârstă – îşi dă seama după scrisul tremurat şi exprimare („Stimate domn, mă gândesc că primiţi multe scrisori, dar trebuie să vă fac cunoscut cât de exasperat sunt în legătură cu..."). Toată lumea ştie că numărul de cititori ai ziarului este astăzi numai în jur de zece mii, dar cel puţin sunt pasionaţi. Iar timbrele arată că scrisorile vin din toată lumea, ceea ce este încurajator. Pentru mulţi, mai ales oamenii din locuri mai îndepărtate, ziarul este singura lor legătură cu lumea largă, cu marile oraşe pe care le-au părăsit sau marile oraşe pe care nu le-au văzut niciodată şi doar şi le-au construit în minte. Cititorii constituie un fel de ordin care nu se reuneşte niciodată, dar ai cărui membri sunt înfrăţiţi prin aceeaşi dragoste sau prin acelaşi dispreţ faţă de anumiţi autori de articole, prin exasperarea lor faţă de fotografii prost făcute sau prin atenţia cu care citesc mica rubrică de corecturi. Şi pentru că tot veni vorba de corecturi...

O zăreşte pe Hardy Benjamin stând la bârfa cu cineva în celălalt capăt al redacţiei – încă nu s-a terminat tevatura legată de greşeala „Sadism Hussein". Din pragul biroului Herman zbiară:

— Domnişoară Benjamin, o să am nevoie de tine mai târziu.

— S-a întâmplat ceva?

— Da, dar sunt prea ocupat ca să vorbesc acum.

— E grav?

— Lucrul cu care sunt eu ocupat *acum* este mult mai serios. Va trebui să aştepţi, Nancy Drew.

Închide uşa, nervos pe el însuşi. Închipuie-ţi ce-ar zice Jimmy dacă m-ar vedea cum fac pe şeful cu ei, se gândeşte Herman şi scoate brusc din raft o carte la întâmplare. Este *Dicţionarul Internaţionalele Gastronomie.* Răsfoieşte paginile, ajungând la rubrica *churros.* Prima dată când el şi cu Jimmy au stat în aceeaşi casă a fost când au locuit pe Riverside Drive la numărul 103, în partea de vest a Manhattanului. Herman era în primul an la Universitatea Columbia în timp ce Jimmy tocmai se reîntorsese, după trei luni, din Mexic, unde avusese o idilă cu o femeie mai în vârstă, o artistă care sculpta monştri azteci şi al cărei soţ din Houston plătise un puşti să-l lovească pe Jimmy în cap cu o cărămidă. Dar puştiul n-a făcut decât să arunce într-o doară cărămida şi nu l-a nimerit. Jimmy pretindea că ăsta era motivul pentru care s-a întors în America. Dar Herman, cuprins de vinovăţie, bănuia că altul era adevăratul motiv: că Jimmy a intuit din scrisorile lui Herman cât de mâhnit era el să se pomenească singur la facultate în New York. Avea doar un pat de o persoană în garsoniera lui, aşa că Jimmy dormea pe podea fără aşternut sau perne, pretinzând că aşa preferă el să se culce. Într-o săptămână avea deja un anturaj de prieteni destul de ciudaţi, iar casa lui Herman se transformase dintr-o chilie de mănăstire într-un salon fremătând de lume, ticsit cu toţi ciudaţii metropolei: Dyer, ospătarul cu faţă de bebeluş din New Orleans, despre care ai fi zis că e o dulceaţă de om, asta până când i-a jefuit pe toţi şi a muşcat calul unui poliţist; slăbănoaga de Lorraine care fuma ţigări cu marijuana şi-şi deschidea adesea poşeta ca să se mândrească cu desenele erotice ce o înfăţişau alături de mulţi păianjeni; sau Nedra, ai cărei ochi negri trădau că femeia e sărită de pe fix, care pretindea că s-a născut în Siam sau Brooklyn

şi mirosea a transpiraţie la subsuori. Orice beţiv de pe stradă putea s-o aibă, lucru care se şi întâmpla de cele mai multe ori; cu toate acestea, Jimmy o lăsa să doarmă pe podea lângă el şi nu o atingea niciodată. Herman l-a întrebat ce s-a întâmplat după ce puştiul din Mexic a aruncat cărămida şi nu l-a nimerit. Jimmy a răspuns că el şi aşa-zisul asasin de ocazie au început să râdă. Apoi, a adăugat Jimmy, i-a cumpărat puştiului *churros.*

Herman închide *Dicţionarul Internaţional de Gastronomie* şi îl pune în spaţiul lui pe raft. Deschide ziarul la paginile de cultură, care s-au îmbunătăţit considerabil de când le-a preluat Arthur Gopal. Totuşi, Herman descoperă o contravenţie: cuvântul „literalmente". Mormăie nemulţumit, porneşte calculatorul şi scrie:

> literalmente: Acest cuvânt ar trebui şters din vocabular. Mult prea des, acţiunile a căror descriere conţine cuvântul „literalmente" nici măcar nu s-au petrecut. Ca în exemplul: „Şi-a ieşit din minţi de bucurie". Evident că nu s-a întâmplat asta. Deşi, dacă chiar aşa ar sta lucrurile, aş sugera ca acest incident să fie analizat temeinic şi tratat pe larg în pagina întâi. A insera una-două în orice articol cuvântul „literalmente" îmi întăreşte convingerea că prostănaci lipsiţi de vână jurnalistică stau ascunşi prin redacţie. A se elimina pe loc folosirea termenului, nu prostănacii. Procedura pentru prostănaci este diferită: aceştia trebuie prinşi şi închişi în cuştile pe care le-am amplasat special în subsol. *A se vedea de asemenea*: Linii de dialog în exces; Semne de exclamare; *şi* Prostănaci.

Pe drum spre casă, Herman merge la vinoteca Constantini din Piazza Cavour să ia o sticlă de Frascati Superiore. Diseară pregăteşte o masă tradiţională română pentru Jimmy: *fiori di zucca*

şi *carciofi allagiudia* prăjiţi, o porţie copioasă de *bucatini alt amatriciana*, *pizza bianca* făcută în casă, numai bună să iei cu ea sosul rămas de la celelalte feluri de mâncare, iar la desert *pangiallo* (acest din urmă fel este, vai, cumpărat de la magazin).

Acasă îl găseşte pe Jimmy dormind pe burtă pe patul liber. Când îl aude, se întoarce.

— Cum îţi merge? îl întreabă Herman. Încă mai resimţi oboseala zborului?

Pregăteşte cina în timp ce Jimmy îi povesteşte ce a făcut toată ziua. S-a dus să se plimbe şi s-a rătăcit; cineva l-a urmărit o vreme – vreun hoţ, se gândeşte el –, dar tipul s-a lăsat păgubaş.

— Pare o zi mai reuşită decât a mea, comentează Herman. Ghidul stilistic de care mă ocup se măreşte tot mai mult. Curând n-o să mai pot să-i fac faţă. E ridicol. Vai de capul idioţilor ăstora cu care sunt nevoit să lucrez.

La cină, Jimmy mănâncă puţin şi bea numai apă. Cât priveşte tutunul, s-a lăsat de tot – e ciudat să-l vezi fără obişnuitul nor de fum care îl înconjura odinioară. Herman îl întreabă despre viaţa în Los Angeles, iar Jimmy spune că e ocupat mereu – timpul trece repede şi se scurge pe tot felul de activităţi minore: cumpărăturile, urmăritul emisiunilor preferate la televizor, mersul la spălătoria publică. Iar infracţionalitatea este într-adevăr o problemă.

Herman se loveşte pe burtă, apoi se îndreaptă spre dulăpiorul cu lichioruri.

— Ai chef de un *digestivo*? întreabă el. Mi-e teamă însă că nu am preferatul tău: rom Barbancourt, nu-i aşa?

Vechiul exemplar din *Ulise,* ediţia Modern Library, a rămas în buzunarul lui Jimmy pe tot parcursul anilor 1960. Leopold Bloom era eroul său, nu în ultimul rând pentru că amândurora le plăceau măruntaiele de animal – în special, rinichi de porc la tigaie. Cu

toate acestea, sfârâitul permanent şi mirosul de prăjeli de la mâncarea lui Jimmy care se simţea în tot apartamentul lor din New York s-au redus în acel deceniu pe măsură ce Jimmy petrecea tot mai mult timp în Mexic, implicat în dramatica lui idilă cu sculptoriţa măritată. Pretindea chiar că ea semăna cu Molly Bloom, ceea ce îl amuza pe Herman – cum naiba o fi arătat Molly Bloom? Herman a absolvit Universitatea Columbia cu o licenţă în ştiinţe politice şi a primit o slujbă de asistent de redacţie la un ziar din oraş. În viziunea lui, lucrurile se petreceau invers de cum ar fi trebuit. Jimmy, nu el, era cel care ar fi trebuit să intre în jurnalism, să pornească în carieră ca cronicar sportiv, de exemplu, sau cronicar pe teme de justiţie şi poliţie, apoi s-ar fi apucat de ţinut un editorial a la Runyon despre alcool, pariuri şi toţi nebunii binevoitori care roiau în jurul lui precum muştele în jurul unui bec aprins. Următorul pas pentru Jimmy ar fi fost să transmită reportaje despre un război internaţional sau chiar să participe la el, precum Hemingway sau Orwell, iar apoi să publice o carte despre această experienţă. Ar fi urmat primul lui roman. În continuare, cariera lui Jimmy ar fi luat avânt. Mulţi ani mai târziu, Herman ar fi putut scrie o biografie – relatarea definitivă, redactată de cel mai bun prieten al lui Jimmy Pepp, care îl cunoscuse pe marele scriitor din zilele de şcoală de la Baltimore, urmându-l prin nopţile nebuneşti petrecute la New York, fiind martor al idilei lui cu sculptoriţa din Mexic, stând alături de el la primele semne de succes publicistic şi apoi văzând cum devine treptat o personalitate emblematică a generaţiei sale, tot mai plin de faimă. Dar când această reverie s-a spulberat, Herman s-a pomenit din nou singur la New York, un mărunt angajat bun la toate de la un ziar local, aducând sticle de whisky redactorilor nervoşi, mergând să le cumpere ţigări sau luând comenzile pentru pauza de prânz, cel

mai adesea sandviciuri cu secară şi carne de viţel cu porumb, de pe Ninth Avenue. Când să iasă pe uşa redacţiei inevitabil auzea din mers încă o comandă întârziată sau câte unul care se răzgândea:

— Nu, stai puţin, băiete, mie ia-mi păstramă cu pâine neagră şi extra muştar; şi nu uita şerveţelele.

Alţi asistenţi de redacţie îşi umpleau timpul vârând şoareci vii în ţevile de aerisire care conectau diversele departamente, zgândărind şi împingând bietele fiinţe prin reţea până când scoteau capul chiţăind în biroul secretarelor. Cu o astfel de competiţie profesională, a fost uşor pentru Herman să strălucească.

Redactorii i-au dat un test pentru postul de corector şi s-a dovedit din capul locului priceput; în fine, cunoştinţele lui profunde la care puţini aveau acces şi pedanteria i se potriveau de minune pentru ce avea de făcut. Chiar în ziua promovării s-a întâmplat să o întâlnească pe Miriam la petrecerea unui prieten şi, îmbătat de atâta succes profesional, a găsit curajul să o invite la o întâlnire. În lunile ce au urmat, s-a îndrăgostit de ea. Dar îşi făcea griji dacă să o prezinte celui mai bun prieten al său, îi era teamă că el, Herman, va fi eclipsat de prezenţa lui Jimmy. Totuşi, cu prima ocazie când Jimmy a trecut prin oraş, Herman şi-a făcut curaj şi a aranjat o cină în trei. A avut emoţii toată ziua. În mod surprinzător, Jimmy a părut cumva absent în timpul mesei: peripeţiile lui romantice din Mexic păreau copilăreşti. La fel de imature i s-au părut lui Herman şi fragmentele pe care Jimmy le-a citit din propriile scrieri. În cea mai mare parte a timpului nu a făcut decât să-l laude pe Herman, elogiind inteligenţa de care dăduse dovadă prietenul său la şcoala prezbiteriană din Baltimore (total neadevărat), parcursul său universitar sclipitor (o exagerare grosolană) şi viitorul triumfător care îi stătea înainte domnului Herman Cohen (prea puţin credibil). După cină, s-au despărţit. Lui

Herman i s-a părut ciudat să-şi ia rămas-bun de la Jimmy şi să meargă acasă cu Miriam – el şi cu cel mai vechi prieten al său aveau încă multe să-şi spună ca să recupereze timpul pierdut şi să ajungă la zi cu veştile.

Miriam a spus că i s-a părut simpatic Jimmy, dar nu pricepea de ce Herman se entuziasmase atât de mult în legătură cu prietenul său. Însă Herman ştia în sinea lui că de fapt acesta a fost jocul lui Jimmy. L-a condus pe Jimmy la gară şi a zâmbit când a văzut cum ieşea în evidenţă printre bagaje volumul *Ulise.*

— E acelaşi exemplar din zilele noastre de şcoală? l-a întrebat Herman.

Jimmy l-a deschis. Paginile cărţii fuseseră tăiate iar înăuntru fusese introdusese o ploscă.

— Nu a fost tot timpul aşa, nu? a întrebat Herman din nou.

Jimmy i-a dat sticla să ia o duşcă şi i-a spus ce frumos a fost să-l întâlnească împreună cu prietena lui şi să-l vadă fericit. Herman s-a înroşit:

— Ce e otrava asta? s-a mirat el.

Jimmy a luat o înghiţitură ca să verifice, chipurile, şi el, apoi a identificat băutura ca fiind preferata lui: romul Barbancourt.

Herman citeşte câteva pagini din Biblia lui pe ecranul calculatorului de la serviciu, spărgând între măsele o bomboană tare. De când a venit Jimmy, Herman a început să se revolte în sinea lui împotriva Bibliei. Nu e altceva decât o listă de reclamaţii – nişte văicăreli aşezate în ordine alfabetică. Dar nu e vreme acum de meditat, totuşi. Are treabă de făcut. Se întoarce la greşeala „Sadism Hussein". O cheamă pe Hardy în biroul lui.

— Credeam că am scăpat, spune ea.

— Ia loc.

— Greşeala aia a fost introdusă în mod intenţionat la biroul de editare.

Asta e scuza tuturor reporterilor.

— De către cine anume de la biroul de editare?

— N-o să spun.

— Ba da.

— Ai de gând să mă ţii cu capul sub apă dacă nu spun?

— Probabil. A fost cumva Ruby Zaga? Nu contează. Oricine ar fi fost de vină, chestia asta ne strică imaginea şi ne face să părem nişte prostănaci. Ascultă, reportajele tale sunt beton. Scrii bine şi asta e cea mai mare laudă pe care poţi s-o primeşti de la mine. Eşti unul dintre membrii cei mai însemnaţi din colectivul nostru. Sper că am fost destul de clar.

Scrie pe monitor greşeala lui Hardy.

— Dar trebuie să mă gândesc la credibilitate.

— Îmi dau seama. Chestia e că...

— Stai o clipă, nu te grăbi. Dacă credibilitatea este scopul nostru principal – şi în momentul de faţă credibilitatea este cam tot ce ne-a mai rămas –, atunci ar trebui să ne luptăm ca să ne menţinem reputaţia de angajaţi-model. Aşa că mă întreb dacă nu ar fi mai bine să facem uitată greşeala asta cu „Sadism Hussein”.

— Serios? se miră Hardy. Mulţumesc, mulţumesc, mulţumesc. N-o să mai folosesc programul de verificare a ortografiei de acum încolo.

— Deci tu ai fost autoarea greşelii.

— Şi o să memorez dicţionarul, promit.

— Nu ştiu despre ce dicţionar vorbeşti.

— Biblia, se corectează ea. O să învăţ Biblia pe dinafară.

— Aşa e mai bine.

Îi dă voie să plece şi se furişează afară din birou ca să ia masa de prânz cu Jimmy la Casa Bleve, un birt ascuns într-un palat din secolul al XVI-lea, lângă Largo Argentina.

— Te-am adus aici şi când ai venit data trecută în vizită, ţi-aduci aminte? spune Herman. Când ai venit cu Deb.

Jimmy se încruntă, dar nu-şi aduce aminte. Spune că nu mai reţine nimic.

— Şi eu păţesc la fel, completează Herman. Înainte îmi aduceam perfect aminte de toate, dar acum mă lasă memoria. Am o tehnică nouă: notez tot. Liste. Asta-i soluţia.

Minte. Memoria lui a rămas impecabilă, cum a fost întotdeauna.

— Liste lungi cu tot ce-mi trebuie. Să te gândeşti la asta. Funcţionează. Orice idee îmi vine – nu că aş avea prea multe –, în fine, când mă prind de ceva şi am hârtie la îndemână, notez. Mulţumesc lui Dumnezeu că nu m-am înhămat la un proiect atât de complex ca al tău. Te admir pentru asta. N-aş putea niciodată să scriu o carte.

Scutură şerveţelul, apoi şi-l întinde în poală.

— Te superi dacă te întreb despre carte? Mă gândeam şi eu – nu vreau să fiu prea băgăcios –, dar aş fi curios să aflu dacă ai adus manuscrisul cu tine. Şi o altă întrebare care mă macină şi mai mult este: când apuc să-l citesc şi eu? Simte-te liber să lucrezi şi aici, dacă vrei. Nu trebuie să te simţi obligat să te vezi cu mine la prânz. Pot să te las să lucrezi în linişte în birou, eu doar o să-ţi aduc un bol cu supă sau orice altceva de mâncare. Am petrecut ani de zile în New York aducând mâncare şi băutură scriitorilor – mă pricep foarte bine la asta. Serios vorbind, aş fi încântat dacă ai putea să mergi înainte cu romanul cât timp stai aici. Şi dacă crezi că ţi-ar fi de ajutor să arunc şi eu o privire pe el, aş fi onorat. După cum spuneam, n-o lua ca pe vreo obligaţie. Iartă-mă, nu mai zic nimic.

Când lui Herman i s-a oferit postul la ziarul din Roma în anii 1970, a ezitat: ideea de a merge în Europa înainte ca Jimmy să-şi facă un nume i se părea greşită. Dar, pe de altă parte, Jimmy nici măcar nu mai era în New York. Idila lui din Mexic se terminase prost şi, decât să se întoarcă în Manhattan, acceptase o slujbă pentru care trebuia să facă fotografii ce urmau să fie folosite în diverse reclame pentru un circuit ecvestru. Bătea în lung şi în lat Statele Unite în camioane împreună cu tehnicienii care se ocupau de eveniment. Îi relata în scris lui Herman despre peregrinările sale, dar însemnările erau destul de sporadice. Scrisorile se dovedeau captivante, dar evenimentele prezentate păreau mai degrabă bizare. Herman păstra corespondenţa într-o cutie din lemn de cireş – se gândea că va fi utilă într-o bună zi pentru bibliografie. Îşi imagina parcă existenţa lui Jimmy: cum acţionează în funcţie de toane, cum abandonează slujbele care îl plictisesc, cum pierde nopţile şi se trezeşte a doua zi alături de femei necunoscute. Herman era uşor iritat de toate astea, de parcă el achita cumva nota de plată pentru libertatea lui Jimmy. Miriam l-a încurajat pe Herman să accepte postul din Italia, mai ales că fata lor era îndeajuns de mică încât să suporte cu uşurinţă mutarea. Suna tentant: ziarul părea să aibă un farmec cosmopolit pentru Herman. În mintea lui, era genul de publicaţie pe care un romancier ros de griji sau un spion l-ar ţine sub braţ. Iar anii 1970 au fost o perioadă palpitantă pentru ziar, cu un nou redactor foarte inventiv, Milton Berber, un personal tânăr şi energic şi o redacţie cu o atmosferă plină de viaţă tot timpul. Aşa că a acceptat slujba şi l-a îndemnat pe Jimmy să profite de ocazie: cazare gratuită la Roma. Putea să vină şi să-şi scrie cartea acolo, putea să lucreze toată ziua şi să stea la Roma cât de mult timp ar fi dorit (evident, în funcţie de anumite limite stabilite de Miriam).

În schimb, Jimmy s-a stabilit în Arizona cu Deb, care ţesea covoraşe artizanale şi avea o fetiţă. S-a însurat cu Deb, a adoptat-o pe fată şi, ca să aducă bani în casă, a făcut nişte cursuri de calificare pentru a deveni asistent într-un birou de avocatură. Herman a fost dezamăgit când a întâlnit-o într-un final pe Deb – se aşteptase la o minune de femeie, dar ea nu era nici pe departe aşa ceva. Îl rodea să vadă că Jimmy era blocat în traiul mediocru pe care-l ducea în Arizona când ar fi putut să sclipească la Roma. Herman ar fi putut foarte uşor să-l angajeze pe Jimmy la ziar şi se oferise să facă astfel de multe ori.

Când vine nota de plată pentru prânzul pe care l-au luat la Casa Bleve, Jimmy scoate cardul.

— Nu, nu, insistă Herman. Eu plătesc. Eu sunt cel care are o slujbă.

Insistă şi Jimmy.

— OK, ce zici de asta? Te las să plăteşti cu o condiţie: să-mi scrii ceva – un articol, ce vrei tu – şi eu o să-l public în ziar. Ce crezi? întreabă Herman. Evident, o să te plătim, deşi mi-e teamă că avem nişte tarife mizerabile pentru colaboratorii liber-profesionişti, în perioada asta, după toate reducerile de buget. Dar să ştii că poţi să scrii despre orice. Un articol de opinie, sau ceva amuzant – orice. Ar fi un prilej de mândrie pentru mine să te public. Ce zici?

În seara aceea, Jimmy se aşază la calculator şi rămâne multă vreme cu faţa osoasă aproape lipită de monitor, în timp ce degetele-i subţiri stau suspendate deasupra tastaturii. Herman îl lasă acolo, închide uşa şi îşi agită pumnul triumfător. Pe măsură ce se scurg ceasurile, Herman se plimbă încoace şi-ncolo prin bucătărie, mâncând agitat nişte felii de mămăligă preparată în casă, cu lămâie şi fistic, şi răsfoind cărţi de reţete pentru gătit. Se apropie de camera cu calculator, îşi lipeşte urechea de uşă şi ascultă

loviturile lente ale degetelor pe tastatură. Este aproape două dimineaţa când Jimmy îşi face apariţia. Articolul e scris, dar nu-şi dă seama cum să pornească imprimanta. E obosit, spune noapte bună şi merge la culcare.

Pe la sfârşitul anilor 1980, Deb divorţase deja de Jimmy. Câţiva ani mai târziu, s-au recăsătorit. Dar curând după aceea l-a părăsit a doua oară, lucru mult mai dureros de data asta, aşa încât Jimmy s-a mutat la Los Angeles ca să se detaşeze de situaţie. A lucrat ca asistent într-un birou de avocatură în regim de colaborare, ceea ce l-a menţinut pe linia de plutire din punct de vedere financiar. Dar nu avea asigurare de sănătate aşa încât, atunci când i s-a infectat un molar, şi l-a smuls singur cu un cleşte. Era beat aşa că a făcut o treabă de mântuială, măseaua s-a sfărâmat şi i-au rămas bucăţi din dinte în gingia sângerândă. S-a întâmplat ca Herman să sune câteva zile mai târziu şi a auzit de tărăşenia cu măseaua stricată şi de febra care a urmat. I-a cerut foarte categoric lui Jimmy să meargă la spital. La camera de gardă, i-au spus că rana din gură se infectase. În timp ce-l aştepta pe dentistul de serviciu, a suferit un atac de cord. Jimmy avea atunci cincizeci şi şase de ani, dar când a fost externat era deja un om în vârstă. În lunile următoare a îmbătrânit şi mai mult, a început să uite, a devenit anxios şi bănuia mereu că era urmărit îndeaproape de oameni pe stradă. Verifica de nenumărate ori dacă uşile şi ferestrele erau încuiate sau dacă oprise gazul. Adesea telefona la biroul de avocatură la care lucra ca să anunţe că nu poate veni pentru că era bolnav, iar în cele din urmă s-a pensionat – de fapt i s-a dat de înţeles că aşa trebuie să procedeze. La vremea aceea, Herman s-a bucurat de veste: în sfârşit, Jimmy se putea concentra pe scris. Întotdeauna spusese că o să-şi termine cartea de îndată ce se pensionează.

Şi acum, iată-l aici, în camera de oaspeţi, dormind. Nici urmă de manuscris încă, dar măcar are o mostră din scrierile lui Jimmy. Herman printează articolul şi ies două pagini. Le înhaţă din tava imprimantei, se grăbeşte înspre canapea şi se aruncă pe ea ca să citească.

Îi trebuie câteva momente ca să se adune şi să fie atent la text, atât este de emoţionat. Câţi ani a aşteptat asta! Sigur, e vorba doar de câteva sute de cuvinte, dar e un început. Ar fi posibil ca Jimmy să aibă manuscrisul complet în geanta aceea din colţ? Herman n-ar fi niciodată în stare să cotrobăie, deşi tare îi mai vine s-o facă.

Se concentrează pe paginile de sub nasul lui.

Le citeşte.

Herman lucrează ca editor de patruzeci de ani. Nu îi ia mult să-şi dea seama. Articolul ăsta nu e bun de nimic.

Este un fel de editorial, dar fără niciun argument clar, care se referă la viaţa oamenilor în Los Angeles, la proliferarea utilizării pistoalelor în America, la degradarea simţului civic şi a bunei-creşteri în rândul oamenilor. Articolul este plin de greşeli de gramatică şi de platitudini. Este o lucrare de amator. Să fie ăsta documentul care trebuie? Poate că nu este decât o schiţă, o primă versiune. Merge la calculator să verifice. Lângă mouse găseşte o bucată de hârtie mototolită şi o desface. Pe ea se vede scrisul de mână al lui Jimmy; citind, descoperă o listă lungă de însemnări, unele scrise o dată, altele rescrise, iar altele tăiate. Hârtia e plină de mâzgăliturі, semne de întrebare, linii, puncte de suspensie şi variante de formulări. A depus ore întregi de efort în treaba asta şi nu a ieşit decât un articol lipsit de orice valoare.

Herman nu poate dormi în acea noapte. Se tot ridică în capul oaselor în pat, îşi aprinde lampa, mănâncă drajeuri în neştire, după care se spală pe dinţi de fiecare dată. La şase dimineaţa se scoală

din pat definitiv – are de gând să iasă din apartament înainte să se trezească Jimmy. Astfel, Herman poate să studieze articolul la birou şi să-şi dea seama ce poate face cu el.

Dar Jimmy apare din camera de oaspeţi, spunând că dorea să-l prindă pe Herman înainte să iasă: şi-a adus aminte că e o greşeală de ortografie în articol.

— Nu-ţi face griji. O corectez eu, îi răspunde Herman.

Jimmy insistă să facă el asta. Dispare în camera unde e calculatorul, face corectura de rigoare şi îi dă lui Herman un stick de memorie cu articolul.

La birou, Herman îi trimite imediat un e-mail lui Kathleen în care o anunţă că s-ar putea să aibă un articol în plus, sosit în ultimul moment, de adăugat la pagina cu editoriale. Nu e obligat să-l predea, dar, prin acest anunţ, îşi păstrează dreptul să o facă în caz că se hotărăşte. Să publice articolul? Ar putea să-i spună lui Jimmy că era scris bine, dar că trebuia să dezbată lucrurile mai concret. Pe de altă parte, sincer vorbind, se putea salva ceva din el? La urma urmei, nu este ziarul lui să-l umple cum vrea el. Nu-şi trădează prietenul dacă opreşte articolul de la publicare, nu? Cum rămâne însă cu credibilitatea? „Credibilitate”, mormăie el pentru sine, dar în ziua aceea i se pare un cuvânt tâmpit şi ipocrit.

Se hotărăşte să publice articolul. Are puterea să o facă şi o va face. O să apară într-o singură ediţie, redus la două jumătăţi de coloană, cu un titlu pompos şi cu un citat tipărit cu litere mari. Articolul va apărea undeva în paginile din interior. O să-l decupeze şi o să i-l arate lui Jimmy mâine-dimineaţă, o să-i mulţumească, apoi îşi va cuprinde prietenul firav cu braţul lui gros spunându-i:

— După toţi aceşti ani, am ajuns în fine să lucrăm împreună.

Introduce stickul de memorie în calculator şi deschide documentul lui Jimmy. Dar textul din noaptea precedentă a dispărut. Tot ce a rămas este un mic mesaj: „Nu te îngrijora, puştiule. Am şters articolul. Ştiai că asta e ultima mea seară în oraş? Te scot la cină; plătesc eu. Fără proteste. Jimmy".

Kathleen întreabă cum stă treaba cu editorialul, iar Herman îi spune că a fost o alarmă falsă. Ea îi arată un titlu de pe pagina şapte – „Încălzirea globală se dovedeşte prielnică pentru îngheţată" – şi-l propune pentru următoarea ediţie din *De ce?* Adaugă:

— Mi se pare că titlul sună idiot, oricum l-ai lua.

— Nu, da, da, ai dreptate, răspunde el, deşi nu o bagă în seamă.

Jimmy alege un restaurant turistic de lângă Vatican pentru ultima lor cină. Herman ar fi dorit să facă el alegerea – îşi dă seama după meniul cu paginile îndoite, afişat afară, că localul nu este serios. Nu mâncarea este problema, desigur, dar stă ca pe ghimpi: prietenul lui pleacă mâine şi n-au rezolvat nimic, în timpul cinei, Jimmy bea trei pahare de vin, un record absolut pentru el de când a suferit infarctul. Pe măsură ce alcoolul îi intră în sânge, redevine fermecător şi începe să bată câmpii, ca în zilele bune din trecut, când era o legendă vie pentru felul în care filosofa când era cherchelit, recitând din Yeats sau Evtusenko pe dinafară, pălăvrăgind aiurea despre Joyce şi proclamând că cel mai amuzant cuvânt pe care îl ştie el este „noadă". Herman asociază flecăreala lui Jimmy cu cele mai fericite vremuri ale lor.

La început nu vorbesc de articolul lui. Dar seara decurge atât de bine, încât, la un moment dat, Herman spune:

— Toată chestia asta ar putea fi un imbold, nu crezi? Ceva care să-ţi amintească permanent că acum ar trebui într-adevăr să te pui pe scris.

Jimmy se îndreaptă din spate şi îşi drege vocea:

— Herman, spune el calm, n-o să scriu nimic. N-am făcut-o până acum, n-am s-o fac de acum încolo. N-am avut niciodată de gând s-o fac. Am ştiut asta de când aveam vreo douăzeci de ani. Tu ai fost singurul care îi dădea întruna că trebuie să mă apuc de scris.

— Nu-i dădeam întruna, răspunde Herman surprins. Doar că m-am gândit – cred – că eşti în stare de ceva măreţ. Ceva remarcabil. Întotdeauna ai avut atât de mult talent.

Jimmy îi loveşte afectuos urechea prietenului său.

— Nu există talent, puştiule.

Herman se trage îndărăt:

— Vorbesc serios.

— Şi eu. Trebuia să fiu mai explicit acum patruzeci de ani şi să-ţi arăt că ţi-ai făcut o idee cu totul greşită despre mine. Dar sunt orgolios. Bănuiesc că încercam să fac o impresie bună. Dar acum sunt prea bătrân ca să mai tot încerc. Aşa că încetează să vorbeşti despre ce o să fac eu. Nu faci decât să scoţi în evidenţă toate lucrurile pe care nu le-am făcut. Am trăit o viaţă destul de bună, o viaţă normală, obişnuită. Şi asta e foarte bine.

— Nu a fost deloc o viaţă obişnuită.

— Nu? Dacă nu, ce contraargument poţi să-mi aduci? Eu am dovada celor şaizeci şi cinci de ani trăiţi de mine.

Herman vrea să-l contrazică, dar Jimmy i-o retează scurt şi vorbeşte tare peste el:

— Ştii ce mi-a plăcut mie la toată povestea asta cu articolul pe care m-ai pus să-l scriu? spune el. Mi-a plăcut să lucrez cu tine, Herman – asta mi-a plăcut. M-am bucurat să te aud cum o să-l dai la publicat. Chiar te pricepi la lumea asta a jurnalismului, băiete. Vezi? *Tu* chiar faci o treabă utilă. Lucrezi din greu. Eu n-am făcut mai nimic în toată perioada asta: doar m-am flendurat. Tu în schimb ai standarde. Şi mi-a plăcut să văd cum te descurci ca să-ţi

menţii standardele astea. E o adevărată plăcere pentru mine să văd cât de departe ai ajuns.

— Nu fi nebun. Tu ai scris articolul ăsta. Gândeşte-te cât de repede l-ai isprăvit. Sunt scriitori profesionişti care au câteodată nevoie de *zile* întregi, de săptămâni sau chiar de luni ca să termine de scris un text. Închipuie-ţi ce-ai putea face dacă ai acorda mai mult timp scrisului. Nu te inspiră să te gândeşti că te-ai întoarce acasă şi ai putea să începi să lucrezi la ceva cu caracter permanent?

— Nu simt în mine niciun imbold să scriu, răspunde Jimmy. Şi nu vreau să mai depind de tine. Profit de tine prea mult. Întotdeauna am făcut asta. Am profitat de generozitatea ta. Nu mai ţii minte când dormeam pe jos în apartamentul din Riverside Drive? Nu am dat niciun ban pe chirie nici nu mai ştiu câţi ani.

— Dar nu erai chiriaşul meu. Erai prietenul meu. Nu-mi datorai nimic.

Jimmy zâmbeşte.

— Ai o viziune cam ţicnită asupra anumitor lucruri, domnule Herman Cohen.

Când pleacă, Herman ia un teanc de cărţi de vizită din restaurant şi îşi pune mâna pe umărul lui Jimmy. Când ajung pe stradă, Herman se agită inutil tot încercând să găsească un taxi ca să ascundă de ochii prietenului său faptul că se îneca de plâns.

La aeroportul Fiumicino a doua zi, Jimmy îi povesteşte în treacăt că s-ar putea să se mute din nou în Arizona. Fata lui adoptivă, ajunsă acum la vârsta de treizeci şi ceva de ani, are o locuinţă în Tempe. Ea lucrează în domeniul imobiliar şi stă singură. I-ar prinde bine ceva companie.

Pe măsură ce ascultă, Herman vede cu ochii minţii cum se va desfăşura viaţa pentru prietenul său ofilit. El şi Jimmy nu sunt, aşa

cum a crezut dintotdeauna, versiuni complementare ale aceluiaşi tip de personalitate. Herman s-a văzut tot timpul pe el drept versiunea mediocră, în timp ce Jimmy ar fi trebuit să fie versiunea superlativă. Dar, de fapt, sunt complet diferiţi: Herman nu s-ar muta niciodată cu fiica lui, nu ar permite să ajungă falit la vârsta de şaizeci şi cinci de ani şi nu ar rămâne niciodată fără locuinţă. Chiar şi acum, gândul pensionării i se pare absurd: degetele i se mişcă încă foarte repede pe tastatură, împingând înainte ziarul spre standarde tot mai înalte de credibilitate.

Se despart la punctul de control al aeroportului şi Herman se îndreaptă spre ieşire, dar se opreşte la uşile glisante. Poate Jimmy are nevoie de el pentru vreun lucru. Dar dacă i s-o fi întâmplat ceva?

Se întoarce şi îşi zăreşte vechiul prieten stând la coada de la control. Jimmy trage după el bagajul de mână, în timp ce haina îi atârnă de braţ. Cască – nu şi-a revenit nici acum de pe urma oboselii provocate de zborul de la venire. E îmbrâncit din spate şi se scarpină iritat pe frunte, bombănind. Nu i-a mai rămas decât puţin păr pe cap, câteva fire albe ca neaua, deasupra urechilor. Pleoapele îi atârnă greu; urechile par prea mari. Cât de mult i-a plăcut lui Herman să smulgă un zâmbet sau chiar un hohot sănătos de râs de pe faţa aceea de-a lungul anilor! Şi cât de mult s-a uscat faţa lui Jimmy. Un gât lung şi subţire care se iţeşte din guler, abdomenul aproape lipit de şira spinării. Coada de la control avansează încet până vine rândul lui Jimmy. Greoi, urcă geanta pe banda rulantă, iar umerii lui Herman se încordează involuntar, de parcă l-ar ajuta pe prietenul său cu bagajul. Jimmy îşi ridică braţele ca să fie scanat, îşi recuperează geanta şi dispare din vedere.

Herman se îndreaptă spre casă, în Monteverde, conducând încet Mazda lui albastră. Se trezeşte gândindu-se la toate: la Miriam

(zâmbeşte), la fata lor (ce femeie reuşită), la nepoţii lor (fiecare are o personalitate atât de diferită), la aceşti ani extraordinari petrecuţi în Roma (Miriam a avut dreptate să ne mutăm aici), sentimentul de satisfacţie de pe urma slujbei de la ziar (am fost de folos acolo). Toate acestea s-au dovedit a fi o surpriză extraordinară: se aşteptase să ducă o viaţă nefericită, şi totuşi lucrurile s-au petrecut exact pe dos. E aproape incredibil.

Când Miriam ajunge acasă, pălăvrăgeşte entuziasmată despre călătoria ei în Philadelphia şi se dă mare cu toate pozele de pe camera ei digitală. Sunt atât de prinşi în discuţia despre nepoţi, încât de-abia dacă amintesc de şederea lui Jimmy. Se întoarce înspre Herman pe canapea – acum stau unul lângă altul.

— Ce e? întreabă el bănuitor. Ce-i?

— Mă gândeam la cât de frumos eşti.

— Cât de gras, poate vrei să spui.

— Nu, îl contrazice ea. Frumos.

Îl sărută pe obraz, apoi pe buze.

— Chiar eşti. Şi nu sunt singura care crede asta.

— Ca să vezi, am şi admiratoare acum.

— N-am de gând să-ţi spun nimic mai mult. Ai putea să pleci de-acasă.

— Apropo, am făcut supă.

— Da, răspunde ea amuzată. Ştiu.

Câteva luni mai târziu, Herman primeşte un e-mail de la Jimmy. Este lung şi incoerent, plin de speculaţii şi de citate poetice. Cu alte cuvinte, asta înseamnă că este într-o dispoziţie grozavă alături de fiica lui în Tempe, Arizona.

E-mailul îl enervează pe Herman, deşi acesta n-ar putea să spună concret de ce. Se gândeşte că n-are niciun rost să-i răspundă. Poate de aceea.

1960. Colina Aventin, Roma

Ott a deschis ziarul, l-a întins pe masa din sufragerie şi şi-a umezit puţin degetul. Îşi simţea limba uscată de la toate medicamentele pe care i le-au prescris doctorii. Răsfoi paginile: Eichmann a fost prins în Argentina, coloniile africane îşi proclamau independenţa, Kennedy s-a înscris în alegerile prezidenţiale.

Era mândru de felul în care evoluase ziarul, dar îi părea rău că era nevoit să-l citească aici, în conacul lui, nu la birou, printre angajaţi. Nu mai fusese în sediul din Corso Vittorio de săptămâni întregi. Le spusese lui Betty şi lui Leo că va pleca o vreme în Statele Unite; pe ai săi în Atlanta îi anunţase că e în deplasări prin Italia. Dar singurele deplasări pe care le făcea, de fapt, erau la clinici din Londra şi Geneva.

Simptomele se agravaseră de luni de zile: sânge, dureri, oboseală. A ajuns să-şi deteste baia din casă, pentru că ştia ce-l aşteaptă în acea încăpere: o silă copleşitoare la vederea propriului corp slăbit. Le cerea bucătarilor să pregătească friptură, ouă, pate de ficat, dar tot slăbea văzând cu ochii.

Un chirurg din Londra i-a extirpat jumătate din tumoarea canceroasă, dar procedura nu i-a îmbunătăţit prea mult starea. La întoarcerea acasă, le-a dat liber servitorilor. Un puşti care se ocupa de livrări îi lăsa ziarul în fiecare zi în faţa uşii, iar o servitoare îi lăsa de mâncare. În rest, era de unul singur.

S-a spălat în cadă, iar frecatul cu săpun i-a lăsat vânătăi peste tot; pe sub piele i se vedeau oasele. Când a ieşit, s-a ţinut strâns cu braţele de marginea căzii. A dat cu ochii de el însuşi în oglinda umedă de la aburii din baie şi a observat cum prosopul alb şi gros îi atârnă pe şoldurile osoase. Era pe moarte.

S-a plimbat prin casă, iar apa picura de pe el pe parchet şi pe scări, până la etajul al doilea. S-a aşezat cu multă grijă în scaunul de la birou – nu mai avea deloc carne pe fund ca să atenueze contactul cu lemnul dur – şi a deschis blocul cu foi pentru scrisori.

Prima însemnare a adresat-o soţiei şi fiului, pe care îi lăsase în Atlanta cu ani în urmă. „Dragă Jeanne, dragă Boyd", a scris. „Trebuie să aflaţi un lucru foarte important şi vreau să fiu cât mai clar cu putinţă."

A rămas cu stiloul în aer deasupra rândului scris.

A aruncat o privire înspre perete şi a văzut unul dintre tablourile alese de Betty cu ceva timp în urmă: lucrarea lui Turner. S-a apropiat de el şi apoi s-a întors, ca şi cum ar fi vrut să o apuce pe Betty de încheietura mâinii şi să o aducă mai aproape de tablou. „Vorbeşte-mi despre pictura asta. N-o înţeleg. Explică-mi-o."

A revenit la birou şi a început o nouă scrisoare. A decis că era timpul să clarifice situaţia.

Pe măsură ce zilele treceau, ziarele se adunau grămadă la intrarea în casă. Servitoarea care îi lăsa de mâncare lui Ott a observat şi ea că porţiile erau neatinse. A descuiat uşa.

— Domnule Ott, strigă ea, domnule Ott?

Familia lui din Atlanta, în ciuda faptelor, se aşteptase dintotdeauna ca el să se întoarcă. Acum nu puteau nici măcar să-i repatrieze cadavrul. În mod legal, nu exista nicio soluţie: testamentul lui stipula clar ca Ott să fie înmormântat în cimitirul protestant din Roma. Ai lui au refuzat să creadă că asta era dorinţa lui, aşa că au boicotat înmormântarea din Italia, organizând o ceremonie alternativă în Atlanta.

Ziarul a apărut cu un chenar negru pe pagina întâi, însoţit de un anunţ al redactorului responsabil cu prima pagină în care proprietarul fondator al ziarului era omagiat. Leo i-a trimis lui Charles, fratele lui Ott, o scrisoare de condoleanţe (nu a primit niciun răspuns), urmată de o altă

scrisoare în care îl ruga politicos, dar stăruitor, să permită ziarului să supravieţuiască. Din nou,

Charles – acum preşedinte al consiliului de administraţie ales de Ott – nu a răspuns. Dar nici nu a oprit finanţarea.

Au trecut şase luni tensionate înainte ca Charles să anunţe că vine în vizită. La sosire a dat mâna glacial cu Leo, iar pe Betty a ignorat-o complet. A avut o singură doleanţă – ca în caseta redacţională să fie specificat, cu caractere aldine şi pentru totdeauna: „Fondat de Cyrus Ott (1899–1960)". Betty şi Leo au aprobat ideea din toată inima.

— Proiectul ăsta a însemnat foarte mult pentru fratele meu mai mic, a spus Charles. Cred că ar fi o pată pentru memoria lui să las afacerea asta să se încheie acum.

— Sunt întru totul de acord cu dumneavoastră, a răspuns Leo.

— Care e tirajul?

— În jur de cincisprezece mii într-o zi bună.

— Ei bine, vreau mai mult. Vreau ca numele fratelui meu să fie văzut de cât mai mulţi oameni cu putinţă. Poate că nu înseamnă mare lucru per ansamblu, dar înseamnă ceva pentru mine şi pentru familia mea.

— Îl iubeam cu toţii extrem de mult, spuse Betty.

Replica asta l-a iritat pe Charles dintr-un motiv sau altul. A încheiat discuţia şi a mers în redacţie ca să le vorbească angajaţilor.

— Publicarea ziarului în fiecare zi este treaba voastră, le-a spus. Treaba mea este să asigur condiţiile pentru ca ziarul să fie publicat. Consider afacerea asta ca pe un tribut adus fratelui meu şi, în ceea ce mă priveşte, rămâne pe poziţie.

Angajaţii, văzând că Charles a terminat de vorbit, au izbucnit în ropote de aplauze.

General american optimist în privinţa războiului

Redactor-şef— Kathleen Solson

Când şi-a dat seama că Nigel are pe altcineva, primul ei sentiment a fost o sinceră satisfacţie că a intuit bine. Apoi s-a gândit că, în ciuda vorbăriei goale despre trădare, nu se simte în realitate atât de oribil. Dimpotrivă, este chiar încântată – aventura lui Nigel arată că el are de fapt o fire destul de sofisticată. Kathleen se întreabă dacă nu cumva aventura asta amoroasă a lui ar putea chiar să-i fie de folos. În principiu, ea putea acum să-l părăsească fără nicio remuşcare, deşi nu vrea s-o facă. În plus, îi eliberează conştiinţa de orice sentiment de vină în legătură cu eventualele infidelităţi pe care ar dori să le comită la rândul ei. Una peste alta, relaţia lui s-ar putea dovedi utilă.

Jonglează cu toate aceste idei în timp ce ţine un discurs în cadrul unei conferinţe despre mass-media la Hotelul Cavalieri Hilton din Roma. Subiectul dezbaterii este „Cum vede presa internaţională Italia”, o preocupare mai veche în această ţară. Detestă faptul că este nevoită să participe, ar fi mai degrabă o sarcină potrivită pentru Oliver Ott, tânărul patron. Dar Oliver a dispărut din nou, aşa că tot greul conferinţei cade pe umerii lui Kathleen, şi ziarul trebuie să se descurce cum poate în absenţa ei. Dacă judecăm după şuvoiul constant de mesaje care i-au invadat mobilul, se pare că ziarul nu se descurcă deloc bine.

— Va supravieţui industria jurnalistică? o întreabă moderatorul.

— Absolut, răspunde ea publicului. Vă asigur că mergem înainte. Evident, trăim într-o perioadă în care tehnologia avansează

într-un ritm ce nu poate fi anticipat. Nu pot să vă spun dacă peste cincizeci de ani vom publica în acelaşi format. De fapt, cred că sunt în măsură să vă spun că *nu* vom publica la fel cum o facem azi, că o să continuăm să inovăm atunci, la fel cum facem şi astăzi. Dar vă asigur de un lucru: ştirile vor supravieţui, iar reportajele de calitate vor fi întotdeauna apreciate la justa lor valoare. Oricum aţi alege să numiţi relatarea de informaţii – ştiri, reportaje, articole –, cineva trebuie să relateze aceste informaţii, cineva trebuie să scrie articolul şi cineva trebuie să se ocupe de editare. Şi am de gând ca noi s-o facem mai bine, indiferent prin ce mijloace informăm publicul. Noi suntem singura sursă informaţională de calitate printre ziarele internaţionale şi încurajez pe oricine are dubii în legătură cu această afirmaţie îndrăzneaţă să cumpere ziarul timp de o lună. Ba, şi mai bine, adaugă ea cu voioşie în glas, după o mică pauză în timpul căreia le-a zâmbit complice celor de faţă, mai bine cumpăraţi un abonament pe doi ani. Numai atunci veţi vedea de ce tirajul nostru creşte.

Publicul din sală râde politicos.

— Treaba mea este să mă asigur că această publicaţie *remarcabilă* rămâne în categoria elitistă căreia îi aparţine de drept. Dacă putem face asta, vor apărea şi cititorii. Aceia dintre dumneavoastră care au urmărit evoluţia ziarului de când am ajuns redactor-şef în 2004 vor putea foarte uşor să-şi dea seama de schimbările radicale în curs de desfăşurare în redacţia noastră. Şi mai sunt încă multe altele care vor veni. E captivant să fii în toiul acestor prefaceri la care ai şi tu o contribuţie; ăsta e adevărul.

Care adevăr? Ziarul nu utilizează nici pe departe tehnologie de vârf – nici măcar nu are un website. Iar tirajul nu creşte. Bilanţurile contabile sunt o catastrofă, pierderile cresc de la an la an, iar cei mai mulţi dintre cititori îmbătrânesc, în timp ce alţii au murit deja.

Dar Kathleen s-a achitat bine de sarcină pe scenă. Publicul aplaudă şi se grăbeşte înspre sala unde va fi servită, gratuit, masa de prânz, în timp ce ea se scuză faţă de organizatori:

— Aş fi vrut să mai stau, le spune, dar asta e viaţa la un cotidian.

În drum spre garderobă o abordează un student din public, un american de origine chineză. Se prezintă ca fiind Winston Cheung; îşi tot tamponează cu batista faţa plină de transpiraţie, îşi şterge ochelarii şi porneşte să-şi înşire referinţele lui universitare. Când Kathleen bagă de seamă că studentul evită să vorbească la obiect, o face ea în locul lui:

— În regulă, îl întrerupe ea. Ideea de bază e că vrei să mă întrebi dacă am de lucru pentru tine. Ai zis că studiezi primatele, corect? Aşa că bănuiesc că ai fi interesat de o rubrică ştiinţifică, ceea ce ziarul nostru nu are. Dacă ai fi dispus să faci reportaje despre ştiri generale, să ştii că multe publicaţii vânează oameni cu aptitudini lingvistice. Vorbeşti vreo limbă asiatică?

— Părinţii mei vorbeau cu mine numai în engleză.

— Păcat. Limbile străine sunt soluţia. Nu ştii cumva, din pură întâmplare, limba arabă la perfecţie?

— Nu vorbesc araba la perfecţie.

— Asta înseamnă că vorbeşti *totuşi* araba, chiar dacă nu aşa fluent? îl tachinează ea.

Dar tipul ăsta este un debutant fără nicio şansă – nu are experienţă, nu ştie limbi străine şi, dacă se uită mai bine la el, este şi mult prea emotiv. Trebuie neapărat să scape de Winston Cheung.

— Uite ce e: dacă vrei să ne trimiţi ceva – doar aşa, ca să-ţi încerci norocul –, o să ne uităm peste materialul tău.

Îi dă la repezeală adresa de e-mail a lui Menzies şi o ia repede la picior în direcţia garderobei.

Când să se îndrepte spre ieşire, cineva o atinge pe umăr. Se întoarce iritată, aşteptându-se să fie din nou Winston Cheung. Dar nu e el.

Se dă înapoi surprinsă:

— Dumnezeule, exclamă ea, Dario!

Dario de Monterecchi este italianul cu care a trăit în Roma când ea avea douăzeci şi ceva de ani. Când Kathleen a părăsit oraşul în 1994, acceptând un post de reporter în Washington, l-a părăsit şi pe el. Iată-l acum în faţa ei, cu tâmplele încărunţite şi pungi sub ochi; mai are ceva din frumuseţea lui de odinioară, dar are şi un început de guşă. Răzbate din toată fiinţa lui resemnarea aceea mută a bărbatului cu familie.

— Îmi pare rău că m-am furişat în spatele tău, spune el. Te-am speriat?

— Nu mă sperii eu dintr-atât. Cu toate astea, m-ai luat pe nepregătite. Doamne, ce ciudat e să te văd din nou. Ce mai faci?

— Sunt bine, răspunde el. Iar tu ai fost extraordinară astăzi. Sunt foarte impresionat. Pleci deja?

— Din păcate, da. Trebuie. Au nevoie de mine la redacţie, răspunde ea. Apropo, îmi pare rău că nu am mai ţinut legătura cu tine de când m-am întors în Roma. A fost o întreagă nebunie. Ştiai că m-am întors, nu?

— Desigur.

— De la cine?

— Am auzit şi eu – ştii cât de mică e Roma.

— E ciudat ca viaţa mea privată să apară în contexte profesionale. Asta îmi cam strică echilibrul interior, adaugă ea. Chiar dacă nu mă crezi, sincer aş fi vrut să nu fiu nevoită să plec.

— N-ai timp nici măcar să luăm prânzul împreună?

— Vai, eu nu mănânc niciodată la prânz. Încheiem prima ediţie în câteva ore. Dacă nu sunt acolo, e sfârşitul lumii. La urma urmei, ce cauţi tu la acest eveniment?

Dario îi dă cartea lui de vizită.

— O, nu! exclamă ea citind-o. Auzisem eu un zvon în legătură cu asta. Dar chiar Berlusconi? Nasol de tot.

— Fac jurnalism pentru partidul lui, nu pentru el personal.

Kathleen ridică sceptică din sprâncene.

— Ţi-aduci totuşi aminte că întotdeauna *am fost* de dreapta, spune Dario.

— Da, da, ştiu. Mi te-amintesc bine.

— În fine, conchide el, acum ar trebui să te las să pleci.

O sărută pe obraz. Ea îl mângâie pe spate.

— Nu e nevoie să mă mai consolezi, zice el zâmbind. Nu mai sunt supărat.

Ajunsă afară, Kathleen ia un taxi. În timp ce maşina goneşte spre centru, îşi consultă mobilul plin de mesaje trimise de Menzies: „Generalul Abizaid depune mărturie în faţa Senatului despre Irak. Cum ar trebui să relatăm? Te rog, sună!" între timp, Dario – care a dormit lângă ea şi s-a trezit lângă ea timp de şase ani din viaţa ei – i s-a şters complet din minte. Nu are ce face: Kathleen are un temperament de jurnalistă acum, iar Dario nu mai este pe prima pagină. Când mai au oamenii timp să reflecteze la vreun lucru? se întreabă ea. Dar nu mai are timp nici măcar să-şi răspundă la această nedumerire.

Trece prin diversele departamente ale ziarului ca să se consulte în legătură cu ediţia de mâine. Sosirea ei pune capăt brusc discuţiilor, inspiră expresii sfioase şi supuse pe feţele multora şi toţi se agită să dea telefoane care ar fi trebuit date mai devreme. Şedinţa de după-amiază este o farsă. Suspecţii obişnuiţi se

strecoară înăuntru, unul câte unul, şi se aşază la masa ovală. Kathleen ascultă. Apoi răspunde. Nu ţipă şi nici nu vorbeşte strident – nu-i stă în fire. Spune ce are de spus la obiect, categoric şi fără menajamente. Cere să se ia măsuri şi să se acţioneze într-o anumită direcţie, încheie cu „E clar pentru toată lumea?" şi iese din cameră.

Principalul ei aliat – singura persoană din redacţie pe care o consideră egalul ei la nivel intelectual – este Herman Cohen. El o aşteaptă deja în birou când se întoarce. La uşă, cum îl vede, Kathleen îşi acoperă faţa în glumă, apoi intră şi îşi uneşte degetele arătătoare sub formă de cruce, de parcă s-ar fi aflat în faţa unui vampir.

— Te rog, nu.

— Ştii prea bine că îl vrei, spune el şi îi înmânează cel mai recent număr din raportul său informativ intern, *De ce*? În care face cronica greşelilor din ziar. Totul e bine, draga mea? întreabă el.

— Sunt şi eu plecată o dimineaţă şi tot biroul ăsta parcă se transformă într-un ţarc de maimuţe.

— Începi să vorbeşti ca mine.

— Iar, mai nou, sunt bombardată cu e-mailuri de la departamentul de contabilitate, adaugă ea referindu-se la directorul financiar, Abbey Pinnola. Chipurile trebuie să-i ofer nişte sacrificii umane.

— Vrea concedieri acum?

— Aşa se pare. Nu mi-e clar câte.

— Vrea concedieri la nivel tehnic sau redacţional?

— O să vedem. Pe cine ai alege la nivel redacţional?

În fruntea listei lui Herman se află Ruby Zaga, o editoare care şi-a câştigat notorietatea din faptul că introduce deliberat greşeli în articole.

— Chiar ea e cea mai rea? întreabă Kathleen.

— Am uitat, Ruby ţi-e prietenă.

— Nici măcar. Dar nu-l putem concedia pe Clint Oakley?

— Cineva trebuie să pună cap la cap pagina de „Jocuri şi integrante", draga mea.

— O să le spun celor de la contabilitate că o să mă mai *gândesc* la concedieri dacă primesc bani pentru un corespondent la Cairo, plus cineva care să-l înlocuiască pe Lloyd la Paris.

— Bine faci. Nu te da bătută.

— Oricum, continuă ea, îmi e cu neputinţă să înţeleg cum poate Abbey să susţină că un corespondent care să relateze de la Cairo sau din Paris este un lux. De când e ăsta un lux? E o necesitate. Zilele astea un lux este să discuţi de fapt ce se întâmplă cu ziarul ăsta. Tot ce fac eu este să dreg ce strică alţii. E deprimant.

— Învaţă să delegi.

— Cine?

— Poftim?

— *Pe* cine, se corectează ea. Credeam că te-am delegat pe tine. N-ar trebui să mă ajuţi?

Kathleen vorbeşte serios când afirmă asta, dar trebuie s-o spună ca pe-o glumă – Herman este un adevărat stâlp la ziar şi nu poate risca să-l piardă.

— Am fost delegat să am grijă de astea.

Herman scuturăun pachet cu drajeuri în direcţia ei.

Când închide uşa de sticlă de la biroul ei după ce-a ieşit, câţiva angajaţi din redacţie îi aruncă o privire, apoi se uită în altă parte. E ciudat să fii şef, ştiind că toţi te vorbesc pe la spate, se îndoiesc de tine, te urăsc şi – de vreme ce sunt jurnalişti – se plâng şi se vaită întruna în legătură cu tine.

Îi sună mobilul.

— Menzies, răspunde ea cu un oftat, de ce mă suni? Sunt chiar aici, în celălalt colţ al redacţiei.

Ridică mâna ca să fie zărită.

— Scuze, scuze, nu te-am văzut. Poţi să vii încoace? Avem nevoie de tine.

Ea se conformează.

În seara aceea, la cină, Nigel pregăteşte *osso buco.*

— Miroase minunat, spune ea sosind acasă mai târziu decât a promis, ca de obicei.

Apartamentul lor amplasat în apropiere de Via Nazionale este îndeajuns de spaţios pentru o familie numeroasă, dar în el nu locuiesc decât ei doi. Este puţin mobilat, aşa cum a dorit ea, cu scaune cromate în camera de zi, granit în baie, un aragaz şi o hotă din acelaşi set în bucătărie. În fiecare cameră, singurul element decorativ este o fotografie imensă alb-negru, înrămată şi plasată central pe perete. Fiecare poză are o vagă legătură cu camera în care se găseşte, aşa că în bucătărie e o fotografie imensă cu nişte bucătari care pregătesc găluşte umplute în ceainăria Luk Yu din Hong Kong; sufrageria are o imagine uriaşă cu nişte mese goale la restaurantul El Bulli de pe Costa Brava; în salon este înfăţişat interiorul conacului Skogaholm din Stockholm; în fine, baia adăposteşte o imagine imensă cu valurile mării care se sparg de ţărm în Antarctica.

— Un pahar de vin?

Îi toarnă unul.

— Ce-avem în seara asta?

El îi arată sticla, apoi citeşte eticheta:

— Montefalco. Caprai. 2001, apoi îşi vâră nasul în pahar.

Ea ia o înghiţitură fără să se mai formalizeze.

— Nu e rău, dar nici grozav, spune Kathleen. Probabil că eşti mort de foame. Îmi pare rău că te-am făcut să m-aştepţi. Să aduc nişte apă?

— Dă-mi voie, paşă.

Lui Nigel, avocat care nu mai profesează de când au plecat din Washington, D.C., de mai bine de doi ani, stilul ăsta de viaţă îi prieşte de minune: citeşte prostii pe Internet, cumpără produse alimentare scumpe, deplânge administraţia Bush la cină şi îşi ia foarte în serios rolul de bărbat casnic, ca şi cum ar fi emblema unei mentalităţi progresiste. În mod normal, la ora asta el ar trebui să fie deja în plină vervă expunându-şi teoriile: că CIA a inventat cocaina, că Cheney este un criminal de război, că atacurile de la 11 septembrie au fost concepute de agenţi ai marilor producători de petrol. (îndrugă o groază de rahaturi despre politică. Măcar o dată pe săptămână, Kathleen trebuie să-i ardă una, metaforic vorbind, şi să-i dovedească cine este mai inteligent dintre ei doi, altfel Nigel devine de nesuportat.) Dar, în seara asta, el e rezervat.

— Ai avut o zi bună? o întreabă el.

— Mda, nu prea rea.

Faptul că el este ca o carte deschisă o amuză. E clar că a făcut ceva greşit şi acum îi e foarte ruşine din pricina asta. Probabil că este englezoaica aia – Nigel şi cu ea obişnuiau să se întâlnească săptămânal pentru a discuta eşecul stângii politice. Apoi, brusc, nu a mai adus vorba de ţipă. Din câte ştie Kathleen, stânga înregistrează eşecuri în continuare. E posibil ca atunci să se fi întâmplat ceva între ei.

Şi totuşi, în timp ce savurează porţia de *osso buco,* amuzată să analizeze expresia nesinceră de pe faţa lui Nigel şi felul în care încearcă să se ascundă în spatele paharului pântecos de vin, Kathleen simte că, oricât ar voi, nu-i pasă prea mult de toată

tărăşenia asta. Dacă *este* o relaţie serioasă, o să se enerveze, pentru că un astfel de mers al lucrurilor ar putea pune în primejdie situaţia ei. Dar, din câte vede ea, nu pare să fie cazul. Nigel este mai degrabă un destrăbălat ruşinos decât un adulterin pornit pe destrămat căsnicii. Şi dacă Kathleen alege să ignore întreaga chestiune, ce-o să se întâmple? O să se consume şi o să se termine treptat.

A doua zi, la birou, îi sună telefonul fix.

— Bună – tot eu sunt.

— Scuze, cine e la telefon?

— Kath, eu sunt.

— Doamne! Dario, nu te-am recunoscut.

— Voiam să te invit să iei masa de prânz cu mine. Forza Italia o să plătească nota.

— În cazul ăsta, clar nu vin, răspunde ea. Nu, nu, glumesc – chiar mi-ar plăcea. Dar sunt ocupată până peste cap. Ţi-am spus, eu sar peste masa de prânz, ceea ce e într-adevăr o tragedie.

Dar mai apoi se gândeşte că nu i-ar strica deloc să aibă o persoană de contact care să-i faciliteze o eventuală legătură cu partidul lui Berlusconi. Guvernul Prodi oricum o să cadă mai devreme sau mai târziu, ceea ce presupune alegeri anticipate, moment în care Dario s-ar putea dovedi util.

— De fapt, ar fi frumos să ne întâlnim. Ce-ai zice să ne vedem la un *aperitivo* mai devreme de ora prânzului?

Se întâlnesc la barul din grădina Hotelului Russie, o curte cu mese de cafenea amplasate la umbra copacilor, pe pietre de caldarâm *sampietrini,* de parcă ar fi fost vreo piaţă romană privată, unde au acces doar rezidenţii hotelului.

— Dacă nu eşti cuminte, spune Kathleen studiind meniul de băuturi, o să-ţi comand cocktailul Punjab: iaurt, gheaţă, sare roz din Himalaya, scorţişoară şi apă carbogazoasă.

— Ce zici de Cohibatini? răspunde el. Vodcă, frunze de tutun Virginia, rom Bacardi vechi de opt ani, zeamă de lămâie verde şi miere *corbezzolo.*

— Frunze de tutun? Într-o băutură? Şi ce e aia miere *corbezzolo*?

— Optez pentru ceva mai puţin interesant, spune el. Eu comand un Sauvignon.

— Ce alegere plicticoasă. Iau şi eu acelaşi lucru.

Cei doi închid meniurile şi comandă.

— Ciudată vreme, adaugă Dario. Parc-am fi la tropice.

— Mda, nu e rău să stai afară la o masă la mijlocul lui noiembrie. Sunt de părere că încălzirea globală este un lucru bun.

Kathleen se hotărăşte să nu mai facă această remarcă prostească pe viitor; de fiecare dată când cineva aduce vorba de climă, lui Kathleen îi iese porumbelul ăsta din gură.

— Oricum, nu e nimic mai plicticos decât să vorbeşti despre vreme. Spune-mi, ce mai faci?

Slab – aşa i se pare el acum când îl priveşte mai atent. Poartă o cravată mov şi o cămaşă cu guler larg desfăcut, ce atârnă pe umerii lui de parcă ar sta pe un umeraş. Expresia feţei – naivă şi afectuoasă – este aceeaşi pe care i-o ştia ea, iar asta îl face cumva să arate mai tânăr.

— Nu mai eşti acelaşi, spune ea.

— Nu? Păi asta e bine. Închipuie-ţi cum ar fi fost dacă aş fi rămas neschimbat după toţi aceşti ani.

Neschimbată – asta e imaginea lui Kathleen despre ea însăşi. Mai proaspătă şi mai plină de vitalitate ca niciodată la patruzeci şi trei de ani, cu picioarele lungi şi puternice ascunse de pantalonii

largi ai costumului ei sobru, un abdomen subţire sub vesta strânsă pe talie, cu părul ei castaniu plin de strălucire, în care cu greu se puteau distinge câteva fire cărunte. Se mândreşte ostentativ cu felul în care arată, deşi nu a făcut niciun efort deosebit pentru asta.

— Ce ciudat e să te revăd, zice ea. E ca şi cum m-aş întâlni cu o versiune mai veche a propriei mele persoane.

Îl întreabă despre prietenii lor comuni de demult şi despre familia lui. Mama lui, Ornella, pare să fi rămas la fel de glacială ca întotdeauna.

— Mai citeşte ziarul?

— Nu a ratat niciun număr de ani de zile.

— Asta îmi place să aud. Şi Filippo? întreabă ea referindu-se la fratele mai mic al lui Dario.

— Are trei copii acum.

— Trei? Cât de atipic pentru un italian, se miră ea. Şi tu?

— Doar unul.

— Aşa mai vii de-acasă.

— Un băiat, Massimiliano. Tocmai a împlinit şase ani.

— Aşa că, desigur, însurat.

— Massi? Aşteptăm până face şapte ani.

Kathleen zâmbeşte.

— Voiam să zic că *tu* eşti cu siguranţă însurat.

— Da, fireşte. Şi tu?

Ea îşi prezintă viaţa domestică precum o caricatură, descriindu-l pe Nigel ca pe un subaltern demn de tot râsul, după cum îi e obiceiul lui Kathleen.

— Îmi dă să mănânc struguri aproape în fiecare seară, povesteşte ea. Face parte din îndatoririle lui.

— Cu siguranţă că se potriveşte de minune cu firea ta.

— Depinde de calitatea strugurilor. Dar stai puţin, întrerupe ea firul poveştii, tot nu pricep ce se întâmplă cu tine.

— Sunt bine, chiar foarte bine în momentul de faţă. Am avut într-adevăr o perioadă mai grea anul trecut, dar s-a terminat. Slăbiciunea familiei.

Zicând asta, se referă la sindromul depresiv care l-a afectat iremediabil pe tatăl lui, punând în cele din urmă capăt carierei lui diplomatice. Căderea nervoasă a ambasadorului, care a avut loc în 1994, a survenit chiar în săptămâna în care Kathleen l-a părăsit pe Dario.

— S-au purtat foarte amabil cu el la serviciu, continuă el relatarea. Orice-ai spune tu despre domnul Berlusconi.

— Şi cum îi mai merge tatălui tău, că tot veni vorba?

— Ei bine, din păcate a murit acum aproape un an. Pe 17 noiembrie 2005.

— Îmi pare rău să aud asta, spune ea. Chiar îmi era drag Cosimo.

— Ştiu. La toţi ne era.

— Dar bănuiesc că problema ta nu a fost la fel de serioasă ca a lui, nu?

— Nu, nu. Nici pe departe. Şi oricum, azi există medicamente mult mai bune.

Cei doi gustă din vin şi aruncă o privire la barul din grădina hotelului cu lămâi în ghivece, o fântână clipocind discret şi o coastă împădurită ce urcă până la marginea parcului Villa Borghese.

— Ţi-am cerut să ne întâlnim pentru un motiv anume, spune el.

— Aha, motivul ulterior... Ai de gând să mă vrăjeşti acum cu niscaiva abureli marca Berlusconi?

— Nu, nu; n-are nicio legătură cu serviciul.

— Dar eu chiar vreau să te aud vorbind despre *II Cavaliere,* insistă ea. Mor de curiozitate să aflu cum este să lucrezi pentru un om atât de remarcabil.

— E un om bun. N-ar trebui să-l discreditezi.

— Iar asta este părerea ta sinceră şi personală, neinfluenţată de nimeni şi de nimic. Ce-ai zis că faci? Te ocupi de PR parcă, nu?

— Nu poţi să mă condamni că încerc, Kathy. Dar nu asta e problema, eu doream să te întreb altceva – am nevoie de sfatul tău.

— Spune.

— Mai eşti prietenă cu Ruby Zaga?

Kathleen uitase că Dario şi Ruby se cunoşteau; de fapt, toţi trei lucraseră pentru o scurtă perioadă la ziar ca stagiari în 1987. Într-adevăr, Ruby a fost cea care i l-a prezentat pe Dario lui Kathleen.

— Ruby de la editare? întreabă Kathleen. Niciodată nu am fost foarte apropiate. De ce?

— Am avut în ultima vreme ceva probleme cu ea, spune el. N-o mai văzusem de secole, iar apoi, acum câteva luni, nu la mult timp după ce a murit taică-meu, m-am întâlnit cu ea din întâmplare pe stradă. Am convenit să ne întâlnim să bem ceva, i-am dat numărul meu de telefon şi după aia am uitat de toată chestia asta. Ea a sunat totuşi, şi am ieşit în oraş. A fost o seară cât se poate de normală. Nimic special. Dar de atunci mă tot sună întruna pe mobil şi apoi închide.

— Asta-i ciudat.

— O ţine aşa de săptămâni. Cred că a sunat de vreo cincizeci de ori până acum. Nevastă-mea crede că am o aventură.

— Şi nu aşa stau lucrurile.

Dario se serveşte din bolul cu măsline:

— Nu.

— Hmmm, se gândeşte Kathleen. Ciudat.

El ridică privirea şi zâmbeşte.

— Nu am nicio aventură. Sincer. Oricum, hai să schimbăm subiectul. Berlusconi – doreai să vorbim despre Berlusconi, nu?

— Bine, ai scăpat momentan.

— Ce vrei să ştii despre el?

— Mai întâi, cum poţi să lucrezi pentru tipul ăla? Liftingurile faciale, transplanturile de păr – e aşa un bufon.

— Asta nu e şi părerea mea.

— Haide, fii serios.

— Nu uita, Kath. Eu sunt de dreapta.

— Asta mi-ai mai zis-o de nu ştiu câte ori. Cum de te-am suportat oare înainte?

— Tu erai de stânga?

— Desigur, spune ea. Dar nu ai găsit şi tu ceva mai bun de făcut decât să lucrezi pentru Berlusconi?

— Dar nu tu ai găsit ceva mai bun de făcut decât ziarul ăsta?

— Ce vrei să zici?

— Nimic. Dar, te rog, dacă nu te superi, încearcă să nu-ţi mai baţi joc de mine. Te pricepi atât de bine la asta.

— Nu-mi bat joc de tine.

Se opreşte.

— Cum adică mă pricep atât de bine la asta? Nu-ţi mai aduci aminte nimic altceva despre mine?

— Ba da, îmi mai aduc aminte şi de alte lucruri într-o bună măsură.

— Ei bine, te rog să mă ierţi dacă ţi se pare că te luam în râs atunci.

— Să ştii că primim de Crăciun coşuri foarte consistente cu daruri, spune Dario schimbând subiectul. Berlusconi nu are egal la capitolul ăsta: *torrone,* şampanie, *foie gras.*

Da, pentru asta se află ea acolo: să afle detalii de culise despre cum arată viaţa unui subaltern al lui Berlusconi, bufonul de la curtea Europei. Dario o să-i ofere măcar o poveste amuzantă de relatat la petreceri. Mai mult, s-ar putea chiar să-i furnizeze un subiect bun pentru ziar. Nimeni nu poate să reziste unui articol în care se arată, încă o dată, cât de grotesc este Berlusconi. Dar, ia stai aşa, Kathleen nu a terminat tot ce avea de zis.

— Sper că nu m-am purtat îngrozitor cu tine.

— Nu fi nebună.

— Mă simt de parcă chiar aşa m-am purtat.

— Ştii cât de mult te-am iubit.

Kathleen ia o măslină şi o ţine între degete.

— Asta sună destul de convenţional.

— Erai bunătatea întruchipată, adaugă el.

Sună aiurea, de parcă ar fi o greşeală de limbă, iar Dario vorbeşte de obicei impecabil.

— Acum chiar că mă simt de tot rahatul, spune ea şi mănâncă măslina.

— Nu am spus că *nu* te comportai atunci de tot rahatul.

Ea râde:

— Ai grijă, s-ar putea ca acum să mă port şi mai rău ca înainte.

— Îmi închipui că aşa faci. Dar e normal, nu? Oamenii devin tot mai mizerabili cu cât înaintează în vârstă. Uită-te la mine, de pildă. O să ţi se pară şocant, dar am comis o mică imprudenţă cu o altă femeie.

— Pe bune?

— Eu, care întotdeauna am detestat infidelitatea.

— Ştiu. Mi-aduc aminte.

— Dar nu m-am simţit deloc vinovat. Nu i-am spus nimic soţiei mele. Doar că m-am simţit iritat de femeia asta – Ruby. Ea a fost femeia cu pricina.

— Ai avut o aventură cu Ruby Zaga? întreabă Kathleen strâmbându-se. Călugăriţa noastră de la editare?

— Nu m-am culcat cu ea. Doar am sărutat-o.

— Asta se consideră o aventură?

— Nu ştiu. În orice caz, a fost ridicol. S-a petrecut atunci când am ieşit împreună să bem ceva. Ca să fiu sincer, a fost o seară plictisitoare. Ne-am contrazis în legătură cu ceva minor – nu-mi mai amintesc ce. S-a simţit ofensată. Am plătit, am ieşit, iar eu am aşteptat-o. A ieşit şi ea apoi plângând. Am încercat să o calmez şi – nu ştiu de ce – m-am pomenit că o sărut. Am continuat asta o vreme pe o alee în Trastevere, lângă locuinţa ei. Mi-amintesc că mirosea a gunoi.

Dario vrea să pună capăt subiectului, jenat:

— Oricum, nu s-a întâmplat nimic după asta. Nu am mai ţinut legătura. Până peste câteva săptămâni, când a început să mă sune. După cum ţi-am spus, nu vorbeşte niciodată, nu spune nimic. Dar începe să-mi provoace probleme. Cred că nu pricepe asta.

— Ei, ca să vezi, spune Kathleen.

— Mda, completează el.

— Pe-asta chiar n-aş fi ghicit-o.

Kathleen râde sec:

— Ruby Zaga!

— Mă simt destul de umilit că trebuie să mărturisesc toate astea. Dar eşti singura persoană care ştiu că o cunoaşte.

— Ce-aş putea să-ţi sugerez? Schimbă-ţi numărul de mobil.

— Nu pot. I-am dat numărul de la telefonul de serviciu, pe care îl are orice jurnalist. Dacă îl schimb, am pierdut brusc legătura cu

toată lumea. Iar meseria mea tocmai asta presupune: să ţin legătura cu toată lumea.

— De-abia dacă am schimbat zece vorbe cu Ruby de când m-am mutat înapoi la Roma. Aş putea să aduc în discuţie problema asta, dar ar părea deplasat, explică ea. Mă întreb acum dacă ai făcut astfel de lucruri şi când am fost noi împreună.

— Bineînţeles că nu. Nu erau minciuni între noi atunci.

— Eu una te-am minţit – nu ţi-am spus niciodată că aplicasem pentru postul din Washington. Nu ştiai că urma să plec.

— Asta aşa e.

— Îmi pare rău, adaugă Kathleen.

— Uită de povestea asta. A trecut mult prea mult timp de atunci.

Se pun pe mâncat măsline.

O expresie neobişnuită se iveşte pe faţa ei:

— Ascultă, spune ea, ai fi dispus să faci ceva ieşit din comun?

— Nu ştiu. Ce?

— Păi, începe ea, ai fi dispus să spui *tot* adevărul despre mine, ce credeai tu atunci despre mine? Ce impresie ţi-am făcut eu ţie pe vremea aceea, asta e ideea. O să fac şi eu la fel cu tine.

— Care-i rostul?

— Ca să aflăm toate detaliile pe care în mod normal nu le poţi spune unei persoane atunci când eşti într-o relaţie cu ea. Nu eşti curios?

— Mi-ar fi teamă să aud cine ştie ce.

— Mie mi-ar plăcea. Sunt curioasă, insistă Kathleen. Aş vrea să mă înţeleg pe mine însămi mai bine. Mai ştii, poate chiar să îmbunătăţesc ceva la mine. Şi am încredere în tine. În părerea ta. Eşti deştept.

— Tu şi inteligenţa!

— Cum adică eu şi inteligenţa?

— Eşti foarte preocupată de inteligenţa oamenilor, să-i departajezi în funcţie de ea. Inteligenţa ta, comparată cu a tuturor celorlalţi.

— Nu e adevărat.

— Nu putem avea o discuţie sinceră dacă una-două tu adopţi o poziţie defensivă.

— Dacă promit să nu fac asta, îmi spui?

— E cam prostesc, nu crezi? Să ne disecăm pe noi înşine aşa? Să vedem dacă suntem buni la pat, sau dacă nu suntem – astea sunt puncte foarte sensibile. Nu crezi că e cam sordid?

— De-aia te-ai lăsat tu de jurnalism, iar eu nu. Nu pot să fac diferenţa între ceva interesant şi ceva sordid. Ei, haide! O să fie amuzant. Să n-ai milă. Spune orice.

Dario îşi schimbă poziţia pe scaun şi dă din cap:

— Bine. Dacă vrei.

Kathleen se loveşte cu palma peste coapse, încântată:

— Am vrut întotdeauna să am o ocazie ca asta. Stai să mai comand o băutură şi să mă blindez pentru critica ta nemiloasă.

În timp ce aşteaptă al doilea pahar de Sauvignon, îl sună pe Menzies să-i spună că nu va fi disponibilă preţ de cincisprezece minute. Apoi îşi închide mobilul.

— Un sfert de oră? întreabă Dario. Doar de atâta timp avem nevoie ca să ne sfâşiem unul pe altul?

— Nu ne sfâşiem. E vorba doar de nişte comentarii sincere. Asta vreau. Să fii fără milă: dacă am un fund dezgustător sau nu sunt bună la pat sau orice altceva, să spui. Pe bune.

— Atunci vrei să discutăm aspecte legate de sex?

— De ce întrebi, *există* vreunele care trebuie discutate?

— Nu neapărat.

— Aba, deci există.

— Stai să mă gândesc puţin.

Se opreşte.

— Nu e mare lucru, pe bune. Numai că mi se pare că erai destul de agresivă.

— Cum? Sexual vorbind?

— Da. Mă cam intimidai.

— Vrei să spui că timp de şase ani te-ai simţit intimidat de mine?

— Sună patetic, ştiu. E greu de explicat. Era de parcă, cum să zic, de parcă eu eram ăla căruia i-o trăgeai tu în loc să...

— În loc să fii tu ăla care mi-o trăgeai mie, completează ea jenată. Continuă.

— Deşi, că tot vorbim de asta, nu mi s-a părut niciodată că aveai vreun imbold foarte puternic pentru sex. Când făceam dragoste cu tine era ceva total diferit. Era, nu ştiu cum să zic, ca şi cum am fi făcut altceva, nu sex.

— Pe vremea aceea nu părea să te revolte prea mult chestia asta.

— Vezi, uite cum intri în defensivă.

— Nu-i adevărat.

— Mai lungim povestea asta, Kath? Devine destul de neplăcută.

— Nu, nu. Mă interesează foarte mult.

— Sunt doar o persoană care...

— Care ar fi vrut o femeie mai supusă.

— Poate mai puţin agresivă. Vezi vreun lucru rău în asta?

— Ar fi trebuit să o alegi pe Ruby din capul locului.

— Ştiu c-o zici în glumă, dar probabil că tocmai asta m-a atras la ea.

— Te simţi atras de femei care plâng când le cumperi o băutură?

Dario nu răspunde. Kathleen continuă:

— Îmi pare rău. E amuzant, totuşi – tu nu suportai că eu te-am forţat să fii mai docil, iar eu nu suportam că erai atât de pasiv şi că

toate iniţiativele trebuiau să-mi aparţină. Ştii că de fapt aşa a şi fost? Dar, Dumnezeule mare, ai povestit-o în aşa fel încât pare că eu mă băgăm în sufletul tău, intram cu forţa în viaţa ta şi îmi curgeau balele după tine.

— Hai, recunoaşte că puţin-puţin tot îţi curgeau, încearcă el să glumească.

Ea râde şi adaugă răsuflând oarecum uşurată:

— Uite, vezi? N-a fost aşa de greu. Alte gânduri şi impresii despre mine?

— Nu prea, răspunde el ezitant. Ba ar mai fi un mic detaliu – nu sexual de data asta. Întotdeauna m-am gândit că în relaţiile tale cu oamenii îi tratai pe toţi ceilalţi ca pe nişte instrumente. Ca să fiu mai clar, vreau să zic că tu căutai mereu să câştigi ceva de pe urma lor. Îmi amintesc că te observam când te întâlneai cu diverse persoane. Puteam efectiv să văd cum ţi se învârt rotiţele în cap, făcând tot felul de calcule.

— Mă zugrăveşti într-o lumină înspăimântătoare. Eu sunt cea pe care...

Vrea să spună „ai iubit-o”, dar se opreşte.

— Cea de care pretinzi că ţi-a plăcut atât de mult.

— N-am intenţionat să te critic cu observaţia asta.

— Nu, nu, de fapt sună ca un compliment fără seamăn, completează ea sarcastic. Dar este posibil ca viziunea ta de acum să fie mai mult sau mai puţin influenţată de felul în care am plecat din relaţia asta?

— Nu-mi mai pasă de asta acum. Mă bucur că ai plecat. Dacă ai fi rămas, nu aş mai fi întâlnit-o pe soţia mea, nu l-aş mai fi avut pe Massi. Chiar te-am iubit. Dar problema cu tine atunci a fost că interacţionai cu toţi oamenii, inclusiv cu mine, complet condiţionat.

— În loc să ce? Să mă comport ca o proastă? Sper din tot sufletul că se vedea că pun condiţii. Tot ce presupune inteligenţă presupune şi condiţii.

— Cam bizară ideea asta.

— Hai să rezumăm: sunt o femeie care lezează masculinitatea partenerilor, care se comportă prea calculat şi nu poate să iubească. Ce portret pe cinste! Dacă am procedat câtuşi de puţin cum mă descrii tu, să ştii că era din cauza lipsei de experienţă. Aveam douăzeci şi ceva de ani. Dar, continuă ea, nu pot să nu mă întreb dacă nu cumva la faza asta eşti puţin cam naiv. Adică vrei să spui că tu nu vrei absolut *nimic* de la oameni? Tu nu ai niciun mobil niciun scop când acţionezi? Toată lumea are aşa ceva. Numeşte-mi persoana şi împrejurările, iar eu am să-ţi arăt mobilul faptei. Chiar şi sfinţii au scopurile lor – să se simtă sfinţi, probabil.

— E destul de cinic ce spui tu.

— E realist.

— Asta o spun mereu cinicii. Dar, sincer, Kathy, tu calculezi chiar orice? Chiar şi în viaţa personală?

— Poate că nu. Nu aşa cum o făceam odinioară. Recunosc că, în privinţa asta, m-am purtat cam urât cu tine. Şi totuşi, scopul oricărei relaţii este să obţii ceva de la celălalt.

— Eu nu văd lucrurile astfel.

— Atunci de ce săruţi pe cineva? întreabă ea. Ca să oferi plăcere sau ca să simţi plăcere?

În seara aceea, la cină, Nigel o enervează. Ziarul, se plânge el, a publicat deja un reportaj preliminar despre Forumul Economic Mondial de la Davos, care are loc de-abia peste câteva săptămâni, în vreme ce despre Forumul Social Mondial din Nairobi nu s-a pomenit niciun cuvânt. Mass-media generală se preocupă numai de rasa albă şi de tipii bogaţi, spune el în continuare. Kathleen îi

răspunde că ziarul nu are reporteri în Africa şi, ca atare, nu a putut să relateze despre Forumul Social Mondial. El deschide gura, gata să combată argumentul ei, dar alege apoi să nu mai spună nimic.

— Să ştii că *ai* voie să dezaprobi ce zic, completează ea.

— Ştiu.

— Asta e tot ce ai de gând să spui? De ce nu încerci altceva, de pildă: „Faptul că nu vă sinchisiţi să angajaţi pe cineva în Africa dovedeşte încă o dată că am dreptate". Sau: „Un articol despre un eveniment cunoscut dinainte şi previzibil nu trebuie neapărat scris de un corespondent care stă în Kenia"? Ambele ar fi nişte argumente destul de bune. Ai putea chiar să-i dai înainte cu ideea ta fixă despre raportul dintre europeni şi africani pe care pretinzi că-l promovează ziarul. Stai aşa, cum suna? „Un om alb mort este echivalentul a douăzeci de africani morţi." Nu-mi mai serveşti din astea acum? Doar pentru că te simţi vinovat nu înseamnă că trebuie să te dai bătut aşa de uşor, Nigel.

— Eu să mă simt vinovat?

— Mă gândesc că e din cauza prietenei tale.

— Despre ce tot vorbeşti?

— Englezoaica ta, nu?

El se duce la baie. După câteva minute de linişte, se aude apa curgând la robinet. Apoi se opreşte, dar el mai rămâne acolo, ascuns. Pentru Kathleen, asta e o confirmare a bănuielilor ei.

Când o să apară, o să urmeze sigur o discuţie mai aprinsă. Acum probabil că stă pe marginea căzii, încercând să dibuiască vreo cale de ieşire din încurcătura asta. Ce-o să iasă din confruntarea

care va urma? Şi dacă legătura lui cu englezoaica asta e chiar foarte serioasă? Kathleen e nervoasă pe ea însăşi – nu şi-a revenit

încă după critica usturătoare a lui Dario şi crede că nu a procedat cum trebuie când a început discuţia asta cu Nigel.

El iese din baie şi pregăteşte cafeaua. Ea îi urmăreşte mişcările rigide prin bucătărie. Se comportă de parcă nu ar fi în casă la el, ci ar fi intrat prin efracţie la ea în casă. E puturos, se gândeşte Kathleen. Are oroare de a se angaja şi de a lucra undeva; asta îi repugnă mai mult decât gândul de a se simţi umilit. Aşa că o să ţină cu dinţii de căsnicia asta.

— Ştiu, spune el. Ştiu.

— Ce ştii?

Nu poate să o privească în ochi.

Înainte să se căsătorească, au stabilit de comun acord o politică în privinţa adulterului care s-a vrut a fi la fel de matură pe cât de maturi se considerau ei. Statistic vorbind, cel puţin unul din ei urma să îl înşele pe celălalt. Aşa că, s-au decis ei, când o să se petreacă infidelitatea, vinovatului îi este categoric interzis să o dezvăluie.

— Asta este exact ceea ce *nu* trebuia să se întâmple, zice Kathleen. Mă simt de fapt mult mai jignită din pricina asta decât m-aş fi aşteptat. Ce idioată sunt.

— Nu. Nu eşti idioată.

Îi vine în minte descrierea pe care Dario i-a făcut-o sexualităţii ei. Nu o să se înjosească într-atât încât să-i ceară detalii lui Nigel.

— Vreau să te întreb despre nişte detalii, spune ea.

— N-o face.

— N-o voi face. Dar tot vreau.

— Nu. E o prostie. Din partea mea, vreau să zic. Nu din partea ta.

— Am căzut de acord că asta nu trebuia să se întâmple, dar niciodată n-am stabilit ce-o să facem dacă chiar se întâmplă. Dar,

fireşte, adaugă ea, poate vrei să faci din asta un eveniment important din viaţa ta şi un motiv întemeiat pentru a pune capăt căsniciei noastre.

— Nu fi nebună.

Deschide şi închide uşa frigiderului fără rost.

— Nu ştiu. Îmi pare rău. Sunt un nemernic. Nu a însemnat nimic, absolut nimic. Dacă mă laşi să-ţi zic detaliile, crezi că o să te simţi mai bine? Vrei să vezi ce tâmpenie a fost?

— M-aş simţi şi mai prost.

— Atunci ce să facem?

Ea dă din umeri. El încearcă să destindă atmosfera:

— Acum poţi să ai şi tu o aventură şi o să fim chit.

Asta n-o amuză.

— Să fac eu sex cu altcineva?

— Glumesc.

— De ce glumeşti? Poate că e o idee bună.

— N-am vrut să zic asta ca pe-o idee demnă de luat în seamă.

— Uite ce, nu vreau să am o aventură. Doamne Dumnezeule, mă simt mult mai jignită decât m-aş fi aşteptat.

— Decât te-ai fi aşteptat? Te-ai aşteptat la asta?

— Ştiam că se întâmplă ceva. Eşti uşor de citit, spune ea. Şi, cine ştie, poate o să urmez sugestia ta de a avea şi eu o relaţie extraconjugală, sau poate nu. O să-ţi dau astfel ocazia să te întrebi câteodată dacă cumva te înşel.

— Glumeşti?

— Nu.

— Ce pot să spun? Dacă aşa vrei să fie, foarte bine. Nu pot să te opresc, dar chiar regret.

— *Tu* regreţi? întreabă ea ridicând tonul. *Eu* regret, la dracu. Nu *eu* m-am grăbit să te înşel. Aşa că *eu* regret, ce mama dracului!

În următoarele zile este foarte dură cu stagiarii – care oricum erau mereu împinşi în faţă ca să testeze în ce ape se scaldă Kathleen – şi caută motiv de ceartă cu reporterii, după care îi face cu ou şi cu oţet. Îi telefonează patronului, Oliver Ott, şi îi lasă încă un mesaj pe robot în care îi cere o mărire de buget, sugerând totodată că, în caz contrar, s-ar putea să ia în calcul chiar propria demisie. Trimite un e-mail şi comisiei Grupului Ott din Atlanta cu un avertisment similar.

O dezgustă felul în care a lăsat nerezolvate lucrurile cu Nigel. Acum şi ea e liberă să aibă o aventură amoroasă – ce fel de oameni mai suntem şi noi?

În aceeaşi săptămână ajunge la biroul lui Dario din sediul central al partidului lui Berlusconi de pe Via dell'Umiltà. Se întâlnesc la parter. E mai arogant decât înainte şi are mai multă încredere în el; colegii îl respectă cu siguranţă. O însoţeşte în biroul lui cu un covor roşu-închis, un televizor cu ecran plat şi sonorul dat la minimum, setat pe un canal de ştiri, şi pe tavan cu o frescă ce înfăţişează o bătălie la care participă cavaleria lui Napoleon.

— Poate că ai dreptate în privinţa lui Berlusconi dacă e dispus să ofere astfel de spaţii pentru birouri, spune ea şi se apleacă afară pe fereastră, printre obloanele deschise, ca să vadă curtea interioară aflată patru etaje mai jos.

— Vrei să-ţi comand o cafea?

Ea se aşază.

— Mi-e teamă că nu am timp.

— Atunci ai venit doar ca să mă saluţi?

— Da, o vizită scurtă, confirmă ea. Ciudat, nu crezi? Birourile noastre sunt atât de aproape, dar nu ne-am întâlnit niciodată din întâmplare prin zonă.

— Ştiam că te-ai întors pe Corso Vittorio, aşa că am stat deoparte.

— N-ar fi trebuit.

— Ştiu – a fost o prostie.

— În fine.

Se ridică.

— Asta *chiar* a fost o vizită scurtă.

Se ridică şi el şi ocoleşte biroul. Kathleen îl atinge pe gât şi se apropie să-l sărute.

— Nu e o idee bună.

Dario o loveşte uşor peste mână, dar n-o dă la o parte.

— Un sărut? Să-mi amintesc cum e?

Ea glumeşte – îi dă drumul lui Dario.

— Îmi pare rău, n-am putut să-ţi rezist.

— E bine să fii irezistibil.

— Deci, nu?

— Nu e o idee bună.

— Şi dacă închidem obloanele?

Kathleen bate cu degetele sugestiv în biroul acoperit cu piele.

El râde:

— Eşti nebună.

— La ce oră termini aici?

— Ne întâlnim cu toţii după program la cină; e un fel de şedinţă în care discutăm strategii.

— La ce oră se termină chestia asta?

Ea reduce distanţa dintre ei şi îşi pune mâinile pe umerii lui. Dario îi prinde palmele într-ale lui. În timp ce se sărută, ea îl priveşte. El are ochii închişi. Se depărtează puţin, iar mâinile le alunecă pe corpuri până pe şolduri.

— Asta a fost...

— Ciudat.

— Foarte ciudat.

— Tu. Din nou.

— Da. Tu, din nou.

Kathleen îşi închide nasturii de la haină.

— O să mă întorc după ce se închide ziarul diseară. Puţin după zece, ce zici?

— O să fiu în mijlocul şedinţei de la cină.

— Atunci găseşte un motiv pentru care să te întorci aici. Eu voi fi jos, la parter.

Soseşte după cum a stabilit, iar Dario reuşeşte să plece de la cină. O conduce sus, în biroul lui.

— Am un lucru să-ţi cer, spune ea.

El nu e sigur dacă să se aşeze la birou sau să rămână în picioare.

— Nu vreau să fiu cum am fost înainte, continuă ea. După cum m-ai descris, păream îngrozitoare.

— Nici eu nu mai sunt cum eram, zice el luând loc. De aceea poate că nu are niciun sens ce facem noi acum.

— Atunci, o să vorbim doar. Dar putem cel puţin să vorbim de aceeaşi parte a biroului? Sau ţi-e teamă că o să te arunci pe mine?

Kathleen ocoleşte biroul, se apleacă asupra lui Dario şi îl sărută. Apoi se aşază la el în poală.

Îl studiază, îi observă faţa vulnerabilă. Uită-te la el, clar vrea să facă sex cu ea. Citindu-i pe faţă dorinţa, Kathleen simte brusc cum propria ei dorinţă se potoleşte. Îşi îndepărtează de pe frunte o şuviţă rebelă şi răsuflă.

— Cât este ceasul? întreabă ea. Cred că ar trebui să plec.

Îşi verifică mobilul în drum spre casă. A primit un e-mail de la serviciul financiar care o anunţă că cererea ei pentru noi investiţii este luată în considerare de comisia Ott. Singura condiţie este ca ziarul să mai reducă din cheltuielile cu forţa de muncă. Dacă poate

câştiga bani pentru noi reporteri internaţionali cu câteva concedieri de la redacţie, măsura merită aplicată.

Îi dă un bacşiş generos taximetristului şi urcă până la apartamentul ei cu liftul, gândindu-se la tot ce-şi va putea permite acum ziarul să facă. În sfârşit, un corespondent ca lumea la Paris. Un corespondent cu normă întreagă la Cairo – Doamne, ce diferenţă faţă de situaţia prezentă! Intră înşirându-i lui Nigel scuzele obişnuite, iar acesta îi dă un pahar de Vermentino. Îl mângâie afectuos cu mâna şi ia o înghiţitură:

— Mmm, delicios. Foarte bun.

— Nimic special, răspunde el modest, dar e vizibil încurajat de aprobarea ei.

— Merge de minune. Pe bune. Grozavă alegere. Aveam nevoie de aşa ceva. Apropo, am nişte veşti bune.

Triumfătoare, îi povesteşte despre victoria repurtată asupra zgârceniei comisiei Ott. Se entuziasmează şi Nigel odată cu ea şi, umplându-şi paharul unul altuia, pun la cale ce-ar putea să facă ziarul cu banii.

Ea îi dă lui voie să-şi dea cu părerea mai întâi. El se ambalează, iar ochii îi strălucesc, de parcă această investiţie minoră ar putea transforma soarta publicaţiei. Ea îl urmăreşte îngăduitoare, emoţionată de exaltarea lui. După care Nigel ridică privirea şi spune:

— Nu ştiu, poate este o prostie.

E cam caraghios, se gândeşte ea; adoptă nişte atitudini afectate şi foloseşte nişte formulări pompoase, dar se pierde cu totul când ni se întâlnesc privirile; îi e jenă de orice demers intelectual al lui, de parcă ar fi surprins la duş cântând.

La birou, Kathleen răspândeşte vestea despre posibila investiţie, omiţând cu viclenie detaliile, aşa că fiecare departament e cuprins

de agitaţie şi speranţa îi mobilizează pe toţi. Se răspândesc zvonuri despre prime. Kathleen are grijă să modereze fanteziile cele mai exuberante, dar îngăduie ca în redacţie să se infiltreze puţin o atmosferă plăcută de visare cu ochii deschişi.

Primeşte un e-mail de la Dario în după-amiaza aceea, dar nu-l deschide imediat. Ar trebui să răspundă chiar acum? Poate nu ar trebui să răspundă deloc. Ce impresie ar da un astfel de flirt? Ar părea total lipsit de etică. Ziarul relatează în mod regulat despre angajatorul lui. Iar Berlusconi este aşa un bufon. Dacă lumea ar şti că ea e încurcată cu un agent de-al lui Berlusconi, nu ar da bine. Este un standard dublu, crede ea. Oamenii sunt atât de aspri şi dispuşi să critice când femeile cu funcţii înalte au aventuri amoroase – ba că nu se mai pot concentra la lucru, ba că raţiunea lor este afectată, ba că sunt dominate de amanţii lor. Însă când un redactor seduce vreo fătucă de la PR, el e cel care capătă o superioritate asupra ei, el o vrăjeşte pe ea, şi nu invers. E o situaţie de tot rahatul. Dar ea a auzit de femei care au fost desfiinţate pentru mult mai puţin. O să se întoarcă în State într-o zi, pe un post şi mai important. Are nevoie să-şi păstreze reputaţia intactă. Serviciul ei de acum, cu toate dezavantajele, ar trebui să o propulseze mai sus; intenţionează să plece de aici doar ca să se angajeze pe vreun post de conducere. Nu merită riscul de a-şi şţirbi reputaţia.

Asta ce să însemne? Ce altceva decât Dario? Un bărbat agreabil, dar slab. A avut o cădere nervoasă, săracul de el. Nu e chiar de mirare. Poate că a ajuns să lucreze în PR pentru că asta e el: un om cu stofa pentru PR. Un băiat de treabă, dar deloc excepţional. Poate că şi-a găsit rostul.

Citeşte e-mailul de la el. Nu e decât o evocare a unei excursii în care au mers împreună pe Marea Adriatică în 1988, când au

închiriat un iaht cu care niciunul din ei nu ştia să navigheze. Zâmbeşte când Dario aduce vorba despre *ajvar,* un pateu iugoslav din legume pe care l-au mâncat la greu în timpul vacanţei, ca să facă economii. Se ciupeşte de mână, trebuie să-şi revină din reverie. Kathleen e dezgustată de propria-i persoană – evaluarea pe care i-a făcut-o Dario i se pare o mare trădare. Reciteşte e-mailul lui şi îi răspunde: „Hei, ce-ai zice să ieşim să bem ceva după program?"

Se întâlnesc la barul din restaurantul 'Gusto. Persoana de la recepţie îi înghesuie la o masă mică şi joasă de lângă fereastră. O trupă de jazz cântă în spate, iar ei trebuie să stea aproape unul de altul ca să se audă.

— Ai încercat caipiroska? o întreabă Dario. Aici îl pregătesc cu căpşuni. Dă-mi voie să-ţi comand unul.

— Ce e?

— E ca şi caipirinha, numai că are vodcă în loc de *cachaga.*

Ea râde:

— Habar n-am ce tot vorbeşti acolo.

— Tu nu bei cocktailuri?

— Eu prefer vinul. Văd că te pasionează cocktailurile de când am plecat.

Dario clipeşte:

— Îmi înec amarul.

— Eu ştiam că oamenii îşi îneacă amarul în chestii precum whisky-ul. Nu căpşuni cu ce-oi mai fi zis tu.

— Caipiroska. Îţi comand unul, haide.

Asta nu sună a discuţie inocentă, se gândeşte ea. Asta e clar flirt. A declanşat ceva în el când s-au întâlnit la el în birou. Se duce la toaletă şi, la întoarcere, găseşte băuturile pe masă; o caipiroska cu căpşuni pentru ea şi un pahar de pinot *grigio* pentru el.

— După tot ce-am discutat, exclamă ea în timp ce se aşază, mă aleg cu băutura pentru fete şi tu iei vin. Nu-i corect.

Gustă cocktailul:

— Mmm, are bucăţi de pulpă de căpşuni.

— Ţi-am spus eu.

Kathleen mai ia o înghiţitură. Este un amestec cu fructe în care lichiorul ţi se urcă imediat la cap.

— Aş putea să beau dintr-ăsta toată ziua.

Vrea să-l atingă peste masă, dar se abţine. Simte că ceea ce face e necugetat. Trebuie să-şi clarifice o dată pentru totdeauna că nu o să se întâmple nimic. Trebuie să lase deoparte cocktailul ăsta cu căpşuni – deja a uitat cum îi zice – şi să se concentreze.

— Hei, spune ea luându-l de încheietură.

El îi ia mâna în palme şi îi ţine degetele strâns.

— E aşa de bine să fiu din nou cu tine, spune ea.

Ce face? Asta e foarte crud. E clar că el încă o iubeşte.

— A fost foarte greu după ce ai plecat din Roma, zice Dario.

— Ştiu. Îmi pare atât de rău.

— Şi e greu să mă întâlnesc cu tine din nou.

Ea se gândeşte să-l sărute.

Dario pune mâna lui Kathleen uşor pe masă.

— Trebuie să-ţi spun ceva.

— Ştiu, ştiu.

Mintea ei aleargă în toate părţile, căutând o cale să-l oprească – se pare că Dario e pe punctul să-şi mărturisească sentimentele. Va trebui din nou să-l părăsească. Trebuie neapărat să-l întrerupă.

El continuă:

— Trebuie să-ţi spun limpede, înainte ca treaba asta să meargă mai departe, că nu putem fi decât prieteni.

Kathleen se dă înapoi surprinsă. Se apleacă spre el, apoi se retrage din nou.

— Mda.

Mai ia o înghiţitură din cocktail.

— Vreau să spun că nu trebuie să ne mai întoarcem la ce a fost înainte. Este...? Ce crezi?

— Băutura asta-i groaznică, are un gust oribil. Este greţos de dulce.

Lasă paiul din mână.

— Da, sunt complet de acord cu tine. Şi eu voiam să zic exact acelaşi lucru.

Kathleen se uită de jur-împrejur prin sală. Trupă de jazz cântă prea tare. Mai ia o înghiţitură.

— Hmm.

— Ce vrei să spui?

— Nu, nimic.

Face o pauză:

— Şi totuşi, nu pricep cum vine asta. Adică, sunt de acord – nu vreau să te răzgândeşti. Dar sunt puţin dezorientată. Acum câteva zile, dacă nu mă înşel, doreai să faci sex cu mine în biroul tău.

— Nu e adevărat.

Kathleen se uită la el cu gura căscată:

— Nu aşa a fost? Am avut eu halucinaţii?

— Nu urma să se întâmple nimic altceva.

— Aproape s-a întâmplat, Dario.

— Nu s-a întâmplat nimic şi nu urma să se întâmple nimic.

— Haide, fii serios.

— Nu s-ar fi întâmplat nimic, insistă el. Nu mă mai simt atras de tine.

— Cum adică?

E foarte clar ce vrea el să spună, dar ea încearcă să ocolească sensul cuvintelor lui până reuşeşte să se liniştească.

— Nu mai sunt atras de tine, sexual vorbind, continuă el. Nu vreau să par prea dur.

Kathleen îşi dă părul deoparte.

— Evident, trebuie să mă vopsesc. Încărunţesc.

— N-are a face cu vârsta.

— Da, corect. Ruby e mai în vârstă ca mine şi asta nu te-a oprit să te dai la ea.

— Ţi-am mai spus, când sunt cu tine, te comporţi ca un agresor. Şi câteodată nici măcar nu te înţeleg. Chiar şi în biroul meu, păreai dornică şi pasională la început, dar apoi, când ţi-am răspuns şi eu, ai plecat pur şi simplu.

— Încă te gândeşti la cum *erau* înainte lucrurile între noi. Dar am căzut de acord să nu ne mai întoarcem la vechile noastre obiceiuri, nu? Şi, dacă am fost vreodată cum m-ai descris, acum sigur nu mai sunt aşa.

El îşi termină vinul; şi ea şi-a băut cocktailul. Dar niciunul din ei nu e pregătit să plece. A fost o întâlnire atât de apăsătoare.

— Încă o băutură?

— Aş mai bea ceva.

O surprinde zâmbind.

— Ce-i? Ce e aşa de amuzant?

— Mă gândeam la noi. Am avut şedinţa aia tâmpită de sinceritate – teoretic, asta trebuia să mă vindece de toate deprinderile proaste! Dar uite însă la ce s-a ajuns.

Dă din cap:

— Chiar eşti inteligent, să ştii. Te-am subestimat.

Îşi trece degetul arătător de-a lungul nasului lui.

— Ştiu că m-ai subestimat.

Kathleen îşi ţine capul în mâini, melodramatic, privind printre degetele împreunate.

— Par atât de îngrozitoare când mă descrii. Şi nici măcar nu pot să te dezaprob. Bine, aş putea, dar n-aş fi sinceră.

Dario îşi mută scaunul mai aproape şi, pe măsură ce ea îşi descoperă faţa, el îi mângâie părul. Apoi o atinge pe frunte.

— Tu, spune el. Tu, din nou. Încă îmi eşti dragă. Eşti bunătatea întruchipată.

Dario zâmbeşte:

— Ţi-am mai spus asta.

Kathleen se retrage:

— Asta-i bună, răspunde ea precipitat. Ce tot vorbeşti acolo?

— Eşti aşa de pornită. Ca o cârtiţă care se ascunde în pământ şi nu face decât să sape înainte. Dar îmi amintesc de tine.

Zâmbeşte din nou.

— Îmi amintesc când te trezeai. Când dormeai. Când te apuca sughiţul la cinema.

Ea nu mai poate să vorbească.

— Dar mă întristează, conchide el. Tu mă întristezi puţin, încă te iubesc, dar n-o să mai fie nimic între noi.

Ochii lui Kathleen se umplu de lacrimi. Spune încet:

— Mulţumesc.

Îşi suflă nasul.

— Când o să fiu bătrână, adusă de spate şi o să zac toată ziua într-un scaun, să vii să mă ţii de mână. Ne-am înţeles? Asta e sarcina ta, da?

Dario îi ia mâna şi o sărută.

— Nu, spune el. Când o să fii bătrână şi adusă de spate, eu o să fiu departe. Am să te ţin de mână acum. Mai târziu, va trebui să te mulţumeşti cu amintirea.

1962. Corso Vittorio, Roma

Zgomotele din redacţie ajungeau până la Betty în birou: hohote de râs şi bârfe rostite în şoaptă, ţăcănitul maşinilor de scris, asistenţii care goleau scrumierele de cristal în coşurile de gunoi. Ea stătea la birou, incapabilă să lucreze ceva, inexplicabil de abătută.

Se simţea ridicol. Demnă de tot râsul. Nu era deloc îndreptăţită să mai jelească. Cultivase în sinea ei convingerea că între ea şi Ott fusese o legătură specială, ceea ce era absurd. Ei doar admiraseră tablouri împreună. Dar cum rămânea cu zilele de mult apuse petrecute împreună la New York?

Ea bănuia că toată lumea se simţea la fel în legătură cu Ott, că toţi conştientizaseră cât de mult au contat în viaţa lui. Ott avea în general acest efect asupra oamenilor. Atenţia lui fusese întotdeauna ca un reflector: tot ce nu cădea în conul lui de lumină pălea şi devenea neînsemnat.

Cu toate acestea, ea nu exercitase o influenţă aşa de mare asupra lui. Ott o lăsase la New York, se întorsese în Atlanta, unde şi-a văzut de viaţa lui, concentrându-se pe profit şi pe extinderea propriilor afaceri. Se căsătorise şi avea un băiat. Betty ar fi trebuit să-l uite; n-ar fi trebuit să resimtă absenţa lui atât de intens şi atât de multă vreme. În cele din urmă, s-a mutat din New York şi a călătorit în Europa ca să relateze despre războiul lui Hitler. În Londra a întâlnit un alt reporter american, Leo, cu care s-a căsătorit. După război, s-au stabilit la Roma, unde ea a început să consume mai mult Campari decât şi-ar fi închipuit prima dată când a gustat băutura asta, în timp ce scria mult mai puţin decât îşi planificase.

Apoi a apărut Ott, a cărui prezenţă a făcut-o să vadă brusc, la dimensiuni exagerat de mari, toate micile compromisuri pe care le acceptase de-a lungul anilor; tot Ott i-a oferit şi o cale de scăpare din mijlocul lor. A vrut să scrie din nou şi a crezut că va fi în stare. El i-a oferit funcţia de voce principală a ziarului. Leo a primit postul de redactor-şef, dar toată lumea ştia că ea e creierul din spatele tuturor operaţiunilor. Mulţumită lui Ott, pe care îl avea alături în celălalt capăt al redacţiei, Betty reînviase. Dar ce se întâmpla cu ea în afara sediului ziarului?

Ott nu încercase niciodată să reînceapă în vreun fel relaţia cu ea. Ieşirile lor împreună, când cumpărau tablourile, şi invitaţiile la prânz la conacul lui nu însemnau nimic. Uite, îşi aminti ea, nu mi-a spus niciodată că e bolnav. Nu a cerut niciodată ajutor. Nu m-a contactat niciodată când era pe moarte. Nu am avut un rol prea important în viaţa lui. Aşa că nu am niciun drept să fiu copleşită de atâta durere.

Într-o seară, când Leo ieşise în oraş să chefuiască cu colegii de la ziar, Betty a luat un taxi până pe colina Aventin şi a rămas acolo, în picioare, în faţa gardului care înconjura vechiul conac al lui Ott. Nu mai rămăsese nimic acolo. Doar tablourile pe care le colecţionaseră împreună: ţiganca cu gât de lebădă a lui Modigliani; sticlele de vin şi meloanele lui Léger; puii albaştri puşi pe acrobaţii şi scripcarii de culoarea smaraldului pictaţi de Chagall; confortabila casă parohială englezească a lui Pissarro, cu fumul care se înălţa afară pe coş; nava eşuată a lui Turner, bătută de toate valurile – toate aceste tablouri atârnau în întuneric, jură rost. A sunat la poartă, iar ţârâitul soneriei a umplut casa goală; ştia că este inutil şi totuşi a ţinut degetul apăsat pe sonerie până când, din cauza presiunii, vârful degetului i s-a albit. A renunţat, iar casa s-a cufundat din nou în tăcere.

Fără Ott în preajmă, Betty şi Leo aveau tot mai multe divergenţe despre cum trebuie administrat ziarul. De-abia dacă îşi mai ascundeau

neînţelegerile la birou. Aşa încât au fost foarte agitaţi când au aflat vestea că o să vină în vizită la ei cineva de la sediul central din Atlanta: fiul lui Ott, Boyd, urma să-şi petreacă vara lui 1962 la Roma înainte să înceapă primul an de facultate la Yale.

Leo, dornic să se dea bine pe lângă el, a organizat o serie de evenimente extravagante ca să-l impresioneze pe tânăr şi a trimis repede o armată de femei de serviciu care să înceapă o curăţenie generală la vechiul conac de pe colina Aventin.

Când era adolescent, Boyd venea la Roma cu avionul în fiecare vară ca să stea câteva săptămâni cu tatăl lui. Momentul culminant al acestor vizite era atunci când el şi tatăl lui apucau să vorbească între patru ochi. Chiar şi cele mai banale remarci ale lui Ott i se păreau lui Boyd nişte adevăruri incontestabile, la fel de sigure ca şi existenţa planetelor. Când fiecare vacanţă se apropia de sfârşit, Boyd tânjea de dorul de a mai rămâne, voia brusc să renunţe la şcoala din Atlanta şi să trăiască la Roma cu tatăl său. Dar Ott nu l-a invitat niciodată să facă acest pas. Pe drumul de întoarcere, în avion, adolescentul se condamna fără milă, aducându-şi aminte de toate replicile lui fără rost, care-i otrăveau mintea şi amintirile, considerându-se un idiot şi o ruşine pentru familie.

Acum, la doi ani după moartea tatălui său, Boyd, devenit între timp adult, se întorsese la Roma. Spre surprinderea tuturor, a refuzat dispreţuitor să stea în conacul bătrânesc al lui Ott şi a ales un hotel. Mai mult, nu s-a arătat deloc interesat să chefuiască împreună cu Leo şi cu alţi angajaţi. Boyd dispreţuia alcoolul, nu agrea mâncarea în general şi nu avea simţul umorului. Scopul venirii lui la Roma, pretindea el, era să înveţe despre presă ca afacere. Dar, de fapt, el părea mult mai interesat să înveţe care era stilul lui Ott de a face afaceri.

— Ce credea taică-meu despre asta? întreba el. Şi despre asta ce a spus? Care era planul lui pentru ziar?

— Copilul ăsta mi se pare cam supărat pe viaţă, spuse Betty în treacăt. Tu n-ai simţit asta?

— Ei bine, mie chiar îmi place de băiat, răspunse Leo aproape bombănind.

— N-ai înţeles ce voiam să zic.

După ce Boyd s-a întors în Atlanta, Betty şi Leo s-au despărţit. Ei îi plăcea să spună, legat de asta:

— Eu m-am ales cu pick-upul, el a rămas cu ziarul.

Betty s-a mutat înapoi la New York şi şi-a găsit o slujbă de birou: edita articole la o revistă pentru femei care se specializase în reţete culinare pe bază de supă de ciuperci la conservă. A închiriat o garsonieră în Brooklyn de unde se vedea curtea unei şcoli primare; în fiecare dimineaţă, de luni până vineri, se trezea auzind ţipete de copii. Îşi lua capotul care atârna într-un cui după uşă şi se aşeza la fereastră să-i privească: băieţi care se băteau, apoi se opreau un moment să-şi verifice genunchii plini de sânge, după care reluau încăierarea; fete noi în căutare de prietene, cu mâinile vârâte adânc în buzunarele de la şorţuleţe.

Betty nu s-a întors niciodată la Roma.

Viaţa sexuală a extremiştilor islamici

Corespondent la Cairo – Winston Cheung

Stă întins pe pat, sub ventilatorul care atârnă de tavan, întrebându-se de unde să înceapă. În fiecare zi se petrec la Cairo evenimente care pot face ştiri senzaţionale. Dar unde au ele loc? Şi când? Pune laptopul la încărcat şi citeşte presa locală pe Internet, dar rămâne în continuare nedumerit. Conferinţele astea de presă – cum obţii acces la ele? Şi unde trebuie să mergi ca să iei declaraţii oficiale? Hoinăreşte prin cartierul unde locuieşte, Zamalek,

sperând într-o doară că o să explodeze vreo bombă – desigur, nu prea aproape, ci la o distanţă suficientă cât să nu păţească nimic, dar să şi poată relata despre ea ca martor ocular. Ar ajunge cu subiectul ăsta pe prima pagină a ziarului şi ar semna şi el, în sfârşit, primul său articol.

Cu toate acestea, nu explodează nicio bombă în ziua aceea. Nici în următoarele zile. Îşi verifică e-mailul constant, aşteptându-se mereu să primească un mesaj furios de la Menzies în care acesta să-l întrebe ce dracu face la Cairo. În schimb, Winston primeşte un e-mail de la un alt tip, Rich Snyder, care a fost trimis şi el de probă pentru acelaşi post de corespondent la Cairo. Rich îşi anunţă sosirea iminentă, terminând mesajul cu replica: „Abia aştept să te văd!"

Pare prietenos, se gândeşte Winston. Dar chiar trebuie să ne vedem? Compune un răspuns cordial: „Sper să ai un zbor liniştit. Numai bine, Winston".

La mesajul ăsta, Winston primeşte imediat replica: „Sper că poţi să mă iei de la aeroport! Ne vedem acolo!" îi specifică numărul zborului şi ora sosirii.

Oare Winston trebuie să-l ia pe tip de la aeroport? Nu sunt ei mai degrabă rivali? Poate că e vorba doar de un gest profesional de amabilitate. Nimeni de la ziar nu i-a vorbit de asta. Pe de altă parte, el habar n-are cum funcţionează jurnalismul. De vreme ce nu are altceva de făcut, ia un taxi până la aeroportul internaţional din Cairo.

— Ai bătut tot drumul până aici – asta e colosal, spune Snyder.

Îl apucă pe colegul său mai tânăr de umăr şi îl încarcă îndată cu una dintre genţile pe care le cărase el până atunci. Snyder are aproape cincizeci de ani şi poartă o haină militară şi un tricou alb; de gât îi atârnă mai multe plăcuţe de identificare, ca ale soldaţilor,

nişte suvenire care zăngăne la orice mişcare. O coamă de păr des şi cârlionţat îi încadrează capul, iar de sub fruntea îngustă te împung doi ochi cu priviri iuţi. Lui Winston îi vine greu să nu observe asemănarea dintre Snyder şi un babuin.

— Ce beton e să mă întorc în Orientul Mijlociu, spune Snyder. Sunt aşa de obosit, nici nu-ţi închipui. Tocmai am venit de la conferinţa despre SIDA.

— De unde ai venit?

— De la o conferinţă despre SIDA la Bucureşti. E aşa o tâmpenie – urăsc să primesc premii. Şi jurnalismul nu este o competiţie. Nu despre asta e vorba, ştii prea bine. Dar, în fine.

— Ai câştigat un premiu?

— Nu-i mare scofală. Doar o chestie pentru o serie pe care am făcut-o pentru ziar despre copiii ţigani infectaţi cu SIDA. Ai urmărit-o, nu?

— Ăăă, poate. E posibil s-o fi citit.

— Frate, pe ce lume trăieşti? A fost propusă spre înscriere pentru Premiul Pulitzer.

— Ai fost nominalizat la Premiul Pulitzer?

— Am fost propus, specifică Snyder. Propus pentru Pulitzer. Ce mă seacă e că toată comunitatea internaţională refuză să acţioneze. E ca şi cum nimănui nu i-ar păsa de copiii ţigani infectaţi cu SIDA. Aşa s-au exprimat ăia de la Pulitzer.

Arată spre geamantan.

— Te superi dacă tragi tu de ăsta până la maşină? Am probleme serioase cu vertebrele. Mulţam!

Deschide clapeta de la telefonul mobil ca să verifice ce scrie pe ecran.

— Sunt total paranoic; mă gândesc întruna că o să sun pe careva din greşeală în timp ce trăncănesc despre el. Chestia asta e închisă, da?

Închide clapeta mobilului.

— O iubesc pe Kathleen, continuă el. Tu nu? E grozavă, înainte, când Kath lucra la Washington, tot încerca să mă angajeze pe postul de reporter principal al ziarului pe probleme interne. Dar eu eram la dracu-n praznic, în Afganistan, la vremea aia, aşa că i-am zis ceva de genul: „Apreciez că te-ai gândit la mine, dar nu ţi-ai ales bine momentul". Încă îşi mai dă palme pentru că n-am ajuns. Oportunităţi ratate. În fine. Îţi place de ea?

— De Kathleen? N-o cunosc aşa de bine. De fapt, ne-am întâlnit o singură dată la o conferinţă la Roma.

Snyder continuă să deschidă şi să închidă clapeta de la mobil.

— Între noi fie vorba, mărturiseşte el, e o ticăloasă. Nu eu am zis asta. Asta spune lumea, ca să fiu sincer. Mie personal nu-mi place cum e catalogată. Eu unul sunt feminist.

Îşi verifică telefonul.

— Asta rămâne între noi, în regulă?

— Că eşti feminist?

— Nu, nu. Asta poţi s-o spui oricui. Ţi-am zis, şi ăsta rămâne secretul nostru, că Kathleen e dusă cu pluta, după părerea unora. Alţii zic că trebuie tratată cu multă toleranţă, că şi ea e om, deşi mi se pare jignitor să pui problema astfel.

Se îndreaptă spre parcarea aeroportului.

— Ia uite ce căldură! Simţi, frate? Care e maşina noastră?

— Mă gândeam că o să luăm un taxi împreună.

Clipind în lumina puternică a soarelui, Snyder se întoarce înspre Winston:

— Ce vârstă ai de fapt? Şaptesprezece ani?

Winston înţelege unde bate Snyder – pubertatea nu l-a prea marcat; încă nu-i creşte barba. Încearcă să pară mai în vârstă purtând costume, dar, cu căldura asta înăbuşitoare, efectul nu este cel scontat, ci o năduşeală permanentă. Pe oriunde ar merge şi orice ar face, îşi tot şterge faţa de transpiraţie şi ochelarii aburiţi; aduce în general cu un tânăr curier panicat, aflat în slujba parlamentului sau a vreunei alte instituţii oficiale.

— Am douăzeci şi patru de ani.

— Eşti mic de tot, îi spune Snyder. Ia să vedem, când eram de vârsta ta, unde eram eu oare? În Cambodgia parcă, relatând despre Câmpurile Ucigaşe[4]? Sau cu rebelii din Zair? Am uitat. În fine. Vrei tu să deschizi uşa la taxi? Spatele meu e praf. Mersi.

Snyder se întinde pe mai toată bancheta din spate.

— Omule, declară el, hai să facem nişte jurnalism.

Winston se înghesuie şi el într-un colţişor al banchetei neocupat de rival. Taxiul se roteşte de câteva ori, iar şoferul aşteaptă nerăbdător indicaţiile, dar Snyder continuă să pălăvrăgească.

Şovăielnic, Winston îl întrerupe:

— Scuze, la ce hotel stai?

— Fii fără grijă, frate, te lăsăm mai întâi pe tine acasă.

Winston îi spune dintr-o suflare adresa şoferului.

— A, remarcă Snyder, ridicând o sprânceană. Vorbeşti arabă.

— Nu perfect.

S-a apucat să studieze limba cu câteva săptămâni în urmă, după ce a aflat de postul de corespondent printr-un schimb de e-mailuri cu Menzies. Înainte de asta, Winston făcea studii postuniversitare de primatologie la Minnesota. Dar, cuprins de îndoieli serioase

---

[4] Gropi comune pentru victimele regimului khmerilor roşii (1975-1979). (N.tr.).

privind un eventual viitor profesional în cadrul mediului universitar, a schimbat macazul, abandonând programul de studii ca să îmbrăţişeze cariera de corespondent în străinătate.

— Sunt convins că vorbeşti de minune araba, insistă Snyder. Mi-amintesc când eram în Filipine în anii 1980, în timpul revoluţiei populare, şi toată lumea spunea: „Omule, dialectul tagalog este aşa de greu". La care eu le-am tăiat-o: „Vrăjeală". Şi în câteva zile agăţam fete sporovăind în dialectul tagalog. Iar asta se întâmpla peste două zile. Se exagerează importanţa limbilor străine.

— Atunci înseamnă că tu vorbeşti araba excelent.

— De fapt, nu mai vorbesc limbi străine deloc, explică el. Aveam tendinţa să mă concentrez aşa de mult pe cultura locului, că devenise de-a dreptul nesănătos pentru mine. Aşa că acum nu vorbesc decât în engleză. Mă ajută să-mi păstrez obiectivitatea.

Îl strânge pe Winston de umăr.

— Mor de nerăbdare să mă reapuc de sport, frate. Unde e sala ta? Mergi la vreo sală pe-aici, nu? Pe mine mă mai pasionează şi sporturile extreme: ultramaratoanele, kitesurfing, tenis. Mai am încă amici care participă la circuite de tenis. Mai demult mă tot băteau la cap să mă fac profesionist, dar eu le-am zis ceva de genul: „Nu am nimic de dovedit".

Se uită afară pe geam şi-şi încordează pectoralii.

— Dar tu de unde vii, de fapt?

— De lângă Minneapolis.

— Omule, îl întrerupe Snyder, vreau să zic, unde ai *lucrat* înainte să vii aici?

— A, da, am înţeles. Ăăă, am lucrat ca liber-profesionist în principiu, pe la câteva publicaţii locale din Minnesota.

Asta e o minciună: ultimul articol scris de el a fost un eseu din facultate despre cum să le înveţi pe maimuţe limbajul semnelor (o idee proastă, după cum s-a dovedit).

Dar, din fericire, Snyder nu e preocupat să verifice în detaliu toate aceste fapte.

— Din câte locuri am relatat eu până acum? se întreabă el. Nu-mi amintesc. Să fie vreo şaizeci şi trei? Includ aici şi ţări care nu mai există. E voie? În fine. E doar un număr, corect? Tu în câte ţări ai fost corespondent?

— Nu în aşa de multe.

— Gen, cincizeci?

— Zece, poate.

Winston nici măcar nu a vizitat zece ţări.

— Zece contra şaizeci şi trei. Mă îndoiesc că o să se ţină cont de asta la departajare.

Surâde încrezut.

— Păi atunci asta e o slujbă cu normă întreagă? Mie mi-a zis Menzies într-un e-mail că era doar un post de corespondent.

— Aşa ţi-au zis?

Snyder pufneşte:

— Nemernicii.

Ajung la apartamentul lui Winston din Zamalek. Coboară şi Snyder, îşi roteşte capul şi aleargă puţin pe loc.

— Previne apariţia cheagurilor de sânge, explică el. Ai putea să-mi iei tu geanta? Mersi frumos.

— Dar tu locuieşti prin preajmă?

— Mă gândeam să fac şi eu un duş repede *chez toi,* dacă n-ai nimic împotrivă.

— Dar de ce nu te duci la hotelul tău?

— Uite ce e, frate. E doar apă. Dacă nu vrei să-ţi folosesc duşul tău preţios trebuie doar să-mi spui. Tocmai ce-am aterizat după un zbor foarte lung. Dar... în fine.

Şoferul taxiului întinde mâna aşteptând banii.

— N-am decât bani româneşti, omule, îi spune Snyder.

Aşa că Winston plăteşte.

O oră mai târziu, Snyder îşi face apariţia din baie, cu unul dintre prosoapele lui Winston înfăşurat în jurul taliei. Îşi trage pe el o pereche de pantaloni de camuflaj, lăbărţaţi şi cu multe buzunare. Dă drumul la prosop, care cade pe covor, şi pentru o clipă lasă să i se întrevadă organele genitale păroase. Winston îşi întoarse privirea, dar nu îndeajuns de repede, aşa că apucă, fără voia lui, să vadă cum Snyder îşi îndeasă penisul pe cracul stâng al pantalonului.

— Nu port niciodată lenjerie intimă, spune el, încheindu-şi nasturii de la pantaloni. Recomand să nu porţi nici tu.

— Am să ţin minte.

— Deci, continuă Snyder, de cât timp eşti prin locul ăsta?

— De câteva săptămâni. O tipă pe nume Zeina, care a fost la aceeaşi facultate unde am studiat şi eu, lucrează aici ca reporter la o agenţie de presă. Am găsit-o pe lista absolvenţilor. Mi-a închiriat apartamentul ăsta pentru puţin timp.

— Şi ai acces la Internet?

— Da, de ce?

— Trebuie să verific ceva.

Se aşază comod în faţa laptopului lui Winston. Pe măsură ce citeşte, exclamă în mod constant: „Nu-mi vine să cred!” sau „Asta-i tare de tot!”.

— Cât timp crezi că mai rămâi pe-aici?

— Nu vrei să mă vezi prin preajmă sau ceva de genul? întreabă Snyder întorcându-se din dreptul laptopului.

— S-ar putea să am şi eu nevoie de Internet mai târziu.

— Super.

Snyder se întoarce la laptop.

Spre seară, el e încă la calculator, ridicându-se doar ca să se îndoape cu mâncarea lui Winston şi să-şi împrăştie bulendrele pe podea. Diverse obiecte de-ale lui Snyder – o perie de păr, o geantă de umăr Kevlar, şosete sport, un deodorant – apar pe covor în jurul lui, pe o rază tot mai extinsă. Babuinul îşi marchează teritoriul.

— Îmi pare rău, spune Winston într-un târziu, dar chiar sunt nevoit să plec acum. Trebuie să închizi laptopul.

— Da' de ce atâta grabă, omule?

— Trebuie să mă duc să mănânc.

— Gata, am terminat. Doar o secundă. Hai să mergem împreună la Paprika. Ador locul ăla.

Trece o jumătate de oră.

— Am terminat acum. Chiar am terminat.

Mai trece o jumătate de oră.

— Vino şi tu când termini, spune Winston în timp ce-şi încleştează şi-i descleştează pumnii.

— Relaxează-te, frate.

La ora unsprezece noaptea, Snyder închide laptopul. În fine, ies amândoi.

— Unde e cheia mea?

— Ce vrei să spui?

— Dacă mai eşti la restaurant când mă întorc, o să rămân pe dinafară, spune Snyder. Am toate lucrurile înăuntru.

— Nu vii şi tu la masă?

— Credeai că vin? Doamne! Sper că nu pe mine mă aşteptai. Nu vin, nici vorbă. Hai că mă faci să râd. Dar să ştii că mă întorc sigur înaintea ta. Cheile?

Le smulge din mâna lui Winston.

— Colosal, omule; eşti absolut colosal.

Aleargă înainte pe stradă, făcând cu mâna după un taxi.

— Stai un pic! strigă Winston. Aşteaptă!

— Omule! îi strigă Snyder îndărăt. O să lipsesc ceva, gen, zece minute. Mă întorc înainte ca tu să apuci să comanzi.

Se suie în taxi şi pleacă.

La ora asta toate restaurantele din zonă sunt închise. Mai e un magazin de delicatese, Maison Thomas, dar e închis pentru renovare. Winston e nevoit să meargă la un magazin cam murdar de la colţ. Cumpără chipsuri, un baron de ciocolată şi o cutie de Mecca-Cola şi le consumă pe toate în faţa blocului, uitându-se mereu la ceas şi simţindu-se îngrozitor de umilit de toată experienţa asta cu Rich Snyder.

La trei dimineaţa Snyder se întoarce agale.

— Doamne, ce faci afară?

— Cheile sunt la tine, răspunde Winston.

— Păi şi ale tale unde sunt?

— Le ai tu.

— Hai că asta chiar că a fost o prostie.

Snyder deschide uşa.

— Mă culc eu în pat din cauza spatelui.

Se trânteşte de-a curmezişul pe saltea.

— Dormi bine pe fotoliu, nu?

— Nu neapărat.

Dar Snyder sforăie deja. Winston ar dori atât de mult să-l dea afară pe tipul ăsta, însă are nevoie disperată să fie instruit de

cineva care înţelege jurnalismul. Winston îl studiază pe Snyder dezgustat, văzându-l cum stă tolănit pe pat. Probabil că aşa ar trebui să se poarte jurnaliştii. Winston se aşază în fotoliu.

La ora nouă, Snyder îl scutură până îl trezeşte.

— Ce-ai de mâncare pentru micul dejun, omule?

Deschide uşa de la frigider.

— Cineva trebuie să meargă de urgenţă la cumpărături. Bătrâne, avem cam treizeci de minute la dispoziţie.

— Până la ce?

— Până începem operaţiunea „omul de pe stradă". Ştiu că e de rahat, dar asta e meseria.

— Scuze, nu înţeleg.

— Să-ţi explic: te las pe tine să faci operaţiunea asta în locul meu. Ţi-am zis, eu nu sunt dispus să-mi compromit obiectivitatea vorbind limbi străine.

— Dar am şi eu articolele mele la care lucrez.

— Cum ar fi?

— Mă gândeam să scriu ceva despre iniţiativa de pace a Statelor Unite – am auzit că Abbas şi Olmert ar putea începe să ţină întruniri regulate.

Snyder zâmbeşte:

— Nu scrie despre diplomaţie. Scrie despre oameni. Canavaua experienţei umane este biroul meu de presă.

— Asta e o glumă?

— Ce vrei să spui?

— Sau aş putea scrie ceva despre Iran şi armele nucleare.

— Să scrii despre Teheran de la Cairo? Au. Ascultă, omule, hai să-ţi spun o poveste. Când eram reporter în Bosnia, am auzit de rahatul ăla care se petrecea în Srebrenica. N-am suflat nicio vorbă nimănui, m-am urcat în Lada mea şi am plecat acolo. Pe drum am

dat peste o militantă de-asta pentru nu ştiu ce cauze sociale. Face: „Unde mergi, Snyder?" La care eu: „În vacanţă".

— Nu pricep.

— Dacă i-aş fi spus vreun cuvânt, Srebrenica ar fi roit de şi mai mulţi militanţi sociali, reporteri şi tot rahatul. Şi eu unde aş mai fi avut loc de ei? Aşa, am fost cu o zi înaintea tuturor la locul masacrului. De atunci tânjeşte *The New York Times* să mă angajeze. Până când a hotărât un redactor de-al lor, mare sculă pe acolo, că nu sunt compatibil cu cultura lor sau ceva în genul. Dar le-am zis-o: „Oricum n-aş lucra pentru voi, băieţi".

— Cred că a fost destul de traumatizant.

— Că n-am luat postul de la *Times*?

— Să relatezi despre masacru.

— O, absolut.

— Dar, continuă Winston nesigur, parcă îmi amintesc că *alt* reporter a comunicat primul despre masacrul de la Srebrenica.

Snyder îşi deschide telefonul mobil, apoi îl închide; vrea să se asigure că nu e pornit.

— Nu vorbesc niciodată mizerii despre alţii. Dar, între noi fie vorba, tipul ăla este un păduche intrigant şi lipsit de etică.

În fine – fiecare îşi trăieşte viaţa aşa cum ştie. Mottoul meu este: „Să punem capăt urii".

Winston nu pricepe care e legătura între tot ce i-a pălăvrăgit Snyder şi ideea lui de a scrie un articol despre activităţile nucleare ale Iranului, dar i se pare mai înţelept să schimbe subiectul:

— Şi totuşi, spune el, chiar am nevoie de un articol pentru ziar. La urma urmei, aplic pentru un post acolo.

— Aplici? O să *obţii* slujba asta. Am încredere totală în tine.

— Apreciez, dar n-am scris niciun articol încă şi sunt aici de două săptămâni.

— Nu fi stresat. Trebuie să simţi că te distrezi când scrii. Şi, ascultă, sunt gata să te trec coautor la articolul meu. Ce-mi pasă mie de articole, la urma urmei. Adică, ia să vedem, câte am scris până acum? Zece mii?

Cercetează faţa lui Winston să vadă dacă citeşte pe ea vreo expresie de respect sau chiar de veneraţie.

— Haide, o să te trec coautor, s-a făcut?

— Numele meu şi al tău pe acelaşi articol?

— Dacă asta te face fericit, sigur, frate.

Winston face un duş în grabă şi pune pe el un costum şi o cravată. Îl găseşte pe Snyder la uşă, în echipamentul lui de militar, cu laptopul sub braţ.

— Asta e laptopul meu? întreabă Winston.

— E cel care era pe masă, răspunde Snyder. Să trecem la acţiune, frate.

— De ce iei laptopul meu cu tine?

— O să vezi.

Iese afară şi îl conduce pe Winston pe strada 26 Iulie; la un moment dat arată înspre un om de afaceri care se apropie.

— Ocupă-te de tipul ăla de acolo.

— Cum adică să mă ocup de el?

— Pune-i întrebări, află-i părerile. Operaţiunea „omul de pe stradă”, ai uitat? Mă duc să beau o cafea.

— Ce ar trebui să-l întreb?

Dar Snyder a intrat deja în cafeneaua Simonds.

Precaut, Winston se fixează în calea afaceristului. Omul grăbeşte pasul şi trece în mare viteză. Winston iscodeşte zona şi pune ochii pe alte victime. Dar, de fiecare dată când vreuna se apropie, Winston îşi pierde sângele-rece. Se furişează şi el în cafenea. Snyder e acolo şi stă pe un scaun înalt şi lară spetează cu laptopul

lui Winston deschis, luând interviuri în engleză de la localnici şi mâncând minipateuri. Tastează la laptop cu degetele arătătoare, care sunt lipicioase.

— Deci, ce-a ieşit? întreabă el, înghiţind. Afaceristul ţi-a spus lucruri interesante?

— Te superi dacă beau şi eu o cafea?

— Nu mai e timp.

Închide laptopul dintr-o mişcare.

— Mă duc la Khan el-Khalili şi îţi recomand să mă urmezi.

— N-am mâncat mai nimic de ieri – n-aş putea să mănânc şi eu ceva repede înainte să plecăm?

— Ia asta.

Îi aruncă ultima bucăţică dintr-un minipateu, care poartă urmele umede de la dinţii lui Snyder.

În timp ce urcă în taxi, un bărbat înalt şi slab iese din cafenea şi îi priveşte. Urcă şi el într-o maşină neagră şi porneşte în spatele lor. Winston se uită în oglinda retrovizoare a taxiului: maşina neagră îi urmăreşte. Ajung într-un bazar, dar maşina nu se mai vede.

Snyder arată cu degetul spre mulţimea agitată.

— Pune mâna pe fetişcana aia.

— Ce fetişcană?

— Cea care e îmbrăcată în haina aia neagră.

— Adică cea care poartă *burka*?

— Pe ea, barosane. Avem nevoie de părerile oamenilor de pe stradă.

— Dar de ce o femeie în *burka?* N-aş putea să fac operaţiunea „omul de pe stradă" cu vreun bărbat?

— Ce rasist eşti.

Snyder se îndepărtează ca să cerceteze un stand cu condimente.

În şoaptă, Winston se apucă să repete fraza în arabă pe care a exersat-o cel mai mult: „Mă scuzaţi, vorbiţi limba engleză?” Simte înţepături la subsuori din cauza transpiraţiei. Îşi face curaj şi se apropie de femeia acoperită cu *burka.* Dar, când vrea să vorbească, vocea care-i iese din gâtlej aduce mai mult a ciripit slab de tot, aşa că femeia nu-l aude. O bate pe umăr, iar ea se întoarce surprinsă, vorbindu-i în arabă. Câţiva cumpărători se dau la o parte şi privesc. El repetă:

— Mă scuzaţi, vorbiţi limba engleză?

Ea răspunde din nou în arabă.

— Atunci să înţeleg că nu vorbiţi.

Arabă în continuare.

— Asta e o problemă.

Tot arabă.

Un tânăr cu o expresie încruntată pe faţă intervine:

— Care e problem? De ce tu deranjezi la ea?

— Vorbeşti engleza – grozav. Nu, nu-i nimic. Speram doar să-i pun câteva întrebări.

— De ce?

— E în regulă, sunt jurnalist.

— Tu atins la ea?

— Ce? Nu, nu. N-am atins-o.

— Tu atins la ea! strigă tipul şi se apropie şi mai mult.

— Nu, jur. Vreau doar să-i pun o întrebare. Pentru un articol.

— Ce întrebare?

— E greu de rezumat.

— Dar care e întrebare?

Asta în sine e o bună întrebare. Snyder nu i-a spus lui Winston ce să întrebe, nici măcar natura subiectului pe care îl tratează. Dar

el vorbeşte constant despre terorism – poate că Winston ar trebui să întrebe despre asta.

— Poţi s-o întrebi dacă e mult terorism prin zonă? Şi dacă da, cam pe unde anume, în caz că ştie. Şi dacă ai putea să şi notezi asta, preferabil în engleză sau chiar să-mi arăţi pe o hartă, dacă se poate.

Mulţimea freamătă. Tânărul încruntat îşi zbârceşte fata şi mai mult la auzul acelor vorbe. Câţiva oameni gesticulează indignaţi. Chiar şi femeia ridică mâinile şi se întoarce cu spatele. Winston îşi şterge ochelarii aburiţi, se scuză faţă de mulţime şi se grăbeşte înspre Snyder, care încă adulmecă nişte condimente la un stand din apropiere.

— Ce-ai obţinut? întreabă el.

— Tipa se opune, bâiguie el absent. În principiu e de acord, dar, într-un fel, se opune.

— Bine, bine, dar ce a spus mai exact?

— Ăăă, da. Aşa cred.

— Ce?

— Exact.

— Inspiră adânc, băiete. Ce ai întrebat-o?

— Despre terorism.

— Splendid.

— Şi despre ciocnirea dintre civilizaţii şi dintr-astea. Despre *hijab* şi aşa mai departe.

— Aia nu e o *burka*?

— Da, întocmai, spune Winston. Dar ea preferă *hijab*-ul. Numai că bărbatu-său n-o lasă să poarte aşa ceva. Din cauza talibanilor.

— Talibani? Nu e niciun taliban în Egipt.

— Metaforic vorbind. Talibani la figurat. Cel puţin asta am înţeles eu.

— Trebuie să clarificăm chestia asta. Mai du-te o dată la ea.

— Cred că a plecat.

— E chiar acolo, lângă tejgheaua cu fructe, omule.

Snyder îi dă un ghiont lui Winston şi-l împinge în faţă.

— Vrei postul la ziar, corect?

În plină agonie, Winston se apropie din nou timid şi recalcitrant de femeie. Mulţimea urmăreşte a doua tentativă, câţiva surâd încrezuţi, alţii dau din cap.

— Scuzaţi-mă, spune el. Bună ziua, scuze – vă deranjez?

Ea se întoarce brusc şi îi ţine un discurs în arabă.

— Ce spune, băiete? se interesează Snyder.

— A vorbit din nou de soţul ei.

— Talibanul? Află mai multe.

Winston – amintindu-şi de cursul de arabă pe care l-a parcurs în timpul zborului spre Cairo – îşi răscoleşte creierii, doar-doar şi-o aminti cum se zice „soţ" în arabă. Când îl rosteşte, sună mai mult a întrebare.

Asta înfurie mulţimea şi mai mult.

Snyder şopteşte:

— Întreab-o dacă îi place să flirteze şi dacă asta e o chestie obişnuită în cercurile islamice.

— Nu pot s-o întreb aşa ceva, răspunde Winston.

Într-adevăr, nu poate, în toate sensurile.

Gloata devine tot mai numeroasă şi mai ostilă.

— Poate că a avut vreo experienţă cu lesbiene, remarcă Snyder.

— Dar poartă o *burka.*

— Şi ce, femeile în *burka* nu-şi pot exprima orientarea sexuală? Eşti aşa de rasist.

— Nu pot s-o întreb aşa ceva.

— Islamiştii care fac sex unii cu partenerii celorlalţi, îţi dai seama ce subiect de articol ar ieşi din asta, frate? Ar lua premii serioase.

În timp ce Snyder îşi dă frâu liber fanteziei, tipul înalt şi slab care i-a urmărit de la cafenea se desprinde din mulţime.

— Ce vreţi să obţineţi de aici? întreabă el aspru, în engleză.

— E în regulă, bolboroseşte Winston. Suntem jurnalişti.

— Pentru cine lucraţi?

Omul i se adresează lui Winston, dar se uită la Snyder.

— Pentru un ziar, răspunde Winston. Sunteţi şi dumneavoastră jurnalist?

— Eu lucrez la Ministerul de Interne.

Auzind acestea, Snyder face câţiva paşi în faţă:

— Rich Snyder, corespondent străin. Îmi pare bine să te cunosc. Vorbeşti engleza formidabil, omule. Te invidiez foarte mult că vorbeşti o altă limbă. Noi americanii suntem o ruşine. Care-ai spus că e numele tău?

— Sunt de la Ministerul de Interne, repetă omul, apoi se răsteşte la cei care cască gura în jur, le ordonă ceva şi aceştia se împrăştie de-ndată.

Se întoarce din nou spre Snyder:

— Nu apreciez subiectele astea ale tale. Vrei să scrii despre perversiuni sexuale în Egipt. Dar nu există aşa ceva la noi în ţară. Perversiunile sexuale sunt un fenomen occidental.

— N-aş zice, frate.

Tipul de la minister zâmbeşte imperceptibil:

— Găseşte alt subiect. Ceva plăcut. Ceva vesel despre ţara mea. Nu despre destrăbălare, explică el crispat.

— Şi atunci, ce subiect ar trebui să tratez?

— Asta e meseria *ta,* nu? Îţi sugerez să studiezi *Gazeta egipteană.* Publică nişte articole excelente.

— Cum că doamna Mubarak ar fi o bună gospodină? Uite ce e, dacă nu vrei să scriu despre practicile sexuale egiptene, dă-mi ceva mai bun.

— Ce cauţi?

— Vreau ce vrea toată lumea. Vreau ce îi excită pe toţi când vine vorba de Orientul Mijlociu: terorism.

Tipul de la minister se întoarce brusc spre Winston:

— Lasă agenda deoparte! Asta nu trebuie consemnat!

— Vreau să scriu despre Gamaa al-Islamiya, continuă Snyder. Despre împuşcături în centrul Egiptului. Vreau să ştiu despre cooperarea cu Statele Unite pe probleme de securitate. Vreau interviuri cu forţele speciale.

— Urcă în maşină.

Se pare că invitaţia asta nu e valabilă şi pentru Winston, care e lăsat de izbeliţte lângă taraba cu fructe în vreme ce maşina neagră porneşte în trombă.

Îşi aduce aminte prea târziu că Snyder are cheile de la casă. Îl sună pe Snyder pe mobil, dar acesta nu răspunde. La căderea serii, Snyder răspunde în cele din urmă:

— Hei, omule, de ce nu ai venit?

— Nu ştiam că am fost invitat.

— Nu te aud. Sunt la aeroportul militar.

— Când te întorci? Iar am rămas încuiat pe dinafară.

— Vin, cum să nu vin.

— Dar când?

— Cel mai târziu la sfârşitul săptămânii.

— Am nevoie de cheile de la casă!

— Doamne Dumnezeule, relaxează-te! Îţi faci prea multe griji. Distrează-te şi tu. Ascultă, mă urc într-un avion C-130 cam în două ore. Am nevoie să faci nişte cercetări.

Îndrugă nume şi organizaţii.

— Şi cu cheile mele cum rămâne?

— Sună-mă peste cinci minute.

— Şi mai ai şi laptopul meu.

Snyder închide telefonul.

Winston sună din cinci în cinci minute timp de trei ore, dar mobilul lui Snyder este închis. Winston trebuie să-i ceară o cheie de rezervă lui Zeina, reportera de la agenţia de presă care i-a închiriat apartamentul. Ca să se revanşeze pentru deranjul produs, insistă să facă cinste cu ceva de băut într-un local din apropiere.

Zeina comandă pentru amândoi într-o arabă fluentă, alege o masă şi aduce ea halbele cu bere Sakara. Se aşază şi îşi dă de pe faţă nişte şuviţe de păr negru lipite de obraz, scoţând astfel la iveală un surâs dezinvolt.

— Deci, întreabă ea, îţi place la Cairo?

— O, da. E chiar interesant, spune el. Am nişte lucruri de care m-aş putea plânge, dar nu sunt prea importante.

— Cum ar fi?

— Nimic grav.

— Spune-mi şi mie unul.

— Păi, aerul e cam irespirabil cu toată poluarea asta. Este ca şi cum aş inhala fumul care iese pe o ţeavă de eşapament. Căldura mă face să leşin câteodată. Iar mâncarea e uneori necomestibilă. Sau poate că am avut eu ghinion până acum. Şi, pe deasupra, e un stat poliţienesc, ceea ce-mi displace. Şi mai am de asemenea impresia că localnicii vor să mă împuşte. Doar când vorbesc cu ei, ce-i drept. În fond e vina mea – cunoştinţele mele de arabă sunt aproape nule. Dar, în principiu, rezumă el, da, e într-adevăr interesant.

— Ce zici de Snyder? Ce impresie ţi-a făcut?

— Îl cunoşti pe Snyder?

— O, sigur.

— Ce cred eu despre el? ezită Winston. Păi, la prima vedere trebuie să recunosc mi-a făcut impresia că ar fi cam, cum să spun, ambiţios. Dar acum că îl cunosc mai bine, încep să cred că este...

— Şi mai ambiţios.

Winston răspunde cu o candoare neintenţionată:

— Un ticălos de felul lui, asta voiam să zic.

Îşi şterge ochelarii.

— Scuze, nu te-am jignit, nu?

— Nu fi nebun. Nu mi-e prieten, spune ea. Oricum, la ce lucraţi voi acum, băieţi?

— Nici măcar nu sunt sigur. Ca să fiu sincer, înainte să sosească el, nu scriam nimic. Dar făceam progrese. Sau cel puţin aşa credeam. Mă familiarizam cu oraşul, învăţam araba. Până la urmă tot ajungeam eu să scriu ceva. Apoi m-a colonizat el. Mi-a furat laptopul. Are puterea asta bizară de a mă călca în picioare şi de a mă face în acelaşi timp să mă simt, tot eu, îndatorat faţă de el. Chiar mă *încurajează* – îmi spune permanent că eu o să câştig postul de corespondent, că el nu are nicio şansă, că eu sunt de departe cea mai bună alegere şi aşa mai departe. Şi totuşi, cu cât petrec mai mult timp cu el, cu atât mă simt mai ridicol. Şi nu înţeleg de ce un tip cu experienţa lui ar încerca măcar să aplice pentru un asemenea post.

— Irak, explică ea. Încearcă să ajungă în Irak. Snyder caută o metodă să intre în ţara aia de când a început războiul. Ţi-a spus ce făcea înainte să vină în Cairo?

— Ceva legat de un premiu?

— Scria un blog despre Irak. Sau, mai degrabă, despre cum se străduia să ajungă în Irak. Despre cum a fost întors din drum la

graniţa cu Iranul, cea cu Turcia, cu Siria, cu Iordania, cu Arabia Saudită sau cu Kuwait. Slavă Domnului că Irakul are atât de multe graniţe – asta i-a furnizat multe lucruri despre care să scrie. Îi recunosc această calitate: e hotărât. Are şi alte calităţi în afară de fizic.

— Ţi se pare că e un bărbat frumos?

— Ei, are aerul ăla curajos de corespondent de război. Unor femei li se pare foarte sexy, adaugă ea. Cât priveşte Irakul, problema lui e că nimeni nu-şi dă seama cum stă treaba cu el. Americanii nu au încredere în el, iranienii cred că e de la CIA, irakienilor le e frică de el. Nimeni nu pricepe ce face el acolo atâta vreme cât nicio publicaţie nu îl sponsorizează.

— Şi de ce nu vrea să-l sponsorizeze nimeni?

— Tipul este o pacoste. A lucrat pentru toată lumea, dar are meteahna de a se certa cu cine nu trebuie, după care e concediat, explică Zeina. Dar să uităm de Snyder pentru o clipă. *Tu* ai vreun articol la care lucrezi cât timp el e plecat?

— Am nişte idei.

— Dar nu ai trimis nimic încă, aşa e?

— Nu încă.

— Bun. Uite ce e, nu ai laptop, aşa că vino să lucrezi la mine la birou, spune ea. Vreau să stau cu ochii pe tine.

Când Winston soseşte în dimineaţa următoare, Zeina îşi ridică privirea de la calculator, în timp ce degetele-i tastează în continuare.

— Trebuie să mă ocup puţin de buletinul ăsta informativ. Stai jos. Termin în două minute.

Isprăveşte de scris şi-şi flexează degetele.

— Haide; te iau la prima ta conferinţă de presă.

Dar lucrurile nu merg aşa uşor: Winston nu are vreo acreditare care să-i permită accesul la o conferinţă de presă şi este oprit la intrare la Liga Arabă. Zeina face tot ce-i stă în puteri, dar nu poate să-l ia cu ea înăuntru. În cele din urmă, reuşeşte să scoată afară din sală, pe furiş, un subsecretar care vine până la el. Subsecretarul, vorbitor de engleză, îi explică răbdător ce se întâmplă în sală. Winston mâzgăleşte în carneţelul lui, dar nu a mai luat niciodată notiţe după ce spun alţii şi i se pare că tipul vorbeşte neaşteptat de repede: din trei cuvinte a terminat o propoziţie şi merge mai departe în timp ce Winston rămâne în urmă cu mâna încleştată pe pix. Într-un târziu, subsecretarul se scuză.

— Ce-ai reţinut? îl întreabă Zeina.

Winston îşi studiază însemnările, care conţin numai fraze neterminate: „Credem că...” sau, Adevărata problemă e că. Sau „Ce trebuie să ştiţi e că...” urmate de mâzgălituri din care nu se înţelege nimic.

— Nişte chestii destul de utile, răspunde el.

Zeina îi face loc la un calculator liber din biroul ei şi îl lasă să scrie. Încă mai lucrează când ea se pregăteşte seara să plece acasă.

— Sună-mă dacă ai de gând să trimiţi ceva la ziar, spune ea. Vreau să verific mai întâi.

În dimineaţa următoare el tot nu a terminat. Târziu, după-amiaza, îi arată în cele din urmă ciorna cu articolul.

— Ei bine, spune ea după o lectură rapidă, e un început. Chiar este. Am câteva comentarii de făcut.

— Te rog, spune-mi.

— Mai întâi, o regulă standard pentru un articol de ştiri – şi nu mă bănui că aş vrea să-ţi pun frâu creativităţii – prevede că trebuie să identifici locul şi data la un moment dat. De asemenea, trebuie

să menţionezi numele tuturor interlocutorilor tăi. Şi ar fi bine să eviţi utilizarea în exces a cuvântului „lucru”.

— În rest, arată cât de cât bine?

— Păi, este un articol de probă – hai să-l considerăm astfel.

— Crezi că ziarul o să vrea să-l publice?

— Ştirea e puţin cam veche în momentul ăsta.

— Dar evenimentul s-a petrecut ieri.

— Ceea ce e depăşit în termeni jurnalistici. Îmi pare rău – am tendinţa să fiu destul de negativă, aşa că nu pune prea mult la inimă comentariile mele. Dar trebuie să-ţi spun: foloseşti mai multe cuvinte decât e nevoie ca să ajungi la miezul subiectului. Şi, încă ceva: mi se pare că ciocul subsecretarului a beneficiat de prea multă atenţie din partea ta. Sincer, eu una n-aş fi făcut nicio menţiune despre asta.

— Mi s-a părut că avea oarecum legătură cu subiectul.

— Nu-şi are locul în introducere. Nu mă înţelege greşit – apreciez încercările tale de a insera culoare locală în text. Dar mi s-a părut că forţezi prea mult nota câteodată. Ca în fragmentul ăsta: „Pe măsură ce oficialul vorbea, galbenul soare egiptean strălucea orbitor, de parcă acea sferă aurie era cuprinsă de flacăra speranţelor fierbinţi de pace pentru Orientul Mijlociu pe care le nutrea, în inima lui de jar, subsecretarul palestinian pentru sport, pescuit şi faună sălbatică”.

— M-am gândit şi eu să şterg rândul ăsta.

— Nici măcar nu sunt sigură dacă este corect gramatical. Şi, pentru cultura ta, originile conflictului israeliano-palestinian nu sunt „legate de o veche greşeală de ortografie”.

— Am crezut că asta o să atragă cititorii şi o să-i facă mai interesaţi de subiect.

— Dar e un neadevăr.

— Nu ştiu ce să zic, Zeina. Subsecretarul vorbea prea repede. Şi cineva a trecut prin apropiere strigând în gura mare că vinde îngheţată. Tot zgomotul ăla mi-a abătut atenţia de la interviu.

— Ştiu – îl menţionezi pe vânzătorul de îngheţată în articolul tău.

— Un pic de culoare locală, m-am gândit eu. Deci nu ar trebui să trimit articolul?

— O, ba da, desigur.

— Sau mai bine nu.

— Uite ce e, vino din nou mâine. O să găsim un alt subiect.

Se vede de la o poştă că prima lui tentativă a dat greş. Dar, în timp ce se îndreaptă spre apartamentul lui, Winston se simte electrizat – a luat totuşi un interviu real cuiva. Asta e cu adevărat jurnalism. Îi sună telefonul mobil, provocându-i instantaneu o stare de panică – poate e Menzies de la ziar şi cere articole. Dar n-are el norocul ăsta.

— Care-i treaba, frate?

— Salut, Snyder.

— În Valea Nilului. Trupe speciale. Islamişti.

— Ce spui? Te-aud cu întreruperi. Parcă-am comunica prin telegraf. Poţi să repeţi?

— Am un mobil... merge prin telefonie prin satelit. De la o militantă socială. Se încarcă la minut. Vorbeşte repede. Cum merge cercetarea?

— Chestia aia pe care mi-ai dat-o tu s-o fac? Ca să fiu sincer, n-am avut prea mult timp la dispoziţie ca să mă ocup de ea. Am încercat de fapt să fac propriile mele articole. Oricum, mi se pare că te grăbeşti, aşa că nu intru în detalii. Ideea e că mi-a fost greu să mă apuc de cercetarea aia. Asta, printre altele, şi pentru că laptopul meu este la tine.

— A sunat Kathleen?

— Nu, răspunde Winston. De ce? Trebuia?

— Lasă baltă articolul tău. Ocupă-te de cercetarea mea.

— A spus ea asta?

— Proiect mega. Se lasă cu premii şi nominalizări. Te bagi sau nu?

— Vorbeşti serios?

— Te bagi? Sau nu?

Winston se instalează într-un birou individual de studiu în biblioteca Universităţii Americane. La început îl enervează ideea că trebuie să se ocupe de solicitarea lui Snyder, dar este repede absorbit de ceea ce cercetează. Nu poate ignora senzaţia de uşurare pe care o resimte văzându-se din nou printre volumele de cercetări academice ce trebuie puricate, îndeplinindu-şi astfel sarcinile de jurnalist fără să fie nevoit să intre cu forţa printre agenţii de securitate de la Liga Arabă sau să ia pulsul străzii intervievând femei la piaţă. Lucrul la bibliotecă este, de departe, partea lui preferată din munca de reporter de până acum. Într-adevăr, subiectul îl absoarbe atât de mult, încât încă-l mai studiază trei zile mai târziu, când se întoarce Snyder în oraş.

Aranjează să se întâlnească la prânz la L'Aubergine.

Snyder ajunge cu o întârziere de douăzeci de minute, sporovăind la telefon. Se aşază şi continuă să vorbească. După alte zece minute, închide mobilul.

— Ce tare să te văd din nou, frate.

— Nu face nimic, spune Winston, deşi Snyder nu şi-a cerut scuze pentru ceva. Am aici rezultatul cercetării pe care m-ai pus s-o fac.

Snyder bagă un deget în humusul lui Winston.

— Am avut parte de nişte experienţe grozave acolo. Am scăpat de soldaţii care mă supravegheau, gen, în prima zi. M-am întâlnit cu beduini. M-am infiltrat printre luptătorii de gherilă. Am călărit

pe măgari. Câmpuri de trestie de zahăr. Mitraliere. Dinamitat buncăre. Şcoli islamice. Tabere de instrucţie a extremiştilor. Trebuia să vii şi tu.

— Am avut impresia că doreai să mergi singur.

— Doamne! Glumeşti? Tot ce vreau eu e să iasă ştirea.

— Ai întâlnit terorişti?

— Marfa adevărată, frate.

Se opreşte.

— Nu chiar din cei de la Qaeda. Dar sunt pe lista de aşteptare, foarte aproape.

— Există un procedeu de înscriere?

— Absolut. OBL e destul de ţăcănit.

— Cine e OBL?

— Osama, răspunde Snyder. Nu-l cunosc chiar atât de bine. Ne-am întâlnit doar de, gen, două ori. Pe vremuri, în Tora Bora. Ce vremuri frumoase.

— Cum arată?

— E înalt. Asta te frapează cel mai mult. Dacă nu ar fi luat-o în direcţia greşită, poate ar fi făcut sport de performanţă. Asta e tragedia acestui conflict – prea mult talent irosit. În fine. Lucrul care mă enervează pe mine în tot războiul ăsta împotriva terorismului este ignoranţa. Nu mă înţelege greşit – resping extremismul în toate formele lui. Sper ca, măcar într-o mică măsură, oamenii să ajungă să citească scrierile mele şi să audă vocea care strigă în fiecare articol.

— Şi ce spune vocea?

— Am să termin eu humusul, e în regulă?

Winston pune pe masă trei dosare legate cu şnur, unul peste altul.

— Ai aici aproape tot ce ai cerut. Există la sfârşit un cuprins şi un index.

Snyder mănâncă fără să ridice privirea.

Winston mai face o încercare:

— Vrei să le las aici?

— Ţine-le, băiete. Cadoul meu pentru tine.

— Nu vrei materialul?

— Nu citeşti ziarul, omule? Articolul a apărut deja.

Winston are nevoie de un moment să-şi dea seama ce înseamnă asta.

— M-ai trecut coautor la un articol pe care nici măcar nu l-am citit?

— Dar tu mi-ai zis clar să *nu* pun numele tău pe articolul meu. N-ai zis tu asta într-un e-mail sau ceva în genul?

— Niciodată.

— Ba da, ai zis. Ai spus că nu vrei, de vreme ce era, gen, articolul meu şi chestii de-astea.

Mâna lui Snyder se afundă în salata de vinete a lui Winston.

— Deci, o să încerci să fii liber-profesionist acum?

— Păi, mă gândesc să merg înainte cu aplicaţia pentru postul ăsta de corespondent.

— Corespondent pentru cine?

— Pentru ziar.

— Nu ţi-au spus? Mă simt aşa de prost, spune Snyder. E aproape sigur că eu sunt omul lor la Cairo acum.

Deschide clapeta de la telefonul mobil, se asigură că nu e pornit, apoi îl închide.

— Între noi fie vorba, eu iau postul ăsta temporar, ca să-mi mai omor timpul. Mai mult de un an nu stau aici. Sunt sigur că *The New York Times* o să mă solicite să merg în Bagdad. N-am ajuns încă la

discuţii cu ei, dar o să mă sune anul ăsta, garantez. Într-un fel, îmi prinde bine să aştept – când o să ajung eu acolo, Irakul o să fie un stat la pământ, ceea ce cred că o să dea mişto pe CV-ul meu.

Soseşte nota de plată.

— Cine-o plăteşte de data asta? întreabă Snyder, fără să schiţeze vreun gest cum că ar fi dispus s-o facă el.

Apatic, Winston scoate cardul.

— Ce frumos din partea ta, băiete. Chiar voiam să plătesc eu, dar de vreme ce te oferi.

— De fapt, nu mai pot să plătesc nimic. Nu am serviciu.

— Doamne, în condiţiile astea e şi mai grozav că insişti să achiţi tu.

Cei doi se îndreaptă spre apartamentul lui Winston; Snyder merge în faţă, descuie uşa şi se aruncă în pat pe burtă.

— Snyder?

— Mda.

— Ce s-a întâmplat cu laptopul meu?

— Care laptop?

— Cel pe care l-ai luat.

— Unde l-ai pus ultima dată când l-ai văzut?

— *Tu* l-ai luat ultima dată când l-am văzut.

— Nu prea cred, omule.

Winston stă treaz, în capul oaselor, mai toată noaptea, conspirând cum să-l omoare pe acest babuin uzurpator. Dar riscul de a sta la închisoare în Cairo îl descurajează să mai încerce ceva, aşa că, în schimb, începe să-şi formuleze în gând toate observaţiile usturătoare pe care o să i le spună a doua zi dimineaţă.

Şi totuşi, în zori, când Snyder e deja treaz şi mişună zgomotos prin casă, Winston nu face decât să-l privească, pe jumătate adormit, detestându-l în tăcere. Snyder spune că o fană de-a lui, tot

vreo militantă socială, desigur, i-a aranjat să meargă până la Darfur cu un zbor privat.

— Acum nu mă mai preocupă decât statele care sunt pe punctul de a intra în colaps, declară el.

Îşi adună catrafusele şi pleacă fără măcar să mulţumească.

Winston se întinde pe patul care e în continuare cald şi închide ochii. În minte i se perindă toate momentele în care a interacţionat cu Snyder şi se învinovăţeşte pentru laşitatea de care a dat dovadă. Se suceşte în pat, cu intermitenţe, timp de o oră, după care se ridică, hotărât să părăsească oraşul.

Decizia îl demobilizează pe moment, dar mai apoi îi ridică moralul. A tânjit să plece din Cairo de când a ajuns aici. Ar trebui să informeze ziarul de plecarea lui? Dar ei ştiu măcar că el este aici? N-a primit niciun semn de la Menzies, de la Kathleen sau de la altcineva de când a sosit.

Tot ce-i rămâne de făcut este să schimbe datele de pe biletul de întoarcere, să-şi împacheteze lucrurile şi să lase cheile la Zeina. O invită la o ultimă cină, ca semn de mulţumire, promiţându-şi sieşi să nu aducă vorba de Snyder. Cu toate acestea, babuinul tot reapare în conversaţia lor.

— Un lucru pe care trebuie să-l menţionez despre el, comentează Winston, este că reuşeşte să smulgă de la oameni nişte declaraţii uimitoare. În neînsemnata mea experienţă de jurnalist, nimeni nu mi-a zis nimic interesant sau demn de reţinut.

— Declaraţiile pe care le obţine Snyder? Unii oameni pretind că sunt câteodată aproximative, ca să nu zic mai mult.

— Cum adică?

— Păi, tu chiar crezi că insurgenţii talibani spun lucruri de genul: „Ne-a ieşit splendid bombardamentul ăsta, acum hai să le-o tragem puţin ălora de la NATO”?

— Nu sunt sigur. N-am întâlnit niciodată vreun taliban.

— Ca să fim cinstiţi, el reuşeşte să scoată tot untul din reportajele lui, de aceea poate şi ajunge în prima linie pe oriunde merge. Aşa bizar cum se comportă, e totuşi neînfricat.

— Ştiu. L-am văzut vorbind cu un tip de la Ministerul de Interne la Khan el-Khalili. Snyder îl tot bătea la cap pe omul ăsta – destul de obraznic, după părerea mea. Dar în cele din urmă a reuşit să scrie un articol din peripeţia asta.

— Jurnalismul de calitate şi bunele maniere se exclud reciproc, explică Zeina. Exagerez, dar foarte puţin.

Are vreo zece ani mai mult decât Winston, iar el o admiră – este atât de calmă şi de competentă. Se întreabă dacă, după cină, s-ar ivi vreo ocazie să o sărute. N-a văzut cupluri sărutându-se pe stradă în Cairo. Unde ar putea să-i facă avansuri?

Dar, pe de altă parte, dacă ar fi să se dea la Zeina, ce s-ar putea întâmpla după aceea? Deja, aşa îmbrăcată cum e ea acum, Zeina îi inspiră teamă. Însă orice fel de speranţă firavă ar fi nutrit în inimă dispare în momentul în care ea îi spune:

— Ştii că între mine şi Snyder a fost ceva, nu?

— Serios? întreabă Winston nonşalant. Ce anume?

— O aventură, o idilă. În fine.

Astea sunt cuvintele lui Snyder, îşi dă seama Winston înfiorat.

— Mă miram eu de unde ştii atât de multe despre el.

— O mişcare foarte neinspirată. Dar el e ispititor.

— Snyder e ispititor?

— Ţi-am zis, spune ea, tipul e sexy. Dar acum, tinere domn Cheung, spune-mi dacă această experienţă jurnalistică a fost un coşmar pentru tine.

— Nu în întregime.

— Ţi-a plăcut ceva din toată aventura asta?

— Mi-a plăcut să merg la bibliotecă, zice el. Cred că prefer cărţile oamenilor – sursele primare mă sperie.

— Nu şi dacă sursele sunt maimuţe.

— Chiar şi atunci, continuă el. Ţin minte că, odată, coordonatorul meu de teză făcea un tur de laborator cu un grup de studenţi. Încerca să demonstreze principiul de dominaţie ierarhică în rândul macacilor. La o indicaţie a profesorului, un mascul pe nume Bingo s-a apucat să mă muşte de coapsă şi m-a ţintuit într-un colţ al ţarcului în care stătea. În faţa întregii clase, Bingo a arătat că el, o maimuţă obişnuită ajunsă la adolescenţă, mă surclasa de departe.

Zeina zâmbeşte.

— De aia te-ai lăsat tu de studiile postuniversitare?

— Nu numai din cauza asta, dar sigur că a contat şi acest incident. Dezavantajul studiului primatelor, mi-am dat eu seama, este că devii foarte conştient de rang, de comportamente servile, de necesitatea de a forma alianţe. La universitate aş fi rămas întotdeauna un primat cu un statut inferior. Dar jurnalismul mi se părea o profesie pentru masculii alfa.

— Jurnalismul este o profesie pentru o mână de idioţi care pretind că sunt masculi alfa, îl contrazice ea. Că tot vorbim de asta, ţi-am spus că Snyder m-a sunat din Darfur?

— De ce?

— Voia să-i traduc ceva din arabă. Ba chiar avea un material destul de interesant.

— L-ai ajutat?

— De ce-aş fi făcut-o? De fapt, am sunat-o pe Kathleen la ziar.

Winston rămâne încurcat preţ de un moment, se gândeşte că, în cele din urmă, Zeina a intervenit ca să obţină el postul de corespondent, şi că, astfel, ar fi obligat să stea la Cairo pe mai departe.

Dar nu la asta se referea ea.

— M-am săturat să tot ascult ce zic alte agenţii de presă, explică ea. Ar fi frumos să-mi dezlipesc şi eu urechea de telefon, să plec pe teren şi să mai relatez din când în când. Chiar dacă nu sunt decât un corespondent pentru ziar.

— Nu ştiam că vrei slujba asta.

— Ei bine, am vrut-o.

— Mă gândesc că, în condiţiile astea, a fost şi mai generos din partea ta că m-ai ajutat, spune el, întrebându-se brusc cât de mult l-a ajutat ea efectiv. De ce nu mi-ai spus mai devreme?

— Eram rivali.

— Nu m-am prins.

— Deci, te întorci la studii în Minnesota?

— Am un plan, răspunde el şiret, dar nu continuă cu dezvăluirea.

Doar n-o să se dea în vileag faţă de ea. Şi, oricum, nu are niciun plan.

— Ştii ce, observă el, mi-am dat seama că m-am înşelat în legătură cu un lucru: întotdeauna am crezut că vârsta şi experienţa te călesc, te fac mai flexibil şi mai energic. Dar nu e adevărat. Dimpotrivă.

Se întoarce spre ea:

— Nu crezi?

Dar Zeina îşi verifică mobilul să vadă dacă are apeluri pierdute de la Snyder şi nu-i răspunde lui Winston.

1963. Corso Vittorio, Roma

De îndată ce Betty a ieşit din peisaj, Leo a preluat controlul deplin asupra ziarului şi a declarat că primul lui obiectiv este ridicarea statutului. Nu se ştia dacă s-a referit la statutul ziarului sau propriul său statut, asta era o chestiune demnă de dezbătut.

Era obsedat de articolele populare şi de senzaţie, acelea care, după cum spunea el, te dau pe spate când le vezi pe prima pagină la chioşcul de ziare. Totuşi, nu credea că propriii lui angajaţi ar fi în stare să producă ceva aşa de bun, as fel încât a început să cumpere aceste articole de la scriitori externi, lucru pentru care nimeni din redacţie nu l-a îndrăgit prea mult. Atmosfera a devenit tot mai încărcată şi mai toxică; vechile zile când domnea pretutindeni spiritul de colegialitate erau de mult apuse.

Tirajul a scăzut puţin, dar Leo pretindea că de fapt cititorii s-au mai rafinat. Când coresponda cu consiliul administrativ din Atlanta, promitea că va reduce costurile, dar în sinea lui el era mult mai încrezut şi mai categoric. La urma urmei, Charles îşi dezvăluise intenţiile: spusese că nimeni nu trebuie să se atingă de ziar.

În 1969, Charles s-a retras din funcţia de preşedinte al consiliului de administraţie, iar fiul lui Ott, Boyd, în vârstă de douăzeci şi şapte de ani, a preluat conducerea. Leo i-a trimis lui Boyd o scrisoare de felicitare, sugerându-i că o infuzie suplimentară de capital ar fi bine-venită; cu alte cuvinte, ziarul ar avea nevoie de câţiva angajaţi noi. În schimb, tot ce-a făcut Boyd a fost să scape de un angajat mai vechi: Leo însuşi.

Justificarea acestui gest a fost că Leo trădase ziarul şi pe fondatorul lui, acum răposat. Ott îşi părăsise familia, trudise zi şi noapte ca să pună temelia unei publicaţii care să servească interesele lumii întregi, spunea Boyd. Dar Leo transformase ziarul în ograda lui proprie, nici mai mult, nici mai puţin. Boyd susţinea chiar că Leo adusese modificări în căsuţa redacţională şi micşorase textul „Fondat de Cyrus Ott (1899–1960)”, mărind în schimb literele care alcătuiau anunţul „Redactor-şef: Leopold

T. Marsh Cu o simplă riglă se putea confirma adevărul argumentului susţinut de Boyd.

Leo a mai zăbovit o vreme prin capitalele Europei, încercând să dibuiască vreo cale de întoarcere în presa internaţională; în cele din urmă a revenit în Statele Unite, luând acasă obiceiul de a bea coniac înainte de micul dejun şi foarte puţini bani. A acceptat o slujbă în Pittsburgh, unde administra o publicaţie comercială specializată în industria cărbunelui. A fost norocos că a găsit-o şi pe-asta.

Boyd a promis că va superviza personal procesul de recrutare a unui înlocuitor pentru funcţia de redactor-şef, dar s-a dovedit prea absorbit de restul operaţiunilor din imperiul Ott. Avea ambiţii mari şi a început să vândă din activele cu vechime ale imperiului, chiar şi rafinăria de zahăr de la care pornise totul, preferând să facă investiţii speculative internaţionale. Era o măsură îndrăzneaţă – exact ceea ce ar fi făcut şi tatăl lui.

Sau, cel puţin, aşa credea Boyd.

De fapt, de-abia dacă îl cunoscuse pe Ott, care plecase în Europa când Boyd avea unsprezece ani. Nici măcar nu se născuse în zilele, devenite între timp legendare, când tatăl lui pornise afacerile şi clădise un imperiu din nimic. Mai tot ce ştia Boyd despre vremurile acelea provenea de la diverşi linguşitori care mai ciuguleau şi ei din averea familiei.

Şi totuşi, aceste mituri i-au dat imbold. Era îndrăzneţ pentru că şi tatăl lui fusese întocmai; era mândru pentru că acesta fusese şi felul de a fi al tatălui său. Însă îndrăzneala lui Boyd era lipsită de entuziasm, iar mândria lui nu avea nicio urmă de demnitate. Şi-a făurit o anumită imagine publică, dându-se drept un om sociabil, un om din popor, cum fusese şi tatăl lui. Dar oamenii nu aveau încredere în Boyd, iar el, la rândul său, îi dispreţuia.

Ţicniţi cu bombe pe mână

Editor-corector – Ruby Zaga

Nemernicii i-au luat iar scaunul; a luptat şase luni ca să pună mâna pe scaunul ăla. E uimitor. Oamenii ăştia sunt incredibili. Caută cu privirea prin redacţie, clocotind în sinea ei. Din când în când, câte-o înjurătură îi mai ţâşneşte printre dinţi. „Ai dracului de bulangii!" bombăne ea. Ar trebui să plece pur şi simplu. Să-şi dea demisia. Să nu mai pună piciorul niciodată în locul ăsta. Să-i lase pe idioţii ăştia în mizerie.

Dar, stai! Da, acolo e: scaunul ei e acolo, în spatele dozatorului de apă. Se grăbeşte şi pune mâna pe el. „Să-şi facă dracului rost de propriul lor scaun, dacă vor." Il împinge până la locul lui, în dreptul biroului de editare, îşi descuie sertarul şi scoate din el toate lucrurile care-i sunt trebuincioase: o pernă pentru spate, o tastatură ergonomică împreună cu mouse-ul aferent, ortezele pentru încheieturile mâinilor, şerveţele umede. Dezinfectează tastatura şi mouse-ul.

— E imposibil să te simţi curat în locul ăsta, îşi zice.

Îşi ajustează înălţimea scaunului, pune perna în poziţia care îi prieşte şi se aşază.

— Dezgustător.

Scaunul este cald. A stat altcineva pe el înainte.

— Ar trebui pur şi simplu să plec.

Pe bune. N-ar fi grozav? Să nu mai trebuiască să-i vadă pe rataţii ăştia niciodată.

Ziarul este singurul loc unde a lucrat Ruby Zaga vreodată. A început munca aici după ce s-a lăsat de un doctorat în teologie. Avea douăzeci şi şapte de ani atunci şi era complexată că lucrează

ca stagiar neplătit pe timpul verii. La patruzeci şi şase de ani, este încă la ziar, lucrând la biroul de editare; temperamentul ei de acum este mult mai irascibil, iar, pe măsură ce răbdarea i s-a împuţinat, corpul ei a luat în greutate. Deşi robustă, Ruby se îmbracă la fel cum o făcea în vremea când a sosit la redacţie, în 1987: brăţări, cercuri mari din argint pe post de cercei, rochii de flanelă strânse cu centuri late, jambiere negre, pantofi albi de sport marca Ked. Nu numai că şi-a păstrat acelaşi stil vestimentar, dar în multe cazuri şi-a păstrat aceleaşi articole, pline de scame şi decolorate.

Ruby ajunge întotdeauna devreme la serviciu, înainte să-i înceapă tura, pentru că atunci nu e nimeni în redacţie, cu excepţia lui Menzies, care pare să n-o părăsească niciodată. Din nefericire, colegii ei de la biroul de editare apar şi ei în cele din urmă. Primul pe ziua de astăzi e Ed Rance, şeful ei, care se năpusteşte afară din lift; ca de obicei, îi curge nasul, are cămaşa udă de transpiraţie la subsuoară şi îşi face vânt cu mâinile. Vine la serviciu cu bicicleta şi năduşeşte din greu, iar pantalonii lui kaki sunt mereu murdari de pete. Ruby nu vrea în ruptul capului să-i dea lui Ed şansa de a trece pe lângă ea fără să o salute – aşa că va trece ea prima pe lângă el ca să fie observată din timp, dar nu-l va saluta. Se grăbeşte spre toaletă şi se ascunde într-un compartiment, făcând un semn obscen cu degetul către uşă.

Se întoarce târziu, după ce a început programul de lucru.

— Încearcă să vii la timp, spune Ed Rance.

Ruby se trânteşte cu fundul pe scaun.

Ed Rance şi celălalt editor-corector de serviciu, Dave Belling, citesc ediţia de dimineaţă ca să verifice dacă nu s-au strecurat greşeli. Ed Rance îi dă lui Ruby ultimele pagini – cele mai plicticoase – pentru a fi corectate, apoi îi şopteşte ceva lui Dave Belling. Cei doi râd.

— Ce e? întreabă ea.

— Nu vorbeam despre tine, Rube. Lumea nu se învârte în jurul tău.

— Mda, bine. Nici măcar nu mă interesează.

De fapt, nu vorbesc despre ea, ci despre Saddam Hussein. E 30 decembrie 2006 şi Saddam a fost spânzurat în zori. Ca să se amuze, caută pe Internet înregistrări video cu execuţia.

Între timp, toţi editorii seniori se adună în jurul biroului unde se lucrează la aranjarea în pagină a materialelor, ca să discute cum va arăta prima pagină.

— Avem fotografii?

— Cu ce? Cu dictatorul care atârnă de funie?

— Ce oferă agenţiile de presă?

— Imagini cu el întins pe jos. Capul i se vede oarecum din profil. Ca şi cum ar fi sucit într-o parte.

— Cred că a durut rău.

— Putem să luăm o secvenţă vizuală de la Al Jazeera?

Cineva face o glumă:

— De ce nu preluăm noi o secvenţă cu toată pagina întâi de la *The New York Times* şi o publicăm ca atare? Aşa am putea pleca cu toţii acasă chiar acum.

Succesul glumei este confirmat de câteva râsete zgomotoase şi chicoteli care se sting însă repede – nu le place să râdă la bancurile celorlalţi.

Dave Belling găseşte pe Internet înregistrări video cu spânzurarea lui Saddam şi îşi cheamă prietenii, pe Ed Rance şi pe Clint Oakley. Cei trei se uită cum dictatorul refuză să i se acopere capul cu o glugă. Călăii îi pun ştreangul în jurul gâtului şi strâng nodul. Înregistrarea se opreşte.

— Asta e tot? Nu arată când îi trag scaunul de sub picioare?

— Bietul Saddam! Era chiar simpatic.

— Sărmanul Saddam! Era absolut adorabil.

— Undeva unui înger i-au crescut aripi.

— Undeva în rai, un înger trage cu mitraliera.

Ruby nu a fost invitată să privească şi ea.

— Cretinii!

Cei trei se fac că nu o aud şi caută o altă înregistrare, ceva obscen de data asta.

De fapt lui Ruby îi place umorul lor infantil – este şi pe gustul ei. Dar ei n-o includ niciodată în cercul lor. Iar atunci când apucă şi ea să spună o glumă, nu stă nimeni să o asculte şi pleacă toţi contrariaţi. De ce o tratează ca pe o ciudată?

— De parcă aş fi ciumată.

Adunătura asta de rataţi, nişte copii proşti care cască toată ziua ochii la YouTube, asta sunt ei; şi tot pe ea o consideră o intrigantă la menopauză care încearcă să provoace zâzanie pe unde merge. Dar, de fapt, ea se aseamănă întru totul cu ei: e între două vârste, perversă, plictisită. De ce trebuie să o facă să se simtă de tot rahatul?

— Pentru că sunt nişte copii proşti, de-aia, îşi răspunde ea.

Încep să vină materialele pentru ediţia de seară care trebuie corectate. În redacţie se lasă tăcerea. Poţi să-ţi dai seama cât e ora după zgomotul din sală. Dimineaţa devreme, redacţia zumzăie de glume nesărate. Mai târziu, ca acum, de pildă, se face linişte şi nu se mai aude decât cum tastează şi tuşesc agitaţi. Când soseşte termenul-limită, toată lumea se dezlănţuie.

Ruby se uită fix la cursorul intermitent de pe ecran. Nu i-au dat nimic de lucru, nici măcar un singur articol pe care să-l editeze. E convinsă că mai târziu o să se pricopsească, taman înainte de termenul-limită, cu materialul despre Saddam.

— Tâmpiţii, zice ea pentru sine.

Dar atunci când vine articolul despre Saddam, Ed Rance i-l dă lui Dave Belling.

— Dobitocii dracului.

În loc să primească şi ea ceva mai important, Ruby se pomeneşte cu o serie de ştiri pe scurt, care mai mult te prostesc decât te informează: o conductă a explodat în Nigeria; ambuscade în Mogadishu; ruşii opresc exportul de gaz. Apoi Ed Rance îi dă o analiză despre armele nucleare din Iran şi Coreea de Nord, cu nişte titluri care aveau dimensiuni de tot râsul. Articolul e imens, două mii de cuvinte, dar titlul e minuscul: un enunţ de numai trei rânduri, pe o singură coloană. Cum rezumi toate prostiile astea în trei cuvinte? O tratează de parcă ar fi o sclavă sau aşa ceva.

— Cretinii! bombăne ea.

Cum îi este obiceiul, Herman Cohen se opreşte la biroul de editare când e pe picior de plecare spre casă şi stă în spatele fiecărui editor, citind ce se vede pe monitoarele lor. Dave Belling are o pungă deschisă cu seminţe de floarea-soarelui şi Herman dă iama în ele fără să ceară voie, după cum face mereu când vede vreun pachet sau recipient cu mâncare desfăcut. Cere ca titlul de la articolul cu Saddam să mai fie ajustat puţin, apoi pleacă păşind zgomotos.

Editorii seniori o sună pe Kathleen pe mobil ca să discute prima pagină. O pun pe difuzor, astfel încât fiecare dintre ei să aibă şansa să aprobe, cu voce tare şi în auzul tuturor, ce stabileşte Kathleen. După ce închid, o iau în râs, de parcă ar vrea să cureţe atmosfera din birou de vorbele lor linguşitoare.

Cu câteva minute înainte de termenul de predare, Ruby a isprăvit tot ce avea de făcut, mai puţin o ştire. Se chinuie să

încadreze cuvântul „Mogadishu” într-un titlu de o singură coloană. Clint Oakley îşi face apariţia:

— Cine a compus titlul la ştirea cu ţeava care a explodat în Nigeria? întreabă el. Mă băieţi, voi glumiţi sau ce? „O explozie face noi victime.”

Chicoteşte:

— Care retardat a scris asta?

De când Clint a fost retrogradat din funcţie şi a ajuns din redactor cultural un biet responsabil cu necrologurile, dă întruna târcoale biroului de editare în căutarea de ţinte uşoare – Ruby în special. Ştie prea bine că ea e cea care s-a ocupat de subiectul cu ţeava nigeriană.

— Cine a făcut asta? insistă el. Oricine a făcut-o ar trebui concediat. Schimbaţi acum titlul, da? Ed Rance?

— L-am schimbat deja, Clint Oakley.

Tipii se adresează unul altuia cu numele întreg, de parcă ar fi la internat.

— Super, Ed Rance. Voiam doar să mă asigur.

Pleacă rânjind:

— „O explozie face noi victime.” Hai că-i al dracului de amuzant!

Ruby tremură de furie. Titlul ăla era pentru un articol minuscul, de patru paragrafe aranjate într-o coloană, iar Ed Rance urla la ea să-l termine mai repede. Ce altceva ar fi putut să facă? Iar acum mai sunt câteva minute până la termenul de predare şi cuvântul „Mogadishu” se uită impertinent la ea.

— Nu pot să mă concentrez.

— Am nevoie de titlul la articolul despre Somalia, spune Ed Rance.

— Ştiu!

— Acum, Ruby.

— Nu e gata!

— Suntem la termen. Scrie-l.

— Mai lasă-mă un minut!

— Dacă nu eşti în stare, lasă-l şi am să-l dau altcuiva care este.

— Isuse Cristoase!

Închide fişierul.

— Ce lipsă totală de profesionalism, bombăne Ed Rance.

Curând după aceea, editarea paginilor interioare e gata. Pagina întâi e verificată de mai multe ori şi trimisă la tipar. E ora zece seara, tura de noapte s-a încheiat, toată lumea s-a liniştit.

Mâine-seară e revelionul, aşa că toţi au zi liberă. Câţiva jurnalişti şi tehnicieni mai zăbovesc ca să discute planurile pentru petrecere, dar cei mai mulţi angajaţi se retrag unul câte unul; merg încet şi mai întârzie pe drum ca să nu fie nevoiţi să împartă liftul unii cu alţii. În curând nu mai e nimeni în redacţie, cu excepţia lui Menzies, care e încă la calculator, şi a lui Ruby, care îşi strânge lucrurile: perna, şerveţelele umede, ortezele pentru încheieturile mâinilor, tastatura ergonomică şi mouse-ul. Îşi încuie sertarul şi îşi trece mâna prin păr. Îşi scutură părul insistent, de parcă ar vrea să scape de nişte păianjeni care s-au aciuat în el.

— Sunt aşa nişte dobitoci.

O să se simtă bine când o să plece dracului de acolo.

— Abia aştept.

E întuneric când se îndreaptă spre staţia de autobuz. Surprinzător, tânărul patron al ziarului, Oliver Ott, îşi plimbă câinele venind înspre ea – de ce merge la birou la ora asta? E un bărbat înalt, cu faţa plină de acnee, în general un tip dizgraţios. Se uită fix la câinele lui baset, care adulmecă trotuarul. Oliver şi

câinele trec direct pe lângă Ruby – propriul ei patron pare să nu aibă nici cea mai vagă idee cine este ea.

— Alo? strigă ea indignată către Oliver, care a trecut mai departe după ce şi-a încrucişat drumul cu Ruby.

Ea se întoarce:

— Sunt invizibilă? Nu mă vezi?

Ott întoarce capul.

— Cretinul dracului! strigă ea şi porneşte la drum mânioasă.

Bravo, bine i-ai zis-o, îşi spune ea în timp ce merge înainte pe Corso Vittorio, lăsând în urmă staţia ei de autobuz. Hai că i-ai zis-o bine! Să-l ia dracu'!

Lingăii de la birou o să se folosească de prilejul ăsta ca s-o concedieze.

— Idioţii. Sper să mă dea afară.

Lui Kathleen i-ar plăcea grozav de mult s-o vadă pe Ruby plecată. Aproape că a meritat să stea numai ca să-i facă în ciudă.

— *Aproape* că a meritat. Ce căţea şi Kathleen asta!

Ruby şi Kathleen au ajuns la ziar făcând parte din acelaşi lot de stagiari în 1987. Ruby venise cu o săptămână mai devreme, aşa că ea a fost cea care i-a făcut colegei mai tinere turul redacţiei, arătându-i toţi redactorii, prezentându-i diverse persoane; ba chiar i-a făcut cunoştinţă cu Dario de Monterecchi, un stagiar italian foarte arătos, de care se îndrăgostise Ruby. În trei luni, redactorul-şef, Milton Berber, a angajat-o pe Kathleen ca asistentă la departamentul de ştiri; în tot acest timp el nu schimbase niciun cuvânt cu Ruby. Iar zece luni mai târziu, Kathleen şi Dario s-au mutat împreună. În următorii ani, Kathleen a devenit o reporteră de succes a ziarului, o vedetă promovată pe posturi din ce în ce mai bune şi care, în cele din urmă, a ajuns la un ziar foarte influent din Washington. Acum, după mulţi ani, Kathleen s-a întors

triumfătoare, în calitate de şefă, în timp ce Ruby, care nu a plecat niciodată şi a fost devotată ziarului, nu e apreciată nici cât o cârpă de şters pe jos.

— Exact aşa mă tratează.

Asta e valabil şi pentru Kathleen.

— Ce vacă!

Dacă idioţii ăştia n-o vor concedia pentru că l-a înjurat pe patron, o să vină la serviciu în prima zi a anului şi o să-şi dea singură demisia. O să fie splendid. Va pleca din ţara asta oribilă.

— Ajung şi eu acasă, în cele din urmă.

Se urcă în autobuzul ce o duce spre locuinţa ei. Ironia e că ea chiar se pricepe la ce face la serviciu.

— Nu că ar da o ceapă degerată pe asta.

Autobuzul se opreşte ca să permită puhoaielor de turişti veniţi la Roma cu ocazia Anului Nou să traverseze intersecţia, apoi îşi continuă traseul peste pod înspre bazilica Sf. Petru, a cărei cupolă este scăldată într-o lumină roşie-gălbuie. Când trec pe lângă ea, Ruby îşi lungeşte gâtul ca să vadă bazilica cât mai mult timp cu putinţă. După câteva momente dispare din peisaj.

Locuieşte într-un imobil modern, care dă înspre piaţa de vechituri Porta Portese şi înspre un adăpost pentru câinii vagabonzi. Deoarece câinii nu încetează să latre nicio clipă, îşi ţine ferestrele închise tot timpul. Când era proaspăt sosită la Roma, prieteni din America obişnuiau să vină şi să stea la ea. Dar vizitele generau o stare de disconfort pentru toată lumea. Era din cauza dispunerii camerelor, asemănătoare cu cea întâlnită la multe apartamente din New York: fiecare cameră dădea direct într-alta, fără un hol de trecere. Acum, în toată casa sunt împrăştiate rufe murdare: bustiere amestecate, tricouri largi, cleme de prins părul. În bucătărie e la fel de dezordine: ambalaje rupte de la brioşe, sticle

de lapte goale, folii de aluminiu folosite, plase de cumpărături peste tot. N-a mai vizitat-o nimeni de ani de zile, aşa că ce rost ar mai avea să facă ordine?

Se schimbă în hainele de casă, îşi pune un hanorac Fordham, deschide frigiderul şi cască în lumina albă a becului dinăuntru. Deschide o doză de Heineken şi o bea ţinând uşa frigiderului deschisă; pe măsură ce aceasta se goleşte, i se goleşte şi mintea. Toate conflictele şi momentele proaste de peste zi îi apar acum într-o lumină mai calmă şi mai conciliantă.

Examinează frigiderul: un borcan cu măsline negre, un ketchup pe care nu e menţionată marca, nişte felii de brânză. Să mănânce sau să doarmă – veşnica dilemă a turei de noapte. Ca de obicei, rezolvă dilema cu o găletuşă de îngheţată HäagenDazs pe canapea şi cu Tony Bennett la CD-player, cu sonorul dat încet. CD-ul s-a distribuit gratuit cu o revistă şi a devenit o parte a programului ei cotidian de după orele de lucru. Televizorul este şi el pornit, dar fără sonor. Priveşte *Ballando con le Stelle* fără să vadă ceva, ascultă Tony Bennett fără să audă ceva, mănâncă îngheţată cu migdale Vanilia Swiss fără să simtă vreun gust. Şi totuşi, combinaţia asta este cel mai grozav lucru pe care-l ştie.

În continuare, la televizor, setat tot pe silenţios, se difuzează un documentar despre detronarea familiei regale italiene. Ruby dă pe un program de ştiri, care transmite secvenţe din cariera lui Saddam, de la Halabja, trecând prin Kuwait, până la spânzurătoare. Schimbă înapoi pe documentarul despre familia regală.

În stradă se aud bubuituri: adolescenţii fac proba petardelor şi artificiilor pentru mâine. Îşi odihneşte picioarele pe măsuţa de cafea, lângă un morman de fotografii de familie pe care le-a adus

de la New York după înmormântarea tatălui ei. Acoperă pozele cu un colţ al păturii ca să nu le mai vadă.

Închide ochii şi dă din cap.

— Ce loc infect.

Evident, biroul.

— N-au decât să mă concedieze.

O vor face prin e-mail: „Ruby, trebuie să vorbim”.

— O să-mi facă o fişă de evaluare negativă.

Va fi eliberată din funcţie. Concediată pentru că a strigat la fătălăul ăla idiot, Oliver Ott. Se va întoarce în Queens.

— Ce uşurare.

Pe bune.

— N-am niciun motiv să stau aici.

Dario?

— Dario nu e un motiv.

La ora două dimineaţa e deja beată. Deschide telefonul mobil şi zâmbeşte când vede numele lui Dario pe lista de contacte. O să-l invite pe la ea, chiar acum. De ce nu? Îl sună, pilită bine, neobrăzată.

Dario nu răspunde.

Închide telefonul şi merge clătinându-se până la dulapul cu medicamente. Dintr-o trusă de obiecte cosmetice scoate o sticlă cu apă de colonie bărbătească, Drakkar Noir. Îşi toarnă puţin pe mâini, apoi inspiră şi expiră cu ochii închişi. Îşi lipeşte palmele uşor, după care îşi plimbă degetele pe obraji şi pe gât, până când parfumul lui Dario se simte peste tot.

În găletuşa Häagen-Dazs a mai rămas o lingură de îngheţată care se topeşte. O soarbe şi deschide ultima cutie de bere, adormind în faţa televizorului.

În dimineaţa următoare e trezită de un scârţâit puternic. Urmează un zgomot strident de bormaşină. Apoi de picamer. Se construieşte? În ajun de Anul Nou?

— Sunt convinsă că e ilegal.

Dar aici nu contează. Nenorociţii de italieni. Se bagă sub pătură, dar nu poate să mai doarmă. În baie lipăie apă direct de la robinet. Alte zgomote fac apartamentul să trepideze. Se uită printre jaluzele la muncitorii care strigă unul la altul ca să acopere cu vocile lor un radio cu volumul la maximum; Ruby simte că tare i-ar mai plăcea să-i dea în cap măcar unuia dintre ei.

Găseşte o pungă de plastic păstrată pentru o astfel de ocazie enervantă, desface nodul destul de greu şi se dă înapoi, cuprinsă de silă, când simte mirosul din pungă. Scoate o roşie putrezită, un ou stricat, o portocală mucegăită şi deschide fereastra. Cu mişcări calculate, ocheşte şi aruncă oul, după care se fereşte să nu fie văzută. Nu ţipă nimeni, deci a ratat. Urmează portocala. Tot n-a nimerit ţinta. Aruncă şi roşia, iar de data asta obiectivul aterizează perfect, împroşcând seminţe şi pulpă urât mirositoare peste tot prin jur. Se ascunde sub pervaz. Muncitorii înjură preţ de un minut, încercând să dibuiască pe unde ar fi atacatorul, îşi închid radioul.

— Victorie, spune ea.

După câtva timp, radioul este repornit, muncitorii sunt la fel de gălăgioşi ca mai înainte, iar ea s-a trezit de-a binelea.

Se aşază pe toaletă.

— Ce fel de oameni sunt ăştia?

Apa şuieră prin para duşului şi umple baia de aburi. Se dezbracă, iar când îşi vede trupul gol se mâhneşte.

— Arăt de parcă m-aş topi.

Se freacă puternic cu peria sub jetul de apă, apoi se învârte posacă prin baie, în timp ce apa se scurge de pe ea.

Ia autobuzul până la Piazza del Popolo, după care o ia la pas până la cinematograful Metropolitan, unde se difuzează cel mai recent film din seria James Bond, *Casino Royale.* Studiază afişul de afară. E mai rău să vezi un film singură într-o sală plină sau să-l vezi singură într-o sală goală? Şi dacă se întâlneşte cu cineva cunoscut? Cineva de la serviciu? Îşi aduce aminte cum i-a sărit muştarul când a dat peste Oliver Ott. Ar trebui să meargă la birou şi să-şi verifice e-mailurile? Cu siguranţă că el i s-a plâns lui Kathleen. Asta e. O vor concedia. Stă şi se gândeşte cât de multe lucruri va putea face când va scăpa de ziar. Numai că nu-i trece nimic prin cap – a urât serviciul ăsta ani de zile, dar i se face un gol în minte când se gândeşte la viitorul ei departe de redacţie.

Se uită prin jur. Dacă cumva a zărit-o Dario în faţa cinematografului, singură, în ajun de Anul Nou? Dacă se plimbă chiar acum pe Via del Corso cu familia? Ruby o ia la picior pe Via di Ripetta, mai scurtează din drum luând-o pe nişte străduţe lăturalnice şi ajunge în cele din urmă în Piazza San Salvatore în Lauro. Lumina soarelui de iarnă pătrunde până aici, iar căldura lui se aşterne peste piaţă ca o faţă de masă. Îşi pune mâna la ochi. Maşinile trec ca o vijelie pe Lungotevere. Pietonii se plimbă tăcuţi şi respectuoşi unii faţă de alţii. Ruby admiră biserica mare din această zonă. Monumentul arată demn, de parcă tocmai a lovit cu piciorul toate maşinile nespălate îngrămădite în preajma treptelor lui şi le-a azvârlit cât colo. Un crucifix simplu stă înălţat deasupra frontonului, sub friză sunt sculptaţi arhangheli, iar coloane de piatră încadrează uşa masivă din lemn.

Ruby se îndepărtează domol, furată de gândurile ei liniştite, privind cum i se ivesc pantofii sub ea, unul după altul, în timp ce

merge. Traversează Tibrul şi se contopeşte cu mulţimea care intră în Piaţa Sf. Petru. Colonadele încolăcite ale ansamblului îmbrăţişează pelerinii, bazilica enormă se conturează în spate, un obelisc din piatră se înalţă către cer. Totuşi, atenţia tuturor se îndreaptă astăzi spre pomul de Crăciun şi spre scena Naşterii, care-l înfăţişează pe pruncul Isus părând că dă din mâini şi din picioare, scăldat de lumina reflectoarelor. Gloata se înghesuie tot mai aproape de iesle şi Ruby se mişcă şi ea odată cu mulţimea, neinteresată atât de reprezentarea statică a scenei Naşterii, cât, mai degrabă, de valurile de oameni sosiţi aici: taţi care filmează din mers ieslea, încercând s-o prindă din cât mai multe unghiuri, călugăriţe care se uită contemplativ la cei trei magi, adolescenţi care-şi spun în şoaptă glume porcoase despre măgarii din timpurile biblice. Cum toată lumea se mişcă încoace şi-ncolo, căutând un loc de unde să vadă mai bine, Ruby îşi închide ochii şi se bagă şi ea în mulţime, sprijinindu-se ba de unul, ba de altul şi atingând uşor, în mersul ei, mâinile necunoscuţilor. Cu atâta înghesuială acolo, nimeni nu observă nimic şi nimeni nu se simte deranjat.

Ajunsă acasă, scoate mica geantă pe care o foloseşte de obicei pentru deplasări scurte, pregătită cu câteva zile înainte, şi o pune în faţa uşii. Este încă prea devreme ca să meargă la hotel. Caută ceva care să-i distragă atenţia şi apucă telecomanda împreună cu pătura, dând la iveală, fără să vrea, pozele de familie de la New York: fotografii cu tata, Kurt, ea însăşi. Le adună în poală, întorcându-le cu faţa în jos.

Iar se gândeşte la serviciu. Dave Belling.

— Ce ipocrit, bombăne ea.

Un tip de tot rahatul, cu aerul lui de băiat simplu, crescut la ţară, în sud.

Îşi încleştează fălcile. Iar Clint Oakley?

— Tâmpitul dracului.

Tipii ăştia o să fie foarte bucuroşi când ea va fi concediată.

— Şi eu o să fiu în al nouălea cer.

Să nu mai fie nevoită să pună piciorul în locul ăla mizerabil, ce încântare.

Întoarce fotografiile cu faţa în sus. Prima din teanc este cu Kurt, fratele ei mai mare cu un an. El i-a dat pozele la înmormântarea tatălui lor.

— Ar trebui să le împărţim, i-a zis Ruby atunci.

— Nu e nevoie.

— Măcar păstrează *câteva.*

Kurt a spus că, în ultimele şaptezeci şi două de ore, tatăl lor strigase întruna.

— Ce spunea?

— Că nu vrea să moară. A făcut o scenă la spital.

— Aş fi vrut să nu-mi spui asta, Kurt.

— Dar n-avea niciun rost.

— Să ce?

— Să te întorci înainte de moartea lui.

Într-adevăr, Ruby nu s-a întors din Italia cât timp a fost taică-său bolnav – aşteptase o rugăminte din partea lui. Ruby voia ca el să spună cumva că regretă, că e cuprins de remuşcări. În ultimele zile, ea l-a tot sunat pe Kurt, sperând să audă ba că taică-său trăieşte, ba că a murit. Înmormântarea a avut loc la cimitirul St. Mary Star of the Sea, de lângă autostrada Rockaway. Era iulie, era foarte cald, iar lui Ruby îi era teamă că toată lumea va observa cât de mult transpiră. În schimb, toţi cei prezenţi au îmbrăţişat-o: verii, nepoţii, copiii. Era fiica celui decedat, la urma urmei. Kurt a stat lângă ea şi i-a strâns mâna câteva secunde în timpul slujbei.

După aceea, Ruby a mai stat patru zile în Queens. Kurt şi-a luat concediu şi a dus-o cu maşina prin zonă. Au mâncat la restaurantul Astoria, unde, pe când erau copii, obişnuiau să comande cartofi prăjiţi cu sos, peste care turnau cantităţi impresionante de ketchup şi oţet, creând astfel un amestec ce le făcea gura pungă. Acum, adulţi fiind, puteau să comande orice voiau. Aşa că au comandat tot cartofi prăjiţi cu sos.

Întreaga familie dorea să o vadă, îi cerea părerea şi sfatul.

— Mătuşă Ruby, spune-i tu lui Bill, aşa-zisul mare bucătar, cum este de fapt mâncarea italiană *adevărată.*

Sau:

— Rube, vorbeşte tu puţin cu Kelly şi spune-i ce înseamnă să mergi cu rucsacul în spate prin Europa. N-am încredere în puştiul ăsta cu care merge.

Ruby îi îmbrăţişa întruna pe toţi. Îi mângâia pe cei mici sub bărbie, îi aşeza pe genunchi, asculta tot felul poveşti spuse în şoaptă, până i se încălzeau urechile. Lumea credea în unanimitate că ea e aşa de inteligentă şi de cosmopolită. Se speria numai la gândul că s-ar putea muta vreodată înapoi în Queens – dacă ar face-o, şi-ar da toţi seama ce e cu ea, s-ar prinde că totul a fost o minciună şi că e o persoană atât de obişnuită, de fapt.

În timpul excursiei, şi-a petrecut ultima zi cumpărând cadouri de mulţumire pentru fiecare. Darurile ei nu erau pur şi simplu dovezi de generozitate, ci confirmau atenţia cu care i-a ascultat pe toţi. Pentru Kurt a luat un aparat GPS de bord, singurul model care se potrivea pentru camionul lui Toyota; pentru Kelly, un Nikon Coolpix II, alb, râvnit de ea de multă vreme, plus o curea cu buzunar special pentru bani ca să fie în siguranţă în Europa; toţi nepoţii şi nepoatele, oricât de mici, au primit exact jocurile video,

cărţile şi DVD-urile pe care şi le doriseră. Copiii nu mai voiau ca ea să plece, iar adulţii au întrebat-o când se mută înapoi în New York.

Pe drumul de întoarcere spre Roma, în avion, Ruby a hotărât să transfere pe suport digital vechile poze pe care Kurt i le-a dat şi să-i trimită şi lui copii pe e-mail. Cu siguranţă cineva din departamentul de fotoreportaj de la serviciu ar putea să-i arate cum se face. Şi-a formulat mental chiar textul unui e-mail:

„Dragul meu frate mai mare, chiar dacă nu le vrei acum, poate o să le vrei mai târziu. Şi o să-mi mulţumeşti! Probabil că şi copiii o să se bucure de ele. Cu toată dragostea, Rube. RS. Răspunde-mi când primeşti mesajul ăsta".

Dacă înmormântarea lui taică-său de la New York a încărcat-o cu tot felul de senzaţii şi amintiri, atmosfera de la birou a doborât-o repede. O aştepta o avalanşă de e-mailuri de la departamentul cultural (condus tot de Clint Oakley atunci) în legătură cu un articol pe care-l editase înainte de plecare. Clint îi trimisese toate reclamaţiile şi lui Kathleen, pentru a o umili pe Ruby. De ce oare nu putea să rezolve problema asta numai cu ea, între patru ochi, ca un om normal? Mizeriile de la serviciu îi tulburau orele de somn – se trezea în toiul nopţii copleşită de supărare. Şi tatăl ei o bântuia, prin diverse amintiri la care Ruby nu se mai gândise de mulţi ani: cum deschidea dulapul ca să-i arate paharul în care ţinea proteza, cum încălzea o lingură punând-o pe plita cuptorului, cum îi spunea preotului:

— Uite, fetiţa mea creste.

Ruby ţine în poală fotografiile de familie şi acum se gândeşte că ar fi bine să se spele pe mâini. Au trecut aproape şase luni de când a plecat de la New York şi încă nu le-a transferat pe suport digital.

— De ce oare Kurt nu dă şi el măcar un telefon?

Cât de greu poate să fie? Nu vrea să-l bată la cap. Dar îi dă impresia că fratele ei nu se sinchiseşte prea mult dacă ei rămân uniţi sau nu şi i-ar păsa prea puţin în caz că ar dispărea complet unul din viaţa celuilalt. Pretinde că nu-i place să călătorească. Dar pe nevastă-sa a dus-o la Londra.

— Ar fi putut să-mi spună.

Într-adevăr, s-ar fi putut întâlni cu ei acolo.

Afară explodează focuri de artificii, deşi mai sunt ore bune până la miezul nopţii. Ascunde pozele pe un raft în bucătărie, îşi freacă mâinile cu piatră ponce până i se înroşesc.

Taxiul o lasă în faţa unui hotel de trei stele, Nettuno, chiar lângă zidurile Vaticanului; faţada de culoarea piersicii e ascunsă de schele de ani de zile, căci proprietarii au rămas şi fără bani, şi fără ambiţia de a termina treaba în toiul unei operaţiuni de curăţare a imobilului cu aer în 1999.

Mai pocneşte o petardă şi Ruby tresare speriată.

Recepţionerul o salută în italiană, dar ea răspunde în engleză şi îi înmânează paşaportul american.

— Urăsc să zbor în timpul sărbătorilor, spune ea. Nu suport să fiu departe de copii. Dar şefii nu au vrut să-mi reprogrameze întâlnirea de afaceri. Nu mi-a picat deloc bine.

Recepţionerul scanează cardul de credit.

— E cardul meu personal, nu cel de la companie, îi explică ea. Ca să adun punctele bonus de pe milele de zbor parcurse.

El încuviinţează din cap, indiferent.

Ruby nu stă niciodată acasă în ajun de Anul Nou. Pe data de 31 decembrie, în fiecare an, devine o femeie de afaceri din America, blocată peste ocean de sărbători; de fiecare dată stă la un alt hotel.

Fereastra din camera ei dă înspre conductele de aer condiţionat, ceea ce îi convine – mai puţin zgomot dinspre stradă. Îşi aruncă

haina pe pat, ia o sticlă de Peroni din minibar, aprinde televizorul cu o mişcare uşoară şi caută canalele cu plată. Se uită câteva minute la un film pornografic, dar nu e excitată, ci mai degrabă demoralizată. Schimbă pe un canal de muzică, dar nu poate scăpa de senzaţia de murdărie din suflet.

— Cui i-or plăcea chestiile astea?

Mai scoate un baton de ciocolată Kit Kat din minibar.

— E...

Muşcă din el şi se opreşte în faţa oglinzii.

— E descurajant.

Mai ia o bere şi un pachet de alune.

— Ştii ce?

Apoi bea o sticluţă de Johnnie Walker Red, amestecând în gură băutura cu covrigei sfărâmaţi.

— Mai bine nu.

Urmează sticluţa de votcă Absolut, combinată cu o cutie cu suc de portocale.

Tipii de la serviciu o să chefuiască atunci când ea va fi concediată.

— Şi eu o să deschid o sticlă de şampanie.

Desface capacul unei sticle de jumate de vin roşu de Calabria şi dă iama într-un pachet de napolitane cu ciocolată. Combinaţia nu e inspirată, dar Ruby e prea beată ca să-i mai pese. La televizor, Toto joacă rolul unui doctor. Minibarul e gol. Închide ochii şi trage cu putere de cuvertură. Adoarme imediat.

Se pornesc dintr-odată pocnete şi bubuituri. Sare în sus, gâfâind. După un moment îngrozitor de confuzie se orientează: hotelul. Televizorul pornit. Afară explodează artificii. Îşi verifică ceasul. Mai sunt câteva minute până la miezul nopţii. Ziarul o s-o concedieze.

Iese pe hol să privească artificiile de la o fereastră care dă înspre stradă. Cerul scapără de mulţimea lor. Bubuiturile nu mai contenesc. De peste tot din oraş se înalţă strigătele în cor ale oamenilor:

Sei!

Cinque!

Quattro!

Tre!

Due!

UNO!

Pe un acoperiş de peste drum răcnesc nişte adolescenţi – nu-i poate opri nimeni în noaptea asta. De pe marginea lui aruncă în gol cupele de şampanie care se sparg jos, în şanţurile drumului, cu un zgomot cristalin. O sirenă de ambulanţă se tânguie în depărtare. Un bărbat într-un impermeabil merge grăbit pe trotuar, verificându-şi telefonul mobil. Fumul de la artificii se ridică în văzduh, iar în lumina felinarelor de pe stradă capătă forme fantomatice.

Ştie că minibarul este gol, dar mai verifică o dată. Încearcă să doarmă. Zgomotele se atenuează încetul cu încetul, dar ea nu reuşeşte să aţipească. E trează de-a binelea. E clar că o vor concedia. O să fie fantastic, ce mama dracului.

Herman Cohen i-a zis:

— Dacă o mai zbârceşti o singură dată, Ruby, ai terminat-o cu ziarul.

Oricum caută să mai reducă din personal. Toată lumea ştie cine urmează să fie concediat. Întrebarea este când urmează să se întâmple asta.

Îşi verifică mobilul. Ar putea să-l sune pe Kurt în Queens şi să-i ureze la mulţi ani. Dar apoi el ar întreba-o ce face şi la ce fel de petrecere a fost.

Din trusa cu cosmetice scoate sticluţa de Drakkar Noir, îşi picură pe mâini, apoi îşi freacă obrajii cu palmele. Închide ochii şi inspiră. Au trecut luni de când s-a întâlnit, din întâmplare, cu Dario pe Via dell'Umiltà; nu se mai văzuseră de ani de zile. A râs când a văzut că ea încă îşi mai amintea că el folosea Drakkar Noir.

— Nu m-am mai dat cu parfumul ăsta de foarte mult timp, spuse el.

Deschide mobilul şi caută numărul lui. Nu-l apelează, dar duce telefonul la ureche.

— Alo? vorbeşte ea de una singură. Pot să vorbesc cu Dario? Bună, Dario, eu sunt. Dacă vrei să treci pe la mine, eşti bine-venit. E frumos la mine la hotel. Nu vreau să ai probleme din cauza mea. Dar mi-a făcut plăcere să ies cu tine atunci şi să bem ceva împreună. Ce-ai zice să vii la mine? Doar câteva minute? Oricum sunt obosită.

Îl sună folosind telefonul hotelului, ca el să nu recunoască numărul.

El răspunde:

— *Pronto?*

Ruby nu zice nimic.

— *Pronto?* repetă el. *Chi e?... Pronto?*

Face o pauză.

— *Non rispondi?*

Închide telefonul.

Ea sună din nou.

— *Chi e?* zice el. *Che vuoi?*

— Nu ţipa la mine, răspunde ea în engleză. Sunt Ruby.

El oftează:

— E trecut de miezul nopţii. E Anul Nou. De ce mă suni?

Ea tace.

— Cincizeci de apeluri de la tine în ultimele săptămâni. Cincizeci.

— Îmi pare rău.

— De ce mă suni?

— Aşa.

— Răspunde-mi.

— Scuze.

— Nu te mai tot scuza. Răspunde la întrebare. Situaţia asta devine ridicolă. De cincizeci de ori. Ai ceva să-mi spui?

Ea nu poate să vorbească.

— Ruby, sunt însurat. Nu mă interesează să găsesc pe altcineva. Nu vreau nimic de la tine. Nu vreau să mai aud de tine, nu vreau să te mai văd. Nu vreau să mai ieşim să bem ceva. Nu vreau să mai suni la numărul ăsta. Te rog.

— Dario.

— Dacă mă mai suni o dată, va trebui să...

Dar ea închide.

Găseşte o pilă de unghii în trusa de cosmetice şi şi-o înfige în coapsă până îi dă sângele. Lărgeşte rana, apoi opreşte curgerea sângelui cu hârtie igienică şi se spală pe mâini cu apă fierbinte.

Cameristele o trezesc în dimineaţa următoare.

— Nu încă, îndrugă ea şi se culcă la loc.

Telefoane de la recepţie. E trecut de amiază. A întârziat cu eliberarea camerei.

Mai simte pe ea mireasma parfumului lui Dario. Când îşi trage pantalonii, aceştia se agaţă de rana de pe coapsă. Nu mai are timp

de duş. Îşi îndeasă lucrurile în mica geantă, se uită în oglindă, încearcă să-şi aranjeze părul cumva.

— Ultima mea zi la redacţie.

E Anul Nou; tura ei începe la ora două.

— Azi e ziua cea mare.

E ziua în care o concediază.

Ajunsă în stradă, trage geanta pe role. Ar putea merge acasă să facă un duş, dar, în schimb, se îndreaptă spre Piaţa Sf. Petru. Cuvântarea Angelus a papei a luat sfârşit, iar lumea se împrăştie. Trece printre valuri de oameni cu eşarfe galbene de-ale Vaticanului în jurul gâtului. Bazilica stă semeaţă ca un tron, cu omenirea la picioarele ei. E dată permanent afară din cadrul fotografiilor de vacanţă pe care şi le fac turiştii.

— Scuze, vă supăraţi dacă vă daţi puţin mai încolo? o roagă unii.

Ea se dă deoparte.

— Scuzaţi-mă, aţi intrat în cadrul meu.

Speră ca vreun cuplu romantic să-i ceară să le facă o fotografie. Îi place asta – să fie acceptată, pentru un moment, în sânul legăturii lor. Dar n-o roagă nimeni. Doi tineri mexicani preferă chiar să-şi facă fotografia de unii singuri, bărbatul întinzându-şi braţul cu aparatul Kodak de unică folosinţă ca să se imortalizeze cu proaspăta lui soţie. Numără descrescător şi, când ajunge la zero, Ruby – care stă la mică distanţă în spatele lor – îşi ridică şi ea mâna ca să fie surprinsă în fundalul pozei. Se vede bliţul aparatului, Ruby lasă mâna jos, nimeni n-a văzut nimic. Când cei doi vor ajunge acasă, ea va rămâne pentru totdeauna în fotografia lor.

Când soseşte la redacţie, nu-l găseşte decât pe Menzies. Porneşte calculatorul, fără să se mai sinchisească măcar să-şi dezinfecteze biroul. Cu siguranţă că au concediat-o printr-un e-mail. Şi cineva i-

a luat scaunul. Tipic. Priveşte roată în toată sala. Tipul ăsta pleacă vreodată?

— O, scuze, spune Menzies, sărind în picioare în timp ce ea se apropie. Stau pe scaunul tău. Te rog, ia-l. Cineva mi l-a luat pe al meu şi credeam că nu vii azi. Ştiu că e o scuză jalnică. E uimitor de confortabil, apropo.

— Poţi face şi tu cerere să-ţi cumpere unul, dacă vrei. Mie nu mi-a luat decât aproape şase ani.

— Poftim.

Împinge scaunul spre ea.

— Ne-am procopsit amândoi cu schimbul ăsta de rahat, nu?

— Ce treabă ai azi de făcut? întreabă Ruby.

— Azi eu sunt maestrul de ceremonii. Ţi s-a pus un nod în gât? Pregăteşte-te pentru o cursă nebună. O să fie multe hârtoape pe drum. Kathleen şi Herman au zi liberă amândoi, aşa că sunt doar eu azi. Sunt deja lac de sudoare, adaugă el. Din întâmplare, am ceva pentru tine care sper să răscumpere faptul că ţi-am furat scaunul.

Răscoleşte prin rucsac şi scoate un CD.

— Îl car cu mine de acasă la serviciu şi înapoi de zile bune. Tot uit să ţi-l dau. Mai ţii minte că vorbeam odată care este mai bun, Tony Bennett sau Frank Sinatra? Cred că asta o să rezolve disputa. Albumul *Live at the Sands.* Te vei converti la Frank.

— Mulţumesc. Când îl vrei înapoi?

— Păstrează-l. E pentru tine.

Ruby îşi duce mâna la piept, surprinsă.

— Să-mi spui neapărat ce părere ai, zice el repede, uşor speriat de emoţia ei vădită. Unele dintre preludiile la cântecele lui Sinatra sunt grozave. Cred că o să-ţi placă.

— E aşa frumos din partea ta.

— E doar o copie, Rube! Nu-i mare lucru, serios.

Ea îl îmbrăţişează stângaci.

— Nu-i nicio problemă, spune el şi se retrage. Nu-i nicio problemă. Apropo, ai primit e-mailul pe care ţi l-am trimis?

— Ce e-mail? S-a întâmplat ceva?

— Nu, nimic. E vorba de titlul de la articolul despre armele nucleare. Tu l-ai compus, nu?

— Articolul ăla despre cum toată lumea e isterizată în legătură cu Iranul şi Coreea de Nord? Am dat-o în bară?

— Nu, deloc. Titlul tău a fost grozav. „Ţicniţi cu bombe pe mână". Eu unul nu mă pricep deloc să găsesc titluri aşa de scurte şi de sugestive.

E clar, Menzies nu ştie că o concediază. Probabil nu e la curent cu ce se întâmplă.

Împinge scaunul înapoi la biroul de editare şi se uită prin redacţie. Storuri rupte, cu sforile încâlcite aproape în întregime, acoperă ferestrele, arătând ca un grătar asimetric prin care trec umbre şi lumini ce se aştern peste calculatoarele vechi ale căror ventilatoare huruie morocănos. Douăzeci de ani petrecuţi aici.

— Toată cariera mea.

Calculatorului ei îi ia o veşnicie ca să se încarce.

— Haide.

E pe punctul să-şi piardă slujba.

— Slavă Domnului.

Mai e puţin până la momentul sărbătoririi.

Calculatorul ei nu mai huruie; e gata. Parcă şi vede e-mailul. E ceva de genul: „Ruby, te rog, sună-mă pe numărul de acasă. E vorba despre o chestiune foarte serioasă. Mulţumesc". Cine l-o fi trimis? Kathleen? Sau Herman? Sau departamentul de contabilitate?

Ruby se conectează. Toate e-mailurile obişnuite sunt acolo: o ediţie festivă a publicaţiei interne *De ce?* un anunţ cum că trebuie să se închidă luminile la baie ca să nu se mai risipească bani de pomană, o înştiinţare în legătură cu cheltuielile pe minut generate de depăşirea termenelor-limită. Dar unde e e-mailul prin care o anunţă că e concediată?

Mai verifică o dată.

Unde dracu e?

Tot apasă butonul de primire, crezând că se vor încărca şi alte mesaje. Nu găseşte nimic în plus. Nu e acolo: niciun e-mail de felul ăsta. Dar trebuie să fie pe undeva.

Nu, pur şi simplu nu este.

Se ridică de pe scaun, se aşază, iar se ridică şi se grăbeşte spre toaletă. Se închide într-un compartiment şi stă pe scaunul de la closet, acoperindu-şi gura.

Respiraţia i se înteţeşte, simte că ceva creşte în ea, ceva ce nu mai poate fi stăpânit. O lacrimă i se prelinge pe faţă şi ajunge până sub bărbie, gâdilând-o. E el – ăsta e mirosul lui Dario. Apa de colonie din seara trecută. Nu s-a spălat pe faţă, iar lacrimile au reactivat mirosul.

Scoate mobilul. Cu noduri în gât şi ştergându-şi nasul, caută numărul lui. Îi citeşte numele cu voce tare. Îşi pune telefonul între coapse, îl leagănă puţin şi apoi îi dă drumul în toaletă. Mobilul cade în apă şi se aude un pleoscăit.

Ruby bate o dată din palme:

— Rămân deci, spune ea.

Îşi şterge ochii. Nu se poate abţine să nu zâmbească.

— Rămân deci.

1975. Sediul central al Grupului Ott, Atlanta

Apeluri frenetice curg de la sediul din Roma al ziarului: a mai demisionat un redactor-şef interimar şi iar nu mai e nimeni care să coordoneze toată activitatea. După ani de neglijenţă, Boyd trebuia să ia măsuri.

Ultima oară când venise la Roma era încă student la Yale. Atunci stătuse la un hotel din oraş pentru că nu avea tăria să viziteze conacul părăsit al tatălui său. Acum însă Boyd era mai curajos.

Dar din momentul în care a intrat în casă, a fost cuprins de o dispoziţie foarte sumbră. Şi-a trecut degetul pe o ramă de tablou, lăsând o urmă şerpuită în praf. La ce folosesc toate tablourile astea? O femeie cu un gât ridicol de lung. Sticle de vin şi pălării. Un pui suspendat în aer. Un naufragiu. Probabil că lucrurile astea erau deja în conac când l-a cumpărat – Ott nu ar fi aruncat niciodată bani pe decoraţiuni. Boyd a convocat îngrijitorii şi menajerele şi, fără să se mai sinchisească să-i mai salute, le-a poruncit să facă toată casa lună, de sus până jos.

— Mai e un lucru, a adăugat el. Acoperiţi tablourile astea.

A deschis obloanele. Mai mult ca sigur că tatăl lui se uita pe fereastră de aici şi zărea, prin gard, aleea pustie. Şi când stai să te gândeşti că Ott a achiziţionat această casă spectaculoasă – ca să nu mai vorbim de restul averii strânse şi rămase în familie – pornind de la nimic. Era uimitor; era umilitor.

Boyd contemplă camera de zi, cu tavanul foarte înalt în stil rococo, carpetele orientale uzate, rafturile cu cărţi, vechiul telefon de pe perete. Ce măreţ i se părea totul când îşi amintea de tatăl lui plimbându-se solemn prin încăperea asta! Boyd îl şi vedea pe Ott cum păşeşte pe covoare sau urcă scările. Boyd şi l-a imaginat mereu pe tatăl lui astfel: în permanentă mişcare. Nu şi-l amintea deloc pe Ott stând locului. Dar nu-şi putea

închipui cum a fost în stare tatăl lui să locuiască aici, lună de lună, an după an.

De ce stătuse Ott atât de mult timp aici? Locul ăsta nu era casa lui. Casa lui era în Atlanta. Dar Ott era cel ce stabilea care loc îi prieşte cel mai bine drept casă, nu locurile îi dictau unde trebuia el să se simtă acasă. Considerase că lumea avea nevoie de un ziar. Aşa că s-a apucat să-l înfiinţeze. Nu putea sta locului. Aşa era felul de a fi al acestui om măreţ.

Gândindu-se la starea prezentă a ziarului, Boyd înlemni de furie şi de ruşine. Era o jignire pentru memoria tatălui său şi Boyd însuşi era responsabil pentru asta.

În dimineaţa următoare, s-a întâlnit cu toţi redactorii de la diversele departamente şi le-a cerut să fie pregătiţi – un nou redactor-şef avea să vină cât de curând. Când Boyd s-a întors în Atlanta, a angajat o firmă de recrutare care să fure o vedetă de la vreun ziar american de top. Cineva tânăr, genial şi sclipitor. A găsit o persoană care întrunea două cerinţe din trei.

Despre Milton Berber nu se mai putea spune că este în floarea vârstei. Avea deja în spate o lungă carieră de jurnalist la un ziar din Washington, pe care a început-o după terminarea stagiului militar în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. La început a transmis ştiri despre tribunalul local, apoi a avut ocazia să scrie despre Ministerul de Externe, a ajuns adjunct al redactorului responsabil cu ştirile locale, apoi adjunct al redactorului care se ocupa cu subiectele de interes naţional, iar după aceea adjunct al redactorului-şef. Însă prin 1975 a trebuit să recunoască: nu prea erau şanse să ajungă mai sus.

Asta l-a enervat, deoarece el credea că s-ar fi descurcat foarte bine ca şef. Dar nimeni nu-i dăduse această şansă, nici când conducea un jeep prin împrejurimile oraşului Napoli, pe vremea când activa în cadrul armatei americane, nici ca redactor la Washington. E adevărat, nu era

chiar visul vieţii lui să lucreze pentru un ziar internaţional de mâna a doua. Dar cel puţin acolo urma să fie şef.

Boyd a zburat la Roma cu Milton ca să-l prezinte angajaţilor. După ce a dat cu ochii de personalul exploatat şi s-a prins care era starea de spirit în redacţie, Milton a avut îndoieli dacă să accepte postul. Dar Boyd – deşi probabil nu era cel mai charismatic om pe care-l întâlnise vreodată — părea hotărât să aducă schimbări radicale în redacţie. Aşa că Milton a acceptat slujba.

I-a convocat pe toţi angajaţii şi le-a spus:

— Ziarele nu se deosebesc cu nimic de restul lucrurilor care ne înconjoară: sunt pure, incoruptibile şi nobile – atât cât îşi permit să fie. Înfometaţi-le şi vor îngenunchea în mizerie, alături de toţi oamenii de nimic. Ziarele bogate îşi permit să ţină la integritate şi, dacă vreţi, să-şi dea importanţă. Noi nu ne bucurăm de luxul acesta acum.

— Aşadar, sugerezi că ar trebui să îngenunchem în mizeriei a întrebat un reporter.

— Dimpotrivă. Trebuie să începem să facem bani. Acum oamenii nu ne citesc. Scriem articolele pe care credem că e bine să le scriem, în loc să scriem ce vor de fapt oamenii să citească.

— Hei, a obiectat un redactor, ştim ce vor cititorii noştri.

— Uite ce e, nu intenţionez să enervez pe nimeni, continuă Milton. Eu doar vreau să fiu deschis cu voi. Şi aşa văd eu situaţia. Ziarul a început ca o publicaţie de satiră.

Boyd s-a zbârlit când a auzit asta şi l-a întrerupt spunând:

— A fost întotdeauna mai mult de-atât.

— În linii mari, vorbesc acum în linii mari. Aveţi răbdare şi ascultaţi ce am de zis.

Oamenii se întrebau dacă nu cumva asistă la un fiasco. Asta era prima întâlnire publică dintre Milton, pe de o parte, şi angajaţi, împreună cu

patronul lor, pe de altă parte; dar se părea că era pe punctul să şi-i pună pe toţi în cap cu afirmaţiile lui.

— Încercaţi să nu mă judecaţi deocamdată pentru ce am să spun, îi preveni el. O să spun nişte lucruri nasoale. Nişte lucruri îngrozitoare. Sunteţi gata? Iată. Publicaţia asta a început ca un pamflet, ca un ziar de satiră destul de reuşit. Te rog, Boyd, nu mă concedia din prima zi.

Toată lumea a râs.

— La început, ziarul a fost o idee grozavă, a continuat Milton. Dar, cumva, a ajuns să nu fie mai valoros ca sugativa. Căci cam ăsta e nivelul lui acum. Nu vreau să credeţi că aş desconsidera efortul vreunuia dintre cei de faţă. Şi cu siguranţă nu este o jignire adusă instituţiei în sine. Spun doar că e timpul să facem din acest ziar un ziar adevărat. Ca să reuşim asta avem nevoie de două ingrediente – aceleaşi care vă trebuie pentru orice realizare: minte şi multă muncă. Vreau să las deoparte aburelile şi să vă vorbesc direct. Nu trebuie să ne comparăm cu marile ziare tot timpul. Şi nu trebuie nici să facem pe renegaţii doar de dragul de a părea mai speciali. Vreau articole serioase care să fie producţiile noastre proprii, dar vreau şi fleacuri pentru amuzamentul cititorilor. Restul îl includem în coloane cu ştiri pe scurt. Şi vreau ca lumea să râdă. Ne ferim prea mult de umor – ţinem morţiş să părem respectuoşi şi respectabili tot timpul. Rabat! Divertisment, fraţilor! Uitaţi-vă cum procedează britanicii. Pun în ziar imagini cu fete drăguţe, oferă weekenduri la Brighton. Şi vând mult mai multe ziare decât noi. Acum, nu sugerez că ar trebui să facem din publicaţia noastră un ziar de scandal, dar niciunul de foarte înaltă ţinută; şi nici nu se pune problema să forţăm pe cineva să meargă la Brighton, ferească Sfântul! Dar trebuie să recunoaştem că suntem şi noi un factor de divertisment în felul nostru. Asta nu presupune nimic ipocrit, nimic vulgar. Asta înseamnă să fim citiţi cu plăcere: oamenii să se trezească dimineaţa şi să vrea ziarul nostru înainte să-şi bea cafeaua. Dacă ne arătăm aşa de respectuoşi faţă de interesul

publicului, dar nimeni nu ne citeşte de fapt, nu facem niciun serviciu publicului. O să creştem tirajul şi o să facem bani frumoşi din asta.

Angajaţii au fost îndreptăţiţi să aplaude cu anumite rezerve. Observaţiile lui Milton nu au picat tuturor prea bine, în special celor care nu luaseră niciodată în calcul inteligenţa şi efortul susţinut ca fiind cerinţe esenţiale ale meseriei de jurnalist. Cât îl priveşte pe Boyd, el a fost tentat să-l concedieze pe Milton pe loc. Dar ştia în ce lumină proastă l-ar pune un as fel de gest. Doar el îl alesese, el zburase tot drumul până aici ca să-l prezinte celorlalţi. Se gândea să-l lase un an, iar apoi să-l concedieze.

Milion stătea în mijlocul angajaţilor, le strângea mâna unora, memora numele altora. Îi ştia deja într-un fel – înţelegea foarte bine această specie a jurnaliştilor cu care era familiar de atâta vreme şi prevăzuse cum va fi primit discursul său. Ziariştii erau, în genere, la fel de sensibili ca nişte dansatoare de cabaret şi la fel de încăpăţânaţi ca maşiniştii dintr-o fabrică. Milton nu-şi putea ascunde zâmbetul.

76 de morţi în urma bombardamentelor din Bagdad

Editor de ştiri – Craig Menzies

Annika se apleacă în faţa maşinii de spălat din apartamentul lor şi scoate hainele ude.

— Încep să cred că scopul meu în viaţă este să spăl rufe, spune ea. Restul este doar o glorie trecătoare.

Menzies stă în picioare în spatele ei şi îi atinge cu degetul arătător creştetul capului, urmând direcţia unui vârtej din părul ei

vopsit negru. Îşi pune palma deschisă peste capul ei, de parcă ar vrea să-i afle dimensiunile craniului, apoi prinde cu degetele mari de la mână bretelele salopetei ei şi trage de ele. Annika se sprijină în palmele lui şi îi sărută degetele, privind în sus.

— Şapte sute douăzeci şi opt de şosete anul trecut, îi spune ea. Atât de multe am spălat.

— Le-ai numărat?

— Desigur.

Vâră mâna în maşina de spălat şi scoate un aşternut care pare să nu se mai termine.

Menzies îngenunchează lângă ea şi o îmbrăţişează, apucând-o de după mijloc.

— Am zi liberă azi, spune el. Dă-mi voie să fac şi eu ceva special.

Menzies are parte de puţine zile libere de la redacţie. În mod normal, începe lucrul la şase dimineaţa, intrând de pe calculatorul de acasă ca să vadă ce s-a mai întâmplat peste noapte în Statele Unite şi ce se întâmplă în momentul respectiv în Asia. Verifică site-urile asociaţiilor de presă concurente şi răspunde la e-mailuri, tastând încet ca să nu o trezească pe Annika, din camera alăturată. La ora şapte, este deja în staţia de autobuz de pe Via Marmorata, aşteptând cu nerăbdare ca numărul 30 să vină mai repede. Este primul la birou şi aprinde luminile: în redacţie, tuburile fluorescente de neon licăresc ca nişte ochi somnoroşi ce clipesc dimineaţa. Pune un termos de cafea americană pe birou, dă drumul la televizor, verifică CNN-ul şi BBC-ul, consultă celelalte agenţii de presă şi întocmeşte o listă cu subiecte de articole pe care să le aloce redactorilor. Sosesc şi alţi angajaţi: secretare, tehnicieni, redactori, reporteri. La ora nouă se consultă cu corespondenţii titulari şi cei câţiva trimişi speciali pe care îi mai au prin străinătate. Apoi apare Kathleen, care cere un rezumat al celor mai

importante evenimente de pe mapamond din acel moment. Pare mereu cam neatentă şi totuşi reţine tot ce i se spune.

— Azi e o zi liniştită, spune ea. Să sperăm că o să se întâmple ceva.

Menzies se ocupă de articolele principale şi le urmăreşte în diversele lor etape: scriere, confruntarea cu sursele care au furnizat materialul, editare. Se consultă în privinţa aranjării în pagină, stabileşte spaţiul din ziar care va fi alocat publicităţii, solicită fotografii şi comandă grafice – face toate astea în timp ce plouă cu apeluri telefonice. Colegii îl bat la cap să ia o pauză, nu pentru că le-ar păsa de efortul lui, ci ca să-i dea de înţeles că este un fraier să se spetească muncind în halul ăsta. Când se încheie pregătirile pentru ediţia de seară, toţi ceilalţi pleacă acasă, iar el e cel care stinge luminile în redacţie: tuburile fluorescente de neon licăresc din nou şi adorm. Pe drumul spre casă, în zona Testaccio, aflându-se încă în autobuz, e asaltat de titluri care îi trec prin minte cu repeziciunea cu care un cronometru măsoară secundele; numai că, în mintea lui Menzies, curgerea timpului se măsoară în ştiri: „Iranul face teste cu trei noi rachete de luptă... 90% dintre formele de viaţă marină vor dispărea până în 2048... Un lider religios evanghelic demisionează în urma unui scandal de prostituţie şi homosexualitate". Ia liftul până sus. Ştirile continuă să-l bombardeze: „Oficialii spun că cheile se află în buzunarul din dreapta... Sursele sugerează ca yala să fie descuiată... Raportul recomandă ca Annika să fie strigată pe nume". El face întocmai, iar ea soseşte şi îl sărută. Îl conduce în bucătărie, îl pune să guste tot felul de sosuri care tocmai dau în clocot, în timp ce ascultă cum s-a derulat pentru ea ziua. Tot ce a contat cu un minut înainte nu mai are nicio importanţă. Ritmul infernal al ştirilor se opreşte.

Pentru Annika, ziua se desfăşoară după un alt program. Se dă jos din pat la zece, bea un pahar de suc de grepfrut pe care l-a pregătit storcând fructele deasupra chiuvetei, mănâncă pâine prăjită cu gem pe terasă, iar firimiturile, purtate o vreme prin aer, aterizează pe trotuar în timp ce ea priveşte cartierul, cu obişnuiţii lui, ce se întinde sub ea: agentul de pază de la bancă ce vorbeşte permanent la mobil, băieţii de şcoală care bat mingea, câte-o bătrânică ce îşi târşâie picioarele făcând multe drumuri dinspre şi către piaţa acoperită. Îşi întinde braţele deasupra capului, scoate un mic chiţăit şi îşi linge degetele lipicioase de la gem. Face duş lăsând uşa de la baie deschisă, aşteaptă să i se usuce părul în timp ce citeşte e-mailuri, se uită pe Internet şi îi trimite mesaje lui Menzies. Pe la ora unu cel târziu, iese la soare şi face o plimbare de-a lungul bulevardului Lungotevere, pe trotuarul cu vedere la Tibru. Urmează direcţia şerpuitoare a râului de la Testaccio către centrul istoric. Apa, verde ca o sticlă, curge cu vârtejuri pe alocuri şi e liniştită în alte părţi. La fel cum e cazul cu multe alte lucruri din Roma, râul a fost lăsat în plata Domnului, aşa că o fâşie de junglă, iţită pe marginea Tibrului, traversează sinuos oraşul invadat de pisici care miaună necontenit. Buruienile au năpădit malurile, înaintând tot mai mult spre mlaştină, iar tot gunoiul care e preluat de râu şi pluteşte la vale se agaţă de ele: cutii de plastic, pliante cu reclame la mobilă, cutii de pantofi, mii de mucuri de ţigară care se leagănă pe apă. Şi trotuarul a fost abandonat şi a căzut pradă rădăcinilor copacilor; din cauza lor, asfaltul s-a umflat şi a crăpat, luând forma unor buze proeminente de beton. Ajunsă acasă, pune cumpărăturile pe masa din bucătărie şi deschide larg obloanele. Crâmpeie de lumină pătrund în interior, întinzându-se de-a lungul parchetului şi urcând pe pereţii albi. Mai îndeasă o serie de rufe în maşină, o programează şi se aşază să citească.

Încearcă să-şi îmbunătăţească italiana citind nuvele; mai nou citeşte Natalia Ginzburg şi Alberto Moravia. Ia masa de prânz târziu – de obicei la ora trei ca să-şi înfrâneze pofta de mâncare până seara târziu, când se întoarce Menzies. Se uită la televizor la vreo emisiune idioată în italiană, calcă, spală vasele, pune rufele la uscat, pregăteşte cina. Când ajunge el acasă, ea e moartă de foame, şi îl zoreşte la bucătărie. Nu întreabă niciodată care sunt noutăţile pe ziua de azi – noutăţile nu pot fi decât dezamăgitoare şi ea nu poate face nimic în privinţa asta. După cină, Menzies se aruncă în pat în timp ce ea se uită la filme vechi cu căştile pe urechi şi mănâncă iaurt făcut în casă îndulcit cu compot de rubarbă. Când prietenii o întreabă despre viaţa ei la Roma, ea spune „E bine, e frumos", după care nu ştie ce să mai adauge. Nu recunoaşte că apartamentul este minunat, că tot cartierul este ideal şi că Menzies este adorabil, chiar dacă îi dă bătăi de cap. Nu vorbeşte despre cât de mult îi face plăcere să aibă grijă de el, nu menţionează nici că nu a făcut nicio poză serioasă de când a venit la Roma, nici că nu are chef de asta şi că nu-i mai pasă de burse şi expoziţii în galerii, în caz că i-a păsat vreodată. În primul şi în primul rând, nu vrea să recunoască faptul că e fericită.

— Tot ce vreau e să nu te plictiseşti, spune el.

— Nu mă plictisesc.

Pune muzică: Dinah Washington cântă *What a Diff'rence a Day Makes.* Menzies era total pe dinafară în privinţa jazzului înainte să o cunoască, dar ea l-a educat şi l-a familiarizat cu Ella Fitzgerald, Nina Simone, Frank Sinatra.

— Eşti uimitor de autonomă, spune el. Mi-e teamă că o să ţi se ia de mine. În special de şosetele mele.

— Există această posibilitate. Dar atâta vreme cât nu mă vede nimeni pregătindu-ţi cina în fiecare seară, e în regulă.

Cel puţin duce stilul ăsta de viaţă în străinătate. Poate oricând să invoce că învaţă o limbă străină şi că Roma este un oraş atât de artistic şi că a trăi aici este în sine un proces de educaţie estetică. Când se va reapuca de fotografie, experienţa asta va avea un efect benefic asupra ei. Dacă ar fi trebuit să aibă grijă de toate treburile casei, exact ca aici, dar în Washington – ei bine, nu ar fi fost dispusă s-o facă. Dar când trăieşti în străinătate, regulile se schimbă. Atâta vreme cât n-o vede nimeni. Descurajează vizitele prietenilor şi ale familiei; zboară acasă de două ori pe an tocmai pentru a preîntâmpina venirea lor aici. Dacă ar vedea-o mama ei! După toate eforturile ei de a o face să înţeleagă importanţa independenţei financiare şi a unei cariere. Sau dacă prietenii Annikăi de la şcoala de arte ar vedea aparatul ei Nikon cum stă uitat în cutia lui prăfuită, în timp ce colecţia ei de cărţi de bucate se măreşte – ce oroare, să te deprinzi atât de mult cu gospodăria! El se alege cu cariera, cu prestigiul. Ea? Ea se alege cu spălatul şosetelor. Şi dacă se întâmplă ceva, el are un cont în bancă. Iar ea? Cum va justifica ea perioada asta lipsă din CV-ul ei? Cum îşi va justifica mulţumirea de a duce o viaţă de casnică?

Colegii lui Menzies ştiu foarte puţine despre viaţa lui cu Annika. O vreme, ea era prietenă la cataramă cu Hardy Benjamin, iar cele două se întâlneau cam în fiecare după-amiază să bea cafea la parterul clădirii unde erau birourile. Dar Hardy şi-a găsit un iubit, iar prietenia ei cu Annika s-a răcit. În ce-i priveşte pe ceilalţi angajaţi de la ziar, ei tind să uite că Menzies trăieşte cu cineva; dacă ar fi să şi-l imagineze în afara orelor de birou, şi l-ar închipui singur, mâncând sandviciuri subţiri făcute de el şi citind ingredientele de pe ambalajul de la pâine. Pentru ei, el nu este un om, ci un încrezut care are cute pe cap şi stă la un birou.

Se apropie data unei petreceri la serviciu şi Menzies se gândeşte să nu-i spună Annikăi despre asta. Dacă îl vede printre colegi, ea îşi va da seama ce cred aceştia despre el.

— Te previn, o să fie doar oameni plicticoşi din presă.

— Vrei să vin acolo?

— Nu vreau *eu* să merg acolo.

— Poate ai nevoie de susţinere. Sau nu vrei să vin deloc?

— Eşti bine-venită oriunde aş merge.

— Ce-ar trebui să le spun că fac aici, la Roma?

— Nimeni nu o să te întrebe aşa ceva.

— Şi dacă mă întreabă?

Când intră în redacţie, el îi dă drumul la mână, apoi îşi doreşte să n-o fi făcut. Menzies citeşte în privirile colegilor săi curiozitatea de a afla ce fel de legătură ar putea fi între el şi această femeie cu mult mai tânără: ea este îmbrăcată într-o rochie purpurie, are ciorapi cu dungi verzi şi negre, iar faţa îi este împodobită de un zâmbet atât de spontan, că aproape o miră şi pe ea; el poartă o cămaşă albastră şi pantaloni maro din catifea, umflaţi în talie, în ciuda exerciţiilor pentru abdomen pe care le face la fiecare sfârşit de săptămână; pe cap mai are puţin păr castaniu, dispus în formă de potcoavă în jurul unui craniu chel care străluceşte când Menzies este agitat, şi se întâmplă să strălucească foarte des.

Hardy îi zăreşte, face cu mâna puţin cam prea exagerat şi vine către ei. Ea şi Annika pălăvrăgesc câteva minute şi cad de acord să se înscrie la cursuri de yoga împreună, deşi ambele ştiu că promisiunea asta a lor are mici şanse să se materializeze.

— Păi, spune Hardy, cred că ar trebui să mă duc să-mi salvez omul.

Prietenul ei, Rory, a fost văzut ultima dată cu o sticlă de vin în mână, încercând să pornească o dezbatere cu Herman, care părea

destul de iritat, în legătură cu exactitatea şi verosimilitatea faptelor prezentate în seria James Bond. Hardy pleacă iute să-l salveze.

Alţi angajaţi se apropie de Menzies, iar privirile lor se mută de la jalnicul editor de ştiri la tânăra femeie cu forme voluptuoase.

— Aşa deci, Menzies, bătrâne, ai de gând să ne faci cunoştinţă?

Întorşi acasă, el îi spune:

— Ai fost foarte – se opreşte – foarte populară printre toţi colegii mei.

Ea zâmbeşte.

— Populară? Parcă am fi în clasa a noua.

— Ştiu, sună ridicol. Dar o spun în sensul bun al cuvântului. Sunt impresionat.

Ea îl sărută pe pleoape şi îl gâdilă pe spate.

Menzies se trezeşte devreme a doua zi dimineaţa şi mai rămâne în pat câteva minute în plus, cuprins de furnicături atunci când simte spatele ei catifelat şi mirosul părului ei. Parcă nici nu ar fi reală Annika. Ascultă în întuneric ritmul respiraţiei ei suprapusă peste a lui.

Merge pe jos la serviciu şi se opreşte ezitant în faţa vitrinei unui magazin. Să cumpere brăţara aceea de peruzele? Sau cerceii aceia? Fac parte dintr-un set? Nu se pricepe să evalueze bijuterii, nu îşi dă seama dacă sunt frumoase, sau dacă ei i-ar plăcea. Are nevoie de părerea ei, dar asta ar strica surpriza, care e, la urma urmei, scopul principal. Verifică orele când e deschis magazinul. Poate o să se strecoare între ediţii şi o să tragă o fugă până aici. Are ea nevoie de cercei? Dar, oare, este vorba despre nevoie? Atunci despre ce e vorba? Să demonstreze ceva. Ce? Nu ştie ce, ştie doar că vrea să demonstreze ceva. Întotdeauna o apucă de mână, iar apoi îi dă drumul. Orice efort de-al lui de a demonstra ceva eşuează. O să cumpere cerceii aceia. Dar magazinul este închis.

La cină, ea vorbeşte despre petrecerea de la birou şi face comentarii despre colegii lui.

— Herman e adorabil, spune ea.

— Nu e tocmai cuvântul pe care l-aş fi ales.

— E dulce, insistă ea. Şi atât de vulnerabil.

— Vorbeşti de Herman? Herman Cohen?

— Şi a fost interesant să vorbesc cu Kathleen. Te iubeşte.

— Kathleen iubeşte faptul că-i fac toată treaba.

— Clar te respectă foarte mult.

— Pe bune?

— Toţi stagiarii aceia sunt *atât* de tineri. M-au făcut să mă simt bătrână. De fapt, deja mă simt de parcă m-aş fi născut în Antichitate.

— Dacă tu eşti bătrână, probabil eşti de părere că eu sunt preistoric.

— Deloc. Doar vârsta *mea* mi se pare că mă îmbătrâneşte.

— La douăzeci şi şapte de ani nu eşti bătrână.

— Depinde ce ai făcut până acum. Soră-mea spune că oricine reuşeşte în viaţă trebuie să fie deja pe drumul spre împlinire când ajunge la treizeci de ani.

— Asta nu e adevărat; e doar una dintre ideile fixe ale surorii tale, pe care o tot repetă. Oricum, mai ai trei ani – apoi o să mai vorbim despre cât de mult ai eşuat în viaţă.

— Ne-am înţeles? Şi, între noi fie vorba, nici eu n-am făcut mare lucru până la treizeci de ani.

— Ce făceai tu la vârsta asta?

— Eram în Washington, cred. Lucrând la biroul de editare al unui ziar.

— Deci erai deja împlinit.

— Nu se poate spune că asta ar putea fi considerată drept împlinire.

— Dar aveai o carieră, nişte aptitudini profesionale. Nu se compară cu îndeletnicirea mea fără niciun rost: să fac fotografii pretins artistice, pe care orice ratat cu un aparat digital şi cu Photoshop le poate face în zilele noastre, spune ea. Toate orele pe care le-am pierdut în camera obscură, inhalând fixatorul, lucrând cu baia de fixare, tăvile de plastic şi cleştii. Ce pierdere de timp.

— Nimic nu e pierdere de timp.

— Unele lucruri sunt. Hai să fim serioşi; eu, bunăoară, cam ard gazul aici. Nici măcar nu vorbesc încă italiana fluent. Şi, deşi trăiesc cu un jurnalist energic şi devotat, nu ştiu nimic despre ce se petrece în lume.

— Ba da, ştii.

— Poate că ar trebui să încep să citesc ziarul. Toată lumea de la petrecere părea atât de avizată în legătură cu diverse chestiuni.

— Ce chestiuni?

— Nu ştiu – procedurile de votare în parlament, cursa înarmării în Asia de Sud, tribunalele ONU în Cambodgia. Apoi se îndreptau spre mine şi eu ce era să zic? „Bună, înainte lucram ca asistentă a unui fotograf, acum locuiesc acasă la Craig."

— La noi acasă, o corectează el. Sau dacă vrei, la tine acasă. Iar colegii mei sunt nevoiţi să cunoască chestiunile astea – e profesia lor.

— Întocmai. Eu una nu sunt *nevoită* să ştiu nimic.

— Vrei să reîncepi să-ţi cauţi de lucru? Pot să-mi întind antenele din nou.

— Crezi că ar trebui?

— Păi, nu e *musai.*

Se pare că ăsta nu este răspunsul corect.

— Dar nu e nimic rău dacă vrei să cauţi. După cum spuneam, aş fi bucuros să te ajut. Doar să-mi spui ce ţi-ar plăcea. Sau ai vrea să te reapuci de fotografie?

— Nu ştiu.

— Despre ce vorbeai cu Hardy la petrecere – cursuri de yoga, nu? Îţi surâde ideea? Nu spun că ăsta e răspunsul. Doar că eu nu vreau să te plictiseşti de mine, închisă în apartamentul ăsta, spălând şosete.

Cu ocazia zilei ei de naştere, Menzies îi dă brăţara de peruzele şi cerceii, împreună cu un abonament la o revistă italiană de fotografie şi un modul de cursuri yoga.

Annika îşi face imediat prieteni la cursuri. Toţi sunt de-ai locului, artişti din fire care fumează prea mult, îşi văruiesc dormitoarele în portocaliu şi miros a lână umedă. Se apropie cu multă înţelegere de un puşti neîndemânatic pe nume Paolo.

— N-am mai văzut până acum pe nimeni atât de lipsit de coordonare în gesturi, spune ea. Bietul Paolo, nici măcar nu poate să-şi atingă degetele de la picioare. E total incapabil să practice yoga.

— Dar oare *eu* pot să-mi ating degetele de la picioare?

Menzies face o încercare. Scoate un geamăt, sforţându-se să-şi atingă vârfurile pantofilor.

Annika sare în sus şi îl îmbrăţişează.

— Mulţumesc, spune el râzând. Pentru ce a fost asta?

Prietenii ei de la cursul de yoga o îndeamnă să aducă unele dintre fotografiile pe care le are în portofoliu ca să le arate celorlalţi. Dar când îşi verifică vechile poze, îi e ruşine; toţi o să creadă că e o amatoare. Aşa că se apucă să facă o nouă serie. Tema ei o constituie clădirile istorice năpădite de graffiti din Roma. Le plac fotografiile ei şi o îndeamnă să le expună.

Acum că Annika petrece mult fotografiind sau socializând cu prietenii ei yoghini, Menzies găseşte adesea apartamentul gol când se întoarce seara acasă. În mod bizar, locul pare mai zgomotos fără ea: se aude cum huruie scuterele afară, se disting paşi greoi ce traversează apartamentul de deasupra; până şi ticăitul ceasului de perete nu trece neauzit. Îşi pregăteşte un sandvici la cină şi coboară în atelierul amenajat la subsol, o cameră închiriată unde se ocupă de proiecte ştiinţifice, pasiunea lui din copilărie. Se joacă cu modele din plută, răsfoieşte numere vechi ale unor reviste de ştiinţă şi tehnologie şi visează cu ochii deschişi. Este mereu acelaşi vis: să câştige un brevet pentru o invenţie.

De-ar fi studiat el ştiinţele la facultate! Atunci nu ar fi ajuns în Washington şi nu ar fi întâlnit-o. Şi *ar putea* încă să inventeze ceva, desigur. O creaţie atât de remarcabilă încât cei de la Massachusetts Institute of Technology ar fi nevoiţi să-l accepte ca profesor în cadrul universităţii. Şi-ar lua doctoratul în timp record. Şi ar lua-o şi pe Annika împreună cu el. Dacă ea ar vrea să vină. Dar oare ar vrea? Aici, în Roma, are ce să-i ofere: o reşedinţă de invidiat, romantismul feeric al Europei. Dacă tot ce ar avea nu ar fi decât o cameră de cămin în Boston şi datorii? Dar astea sunt nişte gânduri absurde. Menzies nu este inventator, nu are calificările necesare şi e prea în vârstă ca să le mai obţină. Are o viaţă diferită, de jurnalist, fie că-i place, fie că nu.

Ea bate la uşa care duce la atelierul lui de la subsol.

— Urc imediat! strigă el.

O găseşte pe palier, sprijinită de perete; tresare când îl vede. A păţit ceva la spate şi va trebui să lipsească de la cursurile de yoga pentru o vreme.

În următoarele câteva săptămâni Annika îşi face de lucru pe-acasă, bând ceai de plante şi privind programe italiene de varietăţi

la televizor. E arţăgoasă cu el, apoi îşi cere iertare. Odată vindecată, reia proiectul de fotografie legat de graffiti, dar nu se întoarce la cursurile de yoga.

Într-o după-amiază, la birou, Menzies lucrează la un titlu neinspirat. Încearcă diferite versiuni şi, în cele din urmă, o alege pe cea mai simplă, care este întotdeauna preferata lui. „76 de morţi în urma bombardamentelor din Bagdad", scrie el.

Apare Arthur Gopal. El e singurul prieten al lui Menzies din redacţie. Câteodată iau masa de prânz împreună la Corsi, o tratorie aglomerată de pe Via del Gesu. Cu aceste ocazii, Menzies vrea mereu să afle ce mai face Arthur fără Visantha şi Pickle; Arthur, la rândul lui, vrea să afle mai multe în legătură cu Annika, despre care ştie puţine lucruri. Dar niciunul nu pune întrebări personale. În schimb, subiectul de conversaţie este serviciul, iar Arthur e cel ce vorbeşte cel mai mult. Între două linguri de supă de fasole, el îi bârfeşte pe colegi („Kathleen nu pricepe ideea de bază", „Clint Oakley nu e în stare să scrie un simplu necrolog", „Herman trăieşte într-o altă epocă") şi îşi expune ambiţiile de viitor („Un editor în vârstă, prieten de-al lui taică-meu, spune că ar trebui să lucrez pentru el la New York"). Când a terminat de vorbit, Arthur ia un aer nemulţumit şi plimbă lingura prin supă de parcă ar căuta un buton de la manşetă pierdut în farfurie.

În acea după-amiază însă, Arthur se apropie de biroul lui Menzies cu un aer neobişnuit.

— Ţi-ai verificat e-mailul? întreabă el.

— Nu de curând. De ce? Ar trebui?

— Ai primit un mesaj de la cineva cu adresa jojo98. Te sfătuiesc insistent să-l citeşti.

Menzies printează e-mailul. Dar este în italiană, o limbă pe care el o înţelege foarte puţin. Mesajul se referă la Annika şi are ataşat o

poză. O deschide şi fotografia umple tot ecranul. Calitatea pozei este proastă, de parcă fotografia ar fi fost făcută cu telefonul mobil. Poza o arată pe Annika – în mod clar nebănuind că este fotografiată – pe patul lor, dezbrăcată, uitându-se în altă parte. În prim-plan se zăreşte coapsa păroasă a unui bărbat, probabil cel care a făcut fotografia. În mare grabă, Menzies închide monitorul.

— Ce dracu' e asta?

— Habar n-am. Dar a ajuns la toţi angajaţii.

Menzies se uită fix la ecranul stins.

— Isuse!

— Îmi pare rău că a trebuit tocmai eu să-ţi atrag atenţia, spune Arthur.

— Ce să fac? S-o sun?

— Ar trebui probabil să te duci şi să vorbeşti direct cu ea.

— Nu pot să plec de la serviciu pur şi simplu.

— Ba poţi.

Menzies coboară scările, traversează în goană Campo de' Fiori, prin Ghetto, şi ajunge pe trotuarul îngust care merge de-a lungul Tibrului. Ba merge, ba aleargă tot drumul până acasă, privind lung când la trotuarul denivelat, când la semafoarele de pe Via Marmorata, când înainte la poarta înaltă de metal de la blocul lor.

Este acolo şi şi-ar dori să nu fie.

Nu e în stare să urce. Dormitorul lor ar putea fi ocupat. Coboară la atelierul lui de la subsol şi scoate e-mailul printat. Cu ajutorul unui dicţionar italian-englez, clarifică, cuvânt cu cuvânt, înţelesul propoziţiilor. Mesajul pretinde că Annika face sex de ceva vreme cu un alt bărbat în timp ce Menzies este la serviciu. Mai spune că ea plănuieşte să-l părăsească şi că, împreună cu amantul ei, vor cumpăra un apartament. „Când dormi noaptea, aşternuturile tale sunt pătate cu sperma lui", scrie în mesaj.

Toată lumea de la birou (închide ochii la gândul ăsta – au primit *cu toţii* e-mailul ăsta) s-ar aştepta ca el să dea năvală în apartament, să fluture scrisoarea amenințător, să înjure până răguşeşte şi să întrebe:

— Cine e nemernicul care a trimis asta şi ce dracu se întâmplă?

Dar el nu poate face asta. Stă în faţa mesei de lucru, cu mâinile în şold.

Când se face târziu, urcă. Telefonul lui mobil, care nu are semnal la subsol, revine la viaţă. Kathleen a sunat de multe ori, iar Annika i-a lăsat trei mesaje, în care îl întreba când se întoarce acasă, că ei îi e foame, şi dacă totul este în regulă.

— Hei, spune ea, deschizând uşa de la intrare. Ce s-a întâmplat?

— Bună, mda. Nu, nimic – doar o confuzie. Scuze, spune el. Ai avut o zi bună?

— Da. Dar stai aşa – nu pleca. Sunt încă – trage de tricoul ei – încă dezorientată puţin. Cred că ai primit un milion de apeluri de la birou.

— Nu e nicio scofală.

În mod normal, când el ajunge acasă, o sărută. Dar în seara asta n-o face şi amândoi observă lucrul acesta.

— Depind prea mult de mine, explică el.

Menzies se duce la baie, se priveşte absent în oglindă şi se întoarce în arenă.

Ea nu-l poate privi în ochi.

— Ţi-a trimis scrisoarea aia, nu? întreabă ea. Nu pot să cred că...

Rosteşte numele bărbatului.

— Stai, stai, o întrerupe Menzies. Te rog, nu-i spune numele. Nu vreau să-l ştiu. Dacă se poate.

— Bine, dar trebuie să zic câteva lucruri.

Annika e palidă.

— Iar apoi, nu mai e nevoie să vorbim din nou despre asta. Mă simt de parcă...

Dă din cap.

— Nu mă simt bine. Îmi pare foarte, foarte rău. Îmi pare atât de rău. Dar trebuie să-ţi spun asta. Paolo a trimis chestia aia – scuze, ştiu că nu trebuie să-i spun numele.

Ezită, căutând cuvintele cele mai potrivite pentru o descriere.

— A trimis nenorocita aia de scrisoare meschină şi dezgustătoare pentru că am refuzat să mă implic în vreo chestie serioasă cu el. Te superi dacă îmi aprind o ţigară?

Răscoleşte prin sertarul din bucătărie căutând pachetul ei de ţigări Camei, pe care le fumează de obicei când iese cu prietenii ei yoghini. Nu a aprins niciodată una în apartament. O face acum şi expiră, dând din cap.

— Încearcă să mă forţeze într-o direcţie. Cam asta-i faza.

— Eşti supărată.

— Păi, da.

Se ciupeşte de braţ.

— Mai mult decât atât. Supărată e puţin zis. E, cum să spun, e singura dată în viaţa mea când aş vrea să-i fac rău fizic cuiva. Aş vrea să-l văd suferind. La modul fizic. Să dea un camion peste el. Ştii?

Îşi întoarce faţa spre Menzies; Annika are o expresie atât de încordată, de parcă ar vrea să-l ia pe sus.

— Înţelegi?

El îşi priveşte mâinile.

— În regulă.

— Şi totuşi, înţelegi?

— Cred că da.

— A trimis chestia aia ca să ne despartă, continuă ea.

— Ca tu să începi o relaţie serioasă cu el.

Annika mai trage un fum de ţigară.

— În principiu...

Expiră.

— Mda.

Striveşte chiştocul.

— Hai să nu mai vorbim despre asta. Mi se pare...

Nu sfârşeşte propoziţia. Ia telecomanda.

— Ştii dacă s-a întâmplat ceva?

Dă pe CNN ca să afle răspunsul.

Când ajunge la serviciu a doua zi, se aşază la birou şi priveşte lung termosul, preţ de un minut.

— S-a mai întâmplat ceva? întreabă el calculatorul în timp ce acesta se încarcă.

Ziua de lucru trece ca oricare alta – nimeni nu aduce vorba de dispariţia lui cu o zi în urmă, iar Kathleen pare să nu mai ţină minte că Menzies nu i-a răspuns la telefon şi nici că nu a sunat-o înapoi. În lumea jurnalismului, ceea ce a fost de maximă importanţă ieri nici măcar nu mai contează azi.

În seara aceea, sună telefonul la ei acasă şi răspunde Menzies. E un italian. Vrea să vorbească cu Annika. Menzies îi dă telefonul. Ea aude vocea şi pune receptorul jos imediat.

— Data viitoare să închizi, îi spune lui Menzies. Nu mi-l da dacă e el. Pur şi simplu închide.

Dar Paolo tot sună. Sună târziu şi îi scoală din somn. Îşi schimbă numărul de telefon. Totul se linişteşte pentru câteva săptămâni, apoi le vin acasă somaţii – culmea, o dă în judecată pe Annika pentru că nu şi-a respectat promisiunea, pretinzând că ea a încălcat un contract verbal pe care îl încheiase cu el şi prin care se angaja să-şi părăsească partenerul şi să se mute cu Paolo. Reclamaţia mai

menţionează că el şi-a dus la îndeplinire partea lui din înţelegere şi a făcut chiar şi un credit ipotecar. Acum cere despăgubiri.

Nimeni la serviciu nu-l întreabă pe Menzies despre umilitorul e-mail, dar nu l-au uitat. Reporterii îl sfidează mai des acum. Editorii seniori îi subminează autoritatea în timpul şedinţelor. Numai Kathleen nu şi-a schimbat atitudinea faţă de el: face în continuare pe şefa punându-l să rezolve toate lucrurile şi, la fel ca întotdeauna, îşi varsă nervii pe el.

Cât îi priveşte pe Menzies şi Annika, ei se comportă aproape la fel ca înainte. Dar se vede treaba că exagerează amândoi. El o laudă pentru proiectul ei fotografic cu prea mult zel; ea îl întreabă prea stăruitor despre invenţiile lui. Înainte obişnuiau să încerce feluri diferite de mâncare în fiecare seară la cină. Acum mănâncă doar câteva.

— M-am gândit că e unul dintre preferatele tale.

— Da. Grozav. Mulţumesc.

Când se întâlnesc cu avocatul, acesta îl sfătuieşte pe Menzies să rezolve cumva problema, altfel cazul se va tărăgăna. Annika vrea să intervină, dar se abţine şi tace din gură. Menzies ştie că ea vrea să lupte împotriva lui Paolo – e furibundă.

— Aş prefera să termin cu tărăşenia asta, îi spune Menzies. Aş fi fericit să plătesc şi să scap. Ei, nu chiar fericit, dar...

Se întorc acasă în tăcere. Mai târziu, au o ceartă ridicolă: ea îl critică pentru felul în care dă parmezanul pe râzătoare. Apartamentul pare dintr-odată prea mic pentru două persoane.

— Mă duc jos să mai meşteresc puţin, spune el.

Ea rămâne singură.

Caută prin colecţia de CD-uri şi pune un album cu coloana sonoră a lui Chet Baker de la *Let's Get Lost,* un documentar realizat de unul dintre fotografii ei preferaţi, Bruce Weber. Cântecul se

numeşte *You're My Thrill.* Se încruntă, concentrată, încercând să înţeleagă versurile, apoi îşi pierde interesul. Îşi deschide telefonul – niciun mesaj. Dacă i-ar scrie ea lui un mesaj? Ce să-i spună? Apasă pe tastatura telefonului, după care şterge fiecare bucăţică de text scrisă: „cântecul ăsta" (şterge) „idiot" (şterge) „aş vrea" (şterge) „de ce oare mereu toate tâmpeniile" (şterge) „aşa prost". Şterge şi asta şi scrie: „Mi-e dor de tine, pot să trec pe la tine?" Il trimite. De la difuzor se aude Chet Baker cum cântă: „Nimic nu pare să conteze... Iată inima mea pe o tavă de argint... Unde este voinţa mea?"

Jos în atelier, Menzies loveşte cu o bandă de cauciuc într-un semn de pe perete. Reuşeşte să nimerească o dată la ţintă, apoi mai încearcă lovind de trei ori la rând. Se plictiseşte de jocul ăsta şi se apucă să facă schiţeze unele invenţii nerealiste pe care nu le va construi niciodată.

Ea bate la uşă:

— Bună, spune ea jenată. Deranjez?

— Nu, nu. Ce s-a întâmplat?

Dintr-un salt, se mai apropie puţin.

— Ce poţi să-mi arăţi? Vreo nouă invenţie care o să ne facă milionari şi care o să revoluţioneze viaţa întregii lumi?

— Aş vrea eu.

— Sper că nu lucrezi la vreun complot meschin împotriva mea, nu?

— Ba da. O să te înnebunesc încet şi sistematic cu felul diabolic în care rad eu brânza.

Annika scoate limba la el.

— Ar trebui să lucrăm la o invenţie care să ne ajute să ne răzbunăm, spune ea.

— Împotriva lui, vrei să spui?

— Da.

— Trebuie să recunosc că m-am gândit la asta.

— Trebuie neapărat să-mi spui.

— Nu, e o prostie.

— Haide.

Menzies zâmbeşte în colţul gurii.

— E cam aşa: un casetofon mic pe care să-l instalăm în dormitorul lui şi pe care să ruleze, de la un capăt la celălalt al benzii, bâzâitul unui ţânţar. Dar casetofonul ar porni numai în întuneric aşa că, de câte ori ar stinge lumina, s-ar activa şi ar începe bâzâitul. Apoi, când ar aprinde lumina să caute ţânţarul, ia ţânţarul de unde nu-i. Şi tot aşa până când ar avea nevoie de cămaşa de forţă.

— E genial. Trebuie s-o facem!

— Nu, nu.

— De ce nu?

— Păi, din multe motive.

— Cum ar fi?

— Mai întâi, pentru că nu sunt nici măcar sigur cum s-o fac. Şi cu siguranţă am fi prinşi. Şi nu vreau să-mi petrec timpul construind un aparat numai cu scopul de a chinui pe cineva. Care ar fi rostul? Să-i facem viaţa tipului ăsta puţin insuportabilă ca să stăm noi liniştiţi şi fericiţi noaptea că altcineva e plin de nervi?

— În fine, nu neapărat invenţia ta cu bâzâitul de ţânţari. Dar ceva – o mică răzbunare. Nu?

— Eu mă gândesc că răzbunarea este unul dintre acele lucruri care sunt mai bune în teorie decât în practică. Adică, nu simţi nicio satisfacţie reală dacă faci pe altcineva să sufere doar pentru că şi tu ai suferit.

— Te înşeli mult aici.

— Şi care răzbunarea chiar funcţionează? Care-i e de fapt rostul – să repari o nedreptate? Nimic nu e îndeajuns pentru asta. Te face răzbunarea să te simţi mai bine? Nu m-aş simţi mai bine.

— Deci, dacă cineva îţi face vreo mizerie, nu există nicio cale să remediezi situaţia?

Se uită în altă parte, chipurile întâmplător.

— Nu, nu cred că este vreo cale, răspunde el. Singura metodă de a depăşi problema este s-o uiţi, cred. Dar nu e nicio cale să remediezi situaţia în felul în care crezi tu. Nu după părerea mea.

Annika dă din cap.

— Urăsc asta.

— Ce?

— Mă simt – nu ştiu – ca şi cum nu-mi găsesc echilibrul. Nu eşti o persoană răzbunătoare ca mine. Ar trebui să fii furios.

— Pe el?

— Pe mine. Ştii?

— Nu mă încântă deloc ideea de a te face să suferi.

— Atunci ajung să sufăr şi mai mult.

— Ce ai vrea, mă rog, să fac?

— De ce te enervezi? Vorbim doar.

— Nu sunt nervos. Doar că nu ştiu ce ar trebui să fac.

Îşi drege glasul.

— Ceea ce nu pricepi e că aş duce-o foarte rău fără tine. A sunat melodramatic – scuze. Am vrut să spun că, sincer vorbind, chiar dacă ai face ceva şi mai rău, nu am de gând să te părăsesc. Nu pot. Faptul că m-ai rănit mă face să simt o nevoie şi mai mare de consolare. Consolare de la tine. Nu ar trebui să recunosc asta. Dar...

— E în regulă.

Nu este în regulă. Ar trebui să tacă din gură. Ea se îndepărtează tot mai mult cu fiecare cuvânt de iertare pe care el îl aruncă asupra ei.

— Am patruzeci şi unu de ani, spune el, locuiesc într-o ţară a cărei limbă nu o vorbesc, unde, fără tine, nu m-aş putea adapta deloc, unde colegii mă consideră un fel de lingău.

— Nu e adevărat.

— Ba da. Uite ce e, eu sunt lacheul lui Kathleen. Ea dă ordine şi eu sar să le execut. Şi nu am altă opţiune. Că într-o bună zi o să vin cu vreo invenţie de zile mari şi o să scap de jurnalism? Asta n-o să se întâmple.

— Ba s-ar putea.

— Niciodată. Nu am alternativă la viaţa asta. Fără tine, sunt... M-ai văzut, Annika. Ţi-am spus ce eram înainte să te întâlnesc. Aşa că sunt uşor îngrijorat. De fapt, sunt de-a dreptul îngrozit.

— De ce?

— Am petrecut aproape zece ani singur înainte să apari tu.

— Ştiu. Ştiu asta. Dar...

Face o pauză.

— Nu poţi sta cu cineva doar pentru că nu poţi accepta gândul de a rămâne singur.

— Nu? Nu e ăsta cel mai bun motiv de a fi cu cineva? Aş fi în stare să îndur orice pentru asta. Adică, uite, nu am fost niciodată aşa de umilit cum sunt acum în situaţia asta. Ştiai că a trimis scrisoarea aia la toată lumea de la mine de la serviciu?

Ea rămâne împietrită.

— Ce?

— Vorbesc serios.

Annika îşi acoperă gura.

— Nu mi-ai spus niciodată asta.

— Şi mai era şi o fotografie ataşată. Cu tine. În patul nostru.

Ea păleşte.

— Nu glumesc, continuă el. A ajuns la toată lumea.

Ea închide ochii şi dă din cap.

— Vreau să mor.

— E în regulă, spune el. E în regulă. Uite, ideea e că toată povestea asta, de la început până la sfârşit, mă face să vreau să, nu ştiu, să mă îmbolnăvesc sau... sau, pentru că, nu ştiu. Scuză-mă, sunt cam copleşit de situaţie. N-ai decât să râzi de mine, dacă vrei. Dar aşa mă simt în legătură cu asta. Nu contează. Este în regulă.

O atinge pe obraz.

— Mulţumesc, spune el, că ai călătorit cu mine şi că ai rămas cu mine tot acest timp aici, în Italia.

O sărută.

— Ai coborât ca să-mi spui că mă părăseşti?

Ea tace.

— Poţi să mă părăseşti, spune el.

— Eu, răspunde ea, nu pot suporta ideea că te-am umilit.

De-abia dacă poate să rostească vorbele, dar le repetă.

— Nu pot suporta asta. Aş vrea să faci ceva. Aş vrea să fii meschin ca mine.

— Despre ce tot vorbeşti?

— Atunci aş putea să-ţi fac orice? Ai fi în stare să tolerezi orice?

— Nu am de ales.

— Contez câtuşi de puţin aici?

Vocea-i tremură; îşi pierde cumpătul.

— Adică, te rog, înfurie-te pe mine. Dă-mi şi mie impresia că şi eu sunt implicată cumva în asta, că nu sunt doar o fată de pe stradă a cărei sarcină este doar să se asigure că nu te simţi singur acum că trăieşti în străinătate.

Se chinuie să spună tot ce are pe suflet.

— Aş vrea – dacă se poate – să nu crezi că am făcut ceea ce am făcut ca să te umilesc. A fost din pur egoism. M-am purtat ca o proastă, ca o idioată; am fost egoistă. Nu ştiu de ce am făcut asta, poate din plictiseală. Nu a însemnat nimic. Aş vrea, înţelegi, să ştii asta.

Se linişteşte întru câtva. Dar se vede că s-a îndepărtat de el, cu toată sinceritatea ei.

— De ce ai coborât aici? întreabă el. Niciodată nu vii aici jos.

— Aveam ceva pentru tine.

Îi întinde un plic. El scoate scrisoarea şi citeşte primele rânduri.

— O, spune el surprins. Ai aplicat pentru un brevet. În numele meu.

Ridică privirea:

— Şi au respins aplicaţia.

Menzies râde.

— Dar totuşi se explică de ce a fost respinsă. Cred că ai putea să faci nişte modificări.

El citeşte scrisoarea în întregime. Cu siguranţă că ea nu şi-a dat seama că proiectele lui ştiinţifice infantile nu sunt nici pe departe îndeajuns de sofisticate pentru a obţine un brevet. Nu mai poate să-şi ridice ochii din scrisoare. Dacă va privi în sus şi nu o va mai vedea în cameră, n-o să mai reuşească să iasă din atelier vreodată. Desigur că asta nu e adevărat – o să iasă, o să urce scările, o să se întoarcă la lucru mâine şi va avea grijă să se publice ziarul de a doua zi. Gândul ăsta îl face să se simtă şi mai rău.

Trebuie să o oprească aici. Trebuie să-i spună ce are de spus. Dar ce ar avea să-i spună? Ce tot încearcă de atâta timp să-i transmită? Primul lui impuls este să se scuze, dar şi asta este o pornire greşită.

O nouă scuză ar grăbi fără îndoială sfârşitul. Ea vrea ca el să facă ceva.

— Bine, spune el.

— Bine ce?

— Mulţumesc, dar cine ţi-a spus că eu vreau un brevet?

— Nu voiai? Mie aşa mi s-a părut.

— Şi, în orice caz, cum ai făcut rost de chestia asta? Adică, ai umblat prin lucrurile mele de aici? Proiectul ăla nici măcar nu era terminat.

— Care-i problema?

— Păi, îţi bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala, asta e problema. Asta pur şi simplu nu te priveşte.

— Ei, haide. Exagerezi.

— Eu nu mă amestec în rahaturile tale.

Annika tace – nu l-a auzit niciodată înjurând.

— Eu una, se justifică ea, aş fi foarte bucuroasă dacă mi-ai înscrie fotografiile la vreun concurs.

— O, da? Serios? Ţi-ar plăcea să vin şi să-ţi flutur în nas o scrisoare de respingere şi să zic: „Poftim, m-am gândit să-ţi fac o favoare”? Scuteşte-mă de următoarea ta favoare.

— De ce te superi atât de tare din cauza asta?

— Nu mă supăr. Doar că nu ştiu ce altceva să fac, răspunde el. Ceea ce lucrez eu aici este treaba mea şi numai a mea. Pentru simplul motiv că prostia asta de atelier este o plăcere pentru mine. Îmi petrec viaţa blocat într-un serviciu pe care îl detest, urmând o carieră pe care n-o suport. Am patruzeci şi unu de ani şi prietena mea e regulată de un tip de la cursul ei de yoga, un puşti italian oarecare, şi apoi tot eu ajung să plătesc daune legale. Deci...

Îi flutură în faţă scrisoarea de respingere.

Annika îşi şterge ochii, dar faţa-i rămâne neclintită.

— Deci, continuă el, ai putea să nu-ţi mai bagi nasul în treburile mele personale. Să stai departe de singurul lucru pe care îl fac cu plăcere şi care nu mă dezonorează.

— Eu merg sus.

— Bine.

Menzies îşi pierde cumpătul.

— Bine, repetă el şi mai tare. Dar nu urca în casă. Poţi să te întorci dracului în State. O să-ţi plătesc biletul.

O urmează în apartament. Ea e în dreptul mesei din bucătărie, paralizată de uimire. El îi scoate valiza din dulap.

— Glumeşti? spune ea.

— Trebuie să-ţi împachetezi lucrurile.

Ea deschide un sertar plin cu lenjerie şi şosete şi se uită fix la ele, neputând să facă nimic altceva preţ de un minut.

În timp ce ea îşi umple valiza, el intră pe Internet şi îi cumpără un bilet pentru un zbor de întoarcere în Washington, care pleacă a doua zi.

— Costă trei mii de dolari! exclamă ea, uitându-se la ecranul calculatorului. Ai înnebunit?

— Prea târziu. L-am plătit deja.

Sună la un hotel şi îi rezervă o cameră pentru noaptea aceea.

— Şi lucrurile mele?

— O să ţi le trimit. Uite ce e, nu lua avionul dacă nu vrei. Dar atunci o să-ţi plăteşti tu singură zborul spre casă.

Menzies cheamă un taxi şi îi cară bagajele afară. Le trânteşte în dreptul ei pe marginea trotuarului şi intră în casă, fără să zică nimic. Îi tremură picioarele când urcă treptele. Ajuns în casă, se opreşte deasupra scaunului de la toaletă şi scuipă salivă amară până când îi rămâne gura uscată.

Cât timp îi trebuie ca să ajungă la hotel?

Dacă o sună prea devreme, o să pară că nu e în toate minţile. Trebuie să dea impresia că s-a calmat.

Se aşază pe gresia rece din baie, sprijinindu-se cu umerii de vasul de toaletă. Reciteşte scrisoarea de la oficiul de brevete. A fost drăguţ din partea ei. Nimic din ce a făcut ea nu l-a emoţionat vreodată într-atât. Chiar şi respingerea este utilă: pune capăt acestor ani întregi de visare cu ochii deschişi. Nu e inventator şi gata. S-a terminat cu capitolul ăsta. Foarte bine.

Aşteaptă două ore, luptându-se cu o greaţă cruntă.

A spus oare ce avea pe suflet? Ce încerca el să spună de ceva vreme? Dar nu, nu asta a vrut el să-i demonstreze, clar nu asta.

Ia telefonul mobil şi descoperă că Annika i-a trimis un mesaj: „Mi-e dor de tine, pot să trec pe la tine?" Fusese trimis cu multe ore în urmă, când el era încă la subsol şi ea era încă acasă. O sună pe mobil, dar nu răspunde.

Sună la hotel. De la recepţie i se face legătura cu camera ei. Are gura uscată. Înghite întruna.

— Eu sunt, spune el când aude că apelul este preluat. Uite ce vreau să-ţi spun de fapt. Eu cred că vrem amândoi.

Ezită.

— Nu-i aşa? Sau sunt eu...

Dar e întrerupt. Se aude o voce de bărbat. E Paolo.

1977. Corso Vittorio, Roma

Ziarul a cunoscut un reviriment sub conducerea lui Milton Berber. A devenit mai îndrăzneţ în afirmaţii şi a căpătat mai mult umor. Din când în când reuşea să aducă în paginile sale câte o ştire senzaţională, înaintea

celorlalte ziare, ba chiar a câştigat şi câteva premii – nimic nemaipomenit, dar totuşi jură precedent în istoria lui.

S-a schimbat şi redacţia. În zilele de odinioară, jurnaliştii erau cunoscuţi sub numele generic de „băieţii". Acum mulţi dintre băieţi erau de fapt femei. Glumele vulgare nu mai provocau prea multe râsete zgomotoase printre colegi şi erau primite cu mai puţină aprobare. Discreditările pe criterii etnice nu se bucurau de nicio trecere. Milton a cerut ca peste tot să fie folosite scrumiere şi să nu se mai scuture ţigările direct pe podea. Mocheta murdară a fost înlocuită cu una de un alb imaculat, ca la începuturile ziarului. Iar barul de cocktailuri din dreptul peretelui de răsărit a fost înlocuit cu un dozator de apă; ca urmare, a scăzut incredibil de mult numărul de greşeli de scriere.

Mai departe au dispărut maşinile de scris, înlocuite prin terminale cu ecrane. Peste noapte, păcănitul caracteristic din redacţie a amuţit. Presele care huruiau în tipografia de la subsol au fost şi ele reduse la tăcere, iar activitatea care se desfăşura acolo a fost externalizată prin cooptarea unor tipografii moderne de pe mapamond. Duse erau vremurile când rulouri imense de hârtie de ziar erau aduse şi trântite într-un loc din spatele clădirii după-amiaza târziu, iar clădirea se zdruncina din temelii, trezind pe câte un reporter care mai moţăia fură grijă. Apuse erau şi vremurile când camioanele de livrare blocau Corso Vittorio în zori în timp ce muncitorii încărcau pachetele cu ziarele calde, de-abia ieşite de sub tipar.

Ştirile erau acum mai atractive, mai echilibrate, mai îngrijite.

Şi totuşi, cea mai mare schimbare s-a văzut la capitolul financiar: ziarul a început să facă bani. Nu grămezi de bani şi nu în fiecare lună. Dar, după decenii de pierderi, era din nou profitabil.

În timp ce alte publicaţii evitau locurile mult prea îndepărtate, ziarul de pe Corso Vittorio le viza tocmai pe acestea şi şi-a făcut o piaţă de nişă din ţinuturile aflate la marginea pământului; puteai găsi numere din ziar pe fotoliile Clubului Comercianţilor de Diamante din Freetown sau la

vreun stand de presă dintr-un sat de pe insula Gozo sau pe vreun scaun dintr-un bar din Arrowtown, în Noua Zeelandă. Un trecător îl lua, răsfoia câteva pagini şi, de cele mai multe ori, ziarul mai câştiga un cititor fidel. La începutul anilor 1980, tirajul zilnic ajunsese la aproape douăzeci şi cinci de mii de exemplare, crescând în fiecare an.

Cu cititori pe tot globul, era imposibil de conceput un cotidian normal – ceea ce se întâmpla cu o zi în urmă în Melbourne era complet diferit de ce se întâmpla cu o zi în urmă în Guadalajara. Aşa că ziarul a pornit pe o direcţie proprie, însărcinându-i pe reporteri şi pe redactori să ocolească oferta obişnuită de ştiri care se găsea prin mass-media; a fost o măsură care s-a bucurat de un oarecare succes. Strategia era să angajezi oameni potriviţi pentru posturile respective: reporteri lacomi ca Lloyd Burko în Paris sau meşteşugari într-ale cuvântului, specialişti în arta scrisului şi chiţibuşari din fire, precum Herman Cohen.

Ziarul şi-a sporit reputaţia în cercurile jurnalistice şi datorită faptului că furniza ştiri pentru publicaţii americane de prestigiu, ceea ce a atras tineri de succes şi foarte ambiţioşi la Roma. Milton îi instruia, îi punea să scrie articole vreme de câţiva ani, iar apoi îi propulsa în funcţii foarte bune în alte părţi. Cei care se mutau îşi aduceau aminte de el cu multă afecţiune şi întotdeauna îl vizitau la birou când erau în trecere prin Italia, dându-se mari cu slujbele lor bine plătite şi lăudându-se cu articolele scrise de ei, dar şi cu copiii lor.

Toate acestea au mărit faima lui Milton, iar diverse ziare americane de mărime mijlocie au încercat să-l ademenească să lucreze pentru ele. Dar el nu avea de gând să plece din Italia – era cea mai bună slujbă pe care o avusese vreodată.

În alte părţi ale Grupului Ott, lucrurile erau mai sumbre. Problemele au început când Boyd a fost tangenţial implicat în falimentarea frauduloasă a unei bănci central-americane. El împreună cu alte opt persoane au scăpat de urmărire penală, dar au fost amendaţi cu 120 de

milioane de dolari. Reputaţia lui a mai fost pătată şi în urma unui scandal privind falsificarea unor date despre pachetele sale de acţiuni, scandal în care au fost implicaţi câţiva angajaţi ai Grupului Ott. Boyd însuşi nu a avut nimic de-a face cu asta, însă o mulţime de articole s-au grăbit să facă asocieri între scandalul bancar în care fusese implicat şi cazul de fals în date. Cea mai urâtă lovitură a survenit la mijlocul anilor 1980, când s-a descoperit că o turnătorie de cupru, filială a Grupului Ott, a deşertat reziduuri toxice în sursa de apă potabilă a unei zone rurale din Zambia, provocând zeci de cazuri de malformaţii congenitale. Un ziar sud-african a publicat o listă macabră folosită de reprezentanţii Grupului Ott pentru a-i despăgubi pe săteni: 165 de dolari pentru cazuri de picioare lipsă, 40 de dolari pentru mâini lipsă şi tot aşa, în ordine descrescătoare a valorii despăgubirilor, până la bizara sumă, precis calculată însă, de 3,85 de dolari pentru un deget lipsă de la picior. La sediul central al concernului Ott s-a pretins că nu se cunoaşte acest caz, dar totuşi li s-au construit sătenilor case noi din banii grupului.

Războiul Rece s-a sfârşit, începe războiul fierbinte

Cititoare – Ornella de Monterecchi

I-a fost mereu teamă de ziua de mâine de când s-a întâmplat prima oară.

Ornella stă pe canapeaua din camera de zi, cu ziarul în poală, muşcându-şi buza de jos. Dinspre bucătărie vine un zgomot surd de hârtie sfâşiată; acolo, Marta, femeia care-i face curat în casă, rupe fâşii de prosoape din hârtie, pe care trebuie să le pună printre

oalele şi tigăile aşezate unele peste altele, astfel încât să nu se zgârie suprafeţele. Aceasta este una dintre multele reguli pe care fostele femei în casă – şi au fost cu zecile – nu le-au respectat. Unele au fost concediate pentru încetineală. Altele pentru că erau obraznice. Unele au fost prinse furând, sau au fost bănuite de furt. Altele nu au reuşit să înveţe regulile ei, sau nu le-a păsat, sau lăsau praf pe sub paturi. Marta lucrează aici de aproape doi ani şi, până acum, nu i se poate reproşa aproape nimic, afară numai că este poloneză, ceea ce pentru Ornella reprezintă un defect. În plus, Marta arată necorespunzător de bine pentru o femeie care face curat, deşi faţa ei este invadată de acnee, ceea ce mai drege lucrurile, în viziunea Ornellei. Marta are obiceiul de a coborî privirea când este derutată sau mustrată, uitându-se fix la firele aspre ale măturii şi zâmbind. Nimeni nu a văzut vreodată în acest gest un semn de sfidare; dimpotrivă, e un semn de supunere. Ceea ce se potriveşte de minune cu firea actualei stăpâne, căci casa Ornellei este un loc unde nu e posibil să fii vreodată îndeajuns de bun.

Cu o sticlă de soluţie de curăţat ferestre în mână, Marta păşeşte precaut în camera de zi în pantofi uşori, de culoare crem, cu tocuri înalte; poartă dresuri, un costum cu o fustă strânsă pe corp şi un şal din dantelă – un echipament total nepotrivit pentru curăţenie, dar a venit direct de la biserică. Ornella, care a adoptat dezgustul răposatului ei soţ pentru religie, insistă ca Marta să cureţe prin casă în fiecare duminică.

— Ce mai făcea Dumnezeu în dimineaţa asta? a întrebat-o Ornella. A avut ceva drăguţ de zis despre mine?

Marta zâmbeşte automat, cu faţa la fereastră. Nu e clar dacă ea înţelege. Limba în care vorbesc este engleza, dar Ornella o stăpâneşte la un nivel excelent, după ce a folosit-o cu prilejul a

peste o mie de dineuri diplomatice, în timp ce cunoştinţele de engleză ale Martei sunt elementare. Are un moment de ezitare, aşteptând să vadă dacă stăpâna ei are de gând să mai facă şi alte observaţii. De vreme ce nu mai aude nicio altă remarcă, pulverizează soluţia de curăţat care se împrăştie ca o ceaţă albăstruie înainte să aterizeze pe geam sub formă de stropi. Stropii rămân puţin pe fereastră, după care lichidul se prelinge în jos. Marta lucrează mai repede ca de obicei pentru că soţul ei, Wojciech, o aşteaptă afară, stând pe o bancă în parc. Ba îşi bâţâie picioarele în sus şi în jos, ca un copil nerăbdător, ba desenează în praful de pe alee cu pantofii lui eleganţi. Reuşeşte chiar să-şi murdărească tivul de la costumul lui cenuşiu şi ieftin, călcat de Marta chiar în dimineaţa aceea.

— În ultimele două săptămâni un trib din Rwanda a ucis sute de mii de oameni care aparţineau unui alt trib, spune Ornella lovind pagina unde se află articolul cu dosul palmei. Cum e posibil să omori atât de mulţi oameni aşa de repede? Cum se poate, practic vorbind? Şi de ce ziarul nu a spus nimic despre asta când se întâmpla efectiv? De ce tocmai când s-a sfârşit?

Îi aruncă o privire Martei, care şterge de zor fereastra, de sus în jos. Ornella continuă:

— Lloyd Burko, în articolul lui de pe prima pagină, argumentează că nu numai africanii se comportă astfel. Iugoslavii sunt la fel de răi, iar ei mai sunt şi europeni. Toţi oamenii se omoară între ei. Poate că chiar *era* mai bine în timpul Războiului Rece. Probabil că nu eşti de acord, Marta – ai luat parte la el, nu? Doar eşti poloneză. Dar cel puţin războiul ăla a fost rece. Ascultă aici: „Pacea este o stare pe care umanitatea refuză să o tolereze. Instinctul omului este să comită acte de violenţă”. Asta e din articolul lui Lloyd Burko. E adevărat? Nu pot să cred.

Marta adună toate cârpele de şters răspândite prin apartament, le spală, le stoarce şi le pune sub chiuveta de la bucătărie. Pentru ultima sarcină pe care o mai are de îndeplinit pe ziua de azi, cară până în hol o scară şi urcă până pe treapta cea mai de sus ca să ajungă în dreptul unei debarale umplute până la refuz de numere ale ziarului. Ediţiile pe care Ornella le-a citit sunt puse în stânga; cele necitite sunt în dreapta. Marta întinde mâna să ia numărul următor, datat 24 aprilie 1994.

— Nu! strigă Ornella, apucând scara în mâini şi ţinând-o strâns. Nu-l vreau încă. O să ţi-l cer când îl *vreau.* Mai am de citit la numărul din 23 aprilie. O să te anunţ când e gata, Marta. Nu te mai repezi atât cu presupunerile.

Marta se dă jos de pe scară şi îşi primeşte plata – douăzeci de euro – cu capul plecat, murmurând ceva. Se grăbeşte să iasă din apartament, răsuflând uşurată numai când a coborât la etajul inferior.

Ornella se uită curioasă peste tot ca să se asigure că nu a fost înşelată şi că nu a dat de pomană cei douăzeci de euro: holul, dormitorul, apoi baia, biroul, sufrageria, bucătăria, terasa, camera de oaspeţi cu baia aferentă, camera de zi. Marta face, ca de obicei, o treabă impecabilă, dar asta n-o încântă pe Ornella în mod deosebit.

Se aşază pe canapea, tuşeşte, clipeşte de parcă ar vrea să vadă mai bine şi trece în revistă prima pagină a ediţiei din 23 aprilie 1994, aceeaşi pagină la care a rămas blocată de trei săptămâni. Este o zi de care nu poate să treacă. A doua zi – 24 aprilie 1994 – este prea chinuitoare pentru a o retrăi.

A citit fiecare număr al ziarului din 1976, de când soţul ei, Cosimo de Monterecchi, a fost transferat în Jeddah. El, ca ambasador italian, putea călători fără restricţii în Arabia Saudită. Dar ea, ca femeie, avea efectiv un regim de detenţie într-o zonă

păzită, special amenajată pentru occidentali, iar cei doi fii ai ei mergeau, atunci, la o şcoală internaţională, unde rămâneau toată ziua. De plictiseală, s-a apucat să citească ziarul, care, la sfârşitul anilor 1970, era unul dintre puţinele periodice străine disponibile în regat. Nu învăţase niciodată tehnica citirii unui ziar, aşa că citea toate articolele în ordine, ca pe o carte, de sus în jos, de la stânga la dreapta, pagină cu pagină. Nu sărea niciun articol şi refuza să meargă mai departe până nu termina de citit tot; din această cauză, Ornella avea nevoie de câteva zile ca să isprăvească un număr. La început o derutau multe lucruri. Seara, îl asalta pe Cosimo cu întrebări, iniţial întrebări simple cum ar fi: „Unde este Volta Superioară?" Mai târziu, nelămuririle ei au devenit mai complexe, de pildă: „Dacă atât chinezii, cât şi ruşii sunt comunişti, de ce nu se înţeleg între ei?" Ajunsese în cele din urmă să pună întrebări despre rolul palestinienilor în afacerile interne ale Iordaniei, despre conflictele dintre opozanţii sistemului de apartheid sau despre economia orientată spre producţie şi ofertă. Cosimo aducea câteodată în discuţie un eveniment de care ea nu aflase încă, stricându-i surpriza, aşa că Ornella i-a dat ordine stricte să nu mai divulge nimic, nici măcar o aluzie cât de mică, din ce se întâmplase mai recent. Aşa a început îndepărtarea ei, lentă, dar sigură, de prezent.

La un an de când s-a apucat să citească ziarul, era deja cu şase luni în urmă. Când s-au întors la Roma în anii 1980, ea rămăsese blocată cu lecturile ei jurnalistice la sfârşitul anilor 1970. Când în viaţa reală anii 1990 erau în toi, ea de-abia începea să-l cunoască pe preşedintele Reagan. Când avioanele au lovit Turnurile Gemene, ea era martoră la prăbuşirea Uniunii Sovietice. Astăzi este 18 februarie 2007 în toată lumea. La ea în apartament însă data a rămas 23 aprilie 1994.

Iată titlurile principale ale zilei pentru ea: „Crucea Roşie se teme că sunt mii de morţi în Rwanda", „Mandela, favorit în alegerile din Africa de Sud", „După sinucidere, Cobain, starul muzicii grunge, văzut ca un idol", „Războiul Rece s-a sfârşit, începe războiul fierbinte". Acest ultim articol este o analiză a corespondentului de la Paris, Lloyd Burko, cel ce relatase despre asediul de la Sarajevo şi care compară măcelul din Iugoslavia cu recentele masacre din Rwanda.

Ornella îl sună pe fiul ei mai mare, Dario, ca să se plângă în legătură cu Marta.

— A uitat să-mi dea jos ziarul de mâine, îi spune ea în italiană, limba pe care o vorbesc ei în familie. Ce-o să mă fac acum?

— Nu poţi să-l iei tu?

Ornella îşi ridică braţele exasperată şi le agită în aer, făcând să zăngăne toate brăţările pe care le poartă la mână.

— Nu, spune ea. Nu pot. Ştii că nu pot.

Dacă, din întâmplare, ar citi un titlu sau ceva din 1996 sau din 2002? Nu-i cere lui Dario să vină la ea, dar îl bate la cap cu problema ei până când acesta se oferă să o ajute.

Ornella deschide uşa de la intrare şi se dă puţin în spate când intră el, ca şi cum ar vrea să evite un eventual sărut din partea lui, deşi Dario nu schiţează niciun gest cum că ar dori să facă asta. Fiul lui de şase ani, Massimiliano, se strecoară şi el înăuntru.

— Ai venit şi tu, Massi, spune ea, mângâindu-l uşor pe creştetul capului, de parcă ar fi un prepelicar, unul foarte drăgălaş, ce-i drept, dar tot un prepelicar.

Dario instalează scara. Ea priveşte cum i se încordează ligamentele de la încheieturi când apucă scara şi o pune în dreptul debaralei – ar vrea să-l prindă de braţ şi să-l oprească. Nu poate să

se gândească la data de 24 aprilie 1994. Dar se pare că nimeni în afară de ea nu-şi aminteşte de acea zi. Spune încet:

— Stai, aşteaptă.

Dario se întoarce:

— Ce e?

— Să fac nişte cafea mai întâi?

— Nu pentru mine.

— Şi băiatul? întreabă ea, deşi Massi stă chiar acolo, lângă ei. Poate vrea el ceva.

— Poţi să-l întrebi. Massi?

În loc să răspundă, copilul pleacă.

— Vino cu mine în camera de zi, îi spune Ornella lui Dario ca să tragă de timp. Vreau să-ţi arăt ceva.

Îi dă ediţia din 23 aprilie 1994.

— E un articol de Lloyd Burko. Chiar merită citit.

Dario zâmbeşte:

— N-o să mă obosesc să-ţi spun că e puţin cam învechit.

Întoarce pagina.

— Deci, ce se mai întâmplă astăzi? zice el cu o curiozitate prefăcută şi citeşte câteva titluri cu voce tare.

— Doamne, îmi amintesc de asta.

Ornella îl priveşte: îşi bate cumva joc de ea? Mă consideră proastă. Păi chiar sunt, se gândeşte ea, şi ia foc la ideea că este insultată. El se uită peste marginea ziarului, gata să spună ceva, dar Ornella îşi mută privirea un pic mai sus, deasupra ochilor lui, de parcă ar vrea să-i citească ridurile de pe frunte.

— Massi! strigă ea. Unde eşti?

Băiatul este peste tot în cameră, în fotografii înrămate. Portrete cu el şi cu ceilalţi trei nepoţi ai Ornellei se găsesc pe masă, pe şemineu, în cabinetul de cristal. E ciudat, de vreme ce în realitate se

fereşte de copii – când i se dă un copil mic să-l ţină în braţe, îl apucă de parcă ar fi o caracatiţă ce se zvârcoleşte. Dar nu toate portretele sunt cu copii. În câteva apare soţul ei, Cosimo, surprins în diferite locuri din lume unde a fost transferat. A murit cu mai bine de un an în urmă, pe 17 noiembrie 2005. Alte fotografii o înfăţişează pe Ornella însăşi, când era foarte energică şi elegantă, mult prea tânără şi mult prea slabă. (Avea doar şaisprezece ani când s-a măritat cu Cosimo.) Azi faţa ei arată altfel, acoperită cu un fond de ten de culoarea piersicii, ruj portocaliu, contur în jurul ochilor şi un strat de rimei verde atât de gros, încât, atunci când clipeşte, se vede ca şi cum s-ar lipi degetele unei broaşte. Are părul blond, de care se îngrijeşte şi îl vopseşte cu multă cheltuială şi îl ţine strâns într-un coc la spate, atât de strâns, încât întreaga ei faţă pare să fie întinsă cu forţa şi trasă înapoi de cocul de deasupra frunţii.

— Ar trebui să scap de Marta, spune ea.

— Nu fi nebună – a uitat doar să-ţi dea jos ziarul o singură dată. O să ţi-l aduc eu acum.

— Nu, nu! Stai, mai aşteaptă. Nu e nicio grabă.

— Nu pentru asta am venit?

— Ba da, dar nu sunt sigură că am nevoie de el acum.

— Nu poţi s-o concediezi pe Marta.

Îi sună mobilul – sunetul de apel reproduce behăitul unei oi. Ea se încruntă: tehnologia modernă nu este permisă la ea în casă.

— Scuze, spune Dario şi se duce să răspundă afară, lângă lift.

Massi îşi face din nou apariţia, ţinând în mână o drăcie de aparat alb, dreptunghiular, cu multe butoane şi două ecrane cenuşii stinse. Nu are voie să pornească jocuri video în casa bunicii.

— Hai să mergem în bucătărie, spune ea. Şi nu vreau să văd chestia aia pe care o ai tu acolo.

Funcţionează de obicei să le dai mâncare copiilor. Îl aşază pe băiat pe un scaun. Massi îşi bâţâie picioarele şi aruncă un pantof sport Nike cât colo, scoţând la iveală o şosetă iniţial albă, dar acum foarte murdară.

— Ce vrei? întreabă ea. Ţi-e foame?

— Nu foarte.

De-abia dacă mănâncă – Dario i-a spus parcă ceva în legătură cu asta. Cum că se chinuie ca să-l convingă pe Massi să termine de mâncat.

— Ei bine, în casa *mea* o să mănânci ceva, declară ea şi caută prin dulapuri. Am mai degrabă mâncare pentru oameni mari.

Verifică în frigider.

— O să-ţi pregătesc *pastina in brodo.*

— Nu, mulţumesc.

Ornella se face că nu aude şi încălzeşte supa. Băiatul îşi priveşte bunica. Parfumul ei se simte în toată bucătăria. Dar, pe măsură ce supa începe să fiarbă, mirosul de pui gras acoperă parfumul. Se întoarce către Massi ţinând în mână o lingură de lemn din care ies aburi. Îi dă bretonul într-o parte.

— Acum poţi să vezi. Dar cărarea ta nu e dreaptă, adaugă ea. Am să ţi-o îndrept eu.

— Nu, mulţumesc.

— Mă pricep la asta.

Ornella se apleacă asupra lui, dar băiatul se dă înapoi.

Massi se uită lung la consola lui din plastic pentru jocuri video, un Nintendo DS Lite, pe care a primit-o cu câteva săptămâni în urmă.

— Pot să-i dau drumul?

— Mâncarea e aproape gata.

— Nu vreau să mănânc nimic.

Ornella tace preţ de câteva momente. Opreşte aragazul. Zdrobită, se întoarce în camera de zi. Rămâne în picioare, nemişcată, privind uşa de la intrare, în spatele căreia se găseşte fiul ei cel mai mare, care râde întruna la telefon.

Când Dario se întoarce, încă mai zâmbeşte, amuzat probabil de discuţia avută.

— Unde e Massi? Ar trebui să plecăm.

— Am încercat să-l fac să mănânce ceva. Acum înţeleg ce voiai să zici – este imposibil.

Dario e nedumerit.

— Noi nu putem să-l *oprim* din mâncat.

Băiatul iese din bucătărie, mergând împiedicat, încălţat doar cu un singur pantof şi absorbit de un joc video.

— Închide-l, îi spune taică-său.

Dar băiatul nu se conformează şi iese afară poticnindu-se, prea ocupat cu jocul ca să-şi mai ia la revedere.

— La revedere, îi spune totuşi Ornella.

— Ghici cu cine m-am întâlnit? o întreabă Dario repezindu-se până în bucătărie să ia pantoful lăsat de izbeliţte de fiul său. Cu Kathleen Solson.

Ea e fosta lui prietenă, pe care Dario a cunoscut-o în 1987 când erau amândoi stagiari la ziar.

— S-a întors din Washington.

— Şi cum mai este?

— La fel. Mai în vârstă.

— Nu vreau să ştiu mai multe.

— Nu are nimic de-a face cu evenimentele curente.

— Are de-a face cu ziarul. Nu vreau să ştiu.

— Vrei ediţia de mâine sau nu?

— Mă îngrijorează ziua de mâine, spune ea cu voce tot mai înceată. Nu-ţi aminteşti, nu-i aşa?

— Ce să-mi amintesc?

— Marta se întoarce abia marţi.

— Şi nu mai ai răbdare până marţi ca s-o concediezi?

— Nu înţelegi.

Ornella stă la baza scării, ţinând-o pentru Dario. Ar vrea să nu se mai agite atâta. E doar o dată ca toate celelalte – nu e ca şi cum ziarul ar relata pe larg propria ei viaţă în acea ediţie.

Dario urcă pe scară şi se uită prin debara.

— Nu e aici.

— Sigur este.

El continuă să cotrobăie.

— Chiar nu este. Vrei să vii sus să vezi şi tu? Lipseşte, te asigur.

— Le-am colecţionat pe toate, insistă ea. Nu am pierdut niciun număr.

— Ei bine, mi-e teamă că ai ratat ediţia asta. Vrei să-ţi dau numărul din 25 aprilie 1994? E aici.

— Nu, nu-l vreau. Nu am ajuns încă acolo.

Dario coboară scara şi, sărind jos de pe treapta a treia, se năpusteşte asupra ei şi o sărută repede pe obraz.

Luată pe nepregătite, ea zâmbeşte ruşinoasă, îl împinge la o parte, apoi, redevenind stăpână pe sine, se enervează:

— Puteai să mă dărâmi. Nu e amuzant.

La sediul ziarului de pe Corso Vittorio se poate ajunge uşor cu taxiul din Parioli, unde se află casa Ornellei. Nu l-a vizitat niciodată şi a avut mereu o anumită rezervă față de biroul acela >

care cuprinde toată lumea, dar este, în acelaşi timp, doar o mică parte dintr-o clădire cam dărăpănată. Însă nu are de ales – în

debaraua ei nu se găseşte ediţia de mâine şi trebuie să facă rost de un exemplar.

— *Che piano?* întreabă un bărbat cu un accent anglofon foarte pronunţat.

— Nu sunt sigură la ce etaj este, răspunde ea în engleză, încerc să dau de sediul ziarului.

— Urmaţi-mă.

El închide uşa liftului după ea şi apasă butonul pentru etajul trei cu degetul îndoit. Liftul urcă.

— Lucraţi aici? îl întreabă ea.

— Da.

— Cum vă numiţi?

— Arthur Copal.

— A, da. Vă citesc necrologurile. Aţi scris unul despre Nixon acum două zile.

— Nixon a murit cu mulţi ani în urmă, răspunde el derutat. Şi oricum, nu mă mai ocup eu de necrologuri acum. Sunt redactorul pe teme culturale.

— Un pic cam limitată viziunea, mi s-a părut mie. Nixon a făcut şi nişte lucruri bune.

Ea cere s-o vadă pe Kathleen Solson, iar Arthur intră în redacţie să o anunţe. Ornella e tentată să-l urmeze înăuntru, să vadă cu ochii ei cum merg lucrurile în locul acesta. Dar, nu: dacă vrei să-ţi mai placă cârnaţii, nu trebuie să mergi în vizită la fabrica de mezeluri.

După câteva minute apare Kathleen:

— În ultima vreme mă văd cu toată familia Monterecchi. M-am întâlnit din întâmplare cu fiul tău acum câteva săptămâni.

— Da, mi-a spus.

Şovăielnic, Ornella se apropie să o îmbrăţişeze pe Kathleen, regretând gestul chiar în momentul în care îl face. O îmbrăţişează pe Kathleen rigid şi repede.

Tac amândouă în timp ce liftul coboară. Ornella tot regretă că a îmbrăţişat-o pe Kathleen. A fost jenant. A fost cumva un semn de trădare faţă de Dario?

— Încotro?

— Nu pot să merg prea departe, spune Kathleen.

Merg pe Corso Vittorio, iar bulevardul e înţesat de autobuze, taxiuri şi scutere huruitoare. Ornella e nevoită să vorbească tare ca să se facă auzită.

— Cred că o să ce bucuri să afli că încă citesc ziarul cu religiozitate.

— La ce an ai ajuns?

— 1994. Întâmplarea face că este chiar anul în care ne-am văzut ultima dată.

— Da. Când am plecat.

— Mi-amintesc chiar şi ziua exactă când ne-am întâlnit ultima oară. Era atunci când Cosimo se îmbolnăvise şi era la spital, 24 aprilie 1994.

Mobilul lui Kathleen sună. E Menzies. Ea dă nişte ordine şi închide.

— Ai fost nepoliticoasă cu acea persoană, observă Ornella.

— Mi-e teamă că nu e timp de politeţuri în meseria mea.

— Nu poate fi adevărat.

După o pauză, Ornella adaugă:

— Ştii ce, câteodată mă întreb dacă nu cumva mi-ar fi plăcut de fapt să lucrez în jurnalism. Rămâne pentru viaţa viitoare, nu?

— Ai încercat vreodată?

— Nu fi ridicolă.

— Ai fi putut încerca.

— Am încercat să-l conving pe Dario să lucreze în jurnalism, dar nu s-a simţit atras de ziare.

— Ştiu – am făcut stagiatul împreună.

— Unde as fi fost acum, dacă as fi făcut ceva îndrăzneţ, cum ai făcut tu?

Aruncă o privire scurtă către Kathleen, apoi se uită în altă parte.

— Sunt bătrână acum. Am cincizeci şi opt de ani. Asta e vârsta când cineva e de obicei la apogeul carierei, nu-i aşa?

— Da, poate.

— Tu şi cu mine semănăm, continuă Ornella. Nu fi aşa îngrozită. Suntem diferite în unele aspecte. Dar în altele...

Se opreşte. În primul rând, ea a venit aici ca să obţină un număr mai vechi al ziarului şi, în al doilea rând, ca să se întâlnească cu o veche cunoştinţă pe care n-o mai văzuse de mult. Dar se trezeşte că o motivează altceva acum: vrea să spună ceva. Să vorbească, chiar să se mărturisească. Să-i povestească femeii acesteia despre ziua de mâine, o zi în care a avut şi Kathleen un mic rol de jucat.

— Îţi mai aminteşti câtuşi de puţin de soţul meu?

— Sigur că da. Apropo, îmi pare rău să aud că nu mai e printre...

Ornella nu o lasă să termine.

— Era extraordinar de chipeş, nu-i aşa?

— Da, era.

— Şi baron pe deasupra, ştii? Deşi nu făcea uz de titulatura asta. Mi-amintesc că, atunci când ne-am cunoscut, Cosimo era atât de distins. Eu eram o fătucă tânără şi drăguţă în zilele acelea – poţi să vezi asta în fotografiile de atunci, dacă nu mă crezi.

— Ţi se dusese vestea că erai frumoasă.

— Eram frumoasă, repetă Ornella de parcă acum ar fi aflat asta.

— Ar trebui să mă întorc, spune Kathleen citind un mesaj pe telefonul ei. Nici nu mi-am luat haina cu mine.

— Numai un minut.

O apucă pe Kathleen de un colţ al cămăşii şi o face să traverseze intersecţia de la Piazza Sunt Andrea della Valle, fără să tină cont de semaforul roşu, dându-se la o parte din calea maşinilor care claxonează.

— Ţi-aduci aminte când Cosimo a fost spitalizat în 1994?

— Sigur. A fost aşa un şoc.

— Nu chiar. Problemele lui au început cu săptămâni bune înainte să-l spitalizez.

— Nu mi-am dat seama de asta.

— O, da, spune Ornella. Primul indiciu l-am avut, cred, atunci când a trebuit să plecăm în vacanţă şi el a anulat totul în ultimul moment. Am încercat s-o dreg cât am putut mai bine, spunând că o să ne bucurăm mai mult să rămânem în oraş şi să facem aici diverse lucruri. Dar el s-a înfuriat. N-am priceput de ce. Ei bine, le cam bea şi mă gândesc că şi asta a avut un cuvânt de zis în comportamentul său. M-a împins efectiv în frigider!

Râde:

— Uşa frigiderului era deschisă – tocmai scosesem sticla cu apă rece – şi m-am lovit de rafturi. A fost ciudat – el mă tot împingea de parcă ar fi vrut să mă vâre cu totul înăuntru. Am răsturnat tot felul de lucruri. Un borcan de capere s-a spart. Mi-am zis: cioburi în frigider. Femeia care-mi face curat n-o să le găsească în veci. Cineva o să înghită vreun ciob din greşeală. Ce gând prostesc. Oricum, el a plecat de-acasă. Eram îngrozită la gândul că cineva va afla că lipseşte. Dar de vreme ce, teoretic, eram în vacanţă, nimeni nu a observat nimic. Iar eu am rămas în casă. Aveam acum mult timp la dispoziţie să adun cioburile din frigider.

— Ce poveste înspăimântătoare. Îmi pare rău să aud asta, spune Kathleen oprindu-se pe trotuar. Şi sunt impresionată că poţi să dezvălui lucrurile astea despre Cosimo. Dar – şi te rog să nu mă înţelegi greşit – e vreun motiv anume pentru care ai venit azi la redacţie? Nu că ai avea nevoie de un motiv. Numai că acum chiar ar trebui să mă întorc.

— E o întrebare la obiect. În mod normal, nu discut chestiuni personale cu nimeni, în afară de femeia care îmi face curat, Marta.

Kathleen râde.

— Ce ţi se pare aşa de amuzant?

O ia din nou pe Kathleen de cămaşă şi o trage înainte, tot mai departe de sediul ziarului, prelungind discuţia, chiar dacă asta presupune să o târască pe interlocutoarea ei mai tânără după ea tocmai până la Piazza Venezia.

— Cât a fost Cosimo plecat în 1994, continuă ea, am primit un telefon de la bancă; mă întrebau despre câteva retrageri de bani. Mi-au spus sumele, care erau enorme – nu vrei să ştii cât. Tot nu înţeleg cum a reuşit să cheltuiască atât de mulţi bani aşa de repede. Apoi m-au sunat de la poliţie: un bărbat în jur de şaizeci de ani, arestat pentru deţinere de cocaină. M-am dus să-l iau şi trăncănea întruna. Tot aducea vorba de o femeie australiancă. O agăţase cât timp a lipsit de acasă şi acum voia să ne învârtim cu maşina prin zonă şi s-o găsim. Îşi spărsese şi un dinte – se încăierase, dacă-ţi poţi închipui aşa ceva. Cum, necum, am ajuns acasă. Nu se mai oprea din vorbit. Dorea să sărbătorească. „Să sărbătoreşti ce?" l-am întrebat. A umplut un pahar cu coniac şi m-a pus să-l beau. Voia să facă dragoste. Eu nu doream, dar, până la urmă, am făcut.

O trage după sine pe Kathleen peste liniile de tramvai de la Largo Argentina, până la insula pietonală din jurul ruinelor romane.

— După aceea s-a înfuriat, continuă Ornella. Mi-a spus că-i stric perspectivele profesionale. Am încercat să-l înţeleg, să-i urmăresc raţionamentul. M-a târât prin apartament, ţipând la mine. Avea de gând să deschidă un atelier de pictură şi să şi-o tragă cu multe fete – mi-a spus mie asta, chiar mie, nevasta lui. M-a înşfăcat de breteaua de la sutien, m-a îmbrâncit, iar breteaua s-a rupt. Tot încercam să-l privesc în ochi. Când am reuşit, ochii lui erau lipsiţi de orice licăr, cât de mic, de luciditate – e unul dintre cele mai îngrozitoare lucruri pe care le-am văzut vreodată. Şi în după-amiaza aceea m-a sugrumat. Era 24 aprilie 1994. Mi-aduc aminte că mă gândeam în acel moment că o să mor. A ţinut mâinile strânse în jurul gâtului meu atât de mult timp, încât mi-am pierdut cunoştinţa. Nu era acolo când m-am trezit. Îmi simţeam gâtul de parcă fusese scobit pe dinăuntru. Mi-am dat cu apă pe faţă şi am încercat să plâng deasupra chiuvetei de la bucătărie. Dar nu puteam să respir adânc. Plângeam cu hohote, dar într-un fel foarte ciudat – înghiţind şi tuşind întruna. Apoi l-am văzut pe el acolo, râzând de mine. În tot acest timp mă ţinusem de mânerul dulapului de bucătărie ca să nu-mi pierd echilibrul. Şi-a lipit faţa de a mea şi atunci l-am pocnit în cap cu uşa de la dulap cât de tare am putut. Lovitura a făcut să se zgâlţâie uşa din ţâţâni; mâna îmi tremura din cauza impactului, iar el a căzut. Mâinile nu au reuşit mai deloc să-i amortizeze căderea şi a picat jos cu faţa pe duşumea. S-a lovit la obraz şi i-a ţâşnit sângele, care a şiroit pe podea. Mi-amintesc că şi-a vârât un deget în băltoaca de sânge.

— Isuse, ce poveste de groază! exclamă Kathleen. Nu ştiam nimic din toate astea. Tot ce ţin minte e momentul când Cosimo a fost internat în secţia de psihiatrie. Însă Dario mi-a spus că este din cauza depresiei.

— Păi, a fost şi depresia la mijloc. Numai că ea a venit mai târziu.

Îi dă drumul din strânsoare mânecii lui Kathleen; imboldul ei de a se mărturisi s-a risipit îndată şi a fost înlocuit cu un val de vinovăţie care s-a abătut asupra ei.

— Să nu-i spui nimic din toate astea lui Dario, zice ea. Să nu aduci vorba de asta dacă îl vezi. Nu ştie nimic din toate astea.

Se întorc pe drumul spre birou.

— De fapt, intervine Kathleen, mi-amintesc că era sânge pe podeaua din bucătărie în seara aceea. Dario şi cu mine am ajuns acolo după ce l-ai dus pe Cosimo la spital. Am lăsat-o pe femeia care îţi făcea curat să intre. Cum se numea? Rina? Nu ştia ce să facă. Nu voia să murdărească mopul de sânge – se gândea că o să te superi rău de tot – aşa că am şters pe jos cu o ediţie a ziarului.

— Ştiu, spune Ornella, este exact numărul care îmi lipseşte. Vreau să-mi dai unul nou.

— Un număr din 1994? Nu ştiu unde ai putea găsi unul. Noi am aruncat toată arhiva noastră de exemplare tipărite cu ani în urmă. Acum totul este digitalizat.

— Glumeşti!

Cele două femei îşi continuă plimbarea în tăcere, ajungând în cele din urmă în dreptul clădirii unde se află redacţia.

— Ţi-aduci aminte de discuţia noastră din seara aceea la spital? întreabă Kathleen. Când ţi-am spus că aveam de gând să plec la Washington, dar că nu eram încă hotărâtă? Mi-ai zis că ar trebui să merg. Că ar trebui să plec din Roma, să-l părăsesc pe Dario şi să accept slujba.

— N-am spus niciodată asta.

— Ba da, insistă Kathleen, ai spus-o.

Marţi dimineaţa, Marta ciocăne de patru ori şi aşteaptă. Are cheile de la uşă, aşa că intră. Ornella îşi face apariţia în cămaşă de noapte.

— O, scuze, spune Marta plecând capul.

— M-ai lăsat într-o situaţie îngrozitoare duminică, fără ziarul meu, începe Ornella. Absolut de neiertat!

Vrea să retracteze ce a zis. În schimb, nu face decât să se retragă în baie.

Se îmbracă şi se întoarce în camera de zi, schimbând poziţia fotografiilor înrămate, de parcă izbucnirea ei de mai devreme nici nu s-ar fi produs.

— Dacă stau aici, îi explică Martei, pot să-l văd pe Massi când îmi ridic privirea de pe ziar. Şi, dacă stau dincolo, pot să-l văd pe Cosimo. Sau poate ar trebui să-l pun pe Dario aici? Ştii ce, dacă nu mai schimbi locul fotografiilor din când în când, încetezi să le mai bagi în seamă.

Marta, care între timp strânge gunoiul în făraş, încuviinţează din cap politicos.

Fără să mai rostească vreun cuvânt, Ornella se retrage în camera ei.

— Astăzi vreţi ziarul, *signora* Ornella?

— Nu, răspunde ea prin uşa închisă a dormitorului. Mulţumesc.

Aude cum se închide uşa de la intrare şi iese din cameră. Marta a lăsat un bileţel în care cere o anumită marcă de detergent de curăţat şi mai multe prosoape de hârtie.

— Cum naiba poate fata asta să consume atâtea prosoape de hârtie? se întreabă Ornella.

Verifică sub canapea să vadă dacă e praf. În timp ce e aplecată, inspectând curioasă, ceva lichid picură pe podeaua de lemn. Îşi atinge faţa; e o lacrimă. Inspiră adânc şi îşi recapătă controlul de sine. Şterge podeaua cu mâinile goale, îşi şterge ochii şi se ridică.

Dario va veni dacă e nevoie, dar ea n-o să se roage de el. Celălalt fiu al ei, Filippo, o evită cu totul – a moştenit dispreţul intelectual al tatălui său pentru Ornella. Iar nepoţii? Par să se teamă de ea.

Îi e dor de Cosimo. Ultimul lor deceniu petrecut împreună a fost marcat de vizite la doctori şi medicamente, momente de speranţă şi luni de deznădejde. (Nu le-a spus niciodată lui Dario şi lui Filippo cum a murit tatăl lor cu adevărat, că a fost descoperit mort cu un bileţel pe care scria „Destul". Ea a informat pe toată lumea că a murit de inimă. Într-un colţ al minţii ei, ştie că şi fiii ei ştiu adevărul. Este acelaşi colţ unde a ascuns tot felul de informaţii pe care le deţine, dar nu le stăpâneşte prea bine, legate de existenţa telefoanelor mobile, a Internetului sau de ceea ce oamenii cred despre ea.)

Desface scara în dreptul debaralei. Ajunge sus, la cele două uşi în spatele cărora se află ziarele ei. Nu a urcat niciodată aici. Deschide uşile şi inspiră – din debara răzbate un miros metalic, un miros pe care l-a asociat vag cu propriile-i degete. Spaţiul de depozitare este înalt şi adânc şi umplut aproape la refuz. Mai mult de zece mii de ziare. Peste o sută de mii de pagini. Jumate de milion de articole. Toate acele nenumărate rânduri scrise cu grijă, adunate aici sus, aşteptându-şi momentul când vor fi citite.

A venit rândul pentru ediţia de mâine, dar ocazia de a o citi s-a şi dus deja. Nicăieri nu va mai găsi un exemplar al ediţiei din 24 aprilie 1994. Trebuie să continue cu 25 aprilie. Dar faptul că sare o zi provoacă un efect ciudat: aceste grămezi de ziare par dintr-odată să nu mai aibă aceeaşi autoritate – parcă nu mai e ziarul pe care îl citeşte ea cu religiozitate, ci doar un maldăr de hârtie goală. Loveşte mormanul din stânga, cu numerele citite, şi smulge câteva exemplare. Le aruncă din debara.

În aer, paginile împăturite se desfac; foile plutesc puţin şi apoi aterizează domol pe podea.

Mai scoate şi altele, de data asta un vraf gros de ediţii, şi le aruncă. Acestea lovesc duşumeaua cu o bufnitură şi se răvăşesc. Continuă să scoată şi altele. Azvârle ziare întruna până o dor braţele şi duşumeaua e încărcată cu maldăre de ziare, care înconjoară scara.

Îşi îndreaptă acum atenţia spre celelalte grămezi rămase în debara, cu ziarele necitite. Scoate ediţia din vârful teancului, cea din 25 aprilie 1994, şi o aruncă jos. Apoi trage afară din grămadă încă o mână de ziare, şi încă una.

Îşi face de lucru cu asta aproape o oră până când, cu mâinile negre de tuş şi cu genunchii tremurând în timp ce stă cocoţată pe ultima treaptă, a isprăvit. Debaraua e goală, iar podeaua este un ocean de nuanţe alb-negru.

Ornella coboară, neştiind unde să calce. Păşeşte pe ziare şi, pierzându-şi echilibrul, îşi agită prin aer braţele încărcate cu brăţări zornăitoare şi cade delicat pe vârful unui maldăr. Alunecă puţin de pe grămada de ziare, icneşte speriată, iar apoi se opreşte şi izbucneşte în râs:

— Fată prostuţă ce eşti!

Un titlu cu caractere aldine îi atrage atenţia: „... capitala afgană". Trage afară din teancul de ziare ediţia respectivă, pe care o rupe într-o parte. Titlul spune: „Luptătorii talibani capturează capitala afgană" (numărul din 28 septembrie 1996). Mai sapă prin maldăr şi scoate un alt ziar la întâmplare: „Pentru prima dată în istorie, indicele Dow depăşeşte 6 000 la închiderea burselor" (15 octombrie 1996). Altul anunţă: „Clinton îl surclasează pe Dole şi câştigă al doilea mandat" (6 noiembrie 1996). Se pare că stă pe grămada din 1996.

Le împinge într-o parte şi sapă prin maldăr, ajungând la anul 1998: „Clinton neagă că a făcut sex cu o stagiară” (27 ianuarie 1998); „Filmul despre celebrul vas scufundat se alege cu o încărcătură *titanică* de 11 premii Oscar, pe care le ia cu sine în adâncuri” (24 martie 1998); „Zeci de oameni ucişi în atacuri identice asupra ambasadelor americane din estul Africii” (8 august 1998); „Camera Reprezentanţilor îl acuză pe Clinton” (20 decembrie 1998).

Iat-o ajunsă şi în noul mileniu: „Indicele Dow atinge 11 000” (15 ianuarie 2000); „Milosevic îşi dă demisia în toiul protestelor” (6 octombrie 2000); „Irakul respinge noi inspecţii” (2 noiembrie 2000).

Titlurile din 2002 o consternează: „Dărâmăturile de la World Trade Center sunt curăţate pentru a face loc Punctului Zero” (31 mai 2002); „Un atac cu bombă în Bali lasă în urmă zeci de morţi” (13 octombrie 2002); „Bush înfiinţează Agenţia de Securitate Internă” (26 noiembrie 2002).

Răscoleşte prin marea de ziare ajungând la anul 2004: „Oamenii de ştiinţă donează treizeci de embrioni umani” (14 februarie 2004); „Puţin câştigă din nou alegerile” (15 martie 2004); „Statele Unite transferă puterea unor conducători irakieni interimari” (29 iunie 2004); „Un extremist islamic ucide un regizor olandez” (3 noiembrie 2004).

Sare apoi la 2006: „Bush foloseşte pentru prima dată dreptul său de veto şi blochează cercetările în legătură cu celulele stern” (20 iulie 2006); „Coreea de Nord pretinde că a întreprins primul său test nuclear” (10 octombrie 2006).

Urmează 2007:, Apple lansează iPhone cu surle şi trâmbiţe” (10 ianuarie 2007); „Bush urmează să trimită 21 500 de noi militari în Irak” (11 ianuarie 2007); „Un grup de experţi descoperă că oamenii sunt cauza schimbărilor climatice” (3 februarie 2007); „Eveniment

istoric: un senator afro-american va participa la cursa pentru alegerile prezidenţiale" (11 februarie 2007).

Şi cu asta a isprăvit. Cam aşa arată prezentul, în linii mari.

Stă în picioare, printre ziare, şi se gândeşte la Marta, care va veni mâine. Ornella ar putea să facă ceva curăţenie înainte de sosirea ei. Dar, pe de altă parte, Marta va fi impresionată – gata cu toate prostiile despre cum trebuie să stea ziarele vechi într-o parte şi ziarele noi în altă parte. Gata şi cu interdicţiile legate de noile tehnologii – n-o să mai fie o dramă dacă soţul Martei o sună în timp ce ea e aici.

A doua zi, Ornella dă năvală la uşă:

— Am ceva să-ţi arăt. Vino, vino!

Încearcă să o apuce pe Marta de mână, dar femeia încă mai zăboveşte până îşi scoate haina. Ornella aşteaptă neliniştită. Marta a adus ziarul de azi, ascuns într-o pungă de plastic, aşa cum i-o impun instrucţiunile, încă în vigoare, ale stăpânei.

— Vino! insistă Ornella.

Însă la jumătatea drumului, pe hol, se opreşte.

— Ce e? întreabă Marta.

— O să crezi probabil că m-am tâmpit.

O ia pe femeie de mână. Marta nu se opune şi se lasă condusă înainte.

— O, Doamne, zice ea văzând dezordinea de nedescris. S-a rupt?

— Ce să se rupă?

Marta e deja în genunchi, încercând să facă ordine în această catastrofa cu ziare vraişte peste tot.

— Nu s-a rupt nimic. Am făcut-o intenţionat. N-ai niciun motiv de îngrijorare. Eu însămi le-am aruncat cât colo, protestează Ornella. Am petrecut toată noaptea citind. Până la patru

dimineaţa. Dar n-am reuşit nici pe departe să parcurg tot ce s-a întâmplat. Am tot felul de întrebări. O să trebuiască să mă ajuţi.

Marta, interpretând aceasta drept o cerere de a face ordine mai repede, răspunde:

— Da, da, o fac acum, o fac acum.

— Opreşte-te şi ascultă-mă un moment. Lasă ziarele în pace. Spune-mi, unde ai pus ediţia de astăzi?

— Care astăzi?

— Chiar ziua de astăzi.

Ornella arată în jos cu degetul, dar gestul ăsta nu face decât să indice câteva mii de zile de astăzi, care stau sub picioarele ei. Adaugă:

— Ziarul de azi pe care l-ai adus. Cel din punga de plastic.

Marta ezită dacă să-i înmâneze ediţia, de parcă ar fi un fel de test.

Ornella se aşază pe canapeaua din camera de zi, încordată şi încântată în acelaşi timp, cu pulsul mărit. Desface ziarul de azi cu zgomot şi îşi sprijină spatele mai bine de perne. Îşi drege vocea, clipeşte des, de parcă aşa ar vedea mai bine, şi trece în revistă prima pagină. Se întoarce către Marta, care, de vreme ce i se ceruse să-i ţină stăpânei companie, instalase masa de călcat în camera de zi. Ornella întreabă:

— Nu vrei să citeşti împreună cu mine?

— Nu, nu.

— Sunt multe lucruri care mă derutează. Mă bazez pe ajutorul tău. De pildă, cine este această Britney Spears şi de ce s-a ras în cap?

— Nu ştiu, răspunde Marta, iar răspunsul ei este punctat de şuieratul aburilor ce ies din fierul de călcat.

— Iată încă o chestie: prostul de papă a făcut nişte comentarii urâte la adresa musulmanilor şi acum aceştia ameninţă să

» j arunce în aer biserici.

Ornella ridică privirea:

— Marta, nu e periculos să mergi la biserică la tine, nu-i aşa?

— Nu, nu.

Ornella întoarce pagina.

— Se pare că toţi vor să se arunce în aer. Şi toate calculatoarele astea – înţelegi tărăşenia asta cu calculatoarele?

— Ce tărăşenie?

Dar Ornella ştie prea puţine chiar şi pentru a formula întrebarea:

— Aşa, în general.

— Nu foarte bine.

Cuprinsă de un val de afecţiune, Ornella loveşte pernele de lângă ea.

— De ce nu te opreşti un minut ca să stai lângă mine? Hai să-ţi pregătesc o cafea! Am putea discuta ştirile. Nu crezi că ar fi o schimbare plăcută de la programul tău?

Marta, cu faţa încordată, se uită prin apartament la toate podelele care trebuie măturate, la toate suprafeţele care trebuie şterse. Şi cum rămâne cu praful de sub paturi?

Când Marta a isprăvit treaba, Ornella o conduce la uşă.

— Ne vedem mâine?

— Da, în regulă, răspunde Marta cu privirea plecată. Mâine.

1994. Corso Vittorio, Roma

Pe la începutul anilor 1990, succesul ziarului sub conducerea lui Milton Berber a început să scadă ca urmare a reducerii numărului de

cititori ce afecta întreaga presă tipărită. De ani buni televiziunea confisca din cititorii fideli ai ziarelor, iar apariţia canalelor de ştiri care funcţionau non-stop a fost o altă lovitură puternică. Ziarele de dimineaţă, scrise cu o după-amiază în urmă, păreau acum din ce în ce mai învechite. Tirajul a coborât din nou sub douăzeci şi cinci de mii de exemplare.

Un motiv şi mai serios de îngrijorare era Milton însuşi. Deşi rămăsese robust din punct de vedere intelectual, avea o sănătate din ce în ce mai şubredă: diabet, hipertensiune, vedere slăbită, auzul tot mai prost. În 1994, a convocat tot personalul.

— De ce există acest ziar? a început el.

Câţiva reporteri au zâmbit nelinişteţi. Cineva a spus o glumă răutăcioasă în şoaptă.

— Serios vorbind, a continuat Milton, m-am întrebat şi eu de câteva ori. De ce o fi bătut Cyrus Ott atâta drum până aici ca să înfiinţeze redacţia asta? De ce s-ar sinchisi un tip atât de bogat şi de puternic? Se zice că Ott avea o pasiune onestă pentru ştiri şi credea că lumea are nevoie de o publicaţie adevărată. Pe mine însă nu mă convinge povestea asta. Sunt jurnalist-structural vorbind, eu nu am încredere în motive şi raţiuni nobile. Adevărul e că tipul a venit aici pentru pizza.

Toată lumea a râs.

— În ceea ce mă priveşte, a continuat Milton, nu pot pretinde că am fost eu însumi însufleţit de raţiuni mai înalte. Îmi place pur şi simplu să scot un ziar: îmi plac titlurile şi termenele-limită. Nimic nobil. Dar, oameni buni, a conchis el, am ajuns la capătul drumului. E timpul să mă retrag.

Câţiva redactori au exclamat miraţi.

Milton a zâmbit:

— Ei, haideţi – nu vă prefaceţi surprinşi. Într-o fabrică de zvonuri cum este redacţia asta, nu puteţi pretinde că nu ştiaţi. Aşa că nu mai faceţi pe bufonii.

Milton a rămas fără grai în momentul acela. În redacţie s-a aşternut tăcerea; toată lumea aştepta următorul său cuvânt. El a luat un exemplar al ediţiei de dimineaţă, l-a ridicat grăbit şi s-a îndreptat spre biroul lui din colţ. A fost ultima lui zi la ziar. Trei luni mai târziu, a murit la Washington în urma unui atac cerebral.

Înlocuirea lui Milton nu a fost o treabă uşoară. Boyd a livrat o serie de directoraşi, fiecare rezistând câţiva ani înainte să se pensioneze, moment în care primeau, drept compensaţie, un pachet din acţiunile Grupului Ott. Dar asta nu a oprit scăderea tirajului. Personalul s-a împuţinat prin ieşirea la pensie a mulţi angajaţi care nu au fost apoi înlocuiţi; paginile despre stilau fost desfiinţate; de rubricile de cultură şi sport în special nu se mai ocupa nimeni cum trebuie.

Ziarul ieşea încă în formatul de douăsprezece pagini pe zi, dar numărul articolelor originale s-a diminuat dramatic în timp ce proliferau ştirile preluate ca atare de la agenţiile de presă. Dacă alte ziare se luptau cu ofensiva ştirilor televizate adoptând o grafică în culori ce-ţi sărea imediat în ochi, ziarul de pe Corso Vittorio a rămas impasibil, păstrând grafica în alb şi negru.

Următoarea provocare s-a dovedit a fi şi mai redutabilă: Internetul.

La început, multe publicaţii şi-au făcut site-uri ce percepeau un tarif pentru a fi accesate. Dar cititorii căutau numai conţinut gratuit. Aşa că trusturile de media au decis să posteze tot mai multă informaţie online, fără să mai perceapă nimic, aşteptându-se ca publicitatea pe Internet să contracareze în cele din urmă daunele hemoragiei financiare înregistrate de presa tipărită.

Ziarul a avut însă o reacţie cu totul şi cu totul specială la toate aceste transformări: nu a făcut nimic. Editorul-corector Herman Cohen dezaproba orice discuţie legată de un eventual site cu replica lui obişnuită:

— Internetul este faţă de presa scrisă ce sunt claxoanele faţă de muzică.

Pieţele se prăbuşesc pe fundalul temerilor legate de încetinirea economică a Chinei

Director financiar – Abbey Pinnola

Odată ajunsă la poarta de îmbarcare, Abbey cade într-un fel de comă, starea ei obişnuită dinaintea călătoriilor; de fapt este o toropeală ce i se infiltrează în creier în timpul deplasărilor lungi, la fel precum pătrunde saramura în legumele puse la murat. În starea asta ciuguleşte orice găseşte de mâncare prin preajmă, devine fascinată de încălţămintea călătorilor, o apucă accese de filosofie existenţialistă şi, în cele din urmă, izbucneşte în lacrimi din te miri ce. Se uită lung la şirurile de locuri din sala de aşteptare; cupluri de tineri cuibărindu-se unii într-alţii, soţi în vârstă care citesc cărţi despre războaie de demult, iubiţi care ascultă muzică la aceeaşi pereche de căşti, oameni şuşotind despre magazinele duty-free şi întârzieri.

Se urcă în avion rugându-se în gând să nu fie plin. Zborul de la Roma la Atlanta durează unsprezece ore şi ea ar vrea să se întindă comod ca să lucreze şi să doarmă, în această ordine. Cu colţul ochiului zăreşte un bărbat care se opreşte în dreptul rândului ei, verificându-şi biletul. Se uită pe fereastră, dorindu-şi din tot sufletul ca el să plece. (Odată s-a lăsat antrenată într-o discuţie cu un alt pasager, iar acela a fost cel mai lung zbor din viaţa ei. A făcut-o să joace Scrabble şi insista că „ug” este un cuvânt. De atunci are o regulă: nu vorbeşte niciodată în avion.)

Bărbatul spune „Ei, ca să vezi” şi se aşază lângă ea. Avionul nici nu a început să facă virajele pe pistă, înainte de decolare, şi omul încearcă deja să iniţieze o discuţie. Se întoarce puţin către el şi îi oferă drept răspuns un „Hmm”, dar nu-şi dezlipeşte ochii de fereastră.

Tipul tace.

Viteza şi înclinarea avionului de la momentul decolării o trezesc. Visa. Ce? Nu-şi mai aminteşte. Are nevoie de documentele ei, care sunt în spaţiul pentru bagajele de mână de deasupra, dar semnul cu *Puneţi-vă centurile de siguranţă* este încă aprins. Se lasă cuprinsă din nou de starea ei de letargie, uitându-se absentă afară pe fereastră la norii de sub ea, care coborau tot mai jos şi formau un fel de saltea infinită.

Îşi studiază unghiile, făcându-şi griji în legătură cu Henry, care nu vrea să-şi viziteze tatăl la Londra în timpul vacanţei şcolare; în plus, se apropie de vârsta la care nu-l mai poate obliga să facă tot ce vrea ea. Oare îl ignoră pe taică-său ca să-şi demonstreze loialitatea faţă de ea? Aşa speră, dar, în acelaşi timp, speră că lucrurile nu stau chiar aşa. O să-l forţeze pe Henry să-l viziteze până împlineşte o anumită vârstă. Şaisprezece ani, să zicem.

Pentru numele lui Dumnezeu! Destul! A tot încercat să ignore lucrul ăsta, dar, dacă idiotul de lângă ea nu cedează un colţişor din mânerul scaunului, o să-l asfixieze cu punga pentru vomă. Îşi încordează cât poate mâna şi, încetul cu încetul, îşi înfige cotul ei ascuţit în antebraţul lui. Cât o să mai treacă oare până tipul cedează?

Dar pasagerul nu pare să observe nimic, şi Abbey e dezgustată numai gândindu-se că l-a atins, aşa că renunţă. Tipul trage de pieliţele din jurul degetului mare şi reuşeşte să desprindă un strat de cuticule. Respingător. Ar vrea să vadă cum arată omul ăsta, ca

să ştie concret ce fată are individul de care îi e atât de silă, dar nu se poate întoarce către el fără să-i atragă atenţia. Aşa că şi-l imaginează: american, cincizeci şi ceva de ani, un ratat. Celulită, mătreaţă şi cu tiroida în piuneze. Lucrează la Office Depot şi vinde scări industriale. Sau se ocupă de suport tehnic şi îşi umple timpul cu jocuri video după orele de serviciu. Sigur are borsetă, şosete lungi până aproape de genunchi şi tenişi. Ce făcea el la Roma, totuşi? Auzise cumva că e un oraş plin de cultură? Se fotografiase în faţa Colosseumului cu vreun individ îmbrăcat în gladiator care se pozează cu toţi turiştii?

Oricum, e ridicol – de ce să nu se simtă *ea* comod vreme de unsprezece ore din cauza acestui idiot? Lansează un alt atac cu cotul ei ascuţit asupra mânerului scaunului, crescând presiunea pe braţul lui.

— Poftim, spune el, retrăgându-şi braţul. Să-ţi fac loc.

— O, mulţumesc, răspunde ea în timp ce urechile i se înroşesc; lobul îi e deja roşu, iar sângele merge acum mai sus.

Îl urăşte şi mai mult.

— Scuze, spune el. Sunt groaznic, ştiu că am tendinţa să ocup cât mai mult spaţiu. O fac însă fără să-mi dau seama pe moment. Strigă dacă ţi se pare că nu ai suficient loc. În general nu prea ştiu ce să fac cu mâinile astea lăbărţate şi unde să le mai pun.

Îşi leagănă braţele ca să ilustreze cele spuse.

— Cel puţin avem loc lângă ieşirile de urgenţă. Poţi întotdeauna să-ţi dai seama care sunt cei mai inteligenţi oameni din avion; sunt cei ce comandă locurile de lângă ieşirile de urgenţă. Practic, astea sunt locuri de clasa întâi – nu că aş fi stat pe vreunul vreodată, dar îmi închipui că este aceeaşi chestie –, şi asta pentru un preţ mai mic plătit de cei ca noi, care alegem să călătorim ca sardelele.

— Ascultă, te superi dacă te rog să-mi faci şi mie un serviciu şi să mă trezeşti când se serveşte masa de prânz? Asta dacă eşti treaz atunci, desigur. Mersi.

Abbey rosteşte asta cu atenţia concentrată asupra spetezei scaunului din faţă, după care se întoarce cu privirea la fereastră şi trage jaluzeaua. A făcut o prostie, totuşi. Nu vrea să doarmă. Vrea să lucreze. Acum va fi nevoită să pretindă că doarme. Îl dispreţuieşte.

Trec şapte minute – mai mult de atât nu poate să se prefacă. Se ridică puţin din scaun, forţându-şi muşchii feţei să schiţeze un zâmbet cordial şi întinde mâna înspre compartimentul cu bagajele de mână.

— Am nevoie să iau ceva de acolo.

Tipul sare în sus, îşi lasă cartea pe scaun şi îi face loc.

Cu destulă dificultate, ea se strecoară printre scaune şi ajunge pe culoar.

— Pot să te ajut, să-ţi dau ceva jos?

Se întâmplă în două etape. Mai întâi tipul îi pare familiar. Apoi îşi dă seama că îl cunoaşte. Doamne Dumnezeule. Ce coşmar.

— O, Doamne, spune ea. Bună, bună. Pur şi simplu nu te-am recunoscut.

Într-adevăr, încă nu ştie de unde să-l ia.

— Nu ştiai că sunt eu?

— Îmi pare atât de rău. Eram complet năucă. Eu mă retrag într-o lume a mea când călătoresc cu avionul.

— Nicio problemă. Pot să-ţi dau ceva de sus?

I se aprinde un beculeţ în minte: e Dave Belling.

Vrea să moară. E Dave de la biroul de editare. Dave cel proaspăt concediat. Dave, care a fost dat afară ca să se mai reducă din cheltuielile cu personalul. Dave, pe care *ea* l-a propus să fie

disponibilizat. Unsprezece ore cu el. Ba, mai rău de atât, tocmai a fost surprinsă în echipamentul de zbor, cu pantaloni de trening şi părul prins în codiţe. (La redacţie vine numai în costume şi cizme şi afişează o privire rece.) Cum ar spune Henry: *Che figura di merda.*

— Cred că ajung, insistă ea. Mulţumesc oricum.

Dar nu prea ajunge. Simte că îi ard urechile.

— E geanta aia albastră. Nu, albastru-închis. Aşa. Da. Aia e. Grozav. Mersi. Mersi mult de tot.

Dave se dă deoparte galant ca să-i permită să se întoarcă la locul ei.

Ea se aşază cu un zâmbet diafan pe buze, dar simte brusc o greutate chinuitoare în stomac.

— Îmi pare rău dacă am părut nepoliticoasă mai devreme. Chiar nu ştiam că eşti tu.

Ar trebui să nu mai sporovăiască atâta.

— Oricum, ce mai faci? Cum o mai duci? Încotro mergi?

Încotro merge? E într-un avion cu destinaţia Atlanta. Şi cum o mai duce? Tocmai a fost concediat.

— Bine, foarte bine, răspunde el.

— E grozav atunci.

— Tu?

— Şi la mine sunt toate bune. Mă duc la Atlanta – evident. Am o întâlnire cu consiliul Grupului Ott. Bilanţul anual.

— Tu trebuie să faci asta?

— Mi-e teamă că da. Patronul nostru ignorant refuză să meargă.

— Aşa că pe tine pică pleaşca.

— Mda. Pe mine pică, într-adevăr. Deşi trebuie să recunosc că e interesant să te duci la sediul central al grupului, spune ea. Noi la Roma credem că suntem buricul lumii şi partea cea mai importantă

din concernul Ott. Dar când merg la Atlanta, mi se schimbă total perspectiva şi îmi dau seama cât de mici şi de neînsemnaţi suntem.

— Nu mai poţi vorbi de „noi”, observă el blând. Eu nu mai figurez în ecuaţie.

— Da, da, aşa e. Scuze.

— Nu prea se mai mişca nimic la ziar, aşa că m-am gândit că e momentul să plec.

Cu siguranţă nu-şi dă seama că ea de fapt ştie adevărul. Mai mult chiar, el nu-şi dă seama de rolul ei în concedierea lui.

— Sună înţelept, spune ea ca să rupă tăcerea aşternută pentru o clipă. Ce citeşti acolo?

El recuperează cartea broşată pe care stătea cu fundul şi îi arată coperta.

— O, uau! exclamă ea. Sunt o mare admiratoare a lui Jane Austen.

— Serios?

— Nu am citit *Persuasiune*, spune ea. Dar *Mândrie şi prejudecată* este probabil – nu, sigur – cartea mea preferată. Încerc să le conving şi pe fetele mele s-o citească, dar cred că sunt puţin cam mici încă.

— Ce vârstă?

— Zece şi unsprezece ani.

— Nu citisem nimic de ea până acum câteva luni, povesteşte el. Dar acum sunt într-un fel de misiune, trebuie să citesc tot ce a scris ea. Nu e prea mult, de fapt. Asta e ultima carte de pe lista mea.

Dave studiază coperta.

— Dar ăsta nu a fost titlul ales de autoare – a murit înainte de publicarea cărţii. Editorul a intitulat-o *Persuasiune.*

— E un titlu grozav, totuşi.

— Este, nu-i aşa?

— Şi care-i preferata ta? întreabă ea.

— Poate *Mansfield Park,* poate *Mândrie.* Singura care nu m-a atras a fost *Raţiune şi simţire.*

— Eu una nu am citit decât *Mândrie şi prejudecată.*

— Dar spuneai că e scriitoarea ta preferată.

— Ştiu, ştiu. Sunt o cititoare jalnică. Trei copii. Serviciul.

— Trei copii?

Dave face o faţă mirată.

— Ce înseamnă asta?

— Nu, nimic. Sunt impresionat. Pari tânără ca să ai trei copii.

— Probabil. Deşi nu sunt aşa de tânără. În orice caz. Scuze, *i y* ar trebui să te las să citeşti.

— Nicio problemă, pe bune – e bine să mai ocazia să şi vorbeşti. Nimeni nu vorbeşte în redacţia aia. Ai observat? Cel mai ciudat lucru pe care l-am constatat când am început serviciul acolo; mă gândeam: e vreun fel de gaşcă pe aici ori miros eu foarte urât sau ceva de genul? Acolo e ca un jurământ al tăcerii pe care l-au făcut toţi.

— Exact aşa e la redacţie.

— Te simţi de parcă efectiv te-ar urî toată lumea.

— Eu mă simt mereu aşa acolo.

Colegii ei nici măcar nu au decenţa să-i spună pe nume şi, când vorbesc despre ea, îi zic „State de Plată". Urăşte porecla asta. Ei nu pot accepta faptul că ea e tânără, şi femeie, şi deasupra lor în lanţul trofic. Dar *ea* e cea căreia colegii îi datorează faptul că *ei* încă figurează ca angajaţi. Tipii ăia – stenografi ridicaţi în slăvi, care vorbesc despre prerogativele presei – de parcă ziarul ar fi altceva decât o afacere. Nu e loc pentru astfel de oameni când pierdem atât de mulţi bani. Şi mai ales preţiosul ăla care îşi dă cu părerea despre toate, tatăl tuturor fandosiţilor, insuportabilul Herman Cohen, care

îi trimite mereu articole sarcastice cum ar fi „De ce e media distrusă de cei care nu au altă treabă decât să numere boabe”. De parcă ea ar vrea ca de afacerea asta să se aleagă praful. El e cel ce s-a împotrivit când a fost vorba ca ziarul să aibă un site. În aceste timpuri, noi încă nu suntem prezenţi pe Internet! Dar cei care o numesc State de Plată nu se gândesc la astfel de lucruri. Nu se gândesc la câţi bani pierde ziarul de fiecare dată când ei întârzie cu închiderea ediţiei (patruzeci şi trei de mii de euro pe anul ăsta, până acum). Sau cât de mult s-a împotrivit ea disponibilizărilor. (A reuşit să convingă consiliul Ott, care voia iniţial şaisprezece concedieri, să aprobe într-un final concedierea a nouă persoane, dintre care numai una din rândul jurnaliştilor.) Fără ea, angajaţii ar ajunge în stradă într-o lună. Şi tot ei o iau *la mişto* pe *ea.*

— E aşa de trist, continuă ea. E nevoie de un zbor intercontinental ca să apuci efectiv să schimbi câteva cuvinte cu cineva din redacţie.

— Deşi noi am mai stat şi altădată de vorbă, când am început serviciul.

— Aşa e, discuţia de bun venit. Am fost nesuferită rău atunci?

— Nu chiar.

— O, nu. Pe bune?

— Glumesc. Nu, doar că păreai foarte ocupată.

— Chiar sunt. Foarte, foarte ocupată. Consiliul nu vrea să mai plătească încă o persoană care să mă ajute. Şi de ce ar face-o, la drept vorbind? Eu fac treabă cât trei angajaţi. E greşeala mea. Scuze, n-ar trebui să-mi vărs nervii acum. Şi încă o dată scuze, cu întârziere, dacă am fost puţin cam ştii tu cum la serviciu. Câteodată e o atmosferă atât de ciudată în redacţie, după cum ţi-ai dat şi tu seama.

Se întoarce către el:

— Deci îţi place să citeşti?

El răsfoieşte paginile cărţii.

— Când pot.

Pune cartea cu faţa în jos pe un picior.

— N-ar trebui s-o laşi deschisă aşa.

— Cum aşa?

— Deschisă cu faţa în jos. O îndoi şi o să i se rupă cotorul.

— Nu mă deranjează.

— Scuze. Fac pe şefa. Ar trebui să te las să citeşti.

— Nu-ţi face griji.

— Şi eu ar trebui să mai lucrez câte ceva.

Lasă jos măsuţa de plastic de pe speteaza scaunului din faţă, dar ezită. O R ceva prin documentele ei în care este menţionat şi Dave? Ceva ce el n-ar trebui să vadă? Deschide mapa puţin şi scoate nişte pagini lipsite de importanţă, dar îl studiază pe furiş. Dave dă o pagină. Pare absorbit de lectura lui şi nici pe departe curios să tragă cu ochiul la tabelele ei anoste. La ce pagină a ajuns? Optzeci şi trei. Abbey se face că-şi aranjează foile, deşi în realitate le amestecă în neştire, bifează fără rost nişte documente ca şi cum le-ar fi verificat, chipurile, dar de fapt citeşte *Persuasiune* peste umărul lui. El mai dă o pagină. Citeşte mai repede ca ea. Asta e cam enervant. Dar e de înţeles – el ştie deja ce se întâmplă în carte. Abbey se mai preface de câteva ori că face ordine în hârtii. El mai dă o pagină şi, după ce-şi ţine vizibil respiraţia timp de câteva momente, desface larg cartea ca să vadă amândoi. Iar a fost surprinsă. Cu urechile înroşite, se întoarce la lucrul ei.

— Te captivează, nu? observă el binevoitor.

— E un obicei groaznic de-al meu. Scuze.

— Nu fi nebună. Poftim. Te rog.

Deschide cartea între ei şi o pune pe mânerul de la scaune.

— Vrei să-ţi explic ce se întâmplă?

— Nu, nu – e în regulă, pe bune. Ar trebui să-mi văd de lucru.

— Vezi, de-aia m-au concediat, glumeşte el. Toată lumea lucrează în timp ce eu nu fac dracului nimic, doar citesc din Jane Austen!

L-au concediat? Mai înainte spusese că a plecat el de bunăvoie.

— Ei bine, chiar nu ţi-ai pierdut simţul umorului când vine vorba de serviciu.

— E mai uşor când ai o slujbă nouă.

— Da? O, mă bucur să aud asta.

— Mersi. Mda, a doua zi după ce am fost dat afară, vorbeam cu un amic italian de-al meu şi mi-a spus de slujba asta. Bănuiesc că sunt norocos.

Abbey se întreabă câţi ani o avea Dave Belling. Cam de-o vârstă cu ea? Un pic mai mare?

— Hei, uite, spune el, prânzul numărul unu vine pe culoar.

— Prânzul numărul unu?

— Da, avem două mese de prânz pe zborul ăsta, din cauza diferenţei de fus orar.

— O, ura.

— Serios.

Mănâncă puiul de plastic, fără niciun gust, morcovii ce au consistenţa cauciucului şi o prăjitură roz, după care fac comentarii sardonice despre masă, aşa cum fac călătorii în general când se confruntă cu oribila mâncare ce se serveşte în avion, dar pe care o consumă totuşi până la ultima firimitură.

— Aşadar, de ce te duci în Atlanta? întreabă ea.

— Am zis să-i văd pe-ai mei înainte să încep noul serviciu.

— Asta înseamnă că eşti din zonă?

— Din Georgia, da. Dintr-un orăşel pe nume Ocilla.

— E un loc frumos?

— E în regulă. N-aş putea trăi din nou acolo. Am crescut acolo şi-mi ajunge cât am stat în acel oraş. Şi tu? De unde eşti?

— De origine sunt din Rochester, New York.

— Deci şi tu eşti din categoria „de origine". Înseamnă că ai mai stat în multe alte locuri după ce ai plecat din locul de baştină.

— Nu chiar aşa multe. Am fost la facultate în Binghamton, am studiat în străinătate un an la Milano, unde l-am cunoscut pe soţul meu. Acum nu mai e soţul meu. E fostul meu soţ. Deşi pe vremea aia nu era încă. Niciodată nu ştiu cum să spun asta cel mai bine.

— Dă-mi voie să intervin eu aici, cu experienţa acumulată la biroul de editare: pe vremea aceea, era viitorul tău soţ, după care a devenit efectiv soţul tău înainte să ajungă la statutul de fost soţ.

Ea râde.

— Aşa ai formula-o în ziar?

— Acum vezi de ce m-au concediat.

Abbey zâmbeşte.

— Deci, în orice caz, m-am combinat cu tipul ăsta, oricare i-ar fi fost statutul atunci, în Milano. E de acolo, de loc. A fost prima iubire care a contat într-adevăr pentru mine şi eu eram...

Se opreşte.

— Cum erai?

— Nu ştiu. Proastă. Aveam douăzeci şi trei de ani.

— Nu poţi să te plângi – te-ai ales cu trei copii din afacerea asta.

— E adevărat. Asta îmi tot spun şi eu.

— Eu nu am nici u copil, zice el. Am vrut. Dar soţia mea – pe atunci soţia mea – nu voia. Orice aş fi spus, ea nu dorea copii şi pace. Dar, fii atentă, divorţăm noi prin, ce an era, prin '96, ea cunoaşte un tip, se căsătoresc şi au patru copii împreună! Mă

gândesc că de fapt problema nu era că nu dorea ea copii, ci că nu-i voia cu *mine*

Abbey nu răspunde.

— Ce e? întreabă el.

— Nimic. Nimic. Mă gândeam doar, spune ea. Pari foarte stăpân pe tine şi liniştit când spui asta. Felul în are o spui arată că nu-ţi plângi de milă. Admir asta foarte mult.

El zâmbeşte fâstâcit.

— Glumeşti?

— Nu, pe bune.

Dave mai trage de-o pieliţă din jurul unghiei.

— Sunt convins că şi tu ai aceeaşi atitudine în legătură cu divorţul tău.

— Spui asta doar pentru că nu m-ai auzit văicărindu-mă despre fostul meu soţ, sărmanul de el. Nu că ar fi sărman, nici pe departe. E un labagiu destul de bogat, de fapt. Scuze pentru limbaj.

— De ce e labagiu?

Abbey zvâcneşte din cap de parcă i-ar fi dat târcoale o albină.

— Pur şi simplu aşa este. Nu ştiu. Am avut o idilă atât de pasională – cel puţin aşa am crezut eu. Acum îl suspectez că dorea doar să-şi îmbunătăţească engleza.

— Nu se poate.

— N-o lua ca pe o glumă. E un anglofil împătimit. A insistat să le dăm copiilor noştri nume britanice tradiţionale sau, mă rog, nume pe care le considera el tradiţionale.

— Cum ar fi?

— Henry, Edith şi Hilda.

— Parcă ar fi desprinse din Anglia victoriană.

Ea-şi acoperă faţa.

— Ştiu, ştiu. Mă simt aşa de jenată în legătură cu asta. M-a obligat să le dau numele astea! Jur. Eram tânără şi proastă. Ca să nu mai spun că numele astea sunt greu de pronunţat pentru italieni. Aşa încât propriii lor bunici din Milano – oameni cu-adevărat cumsecade, trebuie s-o recunosc, nici nu pot rosti numele nepoţilor lor. E ridicol.

— Şi unde este fostul tău soţ acum?

— În Londra. Era îndrăgostit de ea, aşa că s-a mutat acolo. Chipurile, ca să găsească un loc îndeajuns de mare pentru noi toţi. Iar eu chiar mi-am dat demisia – eram asistent contabil pe atunci, înainte să fac masteratul. După care îmi trimite o scrisoare în care îmi povesteşte că are „probleme nervoase", orice o vrea asta să însemne. A fost un sfârşit lent şi urât. Nu mi-a zis niciodată în faţă despre iubita lui. Acum trăieşte acolo. În Londra. Cu ea.

— Vreo englezoaică autentică, bănuiesc.

— De fapt, spre marele meu amuzament, ea e din Napoli.

— Ca să vezi, spune Dave râzând. Dacă nici lovitura asta sub centură nu te-a lecuit...

Ea zâmbeşte la auzul acestor vorbe.

— Aşa am crezut şi eu, continuă Abbey. În fine. Câţi ani ai, Dave, dacă nu te superi că te întreb?

— Patruzeci şi cinci. Tu?

— Patruzeci. Tocmai am făcut patruzeci.

— Pe bune? se miră el. Eşti mai tânără decât am crezut.

— Vai, mulţumesc foarte mult.

— Nu, nu; altceva am vrut să spun de fapt. Eşti tânără pentru postul atât de important pe care îl ai la serviciu. Şi cei trei copii şi tot restul. Mă face să mă simt ruşinat.

Discuţia începe să se poticnească. Ea e acum cu faţa spre el şi nu poate să-şi întoarcă discret capul în altă direcţie.

— Să mai citim un pic? sugerează el deschizând cartea acolo unde rămăseseră.

— E drăguţ din partea ta, dar tu dă-i înainte. Eu o să mai lucrez puţin.

Îi mai aruncă o privire lui Dave din când în când. Îşi zâmbesc şi el bâţâie cartea, întrebând-o:

— Nu te tentează?

După ce a lucrat câtva timp, Abbey se întoarce către el ca să spună o glumă. Dar el a adormit cu cartea pe piept. Jane Austen, se gândeşte ea, ce tip mai citeşte astăzi Jane Austen? Că doar n-o fi homosexual. Nu prea pare. Nu a cunoscut mulţi americani din sud. Pronunţia pe nas tipică sudiştilor şi atitudinea lui modestă şi nesofisticată îi par acum destul de exotice lui Abbey. Le găseşte foarte fireşti.

Dacă se trezeşte şi o surprinde că-l examinează atent? Abbey se hotărăşte să-l studieze cu coada ochiului. Nu e deosebit de înalt, deşi e greu de spus cu certitudine când stai jos. Hanorac, blugi, ghete de drumeţie. O alură relaxată, de om căruia nu-i place să stea în casă. Mâna pe care o ţine pe carte e mică, cu degete subţiri, dar puternice, unghii roase şi pieliţele neîngrijite. Face mai mulţi bani decât ai da pe el la prima vedere. E clar că încă suferă de pe urma divorţului. E rezervat, totuşi – nu e un tip care să-ţi înşire povestea întregii lui vieţi şi să se plângă de lucrurile care nu i-au ieşit.

El se mişcă în somn şi braţul lui acaparează tot spaţiul liber rămas între ei, atingându-i cotul. Ea rămâne nemişcată, decide să nu evite contactul fizic şi, după ce stă cu respiraţia întretăiată vreme de câteva clipe, respiră iar normal.

O oră mai târziu, Dave cască şi se trezeşte clipind des din ochi.

— Scuze.

— Pentru ce? şopteşte ea.

— Cred că am aţipit un minut, răspunde el încet. Hei, de ce vorbim în şoaptă?

— Poate pentru că s-au stins luminile.

Arată înspre toaletă.

— Scuze, trebuie să mă duc un minut acolo.

— O, Doamne, spune el desfăcându-şi centura de siguranţă şi ridicându-se brusc. Te-am ţinut aici blocată atâta vreme?

— Nu. Deloc.

Abbey îşi suge burtica, reuşeşte să se strecoare afară pe culoar, îşi ia poşeta din compartimentul de sus şi se îndreaptă spre baie. Ajunsă înăuntru, la adăpost de orice privire, se studiază în oglindă, dar nu e deloc încântată de ceea ce vede în lumina puternică din toaletă.

— Arăt ca dracu'.

Scoate un deodorant din poşetă şi îşi dă cu el sub braţ. Desface un pachet de şerveţele umede, îşi şterge faţa şi mâinile, apoi aplică mult fond de ten ca să mascheze petele de pe faţă; mai adaugă puţin contur în jurul ochilor şi puţin ruj pe buze. Sau mai bine nu. Se şterge pe buze cu un şerveţel de hârtie, se mai uită o dată atent la reflexia ei din oglinda zgâriată şi îndepărtează o geană de pe obraz. Îşi aranjează sutienul care o deranja şi se uită pe sub cămaşă: poartă un sutien negru cam ponosit. Aruncă o privire şi sub pantaloni: are nişte chiloţi mari şi albaştri, teribil de demodaţi. Aşadar, o combinaţie trăsnet: dantelă neagră, ca la înmormântare, sus şi material cât o paraşută, jos. Nu fi proastă – cui îi pasă? Încă un şerveţel umed. Gata.

Se opreşte în dreptul rândului lor.

— Hei.

El sare în picioare.

— Hei.

Abbey trage aer în piept şi se strecoară înapoi la locul ei.

— Ai făcut duş acolo?

— De ce întrebi? Pentru că am stat mai mult?

— Pentru că pari foarte proaspătă, foarte activă, ceva în genul. Nu ştiu cum reuşiţi voi, fetele, chestia asta. Eu când călătoresc arăt ca o pereche de cizme vechi.

— Avem şi noi femeile secretele noastre, declară ea cu mândrie.

— Păi atunci, răspunde el cu entuziasm, sunt cu totul de acord cu secretele voastre.

Nu e homosexual, se gândeşte ea.

— Ascultă, e doar un zbor cu avionul, spune ea, atingându-i braţul. Nu se aşteaptă nimeni să arăţi în formă maximă.

— Tu te descurci destul de bine, răspunde el, iar vocea îi devine mai domoală dându-şi seama ce compliment îndrăzneţ i-a făcut. În orice caz, reia el, mă gândesc să mă duc şi eu să mă răcoresc puţin, chiar dacă nu am atâtea trucuri la îndemână.

— O, termină.

Se întoarce, lovindu-se pe obraji cu palmele ude.

— E mai bine.

Se aruncă în scaun.

— Mai bine.

— Deci, spune ea. În fine.

Un moment de tăcere.

— Deci, încearcă ea din nou, îţi place viaţa la Roma? Ai milioane de prieteni acolo şi aşa mai departe?

— Ceva în genul. Adică nu chiar milioane. Nu vorbeam italiana de la început, aşa că am rămas mult timp pe tuşă.

— Totuşi, pun pariu că erau zeci de fete care te urmăreau, nu? Jurnalist american singur şi chestii din astea care le impresionează.

— Lucrurile nu stau chiar aşa. O vreme am avut o relaţie cu o fată din Noua Zeelandă; lucra la o cârciumă de lângă mine.

— Unde anume?

— Unde locuiesc eu? În Monti. Via dei Serpenti.

— Mişto zonă.

— Un apartament mic, dar ai dreptate, mda. Ştii, un lucru pe care l-am învăţat la Roma este că italienii sunt cu adevărat prietenoşi şi tot tacâmul, dar ei au găştile lor. Înţelegi? Toată viaţa ies cu aceiaşi oameni pe care i-au întâlnit în clasa întâi. Şi dacă nu ai fost la aceeaşi şcoală cu ei, atunci n-o să capeţi niciodată o invitaţie la cină. Înţelegi ce vreau să zic?

— Absolut. Tipic italian.

— E greu de pătruns în cercurile lor. Pentru un american. Mă gândesc că e mai uşor pentru fete. Toţi italienii ăia rafinaţi şi şmecheri...

— Sper că nu te-ai lăsat păcălit de mitul amantului latin, nu? Hai să-ţi spun un secret: italienii – şi eu ştiu asta foarte bine, doar m-am măritat cu unul – sunt primadone, nu armăsari. Eu una refuz să mă îndrăgostesc de un tip care are o garderobă mai bogată ca a mea. Mulţi italieni din ăştia sunt ca nişte băieţi mici. Fiul meu, Henry, e mult mai matur, şi nu are decât treişpe ani. Multor tipi italieni încă le spală mămica rufele, le aranjează blugii în şifonier, le pregăteşte sandviciuri cu mortadella la prânz. Se pare că nu prea depăşesc niciodată nivelul ăsta.

Abbey strâmbă din nas.

— Ce, crezi că sunt prea sarcastică? Gata – am terminat cu tiradele, jur.

— De fapt, chiar mă bucur să aud lucrurile astea. În ultimii ani m-am simţit ca un american nătâng, bun de nimic.

— Ascultă.

Îi atinge braţul cu încredere.

— Serios, nu ai niciun motiv să fii îngrijorat.

— Mai zi. Îmi face bine la ego după aproape doi ani în care am tot văzut tipi italieni în pulovere roz şi pantaloni portocalii care aveau un succes formidabil. Înţelegi ce spun?

Ea râde.

— La drept vorbind, continuă el, în ultimele şase luni sau aşa ceva, am cam renunţat la toate astea. Nu mi-am mai bătut capul să cunosc vreo italiancă. Adică mi-am cam pierdut răbdarea.

— Ce vrei să spui?

— Cred că am obosit să o tot încasez. Ştiu că sună cinic. Dacă ai fi vorbit cu mine când aveam douăzeci sau treizeci de ani, eram total diferit. Pe vremea aia eram cel mai romantic tip cu putinţă. Trebuia să mă fi văzut la nunta mea. Eu am fost cel care a insistat să facem o ceremonie fastuoasă, cu mulţi invitaţi. Fosta mea soţie voia ceva într-un cadru restrâns. Dar e o nebunie aşa. E mult prea mult. Viaţa ar fi mai uşoară dacă nu aş fi un romantic neghiob. Dar ăsta sunt eu. Exact aşa.

— Nu e un lucru rău în sine.

— Poate. Dar îţi face viaţa mai complicată, totuşi.

— Orice merită în viaţa asta e complicat. Nu crezi? Sau ţi se pare o prostie?

— Nu, nu. Probabil ai dreptate.

— Problema mea este că stau prea mult la serviciu; sincer, mă întreb dacă aş mai avea ceva timp şi pentru o relaţie serioasă. Şi mi-e mult prea jenă să recunosc câtă vreme a trecut de la ultima mea relaţie.

— Ei, haide.

— Nu spun. Pe bune. Nu vrei să ştii. Henry zice că am înlocuit dragostea cu munca. Asta e Henry, de treisprezece ani, face în

curând treizeci. Cred că o altă problemă a mea – şi nu vreau să pară ca şi cum aş fi îngâmfată – e că mulţi tipi pot fi intimidaţi de mine. Cred că dau impresia că aş fi prea pornită, prea concentrată pe carieră. Nu ştiu. Sper că nu par meschină. Asta chiar că nu sunt. Dar nu-ţi poţi permite să fii slabă într-o slujbă ca a mea. Trebuie să fii dură, că altfel te calcă toată lumea în picioare. Aşa stau lucrurile. Oamenii cred că vreau să fac armată cu ei. Dar, de fapt, îmi lipseşte încrederea de sine; sunt destul de timidă. Ştiu că nu asta e impresia pe care o au oamenii despre mine. Dar...

Verifică să vadă care e reacţia lui Dave.

— Ţi-am făcut capul calendar, nu? Scuze, bat câmpii.

— Deloc. Te înţeleg. Cred că orice om de pe planeta asta are nevoie de prezenţa altuia în preajmă ca să rămână întreg la minte şi să aibă o viaţă normală. E chiar atât de simplu. Şi, recunosc, nu sunt vreo excepţie.

Ea însă nu fusese îndeajuns de curajoasă ca s-o spună direct, nu a vrut să pozeze în ipostaza de mamă singură şi patetică.

— Poate că ai dreptate, spune ea. Adică, probabil aşa e normal.

— E mai mult decât normal.

Abbey îşi încrucişează picioarele şi le ţine strâns în această poziţie – trebuie neapărat să facă pipi. Mai devreme a fost prea ocupată să se aranjeze ca să-şi mai amintească să folosească şi toaleta. Nu vrea să pară ca şi cum ar avea vreo problemă cu vezica, dar nu se mai poate abţine mult timp.

— Mă duc să-mi mai dezmorţesc puţin picioarele, spune ea.

În loc să folosească toaleta din faţă, de lângă cabina piloţilor, merge în direcţia opusă, spre coada avionului. Când se asigură că nu o vede, intră în baie. Rămâne acolo mai mult timp, reflectând.

Îşi miroase antebraţul care l-a atins pe al lui. Are un parfum special – destul de plăcut, de fapt. Ce-o fi? E ceva bărbătesc.

Mirosul pielii lui. Se întreabă cum o arăta locuinţa lui din Via dei Serpenti. Sticle de vin goale, lumânări pe jumătate arse, pete de ceară pe mochetă. O locuinţă mică, a spus el, ceea ce sugerează că trăieşte singur. Nu ar putea să-l invite în casa ei, la Roma, cu trei copii pe cap. Ori, poate că da, în cele din urmă. Pentru următoarele zile are o cameră la un hotel de patru stele din Atlanta. Simte cum îi trec furnicături prin tot corpul. Uită de asta, ciudato. Dar ar fi plăcut să petreacă puţin timp împreună prin oraş. Să vorbească. Tipul e drăguţ, nu? În mod cu totul surprinzător. Se comportă foarte firesc. Ar fi frumos să aibă parte de companie. Un om cu adevărat matur. Să aibă din nou un bărbat prin preajmă. A şi uitat cum e. Hotelul ăsta unde este ea mereu cazată, nu ar fi mişto dacă... Aşteaptă. Stai. Acum vorbeşte prin tine letargia din timpul călătoriilor: ca de obicei, devii ciudată şi ai chef de flirtat. Întâlnirea cu consiliul Ott. La asta trebuie să te gândeşti. Şi totuşi, ar trebui să-i ceri numărul tipului. Să afli când se întoarce la Roma. Să vă întâlniţi acolo.

Filmul pe care îl transmit pe durata zborului începe când ea se întoarce la locul ei. Dave i-a pregătit deja căştile. E o comedie. Abbey lasă sonorul încet ca să se mai poată auzi – n-ar vrea să chicotească prea tare, sau să se surprindă râzând prosteşte când nu e cazul, sau să nu râdă deloc când toţi cei din jur se hlizesc. Îi place cum râde Dave: pe înfundate, onest. La un moment dat, după o repriză de râs, se întoarce către ea clipind şiret din ochi:

— Ar merge nişte floricele.

— Că bine zici!

Stewardesa împinge o măsuţă pe rotile de-a lungul culoarului, distribuind a doua masă.

Abbey îşi verifică ceasul.

— Ce masă e asta? Prânzul numărul doi? E mai degrabă ora pentru cină.

— E un fel de cină-prânz, spune Dave.

— Şi cum ai numi masa asta? Crânz?

— Sau poate o prină.

— Asta dacă n-o fi cumva o combinaţie între prânz şi supeu. Atunci am avea un srânzeu, continuă ea. Sau un surânz.

— Surânz. Îmi place cum sună. Ar trebui să înregistrăm denumirea ca marcă proprie.

Noi? Hmm. Interesant.

— Piei, Dave, ascultă, zice ea. Ar trebui să ieşim într-o zi împreună la Roma. Ce zici? La o cafea sau să bem ceva. Când te întorci.

— Sigur, absolut. E o idee bună.

— Ar trebui să-mi dai numărul tău.

— Numărul meu de la Roma?

— Da.

— Nu am un număr de telefon acolo.

Ea se încruntă.

— Cum adică?

— Păi, nu mai locuiesc acolo.

Fiecare e nedumerit de vorbele celuilalt.

— Nu mai locuiesc acolo, repetă el. Nu-mi permit să plătesc două chirii.

— Două? Păi unde e cealaltă?

— În San Jose.

— Nu pricep nimic.

— Noua mea slujbă. În San Jose, California.

— Aaaa, răspunde ea cu un zâmbet prefăcut. Ce proastă sunt! Am crezut că – atunci când ai spus mai devreme că ai o slujbă nouă –, am presupus prosteşte că era tot în Roma.

— Nu, nu. Nu mai am actele necesare care să-mi permită să lucrez în Europa. Şi, oricum, eram pregătit să mă întorc în State.

— Şi care e noul tău serviciu? întreabă ea repede, de parcă locul nici nu ar conta.

— Ceva legat de Internet. Mă ocup de editarea unei reviste despre muzică, e de-abia lansată. O revistă online, în principiu.

— OK, încep să înţeleg, adaugă ea. Dar...

— Ce?

— Nu, nimic.

— Ţi s-au înroşit urechile, observă el. Te simţi bine?

Lui Abbey nu-i vine să creadă că el tocmai a spus asta. Ce observaţie mitocănească. Şi ce mojicie să aduci vorba de aşa ceva.

— Mda, sunt bine, răspunde ea tăios.

Soseşte mâncarea. El ia puiul. E ultima porţie. Şi ea voia puiul, dar se mulţumeşte cu peştele. Cam nepoliticos că nu a întrebat-o înainte.

— Cum e mâncarea ta? întreabă el.

— E bună.

După un minut adaugă:

— Aş fi preferat puiul. Dar, în fine.

— Vrei să facem schimb?

— Nu, nu. Nu-i nicio scofală.

Pune jos tacâmul, deschide un dosar şi îşi reia lucrul. Sau, mai bine zis, se uită urât la pagina din faţa ei. Ce idioţenie a mai putut şi el să zică. Auzi, să atragi atenţia cuiva: Hei, apropo, vezi că te-ai înroşit. Are cinci ani sau ce? Şi de unde să viseze ea că el se mută în

California? O spune de parcă ar fi foarte evident, de parcă întreaga lume a stat să-i urmărească parcursul vieţii.

Dave deschide din nou romanul său, *Persuasiune*, dar rămâne la aceeaşi pagină; în loc să citească, îşi face de lucru trăgând de pieliţele din jurul unghiilor.

Ce dezgustător. Şi chiar citeşte cartea aia pe bune? Sau e vreun fel de spectacol? Sincer vorbind, nu e cel mai inteligent tip de pe faţa pământului. Un băiat bun venit naiba ştie de unde. Dintr-un orăşel aflat la dracu'-n praznic în Georgia. E un tip care n-a făcut faţă la munca grea de la redacţie, care a fost surclasat de cretinii ăia cu creierul sedat de la biroul de editare. Când Abbey a vrut să desfiinţeze un post din secţiunea jurnalistică, Dave Belling i s-a părut cel mai uşor de sacrificat, ceea ce e o realizare dacă el iese în evidenţă prin incompetenţa lui din tot grupul ăla de distruşi inutili. (Adevărul e că prima alegere a lui Abbey fusese Ruby Zaga, dar Kathleen a intervenit ca s-o protejeze.)

— Scuză-mă, spune Abbey ridicându-se fără nicio explicaţie.

Merge pe culoarul din dreptul lor, apoi pe celălalt, după care se întoarce. Trage cu ochiul la creştetul capului lui Dave. Cheleşte. Care e problema cu bărbaţii? Jumătate din ei năpârlesc şi se veştejesc prea repede, iar jumătate nu se maturizează niciodată. E vreo legătură între chelie şi mitocănie? Şi de ce toţi cei care mai au păr pe cap sunt nişte tâmpiţi? Nu din întâmplare l-a concediat ea pe Dave. Kathleen dorise ca toate cele nouă concedieri să provină din rândul personalului tehnic. Dar Abbey a insistat ca măcar o persoană din departamentul jurnalistic să fie concediată – era timpul să le dea o lecţie celor din redacţie. A verificat ca evaluările privind prestaţia lui Dave să fie ireproşabil de mediocre, s-a asigurat că nu are nişte aliaţi cu greutate peste care nu se poate trece – adică Kathleen sau Herman – şi apoi s-a apucat să

înregistreze toată hârţogăria necesară pentru a-l concedia. Slavă Domnului. Cum ar fi fost dacă ar fi trebuit să-l vadă pe nesimţitul ăsta la serviciu în fiecare zi acum?

Îşi parcurge dosarele până ajung în Atlanta. Avionul mai face nişte viraje până soseşte la poarta de debarcare, semnalele cu centura de siguranţă se sting, deţinuţii de la clasa economică se desfac din legături şi-şi întind mâinile după bagajele din compartimentele de deasupra capului. Dave, dimpotrivă, se întinde nonşalant şi cască.

— Vrei să-ţi dau geanta jos?

— Nu, te rog, las-o în seama mea. Am nişte chestii fragile înăuntru.

Uşa din faţă se deschide şi mulţimea de călători se deplasează cu paşi mărunţi într-acolo, debarcând în ritmul milităros impus de echipajul din cabină care-i salută pe toţi:

— La revedere... la revedere... la revedere.

Dave o aşteaptă să-şi ia lucrurile.

— Te rog, ia-o înainte, îl îndeamnă ea.

— Nu-i nicio problemă.

Abbey trage de timp cât poate.

— Nu e nevoie să mă aştepţi. Serios.

— E-n regulă.

Ajunşi la terminal, el o coteşte spre banda rulantă pentru bagaje.

— Păi, ai grijă de tine atunci, spune ea.

— Ai avut numai bagaj de mână?

— Aşa procedez mereu.

— Unde stai, apropo?

— Am uitat. Un hotel.

— Care?

— Nu-mi amintesc. Intercontinental, probabil.

— Poate mergem împreună cu taxiul.

— Nu trebuie să pleci de aici mai departe? Oraşul tău natal? Oricum, eu îmi decontez drumul cu maşina, aşa că merg singură. Altfel devine prea complicată treaba cu chitanţele.

— O, spune el. Atunci, pa.

— Pa. Ai grijă.

Se apleacă înspre ea s-o sărute pe obraz.

Ea se retrage.

— Nu vreau să-ţi transmit răceala mea.

Îşi dau mâna.

La Intercontinental îşi întinde toate actele pe masă. A pierdut prea mult timp trăncănind cu idiotul ăla. Cască întruna. Trebuie să stea trează şi să se adapteze la diferenţa de fus orar imediat – e singura soluţie. Verifică ceasul. Prea târziu ca să-i sune pe copii. Dar cum poţi să nu menţionezi că noul tău serviciu este în San Jose? În fine. Când e prima întâlnire mâine-dimineaţă? Parcă la micul dejun. Bine ai revenit în ţinutul cafelei proaste şi al gogoşilor mari cât colacul de la toaletă. Care o fi fost rostul să flirteze cu ea pe tot parcursul zborului dacă locuieşte într-un alt oraş? Biroul ei din camera de hotel are în spate o oglindă. Se zăreşte în ea. Ar face moarte de om să poată vorbi acum cu Henry. Letargia pricinuită de drumul lung îi provoacă o dispoziţie lacrimogenă.

Sună. Deschide ochii derutată. E întuneric. Cât e ora? Ecranul de la ceasul deşteptător se aprinde intermitent. A ratat şedinţa? La dracu'! Dar sunetul ăsta... totuşi, nu e de la deşteptător. Întinde mâna după receptorul telefonului.

— Alo?

— În fine, dau de tine!

— Alo? repetă ea.

— Dave Belling la telefon. Sunt jos la recepţie. Ştiu că sunt cu-adevărat impertinent la faza asta. Dar îmi forţez norocul. Am decis, ştii, ai mei pot să mai aştepte câteva ore. Nu am vrut să ratez şansa să ne mai vedem o dată. Ajunsesem până la autogară, când îmi zic că asta e chiar o mare prostie. Aşa că am venit aici. Sper că nu dormeai. Şi, ascultă, dacă ţi se pare că-ţi forţez cumva mâna câtuşi de puţin, doar spune-mi şi eu o să-mi văd de drum, fără nicio supărare. Dar, dacă lucrurile nu stau aşa, mă gândeam poate îţi fac cinste cu ceva de băut. Sau să luăm crânzul împreună. Sau poate un surânz mai uşor.

Abbey râde frecându-şi ochii. Aprinde lampa de la birou, clipind des.

— Cât e ceasul?

— E ora pentru surânz.

— Cred că am aţipit. Am avut impresia că e deja mâine.

— Dacă nu e un moment potrivit pentru tine, pot să plec. Nicio problemă.

— Stai, nu închide. Aşteaptă. Poţi să rămâi acolo un minut? O să vin imediat. Nu urca. Unde eşti?

N-are timp de duş, aşa că se înviorează cum poate mai bine în baie, frământând între mâini tubul de cremă hidratantă de parcă ar fi aluat. Ar trebui să se pregătească pentru şedinţa de consiliu. Ar trebui să se culce devreme diseară.

— Hei, spune ea în spatele lui bătându-l pe umăr.

El stă la biroul portarului, răsfoind o revistă.

— Hei, ia te uită, răspunde el şi faţa i se luminează. Eşti sigură că nu te deranjez?

— Fireşte că nu mă deranjezi.

— Ce-ai chef să facem? Bem? Mâncăm ceva?

— După prăjitura aia suspectă de culoare roz din avion, nu mai mănânc până în octombrie.

— Am înţeles. Atunci să bem ceva.

Ocupă un separeu în barul hotelului. Un televizor amplasat pe perete difuzează canalul CNBC şi un titlu mare anunţă: „Pieţele se prăbuşesc pe fundalul temerilor legate de încetinirea economică a Chinei".

— O să fie foarte bine mâine, o asigură el. E clar că vei fi cea mai inteligentă fată din sala de şedinţe, aşa că nu-ţi face griji.

Vorbesc întruna, el despre divorţul lui, ea despre divorţul ei. După trei sticle de Bacardi Breezer, ea îi mărturiseşte:

— Este exact cum spuneai tu în avion. Sunt prea romantică pentru binele meu. Şi, aşa e, îţi mai iei câte un şut în fund câteodată. Dar, sincer, prefer să am, ştii tu, sentimente reale. Decât să... înţelegi? Înţelegi ce vreau să spun?

— Da.

— Păi, mda, adaugă ea.

— Mda, zice şi el.

Amândoi râd.

Dave continuă, mai încet:

— Vino aici.

Se întinde peste masă şi o sărută. Se aşază pe scaun încet, de parcă nu s-ar fi aşteptat să facă asta.

— Deci, spune ea.

— Aşa deci, repetă el.

— Pe bune.

Urcă amândoi în camera ei. Ea dă fuga în baie şi rosteşte din vârful buzelor imaginii ei din oglindă:

— Eşti nebună.

Când reapare, el iese în întâmpinarea ei. Ea se cuibăreşte în braţele lui, aşteptând un sărut, dar el nu face decât s-o îmbrăţişeze, strângând-o la început, apoi dându-i drumul în timp ce răsuflă calm. Se dă înapoi şi o priveşte în ochi.

— Mmm, spune ea. Aveam nevoie de asta.

— *Eu* aveam nevoie de asta, adaugă el.

Ea îl sărută, tandru, apoi cu pasiune. Cu buzele lipite, cei doi se îndreaptă greoi înspre pat, împiedicându-se şi chicotind. Ea se aruncă pe saltea şi apasă din greşeală telecomanda care porneşte televizorul.

— O, Doamne. Îmi pare rău! exclamă ea, brusc serioasă. Dave închide televizorul şi aruncă telecomanda cât colo. Îi deschide nasturii de la cămaşă şi o scoate de pe ea. Îi desface şi fermoarul de la pantaloni şi îi dă jos. Acum Abbey nu mai poartă decât sutienul negru şi sobru şi chiloţii albaştri, foarte demodaţi, îşi acoperă pieptul cu braţele şi-şi încrucişează picioarele.

— Putem să stingem lumina?

— Să o mai lăsăm aprinsă o secundă, spune el.

— Dar tu nu te dezbraci?

— Hei, nu te acoperi.

— E cam multă lumină aici.

— Vreau să mă uit la tine, insistă el.

— Dar eşti încă îmbrăcat. Şi eu n-am pe mine decât... decât sutienul şi ăştia.

Râde nesigură.

— Stai, stai puţin. Nu te înveli, lasă cuvertura.

— Cum aşa? N-am voie?

— Mai întâi să clarificăm un lucru.

Tonul vocii lui se schimbă. Devine rece şi tăios.

— Un amănunt.

Dave îi examinează tot corpul cu atenţie, apoi continuă:

— Spune-mi, State de Plată...

Abbey îngheaţă când aude porecla.

— De ce, întreabă el, de ce dintre toţi oamenii din redacţie, State de Plată, de ce m-ai concediat tocmai pe *minei*

Stă la piciorul patului, uitându-se fix la ea.

— Deci? reia el. Ia să-mi explici tu asta.

2004. Sediul central al Grupului Ott, Atlanta

Ziarele erau în cădere liberă.

Formele concurente de divertisment erau în plină înflorire, de la telefoanele mobile la jocurile video, de la site-urile cu reţele de socializare până la pornografie online. Tehnologia nu numai că îi ademenea pe cititori, dar îi şi schimba. Paginile tipărite de ziar erau mult mai mari decât dimensiunea monitorului de calculator, aşa că articolele s-au micşorat, iar ştirile au fost paginate în coloane din ce în ce mai mici. Actualizările instant de pe Internet au dat naştere la un val de dispreţ pentru titlurile tipărite cu tuş pe hârtie, vechi de o zi. Chiar şi obiceiul de a da bani în schimbul informaţiei a pierdut mult teren – online, plata era doar o opţiune între atâtea altele.

Cum numărul de cititori s-a redus drastic, agenţii publicitari au dat bir cu fugiţii şi pierderile au crescut văzând cu ochii. Dar, încăpăţânate, ziarele care încă se mai distribuiau contra cost ţineau cu dinţii de cititorii lor. Ele formulau în continuare în paginile lor judecăţi zilnice, îşi expuneau sumar viziunea lor asupra lumii, tipăreau azi şi distribuiau mâine, ca să fie deschise dimineaţa, înainte de micul dejun, de cititori cu ochii încă cârpiţi de somn. Tot mai puţini cu fiecare zi.

În ciuda acestei stări de fapt, Boyd nu avea de gând să lase ziarul tatălui său să intre în colaps. Îl mai salvase o dată, când îl angajase pe Milton Berber. Metoda era să găsească un conducător potrivit. De data aceasta a ales-o pe Kathleen Solson, o fostă protejată a lui Milton. Kathleen avansase mult în carieră la Roma, apoi a ajuns la Washington, la ziarul unde lucrase Milton înainte, şi a progresat rapid. La început a relatat despre o încăierare într-o suburbie a oraşului, apoi s-a alăturat echipei de la Pentagon, a devenit reporter naţional pentru zona de sud-vest şi apoi redactor pe teme naţionale, toate astea în mai puţin de zece ani.

Dar la acest nivel în ierarhia de la Washington, competiţia s-a înăsprit. Pentru a ajunge şi mai sus, trebuia să facă politică ani de zile. Sau putea risca ajungând până la o funcţie de vârf la un ziar mai mic şi de acolo să testeze care e piaţa poziţiilor de top la marile publicaţii. A zburat la Roma să se întâlnească cu actuala echipă de editori seniori, o specie destul de puţin numeroasă în acea perioadă, efectivul lor fiind redus de ani de zile, vreme în care mulţi s-au pensionat.

Ca să accepte slujba, i-a spus ea lui Boyd, multe lucruri ar fi trebuit să se schimbe. Ziarul trebuia să umple birourile goale cu noi angajaţi, să cumpere calculatoare noi, să crească numărul de corespondenţi din străinătate: un vorbitor de chineză pentru Shanghai, un vorbitor de arabă pentru Orientul Mijlociu şi aşa mai departe. Erau nişte vremuri critice pentru istorie – războiul împotriva terorismului, avântul economic al Asiei, schimbările climatice – acestea erau priorităţile, nu straturile de grăsime de pe corpurile celebrităţilor care făceau plajă.

— Asta putem s-o lăsăm în seama Internetului, a spus ea.

Boyd a fost de acord, iar Kathleen s-a mutat înapoi la Roma, aducându-l cu ea pe adjunctul ei de la departamentul de ştiri interne al ziarului din Washington, Craig Menzies.

În curând a observat că avea motive de îngrijorare. Grupul Ott – în ciuda promisiunilor lui Boyd – s-a dovedit recalcitrant în privinţa acordării de fonduri pentru planurile ei. Şi-a văzut intenţiile zădărnicite de bugete tot mai restrictive şi Boyd însuşi o ignora, lăsând toată treaba în grija unor subalterni – în special la cheremul directorului financiar, Abbey Pinnola, cu securea ameninţătoare a reducerilor şi disponibilizărilor pe care o rotea pe deasupra capetelor tuturor. La început, Abbey a cerut să nu se mai facă angajări; apoi a desfiinţat gradaţiile de merit. În cele din urmă a impus concedieri.

Kathleen a solicitat pagini color şi un website şi a ţinut-o una şi bună pe-a ei cu angajarea mai multor corespondenţi străini. Consiliul Ott a respins fiecare cerere. Numai atunci când a încercat Kathleen să-l contacteze pe Boyd pe căi private a aflat cât de bolnav era.

Era vorba de cancer, acelaşi tip care îl băgase şi pe Ott în mormânt. Când Boyd şi-a auzit diagnosticul, a simţit ceva asemănător cu mândria: el şi cu tatăl lui erau aliaţi în treaba asta. Dar, pe măsură ce simptomele bolii se agravau, orice astfel de fantezie l-a părăsit. Fierbea de mânie şi îşi revărsa nervii pe cei din jurul său, cei care aveau să trăiască încă mult timp după ce el va muri, deşi n-o meritau – în special pe copiii lui, mari deja, care scriau toată ziua mesaje neghioabe pe telefoanele lor mobile, nişte idioţi care nu înţelegeau nimic. În cele din urmă, l-a lăsat până şi furia; nu i-au mai rămas decât puţine zile negre. Îşi irosise viaţa, care fusese oricum o viaţă la mâna a doua în comparaţie cu a tatălui său. Nu mai era timp să remedieze nimic.

Ca preşedinte al consiliului, Boyd transformase Grupul Ott. Dar nu îl făcuse mai bogat. La momentul morţii lui, compania mai valora doar o treime din cât valorase când o preluase el cu ani în urmă.

Niciunul dintre cei patru copii ai săi nu se vădea a fi un succesor potrivit. Pe băiatul cel mare, Vaughn, nu-l plăcea mai nimeni; cele două fiice erau inteligente, dar sălbatice; iar fiul cel mai mic, Oliver, era

atât de moale şi de lipsit de voinţă, încât s-a eliminat el singur din consiliul Ott.

Asta nu înseamnă că Oliver a fost lăsat de unul singur. El e cel care a avut grijă de Boyd pe perioada bolii lui, iar fraţii săi se simţeau stingheriţi şi îndatoraţi faţă de el. Tot urmăreau să se achite cumva, ca să nu se mai simtă obligaţi, aşa că au căutat un rol pentru Oliver în afacerea părintească. Societăţile Grupului Ott erau îndeajuns de variate ca să ofere ceva şi pentru el. Ce-ar zice de ziarul ăsta pe care îl aveau la Roma? Nimeni din noua generaţie nu-şi putea explica de ce bunicul lor fondase o afacere care mânca atâţia bani. Poate îşi ieşise din mână. Dar acum, cel puţin, ziarul se potrivea de minune cu ce voiau ei. Ar fi fost ideal pentru Oliver: afacerea asta nu punea nicio presiune pe el, căci oricum lucrurile mergeau atât de prost la ziar, încât mai rău de atât nici nu se putea. În plus, Europa e un continent artistic, ceea ce i-ar fi plăcut. Şi putea trăi în vechiul conac gol al bunicului, la Roma. Cine ştie, poate chiar avea să-i uimească şi să schimbe soarta ziarului.

Oliver însă nu-şi făcea as fel de iluzii. S-a opus numirii sale, amintindu-le fratelui şi surorilor lui că nu ştie nimic despre afaceri şi că de-abia dacă citise vreun ziar în viaţa lui, afară doar ca să verifice anunţurile legate de evenimente artistice. Vaughn a răspuns că o afacere este o afacere.

— Dar eu nu ştiu nimic despre nicio afacere, i-a întors vorba Oliver.

— O să înveţi.

La sosirea lui, tot colectivul din redacţie era agitat. Kathleen şi Abbey au sărit asupra lui Oliver ca nişte urşi polari asupra unei morse. El era un Ott în carne şi oase şi ei îl aveau în mijlocul lor. Cererile lor puteau fi rezumate as fel: bani. L-au asaltat şi angajaţii mai vechi, protestând împotriva îngheţării salariilor, împotriva ameninţării cu disponibilizarea, împotriva mochetelor murdare (nu mai fuseseră curăţate din 1977, pretindeau ei). Oliver s-a repezit la telefon şi l-a sunat pe Vaughn.

— Nici gând, a spus Vaughn. Ştii câţi bani pierde ziarul ăsta?

— Nu ştiu exact.

— Păi, au noroc că încă le mai plătim salariile.

După aceasta, Oliver a evitat redacţia, trecând pe acolo numai în afara orelor de program ca să semneze documente şi să ia corespondenţa. În rest, se ascundea în conac, iar singurele lui deplasări erau plimbările cu câinele lui baset, Schopenhauer.

Un bărbat înarmat deschide focul într-un campus universitar şi omoară 32 de oameni

Director – Oliver Ott

Telefonul sună în camera de zi. Ştie cine este, aşa că îşi pune haina pe el, îl cheamă pe Schopenhauer şi scoate câinele la plimbare.

Oliver e un tip sfrijit, n-a împlinit încă treizeci de ani, dar e deja cocoşat, iar capul i se bălăbăne înainte de parcă n-ar fi proptit pe coloana vertebrală, ci ar atârna de un cârlig, ca o haină în cuier. Are părul blond şi gras, bretonul îi acoperă fruntea plină de coşuri şi ochii de un albastru deschis, iar nasul, de forma unui nap, se iţeşte printre şuviţele de păr în timp ce merge. Pe buze i se văd urme de muşcături, iar bărbia îi tremură când îndrugă tot felul de poveşti câinelui său. Se uită mereu jos, fixând cu privirea firul lesei, luând contact cu lumea de la acelaşi nivel la care o adulmecă Schopenhauer. O poziţie mai avantajoasă de la care să începi o nouă zi nici că se putea.

Un miros atrage atenţia basetului şi câinele se repede înspre un smoc de iarbă udat de urină. Trage într-o parte, se smuceşte într-alta şi încâlceşte firul lesei în combinaţii din ce în ce mai complicate, care îi dau bătăi de cap lui Oliver.

— Încep să cred, îşi spune Oliver, că rolul lesei este mai degrabă ironic.

Plimbările lor îi poartă prin tot oraşul. La grădina botanică de pe coastele dealului Janiculum. La Văile dei Câni în Villa Borghese. Pe gazonul ars de soare de la Circus Maximus, unde turiştii îşi târâie picioarele pe vechiul circuit al carelor, gâfâind de oboseală şi bând întruna apă îmbuteliată. În zilele caniculare, Oliver şi Schopenhauer traversează Tibrul, îndreptându-se spre aleile umbroase din Trastevere. Sau se plimbă agale pe Via Giulia, ale cărei clădiri semeţe se înalţă până la soare. Sau hoinăresc prin cimitirul protestant din Testaccio, unde este îngropat bunicul lui Oliver.

Piatra de mormânt nu-l inspiră deloc – „Cyrus Ott. Născut 1899. Decedat 1960", aşa că Oliver merge la alte morminte mai interesante, citind încet numele înscrise:

— Gertrude Parsons Marcella... Locotenent-colonel Harris Arthur McCormack... Wolfgang Rappaport. Mort la vârsta de patru ani.

Îi spune câinelui:

— Michael James Lamont Hosgood a murit la cincisprezece ani. E cel de acolo, de lângă mama lui. Dar ea a murit douăzeci de ani mai târziu în Kent. Cu siguranţă a cerut să fie îngropată aici, lângă fiul ei. Nu crezi că aşa a fost, Schop?

Mormântul lui Devereux Plantagenet Cockburn este decorat cu o statuie în mărime naturală a defunctului, un filfizon tânăr stând uşor întins pe spate, cu un cocker spaniel în poală şi cu degetul

mare vârât într-o carte, de parcă fiecare vizitator la mormântul lui ar fi un agreabil prilej să-şi întrerupă studiul. Oliver citeşte inscripţia lungă ce se termină astfel: „A fost îndrăgit de toţi cei ce-l ştiau şi a fost mai scump ca lumina ochilor pentru părinţii şi familia lui, care au căutat să-i redea sănătatea în ţări străine cu o altă climă. A plecat din această viaţă la Roma, pe 3 mai 1850, la vârsta de 21 de ani".

Soarele renunţă la întâietatea lui pe cer şi ţânţarii îşi intră în drepturi, aşa că Oliver şi Schopenhauer se întorc înspre Colina Aventin. Casa lor este un conac din secolul al XVI-lea pe care Cyrus Oliver l-a cumpărat sub preţ la începutul anilor 1950. Oliver introduce codul digital apăsând cu putere pe butoane, iar poarta electrică din oţel se deschide scârţâind. Înăuntru, sună telefonul.

Oliver îi dă drumul lui Schopenhauer, înfăşoară lesa şi intră în camera de zi. Tavanul este şi mai înalt ca în holul de la intrare, îmbrăcat în panouri cu basoreliefuri rococo, cu fascicule de raze şi heruvimi de culoarea piersicii zbenguindu-se pe la colţuri. Tablourile în ulei de pe pereţi sunt prea prost luminate pentru a se putea discerne imediat ce reprezintă – de la depărtare, toate par să înfăţişeze păduri pe timp de noapte; doar ramele aurite lucesc. Pe jos, carpetele orientale poartă urme adânci de paşi către bucătărie, către ferestrele cu obloane, către biblioteci, către canapeaua unde probabil se purtau discuţii intime, către telefonul al cărui clopoţel învechit sună chiar acum, iar ţârâitul lui puternic se răsfrânge în tapetul de pe perete. Intră în funcţiune robotul.

— Bună, tot eu sunt, spune Kathleen. Sunt la birou. Te rog, dă-mi un telefon. Mulţumesc.

Oliver ia o ediţie broşată a unei cărţi de Agatha Christie dintr-un maldăr de pe podea şi se instalează împreună cu câinele (ademenit cu un biscuit cu ciocolată) pe canapea. La ora şapte seara,

servitoarea anunţă cina. Este un fel de tocană. Prea mult rozmarin şi prea puţină sare, dar perfect comestibilă. Schopenhauer adulmecă mirosul de carne în aer; are privirea aplecată în jos, în ochii lui congestionaţi se citeşte o expresie rugătoare, iar din gură îi curge salivă. Oliver aduce numărul de azi al ziarului – departamentul de abonamente insistă să-l trimită, deşi el nu-l citeşte niciodată. Îl întinde pe masă şi pune peste el farfuria cu resturi de mâncare pentru câine. Trage mai aproape un scaun pentru Schopenhauer, care sare şi îşi plimbă botul peste tot pe masă. Apoi îşi întoarce capul într-o parte ca să apuce mai bine o bucată de carne şi câţiva morcovi, după care îşi dă brusc capul pe spate, iar mâncarea îi alunecă pe gât.

— N-ar strica un cuţit şi o furculiţă, observă Oliver. Dar degeaba te-aş învăţa, că tot nu s-ar prinde de tine.

De îndată ce farfuria e lins㠄 lună, Oliver strânge ziarul pătat cu sosul de la carne şi presărat cu bucăţi de zgârciuri. Aruncă toată grămada la gunoi, în bucătărie, în timp ce Schopenhauer bea din bolul său; tot lipăind, i se scufundă şi urechile în apă.

Sună iarăşi telefonul din camera de zi. Şi iar preia robotul un mesaj.

— Mă îndrept spre casă acum, spune Kathleen obosită. Poţi să mă contactezi pe numărul meu de mobil. Aş aprecia dacă ai suna în seara asta. E destul de urgent. Mulţumesc.

Schopenhauer deschide uşa împingând-o cu botul şi pleacă haihui, urcând scările.

— Şi când eşti într-o relaţie e bine să petreci timp de un unul singur, comentează Oliver ca şi cum câinele ar fi încă în cameră să-l audă.

Oliver se întinde pe burtă, direct pe podea, printre grămezi de cărţi ce par să crească în jurul lui ca iarba lăsată netunsă: *Ultimele*

cazuri ale lui Miss Marple, o monografie Taschen despre Turner, un catalog cu toate licitaţiile de artă britanică de secol XX organizate de Sotheby, *Seria completă Penguin a cazurilor părintelui Brown,* catalogul expoziţiei *Caravaggio: Ultimii ani* de la Galeria Naţională, *Antologia Sherlock Holmes.*

— Unde ai plecat? îl întreabă el pe câinele absent.

Verifică în bucătărie.

— Schop?

Verifică în sufragerie.

— Unde dracu' eşti?

Urcă pe scara întunecoasă cu o lanternă. (Oliver locuieşte doar la parter; restul conacului este cufundat în beznă şi tot ce se găseşte la etajele superioare e acoperit cu pânze şi prelate.) Plimbă lumina lanternei pe palierul de la etajul doi.

— Schopenhauer, unde eşti?

Oliver este înghiţit de pântecele întunecat al casei; un candelabru sclipeşte; telefonul din camera de zi sună din nou. Robotul semnalează printr-un ton scurt înregistrarea unui nou mesaj, dar pe ecran numărul mesajelor recepţionate rămâne neschimbat la 99, pentru că ecranul nu poate afişa numere din trei cifre.

— Unde eşti, prostule? strigă Oliver în sala de bal, unde e aceeaşi beznă ca peste tot la etaj.

Plimbă lanterna prin jur şi exclamă, văzând o pereche de ochi luminoşi sub pian.

— A! Scuze, te orbesc.

Stinge lanterna şi basetul iese din ascunzătoare cu paşi mici, zgâriind parchetul cu ghearele lui prea lungi. Oliver îngenunchează să-şi salute prietenul:

— Ce făceai sub pian? Dormeai?

Mângâie câinele pe una din urechile lungi şi umede.

— Sper că nu te-am trezit.

Bâjbâie prin întuneric până în birou, care conţine documente de pe vremea când bunicul său locuia la Roma. Oliver aprinde lampa şi, vârându-şi nasul peste tot ca un detectiv din romanele poliţiste, scotoceşte prin sertare. Găseşte un pachet cu hârtie pentru scrisori ce cuprinde însemnări de-ale lui Ott făcute cu peste cincizeci de ani în urmă – referiri la rulouri de hârtie de ziar, preţul maşinilor de scris Linotype, tarifele pentru telegrafie. Dă peste o scrisoare neterminată a lui Ott către soţia şi fiul său: „Dragă Jeanne, dragă Boyd, trebuie să aflaţi un lucru foarte important şi vreau să fiu cât mai clar cu putinţă". Se termină aici.

Oliver dă paginile şi găseşte altă scrisoare de-a lui Ott. „Vreau să iei tu toate tablourile – le-am cumpărat împreună şi cred că ar trebui să-ţi aparţină", începe scrisoarea. „Du asta avocaţilor mei şi ei vor face cum spun." Următorul rând e ilizibil. Apoi: „Tânjesc să te văd, dar nu o să-ţi dau telefon. Boala asta nu e chiar o plăcere. Nu e nevoie să vină nimeni să vadă ce-a făcut din mine. Dar ar trebui să ştii că regret anumite lucruri", continuă scrisoarea. „Regret că te-am părăsit pe când eram în New York. Dar am luat decizia asta atunci şi trebuie să suport consecinţele. M-am căsătorit, apoi te-ai căsătorit şi tu. Nu aveam de gând să mă amestec în viaţa ta după aceea. Eram un om cinstit, sau cel puţin aşa credeam, şi nu ştiam cum să mă port altfel. Când mă gândesc la asta acum, mi se pare curată nebunie. Dar m-am trezit prins într-o legătură prea puternică. Mii de noduri mă ţineau strâns, iar nodurile mi le făcusem chiar eu. Am construit întruna, şi Dumnezeu ştie că m-am descurcat foarte bine la capitolul ăsta. Toţi acei zgârie-nori plini de chiriaşi, etaj după etaj, şi nici măcar o singură cameră în care să te afli tu. M-ai întrebat de ce am venit la

Roma. Nu mi-a păsat niciodată de ştiri. Am venit ca să fiu în aceeaşi cameră cu tine, chiar dacă trebuia să construiesc acea cameră, să fac din ea o redacţie, să o umplu cu angajaţi, cu maşini de scris şi tot restul. Sper doar că înţelegi că ziarul a fost pentru tine."

Urmează o pată de cerneală albastră, de parcă vârful peniţei ar fi zăbovit acolo ceva vreme. Rândurile reîncep, dar de data asta scrisul este mai mărunt: „Nu pot să trimit asta... Trebuie să o trimiţi, ce dracu... Prea târziu acum... Nu fi prost – trimite-i-o pur şi simplu".

Nu a făcut-o niciodată.

Oliver pune pachetul de scrisori la loc în sertar.

— Bestie grasă ce eşti, îi spune el lui Schopenhauer, în timp ce îl cară pe scări până jos. Eşti cu mult mai greu decât credeam – întotdeauna uit asta.

Ajunşi în camera de zi, pune câinele pe podea de parcă ar coborî o masă şi ar lăsa-o pe propriile-i picioare. Odată ajunsă jos, masa şi făcu picioare.

— Auzi tu, să adormi sub pian! observă el bătând din palme. Acum sunt plin de praf din cap până-n picioare.

Ţârâitul telefonului face tapetul de pe pereţi să tremure.

— Am să mă prefac că nu-l aud că sună, spune Oliver, iar el o să pretindă că nu mă vede că sunt aici.

Iar se aude tonul de la robot.

— Oliver, Abbey la telefon. M-ar bucura să vezi rapoartele mele despre întâlnirile din Atlanta. Oricum, m-am întors, aşa că sună-mă. Mersi.

Oliver îl convinge pe Schopenhauer să urce la loc pe canapea.

— Nu te mai uita fix la mine, îi spune el câinelui. Încerc să citesc.

Schopenhauer râgâie.

— După ce că mă contrazici tot timpul, mai eşti şi dezgustător, spune Oliver.

Dar nu-i poate rezista prea mult şi până la urmă tor îl mângâie pe urechi. Schopenhauer mârâie mulţumit, cuibărindu-se în poala lui Oliver.

— Dragul meu prieten, continuă Oliver, sunt atât de norocos.

Adaugă, cuprins brusc de o uşoară jenă:

— Dacă m-ar auzi cineva că vorbesc cu tine! Dar nu e ca şi cum aş vorbi cu mine. Tu asculţi pentru că...

Se opreşte aici, să vadă dacă remarca lui atrage după sine un răspuns din partea lui Schopenhauer.

Câinele cască.

— Vezi? Trebuie să duc propoziţia până la sfârşit. Nu accepţi nimic altceva.

Pleoapele câinelui se închid.

În următoarele săptămâni, apelurile telefonice se înteţesc.

— Bani, bani, bani, îi povesteşte Oliver lui Schopenhauer. Ce să fac? Nu conduc eu Grupul Ott.

Kathleen vorbeşte la robot:

— ...şi o să am nevoie de tine la întâlnirea cu angajaţii. Le-am spus tuturor că vei fi aici, deci aş aprecia dacă m-ai suna.

La Valle dei Cani, Oliver dă drumul la lesa extensibilă, ceea ce îi permite lui Schopenhauer să se joace cu alţi câini, dar nu să fugă. Ceilalţi proprietari de animale îl privesc pe Oliver amuzaţi: se retrage la marginea terenului acoperit cu iarbă, în spatele unui copac, cu nasul vârât într-un roman poliţist, evitând pe cât posibil să întâlnească privirea altora, în timp ce se agaţă de o lesă incredibil de lungă şi foarte greu de mânuit. La fiecare câteva minute trebuie să se repeadă la Schopenhauer şi să dezlege coarda care s-a înfăşurat în jurul unui animal sau al unei persoane. Oliver

nu vorbeşte niciodată în astfel de împrejurări, chiar dacă alţii încearcă să lege o conversaţie. Îşi dezleagă prietenul, se grăbeşte înapoi la copacul lui şi îşi reia cititul – sau, mai degrabă, se preface din nou că citeşte.

Nu are prieteni la Roma în afară de Schopenhauer. Nu are niciun prieten pe nicăieri în afară de Schopenhauer, asta dacă nu cumva cunoştinţa sa din zilele de şcoală, domnul Deveen, un pensionar, n-o fi încă în viaţă. Dar domnul Deveen a murit cu siguranţă. Câţi ani ar fi avut dacă ar fi trăit până acum? Dar n-avea cum să apuce secolul XXI la cât fuma. Dragul de el. Nu-l poate condamna. Probabil se simţea singur. Asta ar fi cea mai bună explicaţie.

În seara aceea, la cină, au *bigoli al tartufo nero,* şi Schopenhauer face din nou o mizerie scandaloasă în jurul lui în timp ce mănâncă. Pastele lungi nu sunt chiar punctul lui forte.

— M-au avertizat că latri mult, îi reproşează Oliver, dar nu mi-au spus niciodată că nu ai maniere la masă.

Cei doi prieteni pornesc într-o nouă expediţie către etajele superioare cufundate în întuneric. Oliver se furişează prin camere, trăgând cu ochiul la tablourile de sub pânzele protectoare: portretul unei ţigănci realizat de Modigliani; sticlele verzi şi meloanele negre ale lui Léger; puii albaştri ai lui Chagall ce sar peste lună; peisajul englezesc de la ţară în viziunea lui Pissaro.

Oliver se opreşte în faţa tabloului lui Turner: un vas ce se sfărâmă şi valurile uriaşe ale mării; îl captivează felul în care Turner surprinde apa ce se revarsă nimicitor peste vas. Ar putea să contemple tabloul ăsta ore în şir – iar Turner nici măcar nu-i specialitatea lui. Dar care este specialitatea lui, atunci? La Yale, teza lui (abandonată când Boyd s-a îmbolnăvit) se intitula: „Naufragiu la lumina lunii: Caspar David Friedrich şi peisajul german de secol

XIX". Dar ar fi absurd să vorbeşti despre „specialitatea ta" când vine vorba de artă.

În timp ce admiră tabloul lui Turner, privirea îi zboară de la un amănunt la altul al pânzei; e nerăbdător să simtă plăcerea descoperirii unui nou aspect inedit al tabloului, fascinat de contemplarea întregii scene.

— Frumuseţea, îi spune el lui Schopenhauer, e singurul lucru de care îmi pasă.

Numai oamenii care se îneacă în prim-planul tabloului i se par o dezamăgire: o discordanţă vizuală în cadrul unei panorame care, altminteri, este impecabilă. Turner a dat-o în bară, nu doar pentru că siluetele oamenilor înfăţişate de el sunt total nepotrivite în contextul naufragiului, ci pentru că oamenii nu au nimic de-a face cu frumuseţea în artă şi nu pot fi reprezentaţi într-o manieră care să fie plăcută ochiului. Faţa unui om, a cărei expresie oscilează mereu între râs şi brutalitate, este opusul frumuseţii.

— Cum pot oamenii să se simtă atraşi unii de alţii? se întreabă Oliver.

Telefonul de jos sună fără oprire şi simte cum i se contractă muşchii urechii, ca de fiecare dată când aude târâitul acela. E trecut de miezul nopţii.

— Nu pot să mă lase şi ei în pace?

La robot se aude vocea joasă şi monotonă a fratelui mai mare, Vaughn, care sună din Atlanta. Probabil ca să-l întrebe pe Oliver dacă şi-a găsit vreo prietenă italiancă. Familia se teme că ar fi homosexual. Iar lor nu le plac homosexualii. Nici comuniştii. Dar istoricii de artă? Pentru ei nu e o mare diferenţă între unii şi alţii. Oricum, el nu e. Nu e ce? Nu e istoric de artă. E un amator de artă. Apreciază frumuseţea. Însă nu frumuseţea feţei umane.

— Ţi-ar fi plăcut de domnul Deveen, îi spune el lui Schopenhauer. Dar mi-ar fi fost teamă să aranjez o întâlnire între voi doi – dacă nu v-aţi fi înţeles? Şi totuşi, cred că aţi fi reuşit să vă înţelegeţi în cele din urmă. Ştii, am fost repartizat domnului Deveen; nu l-am ales eu. A fost un mare noroc pentru mine. Vezi tu, la şcoala mea era o tradiţie prin care orice elev trebuia să adopte într-un fel un pensionar. Toată lumea trebuia s-o facă.

Spre deosebire de fratele şi de surorile sale, Oliver a fost trimis la o şcoală cu internat din Anglia, căci tatăl lui nu voia să aibă prin preajmă un băieţel atât de enervant care să-i tropăie prin casă.

— Mergeam în fiecare duminică acasă la domnul Deveen, îi povesteşte Oliver lui Schopenhauer. Îi pregăteam ceaiul, îi făceam diverse treburi în gospodărie, mergeam la cumpărături, ceea ce, pentru el, însemna tot timpul ţigări şi whisky irlandez – ce marcă era oare? A, şi *The New Statesman.* N-ai de unde să ştii asta, Schop, e o revistă pentru cititorii de stânga şi istoricii de artă. Şi pentru actori, îmi închipui, pentru că asta fusese el la viaţa lui. Când stătea mai bine cu sănătatea, îşi petrecea efectiv tot timpul în galerii. Trăia practic acolo. Avea cele mai uimitoare cataloage de artă. Pot spune cu mâna pe inimă, Schop, că domnul Deveen m-a familiarizat cu arta. Ce educaţie! Putea să vorbească despre orice perioadă şi o făcea atât de captivant. Deşi nu-i plăcea arta contemporană – avea o idee fixă în privinţa lui Pollock şi a mai tuturor artiştilor care i-au urmat. Obişnuiam să-l întreb despre câte un artist, iar el îmi răspundea menţionându-mi o anumită expoziţie. Cum ar fi: „Domnule Deveen, ce credeţi despre Klee?” La care el: „Colecţiile lui sir Edward şi lady Hulton de la Tate în 1957 – ultimul raft de sus”. Eu dădeam jos catalogul şi el îl răsfoia cu gesturi scurte, explicându-mi tot ce se găsea înăuntru, în timp ce-şi sorbea whisky-ul irlandez cu lapte, pe care eu trebuia să-l

încălzesc întruna pe plită. (încălzitul laptelui e o treabă mult mai grea decât crezi, Schop, pentru că laptele se tot lipeşte de nenorocita aia de oală.) Mirosul acela totuşi n-o să-l uit niciodată. La fel cum n-o să uit cana ciobită din care obişnuia să bea. Spunea adesea: „N-o sparge, te rog!" Avea şi o voce foarte frumoasă de bariton. A jucat în piese de teatru radiofonic pentru BBC Manchester în zilele lui bune şi, când îl auzeai, înţelegeai de ce fusese selectat. Aaa, ce să-i faci, continuă Oliver. Whisky-ul a fost de vină, cred. Nu altceva. N-a fost vina bietului domn Deveen. Adică, nu-l condamn. Era singur şi... Da, şi whisky-ul. Nu-i port pică. În fine, ce-a fost a fost, n-are rost să ne mai batem capul acum.

Oliver îi cere bucătarului să gătească *involtini di vitello* la cină. Nu se dă în vânt după felul ăsta de mâncare, dar camaradul său cu coadă este un avid consumator al acestui preparat. Schopenhauer mănâncă aproape tot – prea mult, se pare, căci câinele face indigestie. Oliver îşi asumă rolul infirmierei pentru următoarele douăzeci şi patru de ore curăţând de pe jos voma câinelui.

De îndată ce răul cel mai mare a trecut, se apucă să citească cu voce tare din *Câinele din Baskerville*, în vreme ce Câinele din Aventin moţăie pe şoldul lui. Oliver ştie cartea atât de bine, încât nu se poate spune propriu-zis că o citeşte – mai degrabă parcurge câteva pagini la întâmplare, reînnoadă legături cu vechi cunoştinţe, observă iarăşi cum se deapănă uşor înainte firul destul de firav al logicii doctorului Watson şi se lasă prins în deducţiile lui. În seara asta însă, paginile rămân uscate şi îngălbenite. Ridică bărbia lui Schopenhauer.

— Trebuie să te faci bine! spune el. Trebuie să te înzdrăveneşti cât de curând!

Îl trage pe Schopenhauer mai aproape.

— Am petrecut deja prea mult timp făcând pe infirmiera cu tine.

Îl mângâie.

— Şi nu mă pricep deloc la asta. Când aveam grijă de Boyd, aveam mereu impresia că-l sâcâi. Eu încercam să dreg lucrurile, dar tot prost ieşeau, nu puteam face nimic în privinţa asta. Obişnuia să-mi spună: „Mai mult ca sigur că eşti încântat să mă vezi bolnav – poţi să mă foloseşti drept pretext ca să-ţi abandonezi studiile de la Yale. Acum n-o să mai fi niciodată nevoit să absolvi facultatea". Dar eu credeam că de fapt el voise să mă întorc acasă ca să am grijă de el. Cel puţin aşa credeam atunci. Câteodată mă întreb dacă nu cumva m-a chemat înapoi acasă cu scopul de a mă testa – să vadă dacă fac faţă şi mă conformez. Şi, cum eu sunt aşa de moale, evident că am făcut ce-a vrut el, iar Boyd nu suporta asta. Obişnuia să spună: „Femeile se conformează, bărbaţii sfidează". Ei, asta e, conchide Oliver. Şi, adică, să ajung eu în cele din urmă să fiu profesor universitar? Să ţin eu cursuri? Nu mă văd făcând asta. Sper că i-am fost de folos. Pe tine clar te adora, micul meu prieten! Îl mai ţii minte pe tatăl meu? Îi plăcea să arunce şoarecele ăla de cauciuc al tău, ăla care chiţăia. Îţi mai aminteşti cum îl arunca pe pajişte ca să-l prinzi, în Atlanta? Şi tu stăteai acolo, fără să faci nimic, uitându-te la jucărie cu atâta dispreţ.

Oliver zâmbeşte.

— Ei, haide; privirea aia a ta, ştii exact despre ce vorbesc. Şi taică-meu, care nu era nici pe departe un om care să strângă lucruri după alţii – traversa toată grădina cu bastonul, lua de jos tâmpenia aia a ta de jucărie şi o arunca din nou. Iar tu stăteai locului şi căscai.

Sună telefonul şi Kathleen îi lasă încă un mesaj: a stabilit o dată pentru întâlnirea cu angajaţii şi Oliver trebuie să le vorbească tuturor despre planurile Grupului Ott.

— Ce planuri? îl întreabă Oliver pe Schopenhauer.

În aceeaşi seară sună şi Vaughn, iar de data asta Oliver răspunde – dacă e vorba de planuri, poate ar trebui să fie şi el înştiinţat.

— Deci, îl întreabă Vaughn, vindem casa aia?

— Care casă?

— Casa în care locuieşti.

— Casa lu bunicu? De ce?

— Păi, bănuiesc că te întorci.

— Ce tot vorbeşti acolo, Vaughn?

— Ollie, sper că ştii că scoatem ziarul din agonie, nu? Abbey ne-a recomandat să-l închidem. Cum se poate să nu ştii asta, Ollie? Ce faci acolo?

— Dar de ce să-l închideţi?

— Din cauza banilor, în principiu. Poate dacă am fi făcut mai multe concedieri acum câteva luni, am fi putut să-l aducem cumva pe linia de plutire. Dar s-au luptat cu noi pe toate planurile – singurul lucru asupra căruia au căzut de acord în cele din urmă a fost să mai desfiinţeze un post din sectorul jurnalistic. Şi se aşteaptă la infuzii de capital după asta? E curată nebunie. Am mai dus-o pe Kathleen cu zăhărelul o vreme, tot ademenind-o cu posibilitatea unor noi investiţii. Dar care-i rostul? Voi nici măcar n-aveţi un website. Cum vă puteţi aştepta la venituri fără prezenţă pe net? Am fi putut să ne descotorosim de Kathleen, bănuiesc. Dar să fim sinceri: ziarul e praf. E timpul să mergem mai departe.

— Nu avem suficienţi bani să-l menţinem mai departe?

— Sigur că avem, răspunde Vaughn. Avem suficienţi bani tocmai pentru că nu ne facem un obicei din a păstra toate jafurile de afaceri care nu ne aduc nimic şi nu le ţinem în continuare pe linia de plutire.

— O!

— Vreau să participi la întâlnirea cu angajaţii. Kathleen e de neclintit la capitolul ăsta. Şi trebuie încă să-i facem pe plac pentru o vreme – nu vrem publicitate negativă, ai înţeles?

— Ce treabă au cu *mine* acolo?

— Avem nevoie ca un reprezentant al Grupului Ott să fie de faţă. N-ai cum să scapi de sarcina asta, Ollie.

În dimineaţa zilei când e programată şedinţa, Oliver îl întreabă pe Schopenhauer:

— Dacă se reped la mine ca o gloată dezlănţuită, o să-i muşti?

Îşi gâdilă câinele.

— N-ai face asta, nu-i aşa? Ai fi complet inutil. Haide.

Merg pe jos tot drumul, pe Via del Teatro di Marcello, prin Piazza Campitelli, de-a lungul Corso Vittorio; în timp ce merg, Oliver îi tot îndrugă verzi şi uscate lui Schopenhauer:

— Adică, ştim cu toţii că eu nu înţeleg genul ăsta de lucruri. Tot restul familiei se pricepe la d-astea. Dar mie-mi scapă oarecum. Cred că-mi lipseşte cromozomul pentru afaceri. Gena inteligenţei. Asta e marele meu defect. Aşa că iată ce întrebare am, Schop: pot eu să fiu învinovăţit pentru defectele mele? Adică, e greşeala mea că am defecte?

Câinele ridică ochii înspre el.

— Scuteşte-mă de privirea asta condescendentă, spune Oliver. Ce, tu ai făcut ceva prea spectaculos cu viaţa ta?

Ajung la clădirea cenuşie şi murdară care a găzduit sediul ziarului vreme de jumătate de secol. Angajaţii fumează la greu în faţa impunătoarei porţi din lemn de stejar. Oliver trece grăbit pe lângă ei, intră prin uşa batantă fixată în cadrul porţii celei mari, merge pe mocheta roşie, ponosită de atâta vreme, până la cabina liftului. La etaj, află că Kathleen şi Abbey au ieşit. Din fericire, cei mai mulţi jurnalişti sunt ocupaţi cu un articol în legătură cu nişte

împuşcături la Universitatea Virginia Tech. Dar câţiva dintre ei încearcă să-l tragă de limbă pe Oliver privitor la „marele anunţ" despre care li s-a vorbit. Sunt veşti bune? Cu inima frântă, îşi dă seama că ei încă nu ştiu cum stă treaba. Îşi pune mâinile reci pe hăinuţa lui Schopenhauer ca să şi le încălzească. Câinele i le linge.

Kathleen se întoarce, îl însoţeşte până în biroul ei şi îi spune că va trebui să conducă şedinţa de unul singur. Apare şi Abbey şi susţine şi ea decizia lui Kathleen: nu va primi niciun ajutor.

— Dar nu cunosc pe nimeni aici, protestează Oliver.

— O să te prezint tuturor, răspunde Kathleen.

— Şi nu ştiu nimic despre industria media.

— Poate ar fi trebuit să înveţi ceva, spune ea. Eşti aici de doi ani.

Verifică ceasul: mai sunt câteva minute până la întâlnire.

— Îmi pare foarte rău de situaţia asta, spune Oliver.

Kathleen îl ia în râs:

— Îţi pare rău? Hai să fim serioşi – puteai să previi asta. Nu ţi-a păsat absolut deloc.

— Nu, nu, nu-i adevărat.

— Ei, haide – n-ai făcut nici cel mai mic efort. Ziarul a funcţionat în toţi aceşti ani şi se închide cu tine la cârmă. Buni> >>

cui tău a pornit afacerea asta aici. Nu te deranjează ideea? El a vrut să înfiinţeze un ziar pentru lumea-ntreagă. Acum tu îl închizi.

— Dar eu nu mă pricep deloc la genul ăsta de lucruri – nu ar fi trebuit să îmi dea sarcina asta din capul locului.

— Mda, dar ţi-au dat-o, Oliver. Ţi-au dat-o. Ziarul era responsabilitatea ta.

— Dar eu am... eu am anumite deficienţe, dacă înţelegi ce vreau să spun. Nu funcţionez cum trebuie.

Râde neliniştit, îşi dă părul la o parte de pe fruntea plină de coşuri, uitându-se în continuare jos la Schopenhauer, neridicând deloc privirea înspre cele două femei.

— Cred că îmi lipseşte cromozomul care îmi trebuie, sau ceva de genul ăsta...

— Termină.

— Ar trebui probabil să intrăm, spune Abbey.

Oliver se îndreaptă spre uşă, dar Kathleen îl opreşte cu degetul arătător:

— Nu iei şi câinele cu tine.

— Pentru susţinere morală, mă gândeam.

— Nici nu se pune problema. Dă şi tu dovadă de respect faţă de angajaţi.

Oliver leagă lesa lui Schopenhauer de un picior al biroului lui Kathleen şi îşi mângâie puţin prietenul.

— Urează-mi noroc.

Închide uşa după el şi le urmează pe Kathleen şi pe Abbey în redacţie.

Cele două îl conduc într-un loc central şi se dau înapoi câţiva paşi. Angajaţii se adună în faţa lui. Cât de murdară este mocheta, observă Oliver. Dinspre mulţimea strânsă se aud tot mai multe şuşoteli. Oliver îşi umple un pahar de plastic cu apă de la dozator.

— Ar trebui probabil să începem, spune Kathleen.

Oliver zâmbeşte şovăielnic.

— Îi cunoşti pe toţi de aici? întreabă Kathleen.

— Cred că unele feţe îmi sunt familiare, spune el, fără să privească pe nimeni.

Se apleacă înainte ca să dea mâna cu participanţii la şedinţă, murmurând:

— Mulţumesc... mersi... salut... mulţumesc că ai venit...

Cei mai mulţi dintre angajaţii ziarului lucrează aici de ani de zile. S-au căsătorit bazându-se pe perspectivele de câştig pe care le oferea slujba de la ziar, şi-au luat credite ipotecare datorită locurilor de muncă de la redacţie, şi-au întemeiat o familie ştiind că ziarul îi va sprijini financiar pe copiii lor. Dacă locul ăsta dă faliment, ei sunt ruinaţi. În toţi aceşti ani, angajaţii au criticat ziarul, dar acum, când sunt în prag de concediere, s-au îndrăgostit din nou de el cu disperare.

— E toată lumea prezentă? întreabă Oliver.

Improvizează un scurt discurs preţ de un minut, apoi îşi pierde curajul şi pune mâna pe un exemplar din raportul confidenţial al consiliului Ott privind soarta ziarului. Aruncă o privire peste câteva pagini, după care se uită rugător înspre Kathleen. Aceasta însă îşi mută privirea în altă parte. Oliver îşi drege vocea şi localizează un paragraf din raport care i se pare lui relevant. Îl citeşte cu voce tare, adăugând:

— Asta a decis consiliul, îşi drege din nou vocea:

— Îmi pare foarte rău.

În cameră se aşterne tăcerea.

— Nu ştiu ce altceva aş putea spune.

Tăcerea e curmată de o întrebare care vine din spatele sălii. Angajaţii se întorc cu faţa înspre locul de unde se aude vocea, iar unii se dau în lături ca vorbitorul să fie văzut de toţi. Cel care întreabă este tehnicianul-şef, un american lat în umeri, care pare şi mai înalt decât este pentru că încă poartă în picioare, din întâmplare, rolele cu care venise la serviciu.

— Ce dracu e asta? întreabă el. Spune-ne ce se întâmplă, mai pe înţelesul tuturor.

Oliver bâiguie câteva cuvinte, dar tipul îl întrerupe:

— Nu ne mai aburi, omule.

— Nu vă aburesc. Încerc să fiu clar. Cred că...

Intervine Ruby Zaga:

— Deci, Grupul Ott închide afacerea? Asta vrei să spui?

— Mi-e teamă că exact aşa văd şi eu că stau lucrurile, răspunde Oliver. Îmi pare incredibil de rău. Ştiu că e deplasat ce spun, dar regret nespus situaţia creată, dacă asta vă face să vă simţiţi mai bine.

— Nu, nu ne ajută cu nimic, de fapt, răspunde tehnicianul-şef. Şi ce dracu' vrei să spui prin „Aşa văd şi eu că stau lucrurile"? Aşa vezi? Păi voi aţi decis asta. Deci nu mă aburi pe mine cu texte dintr-astea. Nu pe mine.

— Nu eu am decis ce e scris aici. Consiliul a decis.

— Şi tu nu faci parte din consiliu?

— Ba da, dar n-am fost prezent la întâlnirea aceea.

— Păi de ce nu te-ai dus?

Altcineva bombăne:

— Cine l-a numit pe tipul ăsta directorul ziarului?

— Raportul spune, continuă Oliver, că... motivul este mediul de afaceri. Nu este numai vina ziarului – este o situaţie cu care se confruntă toată media. Bănuiesc, adică. Tot ce ştiu este ceea ce e scris în raportul din care v-am citit.

— Rahat.

Oliver se întoarce înspre Kathleen şi Abbey.

— Stai puţin, spune Herman Cohen. Înainte să ne ieşim cu toţii din fire, mai poate fi făcut ceva în privinţa asta, mai există vreo rezolvare? As vrea să ştiu dacă decizia este cu adevărat finală.

Tehnicianul-şef ignoră intervenţia lui Herman şi se apropie de Oliver tropăind pe role.

— Eşti un tâmpit, omule.

Situaţia e pe punctul de a degenera în violenţă.

Oliver se dă câţiva paşi înapoi:

— Eu... eu nu ştiu ce să zic.

Tehnicianul iese vijelios din sală, luând cu el vreo zece alţi angajaţi furioşi.

— Copiii mei sunt la o şcoală particulară, spune Clint Oakley. Cum o să plătesc taxele acum? Ce-o să facă ei de-acum încolo?

— Grupul Ott oferă pachete de acţiuni din celelalte afaceri ale sale?

— Nu ştiu, răspunde Oliver.

— Nu vreau să par prea brutal, se bagă Arthur Gopal, dar care e rostul acestei întâlniri dacă nu ne poţi spune nimic?

— Nu s-ar putea să vorbim mai bine cu cineva care e în măsură să ne dea ceva mai multe informaţii? întreabă Craig Menzies. Kathleen? Abbey?

Abbey face un pas înainte:

— Domnul Ott este singura persoană autorizată să vorbească în numele Grupului Ott.

Apoi se retrage.

Alţi angajaţi înfuriaţi ies.

— De cât timp ştiai că o să se întâmple asta? întreabă cineva.

— Tocmai am aflat, răspunde Oliver.

Câţiva angajaţi vociferează neîncrezători.

— E o pierdere totală de timp, spune cineva.

Mai pleacă şi alţii.

— Poate că dacă Grupul Ott ar fi încercat să investească în ziar la un moment dat, în loc să lase locul ăsta să se ducă de râpă, nu am fi ajuns în halul ăsta.

Oliver se înclină puţin înspre Kathleen.

— Ce să fac? şopteşte el. Cred că situaţia scapă de sub control. Ar trebui să încheiem şedinţa?

— E la latitudinea ta.

Oliver se întoarce din nou cu faţa la mulţimea de angajaţi, deşi practic nu se mai poate vorbi de o mulţime. Nu au mai rămas decât câţiva. Prin toate colţurile redacţiei, angajaţii îşi plâng de milă unii altora, dau telefoane neautorizate în străinătate sau îşi pun hainele pe ei ca să plece.

— Îmi pare nespus de rău, spune Oliver. Ştiu că repet asta în neştire, dar nu-mi dau seama ce altceva aş putea zice. Am să încerc să obţin răspunsuri la toate întrebările voastre.

— Ai putea să aduci pe cineva care ştie efectiv să ne spună ceva concludent?

— Da, răspunde Oliver încuviinţând din cap, cu ochii în pământ. Da. Am să încerc să aduc persoana potrivită care să vorbească cu voi.

Au plecat până şi Kathleen şi Abbey. A rămas de unul singur, în faţa câtorva angajaţi nedumeriţi, care nu-şi revin din şoc.

— Ăăă, la revedere.

Oliver e derutat pentru o clipă, apoi se îndreaptă împleticit înspre biroul lui Kathleen. Dar la jumătatea drumului se opreşte, întoarce capul şi îşi dă câteva şuviţe de păr peste urechi.

Dinspre birou se aud zgomote.

Oliver se grăbeşte într-acolo. Înăuntru, Abbey şi Kathleen stau în genunchi pe podea.

Între cele două femei este Schopenhauer, care nu se uită la Oliver, ci priveşte fix peretele; cineva i-a sucit gâtul în direcţia aceea.

Câinele răsuflă greu, iar falca îi atârnă moale; scoate un sunet ciudat. Pare că nu poate să tragă aer în piept: plămânii i se umflă un pic, câinele se cutremură tot, iar apoi pieptul i se dezumflă la

loc. E încă legat cu lesa de piciorul biroului, iar Kathleen se repede la lesă:

— La naiba, repetă ea.

Dă cu palma în piciorul biroului.

— La naiba.

— Ce s-a întâmplat? întreabă Oliver. Nu înţeleg ce s-a întâmplat.

— A intrat cineva, cred, spune Kathleen, în timp ce eram la şedinţă.

Dar altceva a vrut de fapt Oliver să întrebe. El nu pricepea de ce Schopenhauer e dintr-odată atât de tăcut şi nu mai scoate niciun sunet.

— Asta e dezgustător, spune Abbey. De-a dreptul dezgustător. Şi a fost cineva care lucrează aici. Ai observat cine a plecat mai devreme de la şedinţă?

— Aproape toată lumea a plecat devreme, răspunde Kathleen.

— Îmi pare foarte rău, Oliver, spune Abbey.

— Regret mult ce s-a întâmplat, adaugă şi Kathleen.

— E rănit grav? întreabă Oliver.

Nu răspunde niciuna.

— Trebuie să chemăm poliţia, spune Abbey.

— Te rog, nu face asta, spune Oliver.

— Dar trebuie să aflăm cine e de vină.

— O să-l iau acum. Hai să nu dăm vina pe nimeni, continuă el. Nu vreau să ştiu cine a făcut-o. Erau toţi furioşi pe mine.

— Dar asta nu schimbă situaţia. E dezgustător ce s-a întâmplat.

— Nu e vina nimănui, repetă el.

— Ba da, insistă Kathleen.

Oliver îşi strecoară mâinile pe sub corpul moale al lui Schopenhauer şi, cu un geamăt scurt, ridică animalul de pe jos.

— Întotdeauna e mai greu decât m-aş fi aşteptat.

Cară câinele prin redacţie, deschide uşa de la lift trăgând de ea cu degetul mic şi intră, chinuindu-se să apese butonul pentru parter. Dar nu-l nimereşte aşa că e nevoit să-l pună pe Schopenhauer jos.

— Fii băiat cuminte, spune el în timp ce-şi lasă prietenul pe podeaua din cabina liftului. Fii băiat cuminte.

Apasă butonul şi priveşte sus, înspre tavan. Liftul huruie un moment, apoi coboară.

2007. Corso Vittorio, Roma

În ultimele zile ale ziarului a fost o adevărată debandadă la redacţie. Unii angajaţi nu au mai apărut la serviciu, alţii au jefuit sediul ziarului de calculatoare, însuşite în locul salariilor viitoare. Câţiva nu s-au sfiit să bea la birou, au ratat termenele-limită şi chiar s-au încăierat în redacţie. După toate acestea a sosit şi ultima zi, s-a încheiat şi ea şi s-au trezit toţi, dintr-odată, liberi.

Pe unii îi aşteptau deja alte slujbe pe care şi le găsiseră din timp, dar cei mai mulţi nu aveau nimic de făcut. Câţiva intenţionau să facă o pauză. Alţii aveau de gând să se lase de jurnalism cu totul. Poate că tot răul e spre bine, îşi ziceau ei, deşi era greu de spus cam pe unde vine binele în situaţia asta.

La Paris, Lloyd Burko trăia fericit şi habar nu avea de toată agitaţia din redacţie. Nu mai citise ziarul, sau vreo altă ştire, de luni de zile. Locuia împreună cu fiul său, Jérôme; cei doi făceau economie la orice şi trăiau de pe o zi pe alta. Fiecare era convins că are grijă de celălalt. Lloyd gătea cu entuziasm, chiar dacă prost, pentru Jérôme şi prietenii lui slăbănogi, o adunătură de boemi foarte agreabili. Îl invitau mereu pe

bătrân să li se alăture şi să participe la activităţile grupului. Lloyd zâmbea plin de recunoştinţă, dar se retrăgea discret în camera lui.

Spre surprinderea tuturor, Arthur Gopal a fost cel care a obţinut postul cel mai prestigios, mutându-se la New York ca reporter pentru un ziar important. A fost o schimbare radicală pentru el: se ducea acasă la victimele unor schimburi de focuri ca să le ia interviuri, poliţiştii ţipau la el ori de câte ori îl vedeau, rescria cu mult talent materiale de-ale colegilor, dând culoare şi consistenţă unor articole terne produse de jurnalişti neinspiraţi care scriau enunţuri de tipul: „Ştim că împuşcăturile au avut loc într-o fabrică de supă, dar ce fel de supă se producea acolo?" Cu un an în urmă, Arthur avusese o nevastă şi o fiică. I se părea ciudat când se gândea la asta, aşa că nu se mai gândea deloc la cum fusese viaţa lui înainte.

Hardy Benjamin a găsit de lucru în Londra, ca reporter pe teme tehnologice pentru o agenţie de ştiri specializată în economie. Prietenul ei irlandez, Rory, nu avea de lucru, aşa că ea plătea chiria pentru apartamentul lor din Tower Hill. Se supăra pe cei care-i sugerau că el trăieşte pe spinarea ei – numai în privinţa asta refuza Hardy să privească lucrurile în termeni de afaceri.

Kathleen Solson a fost reangajată la fostul ei ziar din Washington, dar pe o funcţie inferioară. La urma urmei, episodul de la Roma nu i-a folosit în carieră. Ea şi cu soţul ei, Nigel, s-au întors la fostul lor apartament de Lângă Dupont Circle. A avut câteva zile libere înainte să înceapă treaba la noul serviciu, aşa că s-a pus la curent cu toate ştirile pe Internet, şi-a scos cărţile din cutii şi a agăţat pe perete fotografiile ei alb-negru supradimensionate. Mai cu seamă însă, îşi dorea ca aceste zile de libertate să se termine mai repede.

Herman Cohen s-a pensionat ca să scrie o istorie a ziarului, împreună cu soţia sa, Miriam, şi-a cumpărat o casă lângă Philadelphia şi a declarat că este ultima oară când se mai mută. În cele din urmă, nu s-a mai apucat

niciodată de carte – era aşa de plăcut să fii pur şi simplu atât de aproape de nepoţi. Când cei mici veneau în vizită, el era în al nouălea cer şi, oricât de mult abuzau limba engleză, niciodată nu le corecta greşelile de gramatică.

După ce a dormit o vreme în subsolul casei părinţilor săi, Winston Cheung şi-a găsit de lucru la un adăpost de animale exotice din Minnesota. În general, îşi adora serviciul, dar îi displăcea să căptuşească pardoseala cuştilor maimuţelor cu ziare – era de-ajuns să vadă titluri, că îl cuprindea panica. Totuşi, acest detaliu nu avea să-l supere mult timp: ziarul local a dat faliment şi Winston a înlocuit hârtia cu rumeguşul. În curând, chiar şi maimuţele au uitat de binefacerile ziarului.

Ruby Zaga putea în fine să se întoarcă acasă în Queens. Şi era ultimul lucru din lume pe care şi-l dorea. Roma o consola. Pusese bani deoparte şi, teoretic vorbind, putea să stea ani întregi fiară să lucreze. Ideea asta a şocat-o în primă instanţă, apoi a încântat-o. Familia ei – dragii ei nepoţi şi nepoate, fratele ei —puteau veni să stea cu ea. Le-ar fi putut face turul oraşului şi le-ar fi putut arăta toate monumentele. Îşi petrecuse jumătate din viaţă la Roma. Jumătate din viaţă la ziar. Acum răsufla uşurată: era liberă.

Craig Menzies s-a lăsat de jurnalism ca să lucreze pentru o firmă de lobby din Bruxelles. Acum îşi permitea să închirieze o casă întreagă şi să amenajeze un atelier ştiinţific în garaj. Cocheta chiar cu ideea de a întocmi cum trebuie o aplicaţie pentru un brevet. Adesea se gândea să o caute pe Annika la Roma, unde ea locuia încă. Avea ceva să-i spună, încă simţea că trebuia să-i demonstreze ceva.

Lui Abbey Pinnola i s-a oferit o funcţie la sediul central al Grupului Ott în Atlanta, dar ea a refuzat-o. Nu dorea să-şi mute copiii sau să pună oceanul între ei şi fostul său soţ din Londra, oricât de mult îl displăcea pe tip. A decis că următoarea ei slujbă va fi într-un domeniu care nu o va

trăda niciodată. Aşa că a ales finanţele internaţionale şi a găsit un post la birourile din Milano ale Grupului Lehman Brothers.

Cât îl priveşte pe Oliver Ott, el a acceptat o slujbă la sediul central, unde nu se aştepta nimeni să facă nimic, aşa că el se conforma întocmai şi nu făcea nimic. Se uita pe fereastră la Atlanta învăluită de aburi, dorindu-şi ca fiecare zi să se încheie mai repede. Fraţii lui l-au încurajat ca, cel puţin, să-şi cumpere un alt câine.

Participa la toate şedinţele de consiliu, vota cum cerea toată lumea, dându-şi chiar consimţământul pentru vânzarea conacului din Roma şi a tuturor tablourilor dinăuntru. La licitaţie, tabloul lui Modigliani a ajuns la un comerciant cu obiecte de artă din New York, pânza lui Léger la un colecţionar privat din Toronto, tabloul lui Pissarro s-a îndreptat către o galerie din Londra, iar cel de Turner la o firmă de armatori din Hong Kong, unde a fost pus pe perete, în spatele biroului de la recepţie.

În vreme ce fraţii lui Oliver dezbăteau în sala de consiliu, el contempla portretul bunicului lor. Nimeni din cameră nu-l întâlnise pe răposatul patriarh. Nu ştiau decât legendele: cum a luptat Ott în Primul Război Mondial şi a fost împuşcat, ceea ce l-a scos de pe câmpul de luptă şi probabil i-a salvat şi viaţa. Cum a transformat o fabrică de zahăr falimentară într-un imperiu. Multe alte lucruri însă erau neştiute. De ce, de pildă, a plecat Ott în Europa şi nu s-a mai întors niciodată de acolo? Se povestea de o femeie care lucrase la ziar, Betty, şi unii spuneau că Ott a avut o relaţie cu ea. Era adevărat? Femeia murise în 1979, iar celălalt partener cofondator al ziarului, Leo, decedase şi el în 1990. Cine mai rămânea în viaţă să confirme ceva?

Peste noapte, ziarul a dispărut de la chioşcuri, luând cu el titlurile mari de pe prima pagină, literele cu caracterul lor specific, paginile de sport, ştirile, rubrica economică, cea de cultură, jocurile şi integramele, necrologurile.

Cea mai fidelă cititoare a ziarului, Ornella de Monterecchi, a mers valvârtej la sediu să ceară ca închiderea ziarului să fie reanalizată. Dar sosise prea târziu. Portarul a fost amabil şi i-a descuiat uşa de la redacţia părăsită. A aprins neoanele fluorescente care pâlpâiau întruna şi a lăsat-o să dea o raită înăuntru.

Locul arăta ca de pe altă lume: birouri abandonate, cabluri care nu duceau nicăieri, imprimante stricate, scaune rotative defecte. A păşit şovăielnic pe mocheta murdară şi s-a oprit în dreptul biroului de editare, încă acoperit cu şpalturi deteriorate şi ediţii vechi. Odinioară, această sală cuprindea întreaga lume. Azi, nu găseai aici decât gunoi.

Ziarul-această dare de seamă zilnică asupra prostiei şi geniului speciei umane – nu ratase înainte nicio întâlnire cu cititorii. Acum însă dispăruse.

Mulţumiri

Pentru început, aş vrea să-i menţionez pe cei care nu pot citi aceste rânduri. Minunatul meu bunic bătăios, Robert Philips (1912–2007), şi draga mea bunică iubitoare de cărţi Monica Roberts (1911–1996). Alături de ei, Charles Dominic Philips (1940–1955), a cărui amintire am de gând să o păstrez în carte. Ziua lui era pe 10 februarie. Unchiul şi eroul copilăriei mele, Bernard Rachman (1931–1987). Şi unchiul meu Lionel Rachman (1928–2008), unul dintre cei mai interesanţi oameni care au păşit vreodată într-o prăvălie cu cărţi sau pe o pistă.

Apoi vin cei cărora am norocul să le pot mulţumi direct. Familia mea: minunaţii mei părinţi, Clare şi Jack, care au fost atât de generoşi, înconjurându-mă mereu cu cărţi, idei şi afecţiune. Sora

mea, Emily, susţinătoare înfocată, ale cărei sfaturi inspirate, entuziasm debordant şi sprijin constant m-au ajutat de nenumărate ori. Sora mea mai mare, Carla, un aliat de nădejde, care mi-a oferit prietenia şi isteţimea ei extraordinară. Fratele meu, Gideon, mereu amuzant şi altruist, pe care îl consider cel mai bun editorialist, furnizor de vin şi mijlocaş la Chelsea. Joel Salzmann şi nepoatele mele Talia and Laura; Olivia Stewart şi nepoţii mei Tasha, Joe, Adam şi Nat. Vărul şi prietenul meu Jack Slier şi tatăl lui, Lionel Slier, văr şi prieten la rândul lui. Le mulţumesc de asemenea Paulei, Aliciei şi lui Hayley. Sandrei Rachman şi lui Mike Catsis din Londra. Avivei Rachman şi lui Omri Dan, din Israel. Lui Alice Philips şi Greg Oryall, din Vancouver.

Vine rândul prietenilor mei. Ian Martin, ale cărui sensibilitate, inteligenţă şi upercut m-au scos din belele de multe ori. Tatăl lui, Paul Martin (1938–2007), unul dintre cititorii mei preferaţi – cât mi-ar fi plăcut să-i pot oferi acum un exemplar din carte! Hetty Martin, pentru ceştile de ceai, raţa gătită cuşer şi alte specialităţi galeze. În Toronto, Suzanne Brandreth şi Stephen Yach. În New York, Ian Mader, Mareike Schomerus şi Hien Thu Dao. În Vancouver, Valerie Juniper. În Paris, Paul Geitner, Chuck Jackson şi Maureen Brown. În Ankara, Selcan Hacaoglu. În Roma, Jason Horowitz, Daniele Sobrini, Aidan Lewis şi extraordinara familie Rizzo: Aldo, Margherita şi Benedetta.

Cartea ar fi incompletă fără povestirea mea preferată, Alessandra Rizzo, care, cât timp am scris, m-a ţinut pe linia de plutire cu răbdarea, ajutorul şi afecţiunea ei.

Mulţumesc de asemenea agentului meu literar, Susan Golomb, care mi-a pescuit manuscrisul tocmai de pe celălalt mal al Oceanului şi a făcut minuni pentru el. Terrei Chaberg şi lui Casey Panell de la Susan Golomb Agency. Şi editorului meu, Susan

Kamil de la Dial Press şi Random House, a cărei contribuţie competentă a făcut din *Imperfecţioniştii* o carte mai puţin imperfectă. Le mulţumesc de asemenea şi lui Noah Eaker, Carol Anderson şi tuturor celor de la Dial şi Random House care au lucrat la această carte.